STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ORAȘULUI GURA HUMORULUI

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ORAȘULUI

GURA HUMORULUI

CUPRINS

CAPITOLUL I

CONTEXTUL URBAN ȘI IDENTIFICAREA PRINCIPALELOR PROBLEME ȘI PROVOCĂRI LA NIVEL LOCAL

I.1 PREZENTARE GENERALĂ 9

I.1.1. Contextul mondial, european și național 10

I.1.2. Regiunea de dezvoltare Nord – Est 27

I.1.3. Prezentarea județului Suceava 36

I.1.4. Abordarea dezvoltării urbane în orașul Gura Humorului 55

I.1.5. Scurt istoric al orașului Gura Humorului 57

I.1.6. Dezvoltarea teritoriala a orasului Gura Humorului 58

I.1.7. Organizare administrativă 60

I.2 PROFIL ECONOMIC

I.2.1. Contextul economic la nivelul județului Suceava 62

I.2.2. Profilul economic al zonei Gura Humorului 72

I.2.3. Situația antreprenoriatului 76

I.2.4. Forță de muncă și șomaj 79

I.2.5. Infrastructura de transporturi 80

I.2.6. Atractivitatea orasului Gura Humorului pentru investitori 92

I.3. PROFIL SOCIAL

I.3.1. Contextul social la nivelul județului Suceava 94

I.3.2. Demografie și migrație 96

I.3.3. Condiții de locuire 102

I.3.4. Fondul locativ 106

I.3.5. Sănătate și servicii sociale 109

I.3.6. Educația și nivelul de pregătire 121

I.3.7. Cultură și timp liber 126

I.3.8. Siguranța populației 130

I.4. MEDIUL

I.4.1. Contextul protecției mediului la nivelul județului Suceava 132
I.4.2. Poluarea urbană 136
- Calitatea aerului 136
- Calitatea apei 139

I.4.3. Spații verzi din mediul urban 140
I.4.4. Managementul deșeurilor 142
I.4.5. Resurse alternative de producere a energiei 143

I.5. PROFIL NATURAL ȘI CULTURAL. TURISMUL

1.5.1 Turismul la nivelul județului Suceava 146
1.5.2 Scurt istoric 147
1.5.3 Potentialul Turistic al Județului Suceava 148
I.5.3.1 Potențialul turistic natural 148
I.5.3.2 Potențialul turistic antropic 153
I.5.3.3 Orașe și Stațiuni Turistice 154
I.5.3.4 Sate Turistice 160
I.5.3.5 Vestigii istorice 163
I.5.3.6 Biserici și Mănăstiri 164
I.5.3.7 Muzee și Case Memoriale 169
I.5.3.8 Bunuri și valori etnografice 170
I.5.3.9 Statistica privitoare la turismul în Județul Suceava 172
I.5.4. Patrimoniul natural al Localității Gura Humorului 174
I.5.4.1 Localizare 174
I.5.4.2 Descrierea patrimoniul natural al localității Gura Humorului 174
I.5.4.3 Cadrul Natural - factor al dezvoltării localității Gura Humorului 179
I.5.5 Patrimoniul Cultural al localității Gura Humorului 183
I.5.5.1 Patrimoniul cultural-artistic 184
I.5.5.2 Patrimoniul cultural - factor al dezvoltării localității Gura Humorului 189

I.6. STRATEGII ȘI POLITICI SECTORIALE RELEVANTE..... 191

I.7. DIAGNOSTIC ȘI ANALIZĂ SWOT..... 209
I.7.1. Diagnostic și analiză SWOT – Domeniul Economic..... 211
I.7.2. Diagnostic și analiză SWOT – Domeniul Social..... 212
I.7.3. Diagnostic și analiză SWOT – Mediu..... 213
I.7.4. Diagnostic și analiză SWOT – Turism..... 214

CAPITOLUL II
VIZIUNEA DE DEZVOLTARE ȘI OBIECTIVELE SIDU

II. 1 Viziune..... 218
II. 2. Obiectiv general..... 220
II. 3. Obiective strategice și specific..... 220
II. 4. Coerența SIDU cu documentele strategice relevante..... 226

CAPITOLUL III
CALENDAR DE ACTIVITĂȚI PENTRU IMPLEMENTAREA SIDU

III.1. Perspective de dezvoltare..... 232
III.2. Direcții de acțiune..... 233
III.3. PORTOFOLIUL DE PROIECTE (LISTA LUNGĂ DE PROIECTE)..... 236

CAPITOLUL IV

IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA SIDU

IV. 1 Contextul institutional..... 254

IV. 2 Planul de acțiune pentru implementarea SIDU..... 262

I.V.3 Indicatori pentru monitorizarea și evaluarea SIDU..... 265

CAPITOLUL V

CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA SIDU..... 269

Anexe..... 272

Bibliografie..... 298

I.

CONTEXTUL URBAN ȘI IDENTIFICAREA PRINCIPALELOR PROBLEME ȘI PROVOCĂRI LA NIVEL LOCAL

I.1.

PREZENTARE GENERALĂ

I.1.1. Contextul mondial, european și național

Contextul mondial

Anul 2020 va rămâne în istorie ca „anul COVID-19". Pandemia cauzată de noul coronavirus reprezintă un șoc enorm pentru economii, atât în Uniunea Europeană, cât și la nivel mondial, cu consecințe foarte grave din punct de vedere socio-economic.

La nivel mondial, criza provocată de COVID-19 reprezintă o provocare care necesită soluții imediate. Uniunea Europeană a elaborat planuri de sprijinire a eforturilor țărilor partenere în combaterea pandemiei, realizând o acțiune colectivă concentrată pe următoarii piloni:

- soluții la criza sanitară imediată și la nevoile umanitare ce decurg din aceasta;
- consolidarea sistemelor de sănătate, de aprovizionare cu apă și de canalizare ale țărilor partenere;
- sporirea capacităților de cercetare și de pregătire pentru a face față pandemiei;
- atenuarea impactului socioeconomic.

Comisia Europeană, a realizat în iarna anului 2022 o analiză[1] a activității economice din țările membre UE, după cum urmează:

- după relansarea robustă a activității economice, care a început în primăvara anului trecut și a continuat cu aceeași intensitate până la începutul toamnei, se estimează că ritmul de creștere în UE a încetinit la 0,4 % în ultimul trimestru al anului 2021, de la 2,2 % în trimestrul anterior. Deși în previziunile economice din toamna anului 2021 se preconiza deja o încetinire a creșterii economice, după ce economia UE a eliminat decalajul față de nivelul anterior pandemiei în trimestrul al treilea din 2021, aceasta a fost mai accentuată decât se preconizase, dat fiind că s-au intensificat provocările: în special, creșterea bruscă a infecțiilor cu COVID-19, prețurile ridicate la energie și perturbările în aprovizionare;
- creșterea continuă să fie modelată de pandemie, multe țări din UE fiind sub tensiune din cauza unei presiuni sporite asupra sistemelor de sănătate și a lipsei de personal în urma îmbolnăvirilor, a carantinei preventive sau a sarcinilor de îngrijire. Blocajele logistice și de aprovizionare, inclusiv deficitele de semiconductori și de anumite metale, vor continua să afecteze producția, cel puțin pe parcursul primei jumătăți a anului. Nu în ultimul rând, se preconizează că prețurile energiei vor rămâne ridicate pentru o perioadă mai lungă decât se anticipase în previziunile de toamnă, cu un efect mai îndelungat asupra economiei și presiuni inflaționiste mai mari;
- previziunile economice din iarna anului 2022 estimează că, în urma unei expansiuni semnificative de 5,3 % în 2021, economia UE va crește cu 4,0 % în 2022 și cu 2,8 % în 2023.

Potrivit previziunilor economice[2] formulate de Comisia Europeană, economia zonei euro va înregistra următoarele date:

Economia Zonei Euro - previziuni		
Perioada previziunii	Anul 2022	Anul 2023
Ianuarie 2022	creștere de 4%	creștere de 2,7%

Sursa: Adaptată după Comisia Europeană- previziuni Economice din 2022

Figura 1 – Tabel reprezentând previziunile economice 2022-2023

[1][2] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_22_926

În prezentele previziuni se presupune că presiunea exercitată de valul actual de infecții asupra economiei va fi de scurtă durată. Se preconizează că activitatea economică își va recâștiga tracțiunea și pe măsură ce condițiile de aprovizionare continuă să se normalizeze, iar presiunile inflaționiste să se reducă. Dincolo de turbulențele pe termen scurt, elementele fundamentale care stau la baza acestei faze expansioniste rămân în continuare solide. O piață a forței de muncă în continuă îmbunătățire, economii ridicate ale gospodăriilor, condiții de finanțare încă favorabile și implementarea integrală a Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) sunt toate menite să susțină o fază expansionistă solidă și de lungă durată.

Revizuirea în sens ascendent a perspectivelor în materie de inflație

Previziunile privind inflația au fost revizuite considerabil în sens ascendent în comparație cu previziunile din toamnă. Ele reflectă efectele prețurilor mai mari la energie, dar și amplificarea presiunilor inflaționiste asupra altor categorii de bunuri față de toamna anului trecut.

După atingerea unei rate record de 4,6 % în trimestrul al patrulea al anului trecut, se estimează că inflația în zona euro va atinge un nivel maxim de 4,8 % în primul trimestru din 2022 și va rămâne peste 3 % până în trimestrul al treilea. Pe măsură ce se vor diminua presiunile generate de constrângerile legate de aprovizionare și de prețurile ridicate la energie, se preconizează că inflația va scădea la 2,1 % în ultimul trimestru al anului, iar pe parcursul anului 2023 se va situa sub obiectivul de 2 % al Băncii Centrale Europene.

În ansamblu, se estimează că inflația în zona euro va crește de la 2,6 % în 2021 (2,9 % în UE) la 3,5 % (3,9 % în UE) în 2022, înainte de a scădea la 1,7 % (1,9 % în UE) în 2023.

Incertitudinea și riscurile rămân ridicate

Chiar dacă impactul pandemiei asupra activității economice s-a diminuat cu timpul, aplicarea în continuare a măsurilor de limitare a răspândirii bolii și deficitul prelungit de personal ar putea afecta activitatea economică. De asemenea, ele ar putea afecta funcționarea lanțurilor de aprovizionare critice pentru o perioadă mai lungă decât se preconizase. În schimb, încetinirea ritmului de creștere a cererii în viitorul apropiat poate contribui la rezolvarea blocajelor în aprovizionare puțin mai devreme decât se preconizase.

Pe de altă parte, cererea gospodăriilor ar putea crește mai puternic decât se preconizase, după cum s-a întâmplat deja odată cu redeschiderea economiilor în 2020, iar investițiile stimulate de MRR ar putea genera un impuls mai puternic pentru activitatea economică.

Inflația se poate dovedi mai ridicată decât se preconizase dacă presiunile asupra costurilor sunt în cele din urmă transferate de la producător la prețurile de consum într-o măsură mai mare decât se estimase, amplificând riscul unor efecte secundare.

Riscurile la adresa perspectivelor de creștere și inflație sunt puternic agravate de tensiunile geopolitice din Europa de Est.

Contextul european

Uniunea Europeană a stabilit o serie de priorități care conturează agenda sa politică până în 2024, în urma alegerilor europene din mai 2019. Aceste priorități contribuie la abordarea principalelor provocări cu care se confruntă UE și cetățenii săi, pe plan politic, economic sau social.

Prioritățile Uniunii Europene și a statelor membre au fost stabilite în urma unui dialog între:

- liderii UE
- miniștrii statelor membre
- instituțiile UE
- grupurile politice din Parlamentul European.

În iunie 2019, liderii Uniunii Europene și-au stabilit prioritățile în **Agenda strategică a UE pentru perioada 2019-2024**. Aceasta reprezintă o sursă de inspirație pentru prioritățile politice ale Comisiei Europene, elaborate înainte de preluarea oficială a mandatului de 5 ani.

Agenda strategică a UE pentru perioada 2019-2024

Sursa: adaptare după Consiliul Europei[3]

Figura 2 – Agenda strategică a UE 2019-2024

Uniunea Europeană își propune să abordeze provocările interne și externe într-un mod integrat. Pentru ca acțiunea externă să fie eficace, are nevoie de o bază economică internă solidă. Instituțiile de la nivelul UE trebuie să se concentreze asupra a ceea ce contează. În concordanță cu principiul subsidiarității și cu cel al proporționalității, UE trebuie să acorde o atenție sporită aspectelor importante și o atenție redusă amănuntelor. Trebuie să le acorde actorilor sociali și economici suficient spațiu să respire, să creeze, să inoveze. Va fi important să se colaboreze cu cetățenii, cu societatea civilă și cu partenerii sociali, precum și cu actorii regionali și locali. Instituțiile noastre de la nivelul UE vor lucra în conformitate cu litera și spiritul tratatelor. Ele vor respecta principiile democrației, statului de drept, transparenței și egalității între cetățeni și între statele membre. Buna guvernanță depinde și de o punere în aplicare riguroasă și o asigurare riguroasă a respectării normelor și politicilor asupra cărora s-a convenit, procese care trebuie monitorizate îndeaproape.

O prezentare succintă a principalelor priorități politice conturate în cadrul **Agendei strategice a UE pentru perioada 2019-2024** este realizată mai jos, în tabelul următor:

Agenda strategică a UE pentru perioada 2019-2024
Descrierea priorităților politice

Prioritățile politice	Scurtă descriere
Protejarea cetățenilor și a libertăților	Controlul eficient al frontierelor externe ale UE și dezvoltarea unei politici cuprinzătoare în domeniul migrației. Combaterea terorismului, a criminalității transfrontaliere și a criminalității online, creșterea capacității de reziliență a UE împotriva dezastrelor naturale și a celor provocate de om.
Dezvoltarea unei baze economice solide și dinamice	Construirea unei economii reziliente prin aprofundarea uniunii economice și monetare, finalizarea uniunii bancare și a uniunii piețelor de capital, consolidarea rolului internațional al monedei euro, investițiile în competențe și educație, sprijinirea întreprinderilor europene, adoptarea transformării digitale și dezvoltarea unei politici industriale solide.

[3] https://www.consilium.europa.eu/en/eu-strategic-agenda-2019-2024/

Construirea unei Europe ecologice, echitabile și neutre din punct de vedere climatic	Investițiile în inițiative ecologice care îmbunătățesc calitatea aerului și a apei, promovarea agriculturii durabile și protejarea sistemelor de mediu și a biodiversității. Crearea unei economii circulare eficiente și a unei piețe europene a energiei care să ofere energie durabilă, sigură și la prețuri accesibile. O tranziție mai rapidă către surse regenerabile de energie și eficiență energetică, reducând, în același timp, dependența UE de sursele externe de energie. Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale.
Promovarea intereselor și a valorilor europene la nivel global	Construirea unei politici externe solide, cu o politică de vecinătate ambițioasă și un parteneriat cuprinzător cu Africa. Promovarea păcii, stabilității, democrației și a drepturilor omului la nivel mondial. Asigurarea unui comerț solid, bazat pe multilateralism și pe o ordine mondială axată pe norme globale. Asumarea unei responsabilități sporite în materie de securitate și apărare, cooperând îndeaproape cu NATO.

Sursa: adaptare după Consiliul Europei[4]

Figura 3 – Tabel reprezentând principalele priorități politice

În septembrie 2015, la Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, țări din întreaga lume au semnat Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite (Agenda 2030 a ONU) și cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) ale acesteia, stabilind împreună o listă de acțiuni concrete de întreprins pentru oameni și pentru planetă.

Sursa: Organizației Națiunilor Unite, Agenda 2030 a ONU

Figura 4 – Obiectivele de dezvoltare durabilă

Liderii mondiali și-au declarat angajamentul pentru eradicarea sărăciei, protejarea planetei și asigurarea faptului că toți oamenii se bucură de pace și prosperitate. Obiectivele de dezvoltare durabilă, împreună cu Acordul de la Paris privind schimbările climatice, reprezintă foaia de parcurs către o lume mai bună, cadrul mondial pentru cooperarea internațională în materie de dezvoltare durabilă și dimensiunile economice, sociale, de mediu și de guvernanță ale acestui cadru. UE a fost una dintre principalele forțe care au sprijinit Agenda 2030 a ONU, angajându-se ferm să o pună în aplicare.

Obiectivele de dezvoltare durabilă nu reprezintă un obiectiv în sine, ci servesc drept puncte de reper. Acestea oferă o perspectivă necesară pe termen lung, care merge dincolo de perioadele electorale și de dorința de a obține câștiguri rapide pe termen scurt.

[4] https://www.consilium.europa.eu/en/eu-strategic-agenda-2019-2024/

Aceste obiective ne ajută să menținem democrații solide, să construim economii moderne și dinamice și să contribuim la o lume cu standarde de viață mai ridicate, în care inegalitățile se reduc, să ne asigurăm că nimeni nu este lăsat în urmă, cu respectarea în același timp a resurselor limitate de care dispune planeta noastră și prezervarea acestora pentru generațiile viitoare.

În urma eforturilor de reformă depuse la toate nivelurile, am asistat la o redresare a fundamentelor economice ale UE după criza economică și financiară[5].

Cu toate acestea, potrivit unor previziuni recente[6], trebuie să consolidăm ratele de creștere, să reducem nivelul datoriei și să menținem disciplina fiscală pentru a asigura cadrul necesar unei economii solide. Dacă nu luăm măsuri pentru a spori reziliența economică și coeziunea și pentru a aborda vulnerabilitățile structurale, putem pierde, în anii care vor urma, impulsul câștigat, fapt asociat cu riscuri mari. Dimpotrivă, dacă efectuăm reformele structurale necesare, putem asigura un nivel mai ridicat de bunăstare și un viitor mai solid, inclusiv prin investiții în cercetare și inovare, servicii publice, sisteme de protecție socială și protecția mediului. Sunt necesare măsuri atât la nivelul UE, cât și la nivelul statelor membre pentru a asigura sustenabilitatea sistemelor de pensii și a sistemelor bugetare, inclusiv stabilitatea veniturilor fiscale în cadrul pieței unice.

În plus, multe provocări au devenit din ce în ce mai presante și ne amenință bunăstarea și prosperitatea economică. Toate aceste provocări sunt complexe și strâns legate între ele, ceea ce înseamnă că abordarea uneia dintre ele poate avea consecințe pozitive asupra altora.

Deficitul cel mai grav în materie de sustenabilitate și totodată cea mai mare provocare cu care ne confruntăm este datoria ecologică, de a cărei scadență ne apropiem prin utilizarea abuzivă și epuizarea resurselor noastre naturale; acest lucru ne amenință capacitatea de a răspunde nevoilor generațiilor viitoare în limitele în limitele resurselor de care dispune planeta noastră. La nivel mondial, presiunea asupra resurselor de bază, de la apă dulce până la terenuri fertile, pune în pericol însăși existența omenirii.

Consumul global de resurse materiale a crescut de paisprezece ori între 1900 și 2015 și se estimează că va crește de peste două ori între 2015 și 2050[7], lumea se apropie rapid de mai multe puncte critice. Pe lângă presiunea asupra mediului, acest lucru reprezintă o provocare serioasă pentru economia Uniunii Europene, care este dependentă de materiale de pe piețele internaționale.

Uniunea Europeană intenționează să își asigure materiile prime critice pentru sectoarele strategice, după ce epidemia de coronavirus a arătat problemele pe care le poate avea Europa în cazul unor întreruperi ale aprovizionării.

Comisia Europeană a prezentat în Septembrie 2020 următoarele măsuri cu privire la materiile prime necesare la nivelul Uniunii Europene:

- plan de acțiune privind materiile prime critice
- lista din 2020 a materiilor prime critice
- un studiu prospectiv privind materiile prime critice pentru tehnologii și sectoare strategice din perspectiva anilor 2030 și 2050.

[5] Analiza anuală a creșterii pentru anul 2018, Comisia Europeană, p. 690.
[6] Previziunile economice europene din toamna anului 2018, publicate la 8 noiembrie 2018. Se poate consulta la adresa: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip089_en_0.pdf.
[7] WWF. 2018. Living Planet Report - 2018: Aiming Higher. Grooten, M. și Almond, R.E.A.(editori). WWF, Gland, Elveția.

Aprovizionarea cu materii prime critice necesare UE suferă de o mare concentrare a furnizorilor, după cum putem observa și din harta de mai jos.

China livrează 98% din necesarul UE de pământuri rare, Turcia asigură aceeași proporție de borat, iar Africa de Sud este sursa a 71% din consumul de platină și are proporții și mai mari la iridiu, rodiu și ruteniu.

Harta Furnizorilor de materii prime strategice pentru Europa

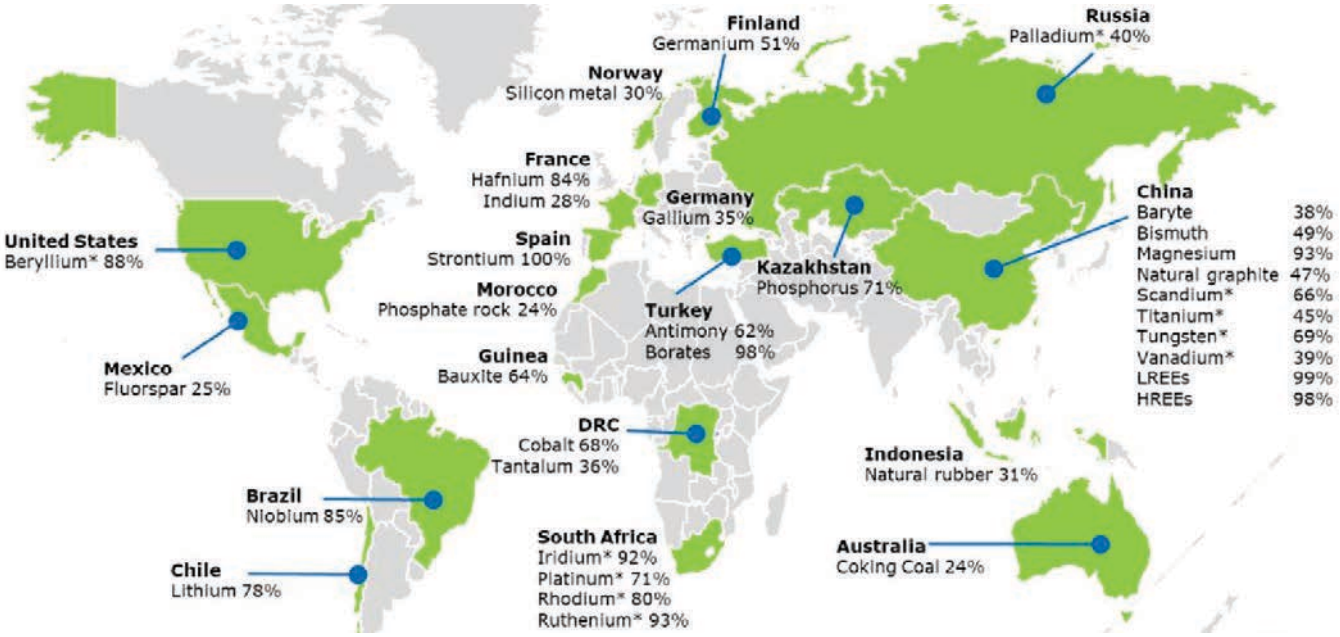

Sursa: Comisia Europeană

Figura 5 – Harta furnizorilor de materii prime strategice pentru Europa

Planul de acțiune pentru achiziția materiilor prime critice analizează provocările actuale și viitoare și propune acțiuni de reducere a dependenței Europei de țările terțe, diversificând oferta provenită atât din surse primare, cât și din surse secundare și îmbunătățind eficiența și circularitatea utilizării resurselor, promovând, în același timp, aprovizionarea responsabilă la nivel mondial.

Planul de acțiune al Comisiei Europene privind materiile prime critice urmărește:

- să stabilească lanțuri valorice reziliente pentru ecosistemele industriale ale UE.
- să reducă dependența de materiile prime critice principale prin utilizarea circulară a resurselor, prin folosirea produselor durabile și prin inovare.
- să consolideze aprovizionarea internă cu materii prime în UE.
- să diversifice aprovizionarea de proveniență din țări terțe și să elimine denaturările în ceea ce privește comerțul internațional, respectând totodată pe deplin obligațiile internaționale ale UE.

Pentru a atinge aceste obiective, Comisia Europeană a screat o **Alianță europeană în domeniul materiilor prime**. Prin reunirea tuturor părților interesate relevante, alianța se va concentra în primul rând pe nevoile cele mai presante, și anume pe creșterea rezilienței UE în ceea ce privește lanțul valoric al pământurilor rare și al magneților, întrucât aceasta este vitală pentru majoritatea ecosistemelor industriale ale UE.

Acțiunile vizează atât tranziția către o economie verde și digitală, cât și reziliența Europei și autonomia în ceea ce privește tehnologiile esențiale necesare pentru o astfel de tranziție. Lista materiilor prime critice a fost actualizată pentru a reflecta evoluția importanței economice și a provocărilor în materie de aprovizionare, pe baza aplicării lor în industrie, incluzând, spre exemplu, litiul, care este esențial pentru trecerea la mobilitatea electrică și a fost adăugat pe listă pentru prima dată.

Dezvoltarea regională și coeziunea după 2020: noul cadru, în forma sintetizată

Investițiile în dezvoltare regională se vor realiza pe cinci priorități investiționale mijlocite optim de Uniunea Europeană, dar se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65% - 85% din resursele Fondului European de Dezvoltare Regională și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

1. Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
2. Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatic
3. Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale.
4. Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
5. Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii:

- Regiuni mai puțin dezvoltate
- Regiuni în tranziție,
- Regiuni mai dezvoltate.

Metoda de alocare a fondurile se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se vor introduce noi criterii pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren, în vederea alocării fondurilor:

- șomajul în rândul tinerilor
- nivel scăzut de educație
- schimbări climatice
- primirea și integrarea migranților

Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la Uniunea Europeană. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

Pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată"). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic", pentru a evita suprapunerea verificărilor.

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată.

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, **noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor**. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

Mai multe oportunități pentru sinergii în setul UE de instrumente bugetare

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de **strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie**; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi **politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +**.

Interreg: eliminarea obstacolelor transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare.

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră (**„Interreg”**) va ajuta statele membre să depășească o**bstacolele transfrontaliere** și să dezvolte **servicii comune**. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit **Mecanismul transfrontalier european**.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea **Investițiilor interregionale pentru inovare.** Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Norme consolidate pentru investițiile UE cele mai performante

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă). Noul cadru instituie un bilanț anual al performanței, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va evaluată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

Utilizarea mai intensă a instrumentelor financiare

Subvențiile singure nu pot face față nevoilor semnificative de investiții. Ele pot fi completate eficient de instrumente financiare, care au un efect de pârghie și sunt mai aproape de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea transfera o parte din resursele politicii de coeziune noului **fond InvestEU** administrat central, pentru a accesa garanția oferită de bugetul UE. Combinarea subvențiilor și instrumentelor financiare este mai ușoară, iar noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

Mai multe eforturi de comunicare pentru a îmbunătăți vizibilitatea politicii de coeziune

Pentru o Europă tot mai apropiată de cetățeni, se pune mai mult accent pe necesitatea de a comunica mai bine rezultatele pozitive ale politicii de coeziune. Statele membre și regiunile au consolidat cerințele de comunicare, de exemplu în ceea ce privește organizarea de evenimente pentru inaugurarea proiectelor mari cu finanțare de la UE și dezvoltarea unor planuri de informare prin rețelele sociale.

În același timp, comunicarea pe tema proiectelor finanțate de la Uniunea Europeană se simplifică, introducându-se un singur branding pentru toate fondurile UE, un portal unic unde apar toate finanțările disponibile pentru întreprinderi și o bază de date unică pentru proiecte gestionată de Comisie.

Contextul național

Eurostat este departamentul Comisiei Europene responsabil de publicarea unor statistici comparabile pentru tot teritoriul Uniunii Europene. Serviciul consolidează datele colectate de autoritățile naționale și le armonizează pentru a garanta că fiecare indicator – de exemplu valoarea șomajului – este calculat la fel în toate statele membre.

La începutul anilor '70, Eurostat a instituit clasificarea NUTS (Nomenclatorului Unităților Teritoriale pentru Statistică) ca un sistem unic și coerent de împărțire a teritoriului UE pentru a produce statistici regionale pentru Comunitate. Timp de aproximativ treizeci de ani, punerea în aplicare și actualizarea clasificării NUTS au fost gestionate în cadrul unei serii de „acorduri pentru bărbați" între statele membre și Eurostat.

Lucrările la Comisia Europeană privind realizarea Regulamentului (CE) nr. 1059/2003- pentru a da un statut legal NUTS au început în primăvara anului 2000. Acest regulament a fost adoptat în mai 2003 și a intrat în vigoare în iulie 2003.

Regulamentul specifică, de asemenea, stabilitatea clasificării timp de cel puțin trei ani

Stabilitatea se asigură că datele se referă la aceeași unitate regională pentru o anumită perioadă de timp. Acest lucru este crucial pentru statistici, în special pentru seriile cronologice.

Cu toate acestea, uneori interesele naționale necesită schimbarea defalcării regionale a unei țări. Când se întâmplă acest lucru, țara în cauză informează Comisia Europeană cu privire la modificări. La rândul său, Comisia modifică clasificarea la sfârșitul perioadei de stabilitate în conformitate cu regulile regulamentului NUTS.

Istoricul clasificării NUTS în Europa

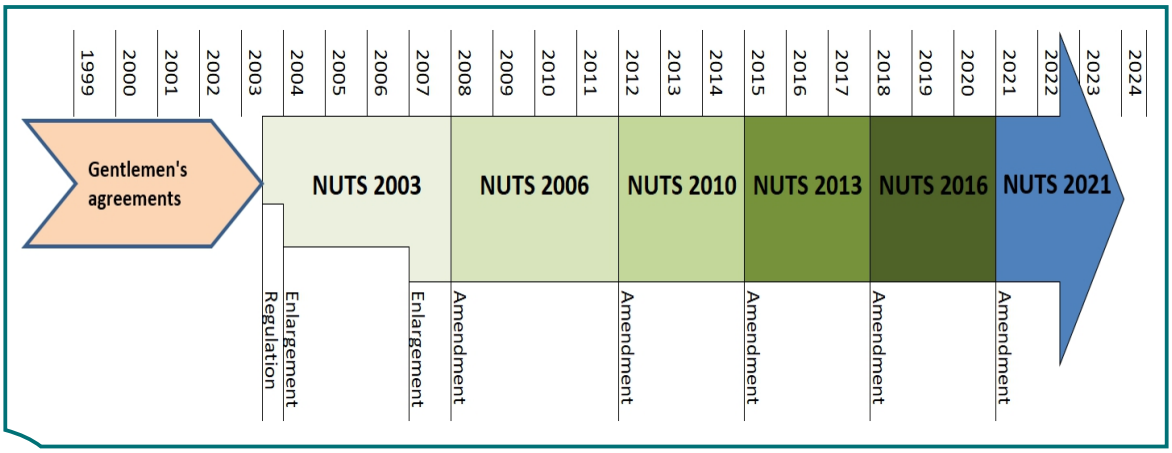

Sursa: Comisia Europeană - Eurostat

Figura 6 – Istoricul clasificării NUTS în Europa

O primă modificare regulată a anexelor a fost adoptată prin Regulamentul (CE) nr. 105/2007 al Comisiei și versiunea NUTS 2003 a fost înlocuită cu versiunea 2006 la 1 ianuarie 2008. Aceasta a fost precedată de completarea clasificării NUTS cu defalcările regionale ale țările care au aderat la UE în 2004 și 2007 (a se vedea Regulamentul (CE) nr. 1888/2005 al Comisiei și Regulamentul (CE) nr. 176/2008 al Comisiei).

A doua modificare regulată a anexelor a fost adoptată prin Regulamentul (UE) nr. 31/2011 al Comisiei, a intrat în vigoare la 7 februarie 2011 și se aplică, în ceea ce privește transmiterea datelor către Comisie (Eurostat), de la 1 ianuarie 2012.

Al treilea amendament regulat la anexe a fost adoptat prin Regulamentul (UE) nr. 1319/2013 al Comisiei , intrat în vigoare la 31 decembrie 2013 și se aplică, în ceea ce privește transmiterea datelor către Comisia Europeană (Eurostat), de la 1 ianuarie 2015.

Al patrulea amendament extraordinar la anexe a fost adoptat prin Regulamentul (UE) nr. 868/2014 al Comisiei, intrat în vigoare la 8 august 2014 și se aplică, în ceea ce privește transmiterea datelor către Comisie (Eurostat), de la 1 ianuarie 2015. Al cincilea amendament la anexe (unul regulat) a fost adoptat prin Regulamentul (UE) 2016/2066 al Comisiei , a intrat în vigoare la 19 decembrie 2016 și se aplică, în ceea ce privește transmiterea datelor către Comisie (Eurostat), de la 1 ianuarie 2018 .

Regulamentul NUTS a fost modificat prin Regulamentul Tercet la 18 ianuarie 2018, care a introdus o serie de tipologii teritoriale în acesta; vezi secțiunea „Tercet - Tipologii teritoriale" pentru mai multe detalii. Versiunea consolidată a regulamentului NUTS modificat este disponibilă pe EUR-Lex.

A șasea modificare regulată a anexelor a fost adoptată prin Regulamentul delegat al Comisiei 2019/1755 , a intrat în vigoare la 8 august 2019 și se aplică, în ceea ce privește transmiterea datelor către Comisia Europeană (Eurostat), de la 1 ianuarie 2021.

În cazul unei modificări a clasificării, statul membru în cauză trebuie să înlocuiască datele istorice cu serii cronologice în conformitate cu noua defalcare regională în termen de doi ani. Decizia privind lista seriilor temporale și a lungimilor acestora este supusă evaluării fezabilității.

Harta care arată modificările între versiunile NUTS 2013 și NUTS 2016 poate fi regasită mai jos și resurse electronice despre regiuni ale Europei se pot regăsi aici: https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/nuts-maps.

NUTS 2016- țări din Europa

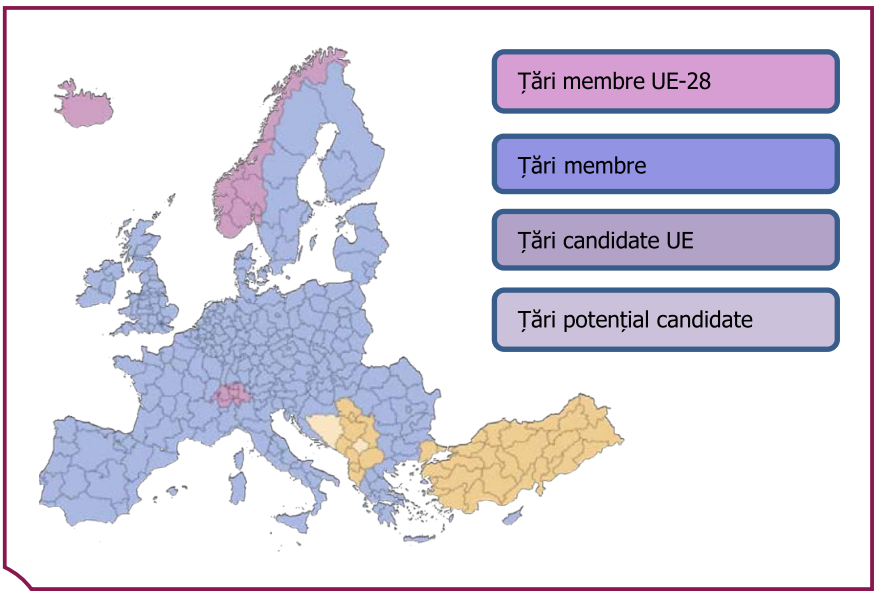

Sursa: adaptare după: https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/nuts-maps

Figura 7 – Harta privind modificările NUTS 2016

Regiunile de dezvoltare coordonează proiecte infrastructurale regionale şi au devenit membre ale Comitetului Regiunilor în 2007 când România a aderat la Uniunea Europeană. Regiunile de dezvoltare ale României corespund cu diviziunile de nivel NUTS-II din Uniunea Europeană.

În România, cadrul legislativ pentru constituirea regiunilor de dezvoltare a fost dat prin legea nr. 151/1998, privind dezvoltarea regională.

Conform Ordonanţei de Urgenţă nr.75/2001 privind funcţionarea Institutului Naţional de Statistică au fost create opt direcţii generale pentru statistică regională, care alături de cele 34 de direcţii judeţene de statistică, au ca scop dezvoltarea statisticii regionale.

Actele normative cu privire la organizarea statistică a României definesc structurile asimilabile NUTS, după cum urmează în graficul următor.

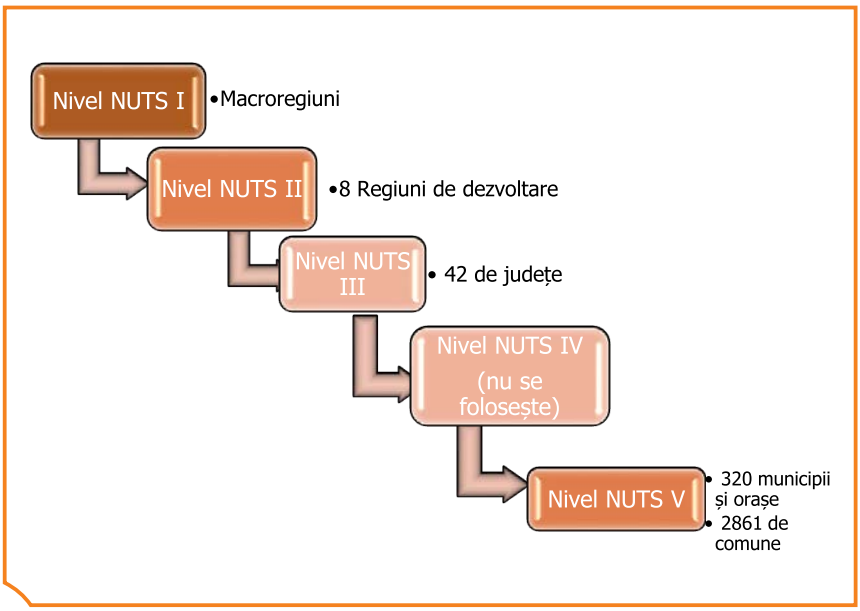

Sursa: Adaptare după Institutul Național de Statistică

Figura 8 – Structura administrativ teritorială a României dupa NUTS

Statistici și indicatori pentru România comparativ cu Uniunea Europeană

Comisia Europeană (CE) a publicat în iunie 2014 o serie de recomandări pentru România. Acestea iau în considerare particularitățile țării, dar și obiectivele generale ale Strategiei Europa 2020. Recomandările oglindesc cele 12 domenii identificate de Comisie, în care România este deficitară:

Domenii deficitare în România	Recomandările Comisiei Europene
Strategia bugetară	Obiectivul României, conform Programului de convergență pentru 2014, este un deficit structural de 1% din PIB în 2015. CE consideră că aceste previziuni reflectă o perspectivă prea optimistă în anumite domenii, potențiale riscuri decurgând din evoluția negativă a controlului cheltuielilor și înregistrarea unui nivel de colectare a impozitelor mai scăzut decât cel prevăzut.
Frauda fiscală și evaziunea fiscală în domeniul TV	CE semnalează riscurile cauzate de îmbătrânirea populației și inadecvarea sistemului de pensii, precum și numărul mare al celor care lucrează fără contract de muncă, fenomen încurajat de sarcina fiscală ridicată suportată de persoanele cu venituri mici si medii. Se notează totuşi progrese înregistrate în domeniul taxelor de mediu.
Ineficiența și riscul nesustenabilității sectorului sănătății (publice)	România a demarat o serie de reforme care vizează sistemul public de sănătate, dar plățile informale practicate pe scară largă, performanța nesatisfăcătoare a asistenței medicale primare și a sistemelor de orientare către centrele specializate afectează în continuare buna funcționare a acestui domeniu.
Nevalorificarea potențialului de muncă și calitatea nesatisfăcătoare a muncii	Această problemă reflectă lipsa de eficiență a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și este corelată cu procentul ridicat și în creștere de tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare.
Salariul minim	Comisia Europeană semnalează lipsa unor orientări transparente privind stabilirea salariului minim.
Educația	CE atrage atenția asupra declinului învățământului profesional și tehnic în ultimii 20 de ani, precum și asupra necorelării dintre competențele absolvenților de învățământ terțiar și cerințele pieței. Rata scăzută a participării la activități de învățare pe tot parcursul vieții și fenomenul accentuat al abandonului şcolar timpuriu reprezintă alte două aspecte criticate în raportul Comisiei.
Sărăcia	Principalele aspecte care necesită îmbunătățiri sunt serviciile comunitare pentru persoanele cu dizabilități și integrarea romilor. Îngrijorătoare sunt, de asemenea, scăderea veniturilor brute ale gospodăriilor și creșterea inegalităților între venituri.
Administrația publică	Aceasta prezintă o capacitate redusă de a elabora și pune în aplicare politici. Printre recomandările Comisiei se numără îmbunătățirea instrumentelor decizionale, a răspunderii și a coordonării în cadrul și între diferite niveluri administrative.

Absorbția fondurilor UE	Cadrul instituțional complex, corupția, conflictele de interese, deficiențele sistemelor de gestiune și control se numără printre principalele cauze pentru care România, în ciuda înregistrării unor progrese importante, rămâne una dintre țările cu rata cea mai scăzută de absorbție a fondurilor europene.
Reglementări, justiție, corupție politică	Calitatea precară și lipsa de transparență reprezintă principalele probleme semnalate de CE în ceea ce privește reglementările privind combaterea corupției. Se observă progrese în lupta împotriva corupției în sistemul judiciar, dar procesul trebuie continuat în acest domeniu, precum și la nivel politic și administrativ.
Piața de energie electrică și gaz	Problematică aici este, în special, lipsa de eficiență și transparență a întreprinderilor de stat. De aceea, Comisia încurajează promovarea concurenței în aceste sectoare.
Infrastructura	Atât rețeaua de transport rutier, precum și cea de transport naval sunt insuficient dezvoltate, parte din problemă reprezentând-o, din nou, întreprinderile de stat din domeniu. Recomandarea CE este aceeași: încurajarea concurenței.

Sursa: Recomandarea Consiliului din 8 iulie 2014 privind Programul Național de Reformă al României pentru 2014 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de Convergență al României pentru 2014 (2014/C 247/21), publicat în Jurnalul Oficial al UE 29.07.2014.

Figura 9 – Tabel reprezentând domeniile deficitare ale României

Pentru a reduce aceste deficite, România a propus Comisiei Europene o serie de măsuri și a stabilit o serie de obiective pentru perioada următoare, care sunt structurate în tabele ce urmează.

Rata de angajare (% din populația cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani)

Anul	Uniunea Europeană (28 țări)	România
2008	70,2	64,4
2009	68,9	63,5
2010	68,5	64,8
2011	68,6	63,8
2012	68,4	64,8
2013	68,4	64,7
2014	69,2	65,7
2015	70,1	66,0
2016	71,1	66,3
2017	72,2	68,8
2018	73,2	69,9
2019	73,9	70,9

Sursa: Sursa: Comisia Europeană

Figura 10 – Tabel rata de angajare România

Obiectivul Uniunii Europene pentru rata de angajare este 75% din populația cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani, iar obiectivul României este 70%. Se observă o creștere a ratei de angajare în România cu 6,5% în anul 2019 față de anul 2008.

Cheltuieli interne brute pentru cercetare și dezvoltare (% din PIB)

Anul	Uniunea Europeană (28 țări)	România
2008	1,83	0,55
2009	1,93	0,44
2010	1,92	0,46
2011	1,96	0,50
2012	2,00	0,48
2013	2,01	0,39
2014	2,02	0,38
2015	2,03	0,49
2016	2,04	0,48
2017	2,08	0,50
2018	2,11	0,50

Sursa: Sursa: Comisia Europeană

Figura 11 - Tabel privind cheltuielile interne brute pentru cercetare si dezvoltare

Obiectivul Uniunii Europene pentru Cheltuieli interne brute pentru cercetare și dezvoltare sunt de 3% din PIB, iar obiectivul României este 2%. Se observă o scădere a cheltuielilor interne brute pentru cercetare și dezvoltare cu 0,05% în anul 2019 față de anul 2008, în România.

Părăsirea timpurie a educației și formării (% din populația cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani)

Anul	Uniunea Europeană (28 țări)	România
2008	14,7	15,9
2009	14,2	16,6
2010	13,9	19,3
2011	13,4	18,1
2012	12,7	17,8
2013	11,9	17,3
2014	11,2	18,1
2015	11	19,1
2016	10,7	18,5
2017	10,5	18,1
2018	10,5	16,4
2019	10,3	15,3

Sursa: Sursa: Comisia Europeană

Figura 12 - Tabel privind rata abandonului la educație

Obiectivul Uniunii Europene pentru Rată de abandon este de 10% din populația cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani, iar obiectivul României este 11,3%. Se observă o scădere semnificativă a ratei de abandon în România, în anul 2019 față de anul 2010, cu 4%.

Pentru România sunt importante creşterea competitivităţii managementului durabil, al resurselor naturale şi dezvoltarea teritorială echilibrată. Finanţarea acestora trebuie să răspundă nevoilor specifice ale statelor membre, inclusiv prin acordarea unei flexibilităţi mai mari.

România salută iniţiativa Comisieide acreapentru noua perioadă deprogramarepachetede măsuri prin interconectarea celor existente deja ca răspuns la nevoile unor zone sau grupuri specifice.

România susţine includerea unui pachet destinat sprijinirii micilor fermieri în vederea evitării unor fenomene prezente în România ca depopularea, abandonul terenurilor agricole, şi creşterea capacităţii economice a acestora în vederea furnizării de bunuri publice.

Acţiunile asupra cărora trebuie să se concentreze noul pachet adresat micilor fermieri trebuie să vizeze aspecte privind:

- Mărirea sprijinului financiar acordat acestora;
- Simplificarea condiţiilor de accesare a fondurilor;
- Stabilirea unor acţiuni specifice pentru promovarea produselor;
- Măsuri specifice ce vizează consilierea, consultanţa, formarea profesională şi creditarea acestei categorii de fermieri;
- Dezvoltarea canalelor locale de distribuţie, în vederea facilitării accesului direct al consumatorilor la produsele micilor fermieri (agricultură ecologică, produse tradiţionale sau locale) şi sprijinirea pieţelor locale;
- Stabilirea unor condiţii şi cerinţe privind standardele minime de realizare a producţiei şi comercializare, adaptate capacităţii financiare a micilor fermieri.

În ceea ce priveşte pachetul de măsuri privind gestionarea riscului, România susţine continuarea şi dezvoltarea măsurilor de inginerii financiare, prin instrumente de asigurare, accesul la credite, garanţii, capital social ş.a., acestea reprezentând aspecte esenţiale pentru creşterea competitivităţii sectorului agricol, având în vedere particularităţile acestui sector.

Alte măsuri considerate importante în România:

- Susţinerea inovaţiei, utilizării metodelor Agricole prietenoase faţă de mediu, precum şi a mijloacelor alternative de energie în spaţiul rural, pentru a spori eficienţa energetică, productivitatea şi capacitatea de adaptare a agriculturii la schimbările climatice;
- Dezvoltarea spaţiului rural, prin continuarea susţinerii modernizării infrastructurii şi a serviciilor non-agricole pentru îmbunătăţirea condiţiilor de trai;
- Diversificarea acţiunilor pentru digitalizare și formare, creşterea sprijinului financiar.

Planul național de investiții și relansare economică

Planul național de investiții și relansare economica a fost realizat de Guvernul României în iulie 2020 și principalul motor al realizării acestui plan a fost criza economică ce poate fi provocată de COVID-19.

Modelul de dezvoltare a României, bazat preponderent pe stimularea consumului și implicit pe creșteri conjuncturale, și-a atins limitele, devenind chiar un impediment pentru o creștere durabilă și robustă.

Acumularea unor deficite bugetare nesustenabile, la care se adaugă deficitele comerciale și de cont curent în creștere, marchează în mod clar necesitatea schimbării actualului model economic.

Într-un context global și regional tot mai competitiv, România trebuie să privească mai departe de creșterile conjuncturale înregistrate în ultimii ani și să se orienteze spre un model al schimbărilor structurale care să asigure o creștere durabilă.

Schimbarea modelului de dezvoltare economică și socială, conform Planului național de investiții și relansare economică, trebuie axată pe:

- stimularea și dezvoltarea capitalului și a competitivității companiilor românești
- investiții în domenii-cheie ale infrastructurii publice
- transformarea digitală a economiei și a administrației publice
- pregătirea economiei pentru tranziția către o economie durabilă.

Realizarea noilor piloni de dezvoltare necesită reforme structurale ample și susținute, care să stimuleze competitivitatea economiei românești și să accelereze convergența reală a României cu economiile dezvoltate din Uniunea Europeană.

Prioritățile pe termen scurt ale Guvernului României sunt:

- **asigurarea capitalului de lucru** necesar pentru întreprinderile afectate de COVID-19 ca urmare a închiderii temporare a activităților, reducerii cererii de consum și întreruperilor din lanțul de aprovizionare, prin programe de acces la finanțare pentru capital de lucru și investiții cu garanții de stat, granturi și scheme de ajutor de stat pentru investiții noi și pentru reluarea sau reconversia activităților economice.
- Dezvoltarea de **instrumente financiare noi** care să ducă pe termen mediu la o transformare modernă a economiei românești prin stimularea capitalizării companiilor, asigu- rarea lichidității în economie prin scheme de garantare a instrumentelor de plată, încurajarea investițiilor private în domenii economice strategice printr-un fond de investiții de tip private equity, sprijinirea proiectelor de investiții publice și private printr-o bancă românească de dezvoltare după modelul altor bănci europene de dezvoltare.
- **în domeniul muncii și protecției sociale** vor continua măsurile adoptate pentru protejarea locurilor de muncă, prin plata șomajului tehnic pentru personalul din domeniile a căror activitate a fost întreruptă temporar ca urmare a restricțiilor impuse de autorități. Sunt în aplicare măsurile pentru susținerea angajărilor prin măsuri active de sprijin pentru companii și salariați, stimularea angajărilor din rândul tinerilor și a persoanelor vulnerabile precum și a românilor care au revenit din străinătate. Se află deja în pregătire măsuri pentru sprijinirea activităților de muncă sezonieră și pentru zilieri, în domenii specifice, precum și introducerea programului flexibil de muncă pentru angajații și angajatorii a căror activitate afectată de pandemie se află în proces de relansare.
- **politici de transformare digitală** care să modernizeze operațiunile și interacțiunea cu cetățenii în furnizarea serviciilor publice, precum și modul intern de lucru al instituțiilor publice – procese care au fost demarate deja ca parte a măsurilor de răspuns ale Guvernului în fața provocării reprezentate de efectele pandemiei de COVID-19. În același timp, va fi încurajată pregătirea economiei pentru revoluția industrială 4.0, prin programe de sprijin pentru transformarea digitală a industriei și întărirea competitivității.
- încurajarea inițiativelor antreprenoriale în domeniul economic și vor fi stimulate **sectoarele economice cu valoarea adăugată mare**, cu potențial de export, care valorifică rezultatele inovării și cercetării prin dezvoltarea de produse și soluții tehnologice cu drept de proprietate intelectuală și **industriile care asigură cererea internă** de consum din producția locală, contribuind la siguranța energetică, alimentară și sanitară a României.

Pactul Ecologic European va deveni principala strategie de creștere economică la nivelul Uniunii Europene pe termen lung. România va trebui să utilizeze cât mai eficient resursele europene puse la dispoziție, atât fondurile din Cadrul Financiar Multianual 2021-2027, cât și cele din programele europene de răspuns la criza COVID-19, astfel încât transformarea preconizată a economiei să favorizeze tranziția către o economie durabilă.

Prioritățile pe termen mediu și lung ale Guvernului României, în funcție de domenii, sunt:

• infrastructură

- prioritatea pe termen scurt este creșterea ritmului de finalizare a lucrărilor aflate în execuție și pregătirea proiectelor majore de infrastructură pe termen mediu și lung din domeniile transporturilor, energiei, comunicațiilor, agriculturii, sănătății, sportului și educației.
- pe termen mediu și lung, obiectivul Guvernului este demararea și realizarea unui program amplu de investiții publice cu o alocare bugetară din fonduri europene și naționale, rambursabile și nerambursabile, de aproximativ 100 de miliarde euro în perioada 2020 – 2030.

• infrastructura de transport:

- finalizarea lucrărilor de infrastructură care înregistrează mari întârzieri, din cauza deficiențelor anterioare de pregătire a proiectelor. Acestea însumează 407,3 km de autostrăzi și drumuri expres, cu o finanțare necesară de 4,3 miliarde de euro.
- pe termen mediu și lung, asigurarea conectării cu autostrăzi a provinciilor istorice ale României și cu rețelele de transport pan-europene, prin demararea lucrărilor la aproximativ 3.000 de km de autostrăzi și drumuri expres, cu un cost estimat de 31 miliarde de euro. La acestea se adaugă investiții în cca. 3.000 de km de cale ferată, cu un cost estimat de aproximativ 18 miliarde de euro, și investiții în domeniul naval și aerian care însumează peste 6 miliarde de euro.

• sectorul energetic necesită un volum investițional uriaș pe întreg lanțul tehnologic, de la producere de electricitate, la rețele inteligente de transport și distribuție de gaze naturale și electricitate, precum și la reformarea pieței de electricitate și gaze naturale care să facă față unui model nou, bazat pe capacități energetice eficiente, curate, flexibile și tehnologii inovatoare.

Valoarea investițiilor programate în Sistemul Energetic Național pentru perioada 2020 – 2025 este estimată la 12,48 miliarde de euro, la care se adaugă proiectele de dezvoltare din sectorul de transport al energiei electrice și al gazelor naturale, precum și proiectele de investiții ale companiilor energetice în capacități noi de producție și de exploatare, dezvoltate în parte- neriat cu alte companii private.

• infrastructura națională de sănătate

- construirea a 8 spitale regionale la nivel național și a unui spital metropolitan în Municipiul București. Au fost semnate contractele pentru construirea primelor 3 spitale regionale la Iași, Cluj și Craiova cu o valoare totală de 1,64 miliarde de euro.
- pe termen mediu și lung- un alt obiectiv este construirea, modernizarea și reabilitarea a 25 de spitale județene și 110 spitale orășenești cu o alocare bugetară de 17,5 miliarde de lei în perioada 2021 – 2027.

• infrastructura de învățământ

- obiectivul de bază este reducerea ratei de abandon școlar, creșterea siguranței elevilor și profesorilor în școli, reducerea supra-aglomerării elevilor în clase și asigurarea accesului la învățământ gratuit, în proximitatea domiciliului, pentru fiecare copil. În acest sens, Guvernul României a programat pentru perioada 2021-2027 un pachet de investiții pentru infrastructura de învățământ care urmărește modernizarea și reabilitarea a 2.488 de unități școlare, construcția a 346 de grădinițe, 40 de campusuri școlare, construirea a 30 de cămine studențești și reabilitarea a 8 centre universitare, costurile totale ridicându-se la 14 miliarde de lei.

• modernizarea comunităților locale

- sunt proiectate investiții în drumuri județene și locale, infrastructura de apă și canalizare, stații de epurare a apei, extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale, construcția de unități școlare, centre medicale și baze sportive care însumează 102 miliarde de lei în perioada 2021 – 2027.

• agricultura

- obiectiv prioritar al Guvernului pe termen mediu și lung este elaborarea și implementarea unei Strategii de Gestionare a Apei care se referă la reabilitarea infrastructurii de irigații existente, în perioada 2021-2024, prin punerea în funcțiune a 138 amenajări de irigații, cu un buget estimat de 3,4 miliarde de euro.
- reabilitarea infrastructurii de desecare – drenaj care deservește o suprafață de 2,8 milioane de ha, cu o valoare de 1,1 miliarde de euro, precum și efectuarea de lucrări de combatere a eroziunii solului care deservesc o suprafață de aproximativ 510 mii de ha, cu o valoare de 500 milioane de euro.
- dezvoltarea unei rețele naționale de colectare, depozitare, sortare, ambalare, procesare și comercializare a produselor românești.

I.1.2. Regiunea de dezvoltare Nord-Est

Introducere

România este organizată în opt regiuni de dezvoltare prin asocierea consiliilor judeţene pentru a coordona dezvoltarea regională. Aceste regiuni nu au personalitate juridică şi nici statut administrativ deşi ele devin din ce în ce mai semnificative în dezvoltarea regională.

Regiunile de dezvoltare din România

Regiunea	Judeţe
Nord-Est	Bacău, Botoşani, Iaşi, Neamţ, Suceava, Vaslui
Sud-Est	Brăila, Buzău, Constanţa, Galaţi, Vrancea, Tulcea
Sud-Muntenia	Argeş, Călăraşi, Dîmboviţa, Giurgiu, lalomiţa, Prahova, Teleorman
Sud-Vest Oltenia	Dolj, Gorj, Mehedinţi, Olt, Vâlcea
Vest	Arad, Caraş-Severin, Hunedoara, Timiş
Nord-Vest	Bihor, Bistriţa-Năsăud, Cluj, Maramureş, Satu Mare, Sălaj
Centru	Sibiu, Alba, Braşov, Covasna, Harghita, Mureş
Bucureşti-Ilfov	Bucureşti, Ilfov

Figura 13 - Tabel reprezentând regiunile de dezvoltare

Regiunea Nord-Est este regiunea de dezvoltare cu cea mai mare suprafaţă din România ocupând un teritoriu de 36.850 km2, reprezentând 15,46% din suprafaţa totală a ţării, cele mai întinse judeţe fiind Suceava cu 8.553 km2 acesta fiind urmat de judeţul Bacău (6621 km– 18%), judeţul Neamţ (5896 kmp – 16%), judeţul Iaşi (5476 kmp – 14,9%), judeţul Vaslui (5318 kmp – 14,4%) şi judeţul Botoşani (4985 kmp).

Unitate teritorială	Suprafaţa totală km²	Densitatea populaţiei	Număr municipii	Număr oraşe	Număr comune	Număr sate
Regiunea Nord Est	**36850**	**100,3**	**17**	**34**	**506**	**2414**
Bacău	6621	107,6	3	5	85	491
Botoşani	4986	89,2	2	5	71	333
Iaşi	5476	150	2	3	93	418
Neamţ	5896	95,1	2	3	78	344
Suceava	8553	82,9	5	16	98	379
Vaslui	5318	84,2	3	2	81	449

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS

Figura 14 - Tabel reprezentând suprafața totală a Regiunii Nord-Est

Regiunile de dezvoltare din România

Din punct de vedere teritorial-administrativ, Regiunea Nord-Est se învecinează astfel:

- la nord cu Ucraina
- la est cu Republica Moldova
- la sud cu Regiunea Sud-Est (judeţele Vrancea şi Galaţi)
- la vest cu Regiunea Centru (judeţele Covasna, Harghita şi Mureş)

Amplasarea în teritoriu a oraşelor din Regiunea Nord-Est[8]

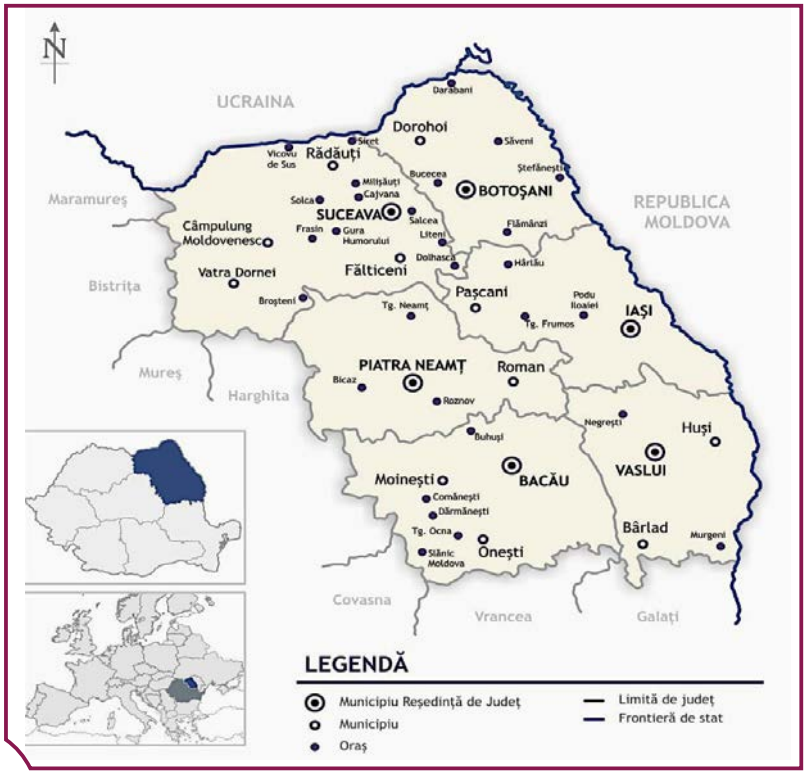

Figura 14 - Harta reprezentând amplasarea în teritoriu a oraşelor din Regiunea Nord-Est

[8] *sursa: adaptare după ADR N-E*

Regiunea Nord-Est este formată din 6 judeţe: Bacău, Botoşani, Iaşi, Neamţ, Suceava şi Vaslui. Acestea conţin la rândul lor 17 municipii, 29 oraşe şi 506 comune cu 2414 sate componente.

Accesul în Regiunea de Dezvoltare Nord-Est se poate realiza prin intermediul căilor rutiere, feroviare sau aeriene.

Cele mai importante **reţele rutiere** care traversează regiunea Nord Est sunt:

- Drumul European E85: (Lituania, Belarus, Ucraina) — Siret — Suceava — Fălticeni - Roman - Bacău — Buzău — Urziceni — Bucureşti — Giurgiu - (Bulgaria, Grecia);
- Drumul European E574: Bacău - Oneşti - Târgu Secuiesc — Braşov — Piteşti — Craiova;
- Drumul European E581: Tişiţa — Tecuci — Bârlad — Huşi — Albiţa - (Republica Moldova, Ucraina);
- Drumul European E58: (Austria, Slovacia, Ucraina) - Halmeu — Baia Mare — Dej - Bistriţa - Vatra Dornei — Suceava - Botoşani - Târgu Frumos - Iaşi - (Republica Moldova, Ucraina, Rusia);
- Drumul European E583: Săbăoani — Iaşi — Sculeni;
- Drumul European E576: Suceava — Vatra Dornei — Cluj-Napoca.

Distanţe rutiere între principalele municipii ale regiunii şi capitala ţării-Bucureşti:

	Bacău	Botoşani	Iaşi	Piatra Neamţ	Suceava	Vaslui	Bucureşti
Bacău	-	193	130	58	151	83	294
Botoşani	193	-	125	145	42	258	499
Iaşi	130	187	-	139	145	71	430
Piatra Neamţ	58	145	139	-	103	129	354
Suceava	151	42	145	103	-	216	457
Vaslui	83	258	71	129	216	-	359

Figura 15 – Tabel reprezentând distanțele între principalele municipii ale regiunii şi capitala ţării-Bucureşti

Legătura cu Republica Moldova se face prin punctele de frontieră:

- Rădăuţi — Prut şi Stanca în judeţul Botoşani pe DN 29 E
- Sculeni, judeţul Iaşi pe drumul european E 583
- Albiţa, judeţul Vaslui pe drumul european E 581

De asemenea, Regiunea de Dezvoltare Nord-Est este traversată de Coridorul paneuropean IX: Helsinki - Vîborg - Sankt Petersburg - Pskov - Gomel - Kiev - Lijubaşevka - Chişinău — Bucureşti - Dimitrovgrad — Alexandroupolis, cu ramificaţiile Sankt PetersburgMoscova-Kiev, Kaliningrad, respectiv Klaipeda — Vilnius, Minsk, Gomel şi Liubaşevska — Odessa.

Infrastructura de transport

• Reteaua TEN-T în regiunea Nord-Est

Stabilirea rețelei trans-europene de transport (TEN-T) a urmărit crearea unei infrastructuri necesare funcționării optime a pieței interne comunitare, în strânsă legatură cu realizarea obiectivelor strategiei Europa 2020 privind creșterea economică. Asigurând coeziunea teritorială și socială, politica rețelelor trans-europene sprijină dreptul fundamental al fiecărui cetățean al Uniunii Europene de a circula liber în spațiul comunitar.

Conform regulamentului comunitar 1315/2013 privind orientările pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport în regiunea Nord-Est figurează următoarele coridoare TEN-T:

	Rețea de baza	Rețea extinsă (complementară)	Noduri complementare	Puncte de trecere a frontierei
TEN-T Rutieră	Sascut-Bacău-Roman-Fălticeni-Suceava-Siret	Tutova-Bârlad-Crasna-Huși-Albita		Siret
	E 85 (DN 2)	E 581 (DN24, DN24B)		Albița
	Bicaz Chei–Bicaz–Piatra Neamț–Târgu Neamț–Pașcani–Târgu Frumos–Iași–Ungheni	Bacău–Onești–Oituz		Ungheni (nu există momentan legatură rutieră)
	DN 12C, DN 15, DN 15C, DN 15B, DN rutiera) 28A, E 58/E 583 (DN 28)	E 574 (DN 11)		
	Sascut–Bacău–Roman–Pașcani–Dolhasca Suceava–Vicșani	Adjud–Onești – Comănești– Ghimeș	Suceava	Vicșani
TEN-T FEROVIARĂ	M 500	Linia 501		
	Vatra Dornei–Câmpulung Moldovenesc–Gura Humorului–Suceava			Cristești Jijia
	Linia 502			
	Pașcani–Iași–Cristești Jijia–Ungheni			
TEN-T AERIANĂ	Linia 606, M 600			
			Bacău	
			Iași	
			Suceava	

Figura 16 – Tabel reprezentând rețeaua TENT-T rutieră din regiunea Nord-Est

Rețeaua TEN-T feroviară

Analizând rețeaua feroviară din regiune, se observă ca majoritatea liniilor funcționale se conectează direct la rețeaua TEN-T feroviară (cu excepția liniilor 512 și 703). Punctele de trecere a frontierei pentru rețeaua feroviară de bază sunt pentru Ucraina – Vicșani, iar pentru Republica Moldova – Cristești Jijia (Ungheni). Rețeaua feroviară a regiunii Nord-Est cuprinde numeroase tronsoane de cale ferată neelectrificată, fapt care determină o viteză scăzută a trenurilor. Liniile neelectrificate sunt în continuare: toată magistrala 600, secțiunea situată la nord de Suceava din magistrala 500, liniile operaționale 509, 511, 605, 607, 608, 703.

Principalele magistrale feroviare care asigură accesul în Regiunea Nord-Est sunt:

- Magistrala principală 500: București (nord) - Ploiești (sud) - Adjud - Pașcani - Suceava - Vicșani;
- Magistrala principală 600: Făurei - Tecuci - Bârlad - Crasna - Vaslui - Iași – Ungheni. La acestea se adaugă aproximativ 20 magistrale feroviare secundare, care asigură conexiunea celor mai importante localități din regiune.

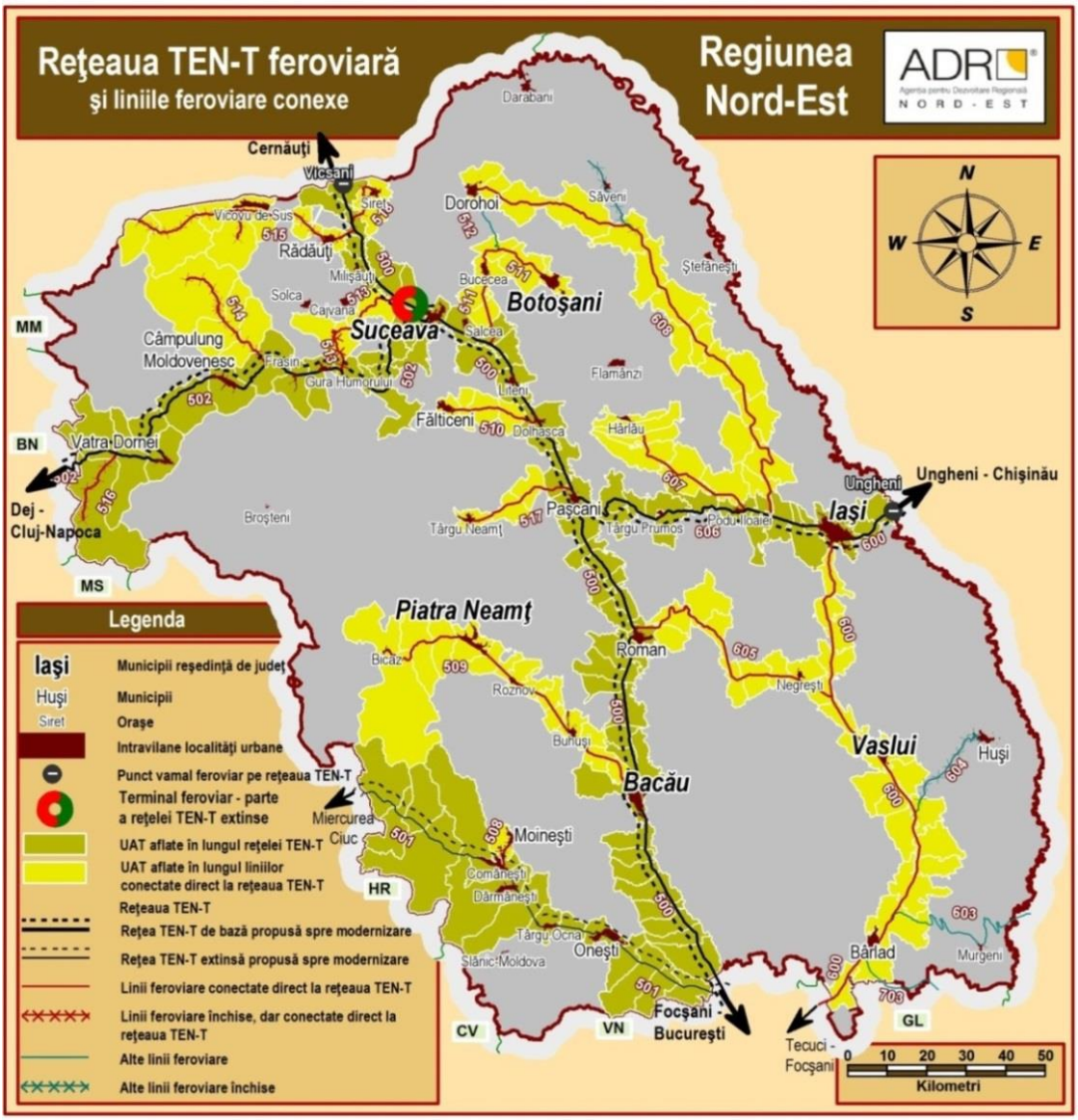

Sursa: ADR Nord – Est

Figura 17 – Rețeaua TEN-T feroviară și liniile feroviare conexe din regiunea Nord – Est

Rețeaua TEN-T rutieră

Rețeaua TEN-T de bază traversează regiunea Nord-Est atât de la nord la sud, cât și de la vest la est prin partea mediana, asigurând, pe de o parte, conexiunea capitalei București cu Ucraina prin nordul regiunii (traversând municipiile Bacău, Roman, Fălticeni, Suceava și ajungând la punctul de trecere a frontierei Siret), cât și conexiunea cu vestul țării (Timișoara, Cluj, Târgu Mureș) a părții de est (Piatra Neamț, Iași) a Regiunii Nord-Est și apoi cu Republica Moldova (cu punct de trecere a frontierei pe rețeaua de bază – Ungheni). Rețeaua TEN-T extinsă include conexiunea municipiului București cu municipiul Chișinău pe direcția SV-NE, traversând municipiile Bârlad și Huși din regiunea Nord-Est, respectiv a municipiului Bacău cu municipiul Brașov.

Pe rețeaua TEN-T rutieră sunt amplasate 10 municipii, 5 orașe și 82 de comune, unități cu o populație totală de 1,6 milioane locuitori.

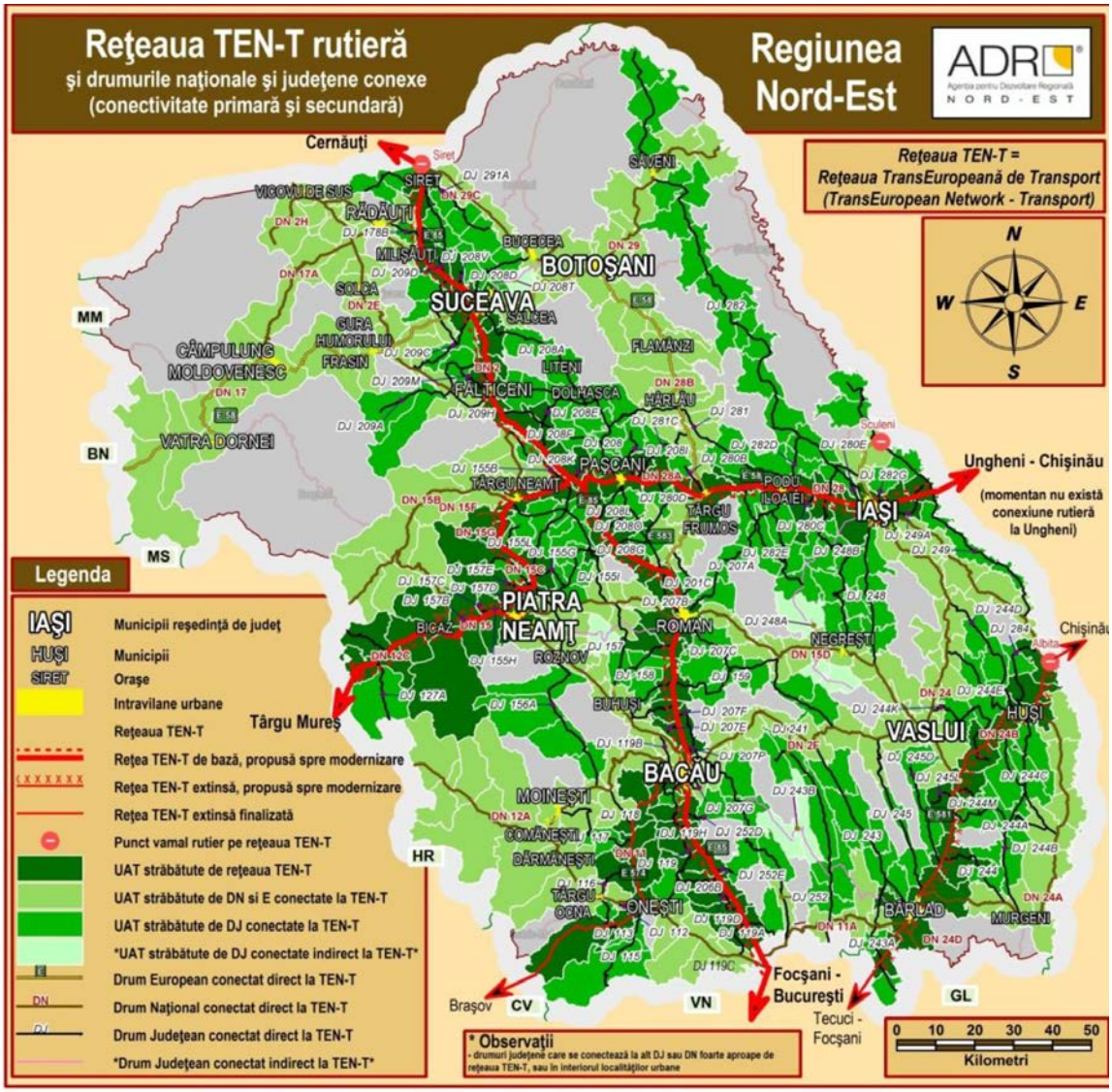

Sursa: ADR Nord – Est

Figura 18 – Rețeaua TEN-T rutieră și drumurile naționale și județene conexe (conectivitate primară și secundară)

Rețeaua TEN-T aeriană

Accesul aerian în Regiunea Nord – Est este asigurat de aeroporturile internaţionale de la Iaşi, Bacău şi Suceava.

Numărul potențial al locuitorilor din regiune care pot accesa cel mai apropiat aeroport în maxim 60 minute este de 800.371 pentru aeroportul din Iași, 828.731 pentru cel din Bacău și 913.193 pentru cel din Suceava. Se poate observa că exista municipii resedință de judet care nu sunt localizate în aceste zone de „acces în 60 minute", cum este situația pentru Piatra Neamț și Vaslui.

Trebuie mentionat că, pe lângă distanța până la aeroport, destinațiile operate pe fiecare aeroport constituie un factor important în motivația accesării acestora.

În ceea ce privește accesibilitatea aeroporturilor pe cale rutieră, aceasta este ilustrată pe harta următoare.

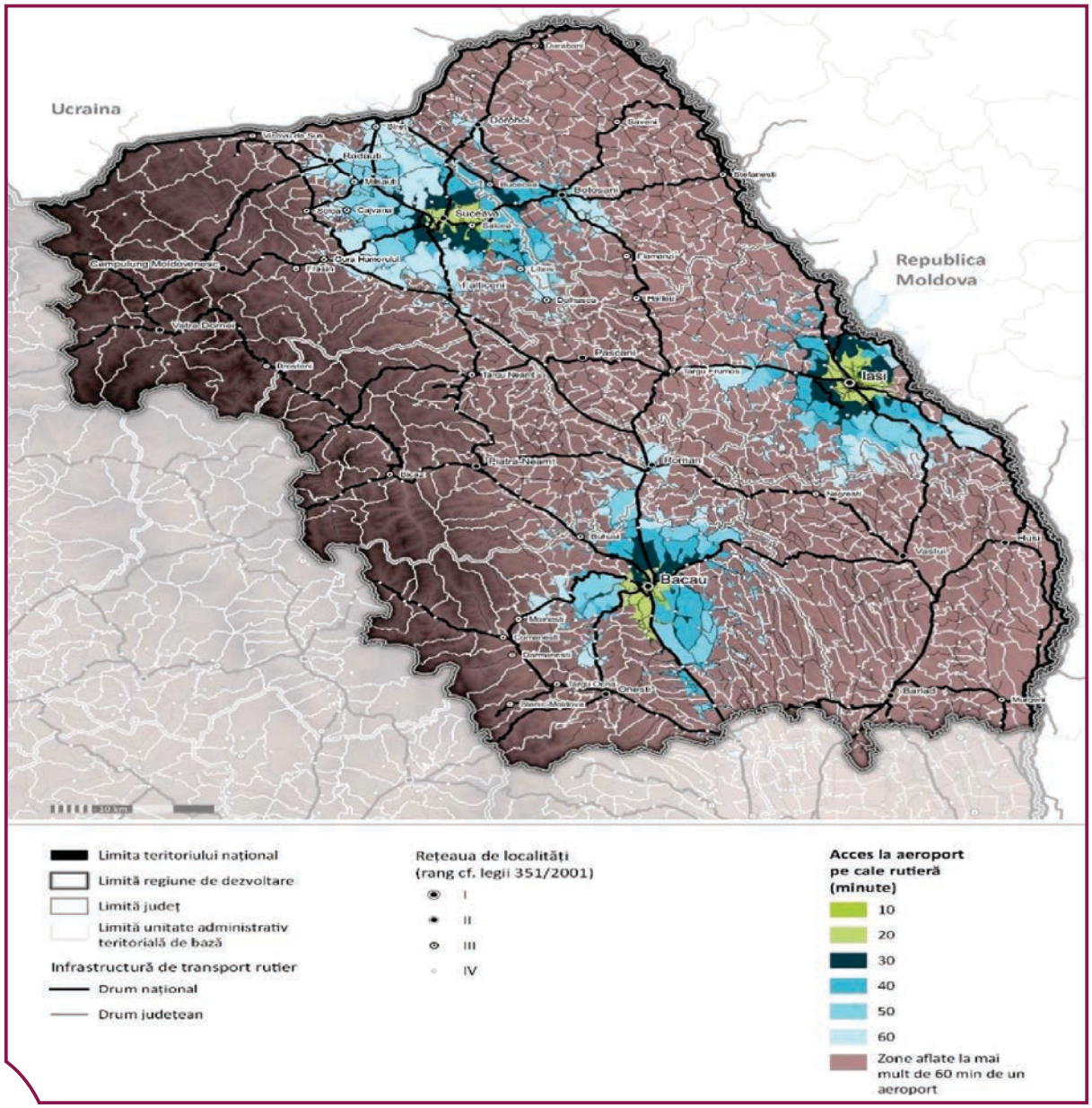

Sursa: ADR Nord-Est, studiul privind disparitatile de tip urban-rural in Regiunea Nord-Est

Figura 19 – Accesibilitatea aeroporturilor pe cale rutieră

În regiune se află localitatea situată la cea mai mare latitudine din România: Horodistea –48o 14'9''. Regiunea se desfășoară între 48o 15'N - 46o 00'N latitudine nordică și 28o 15'E - 24o 56'E longitudine estică. Altitudinea maximă din regiune este de 2.100 m pe vârful Pietrosul Calimani, situat la limita dintre județele Suceava și Mureș.

Din punct de vedere geografic regiunea se mândreşte cu lanţurile muntoase din partea vestică, podişurile line din cetru şi câmpiile cu lacuri, vii şi zone agricole extinse din partea estică.

Regiunea Nord-Est principalele forme de relief[9]

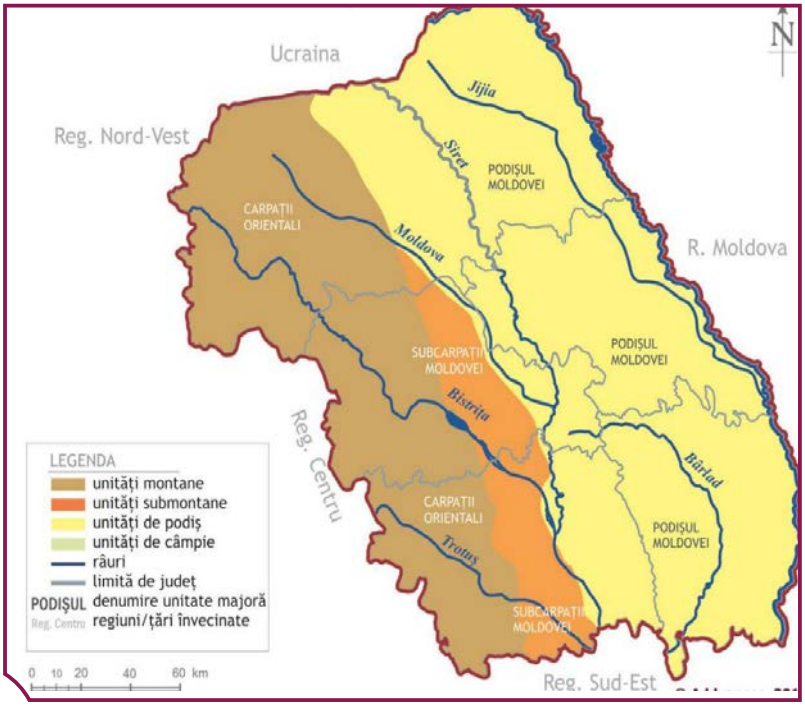

Figura 20 – Principalele forme de relief a Regiunii Nord-Est

Din punct de vedere al reliefului regiunea se împarte în trei zone:

- zona montană – ocupă 28 % din teritoriu şi este caracterizată aliniamentul vestic reprezentat de Munţii Călimani, aliniamentul central format din roci dure, cristaline, caracterizat de un relief şters, monoton cu excepţia Munţilor Rarău şi Hăşmaş unde se disting elemente spectaculoase precum Pietrele Doamnei, Piatra Şoimului şi Piatra Singuratică şi aliniamentul situate în partea estică a Carpaţilor Orientali, un peisaj cu culmi domoale, unde se remarcă Obcinele Bucovinei şi Ceahlău.

Din punct de vedere climatic zona montană este influenţată în nord de masele de aer scandinavo – baltice, iar pe direcţia est-vest de masele de aer oceanice transportate de vânturile de vest care aduc o creştere a precipitaţiilor medii anuale până la 1200 mm în Ceahlău. Temperaturile medii anuale au fost înregistrate în jurul valorii de 7ºC la 1000 m, iar la peste 1800 m este prezent climatul alpin cu temperaturii medii anuale de 0ºC.

- zona subcarpatică – ocupă 12 % din teritoriu, altitudinea medie este de 400 – 500 m, înconjurând munţii ca un brâu.

În zona subcarpatică predomină circulaţia aerului pe direcţia nord–est – sud-est, pe văile principalelor râuri, pătrunzând uneori şi crivăţul dinspre nord – est. În depresiunile subcarpatice se produc iarna inversiuni termice, iar primăvara fenomene de tipul foehnului. Temperaturile medii anuale cresc de la nord spre sud, situându-se în jurul valorii de 8-9 ºC, iar precipitaţiile nu depăşesc 700 mm / an.

- zona de podiş – ocupă 60 % din teritoriu şi gazduieşte integral judeţele Botoşani, Iaşi şi Vaslui. Zona de podiş este subdivizată de Podişul Sucevei în partea central nordică, Podişul Bârladului în partea sud - estică şi Câmpia Moldovei în partea nord – estică.

Clima zonei de podiş este caracterizată în est prin influenţe continentale estice, aride, cu temperature medii anuale de 9-10 ºC şi precipitaţii de 400-500 mm / an. Iernile sunt reci fiind prezent şi crivăţul, iar verile sunt foarte călduroase şi secetoase. În nord temperaturile medii anuale scad până la 6 ºC, iar precipitaţiile cresc până la 800 mm.

[9]sursa: prelucrare după ADR N-E

Din punct de vedere hidrografic, Regiunea Nord – Est este străbătută de opt cursuri importante de apă, care drenează teritoriul pe direcţia nord – sud, întrega regiune aparţinând bazinului hidrografic al râurilor Siret şi Prut.

Apele subterane prezente în Regiunea Nord – Est sunt în număr de zece cursuri, cinci aparţinând bazinului Siret şi cinci bazinului Prut, două sunt de adâncime şi două clasificate ca având o stare proastă. Apa provenită din subteran este folosită la alimentarea cu apă a populaţiei, în industrie şi zootehnie, principalii poluatori fiind cei industriali şi agricoli.

Apele freatice din zona montană sunt considerate a fi ape dulci, potabile, cu grad de mineralizare diferit în funcţie de substratul geologic. Ape cu mineralizare foarte mică întâlnim Dorna Candrenilor, Fundu Moldovei, Vatra Dornei, Păltiniş, Toşorog, Bicazul Ardelean. Ape divers mineralizate şi mofete găsim la Slănic Moldova, ape sulfuroase la Drânceni, Nicolina, Strunga.

Regiunea Nord – Est are diferite specii de plante şi animale în funcţie de habitatele specifice prezente care aparţin Natura 2000 – SCI şi Natura 2000 – SPA.

În zona carpatică sunt prezente următoarele tipuri de sol: andosoluri, soluri brun – acide, spodosoluri şi soluri brune, iar în zona subcarpatică predominante sunt solurile argiloiluviale, solurile cenuşii şi cernoziomice.

Resursele subsolului sunt compuse din: minereu uranifer, minereu polimetalic, minereu cuprifer, barită, mangan, sare gemă, sulf, tuf ardezic, turbă, nisipuri cuarţoase, gips, săruri de potasiu, nămoluri, roci utile (andezite, calcare, serpentinite, nisipuri şi pietrişuri, argile, luturi loessoide), petrol şi gaze natural, cărbune brun, şisturi bituminoase, ape minerale terapeutice, ape minerale carbogazoase şi necarbogazoase.

Regiunea Nord Est din punct de vedere turistic este cunoscută prin:

- patrimoniul cultural - religios din nordul regiunii inclus în UNESCO
- centrele vechi şi patrimonial cultural din Iaşi
- patrimoniul religios din zona Neamţ
- podgoriile Cotnari şi Huşi
- staţiunile Vatra Dornei, Gura Humorului, Slănic Moldova, Târgu Ocna, Câmpulung Moldovenesc, Piatra Neamţ, Târgu Neamţ
- zonele montane Ceahlău, Rarău, Călimani
- gastronomia şi ospitalitatea zonei
- tradiţiile şi meşteşugurile

Rezervaţii şi monumente ale naturii:

- Parcul Naţional Munţii Călimani
- Parcul Naţional Cheile Bicazului - Hăşmaş
- Parcul Naţional Ceahlău
- Parcul Natural Vânători – Neamţ
- Reţeaua Ecologică Natura 2000 – arii protejate

Judeţ	Număr rezervaţii	Suprafaţa (ha)
Total regiune	126	49 183,8
Botoşani	9	3 223,8
Suceava	28	4 959,2
Neamţ	28	25 800,2
Iaşi	26	5 036,4
Bacău	26	9 884,7
Vaslui	9	276,3

Figura 21 – Tabel reprezentând rezervațiile naturale

Potenţialul balnear – balneo – terapeutic şi bogăţia de izvoare minerale:

Staţiuni: Vatra Dornei, Slănic Moldova, Târgu Ocna, Bălţăteşti, Oglinzi, Neguleşti, Cacica, Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Sărata Băi.

Regiunea Nord Est are un potenţial balnear bun, putând constitui o destinaţie turistică important în orice anotimp. Resursele disponibile şi climatul sunt adecvate pentru diferite tratamente terapeutice.

Regiunea Nord Est deţine 3996 monumente de interes internaţional, naţional şi local conform listei de patrimoniu a Ministerului Culturii şi Cultelor din 2010, care cuprinde: situri arheologice, clădiri de interes istoric şi arheologic, case memorial, monumente funerare sau for public, monumente religioase.

Zonele etnografice se remarcă prin frumuseţe, valoare şi autenticitate, artă popular – olărit, ţesături, încondeiat, împletituri.

Infrastructura de agrement este vitală în contextual dezvoltării turismului, calitatea acesteia influenţând durata de şedere a turiştilor. O infrastructură de agrement diversificată măreşte atractivitatea zonei, se extind grupurile ţintă de turişti şi, implicit, creşte numărul turiştilor. Pe lângă diversitatea zonele de agrmenet, un punct important în atragerea unui număr cât mai mare de turişti este dat de calitatea serviciilor de cazare şi masă.

Forme de turism practicate în regiunea Nord – Est:
- Montan (drumeţii montane)
- Sporturi extreme (rafting şi canioning pe Bistriţa, delta-plan şi parapantă, schi nautic, surfing, hidroscuter, snowboard)
- Balnear
- Cultural
- Religios
- Rural şi agroturism
- Ecoturism
- Oenologic (viti-vinicol)

I.1.3. Prezentarea Judeţului Suceava

Localizare şi accesibilitate

Judeţul Suceava este situat în partea de Nord-Est a ţării, cu o suprafaţă de 8553,5 km². Este al doilea judeţ ca mărime din ţară, reprezentând 3,6% din suprafaţa totală a ţării.

Suprafaţa totală a judeţului este de 8553,5 km2; acesta ocupă 3,6% din teritoriul României şi se situează pe locul doi în ţară după judeţul Timiş după acest criteriu.

Judeţul Suceava se învecinează la nord cu Ucraina (frontieră de stat), la est cu judeţul Botoşani, la sud - est cu judeţul Iaşi, la sud cu judeţele Neamţ, Harghita, Mureş şi la vest cu judeţele Bistriţa - Năsăud şi Maramureş. Teritoriul are următoarele coordonatele geografice:
- longitudine estică 24˚57'- 26˚40'
- latitudine nordică 47˚4'55"- 47˚57'31"

Aşezare geografică a judeţului Suceava[10]

Figura 22 – Harta privind aşezarea geografică a judeţului Suceava

[10] sursa: Strategia de dezvoltare economică şi socială a judeţului Suceava, perioada 2011 – 2020

Populația ce are domiciliul în Municipiul Suceava era la 1 ianuarie 2020 de 125.191 de persoane, conform celor mai recente date puse la dispoziție de INS, ceea ce reprezintă 16,3% din populația județului Suceava, 3,1% din cea a regiunii Nord-Est și 0,6% din populația României. La nivelul zonei urbane funcționale a Municipiului Suceava s-a înregistrat o populație totală de 199.090 de locuitori, dintre care 136.122 în mediul urban, în municipiul Suceava și orașul Salcea. De asemenea, din totalul locuitorilor zonei urbane funcționale, 62,8% domiciliau în municipiul Suceava iar 26,9%, adică 53.577, în localitățile din primul inel peri-urban. Totodată, zona metropolitană Suceava, ce include toate localitățile din ZUF cu excepția comunei Șcheia, împreună cu alte patru localități – Bosanci, Dărmănești, Udești, Verești, număra la 1 ianuarie 2020 216.208 de locuitori.

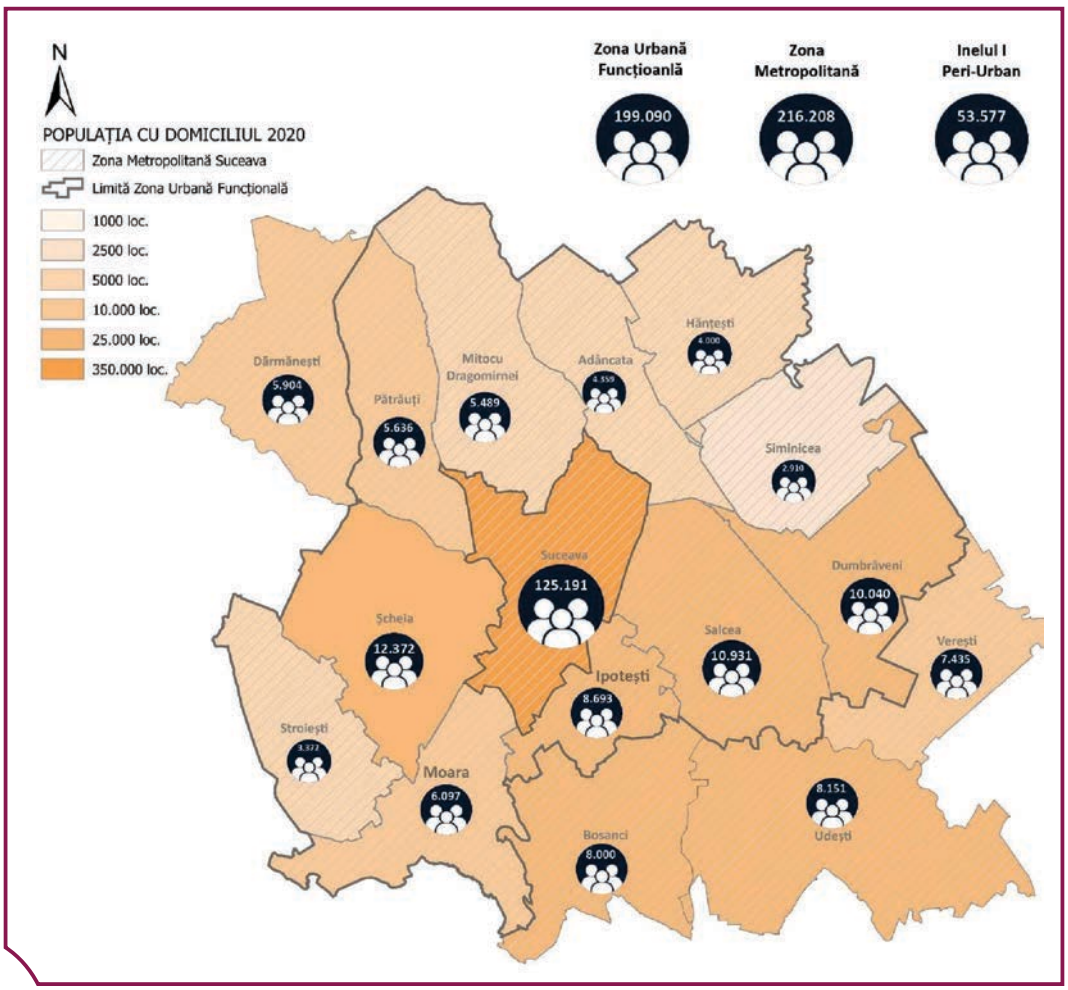

Sursa: INS Tempo online – prelucrare date

Figura 23 – Populația cu domiciliul, la nivel UAT, la 1 ianuarie 2020

Toate localitățile din zona urban funcțională și zona metropolitană Suceava depășeau în 2019 pragul de 2.500 de locuitori, cele mai populate fiind comuna Șcheia (12.372 locuitori), orașul Salcea (10.931 locuitori) și Dumbrăveni (10.040 locuitori) iar cele mai puțin populate localități fiind comunele Siminicea (2.910 locuitori) și Stroiești (3.372 locuitori), localizate la limita de nord-est și respectiv sudvest a ZUF-ului. Orașul Salcea, învecinat cu municipiul Suceava a avut statutul de comună până în anul 2003, însă acesta a depășit pragul de 10.000 locuitori.

Populația localităților din ZUF (*) și ZM Suceava, în 2020

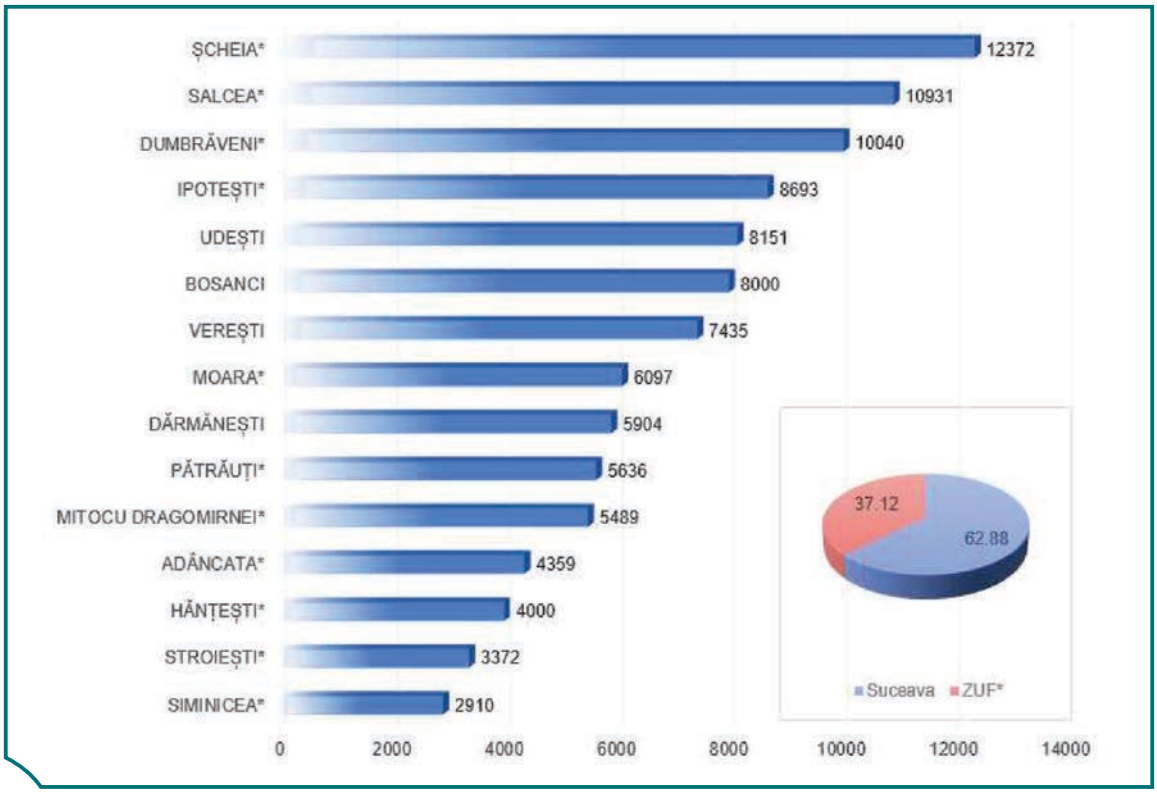

Sursa: INS Tempo online – prelucrare date

Figura 24 – Evoluția populației în ZUF Suceava la 1 ianuarie în perioada 1992-2020

Populația zonei urbane funcționale și a zonei metropolitane a înregistrat o creștere demografică constantă în intervalul 1992-2020, mai accelerată față de creșterea înregistrată la nivelul Municipiului, datele indicând o creștere a populației cu domiciliul de 18,9% în ZUF Suceava și de 15,4% în ZM Suceava. Este important de menționat că în același interval populația României a scăzut cu 4,2%, așadar localitățile din ZUF Suceava prezintă avantajul resurei umane bogate, ce prin politici economice și urbanistice pro-active poate fi păstrată în oraș, crescând astfel nivelul de prosperitate al acestui oraș. Se remarcă o creștere mai accentuată a numărului de locuitori cu domiciliul în perioada 2011-2020, față de celelalte intervale, respectiv de 9,3% in ZUF Suceava și 7,4% în ZM Suceava.

Dinamica populației indică o creștere a populației din Municipiul Suceava de 10,25% și în ZUF Suceava de 18,9% pentru intervalul 1992-2020, adică o rată medie anuală de 0,35%, însă evoluția demografică a variat în funcție de dinamicile naționale, precum scăderea natalității, migrația spre medium urban în prima decadă a periadei post-socialiste și migrația externă din ultimul deceniu, dar și de influențele regionale aparte, regiunea Nord-Est fiind singura regiune cu excepția zonei București-Ilfov care a înregistrat o creștere demografică în intervalul 1992-2020, datorită sporului natural dar și al migrației dinspre Republica Moldova către această regiune. Așadar, conform datelor puse la dispoziție de INS pentru populația după domiciliu, municipiul Suceava a înregistrat o creștere de 4,9% în intervalul 1992-2002, urmată de o scădere ușoară, de 0,9% în perioada 2002-2011 și apoi de o creștere de 6,1% în intervalul 2011-2020.

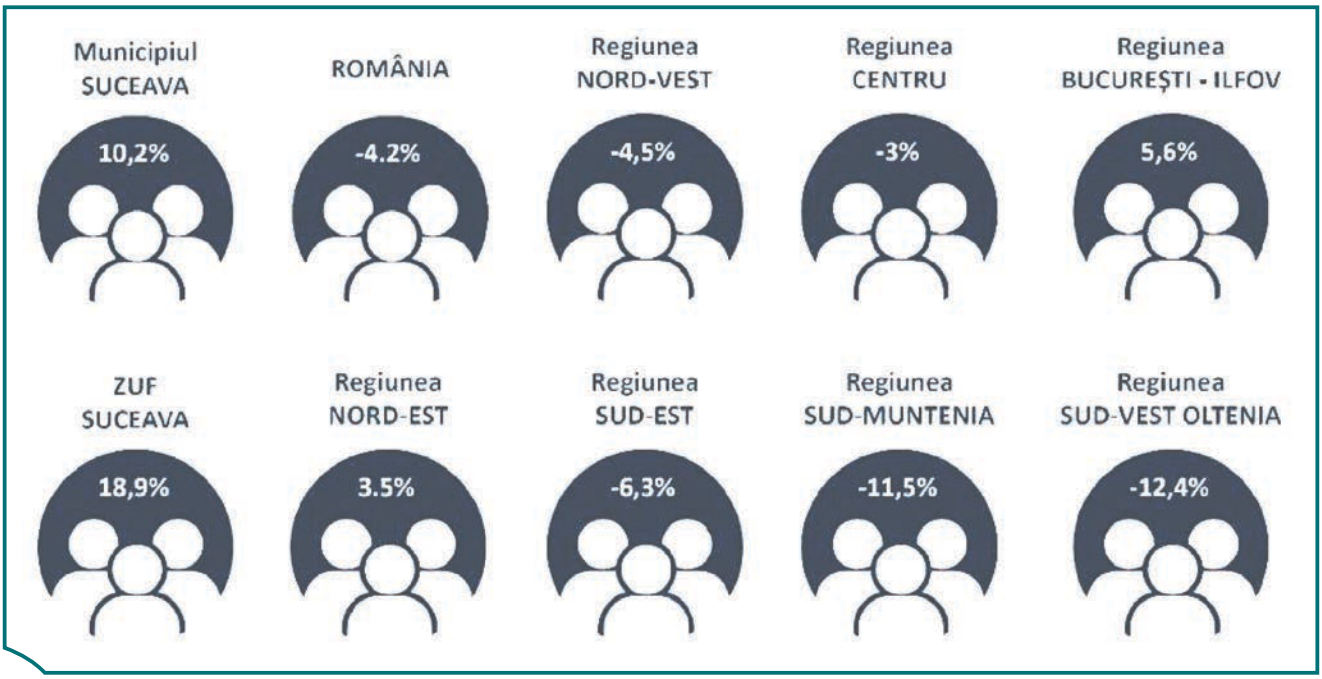

Sursa: INS Tempo online – prelucrare date

Figura 25 – Analiza comparative a dinamicilor demografice la nivel national, regional și local

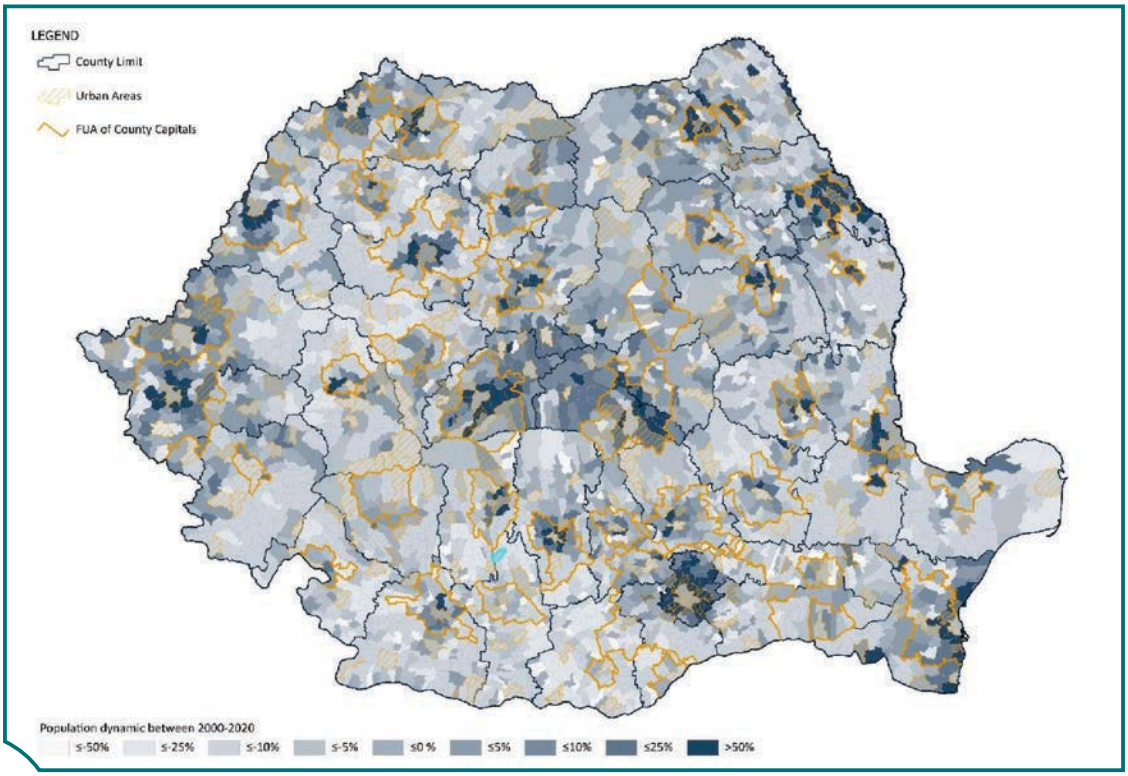

Sursa: INS Tempo online – prelucrare date

Figura 26 – Dinamica populației cu domiciliul 2000 - 2020

Se remarcă o creștere accelerată a populației la nivelul localităților din primul inel peri-urban al Sucevei, reflectând procesul de peri-urbanizare, localitățile componente crescând în intervalul 1992-2020 cu 37.6%. Examinând dinamica pe decade, în primele două decade creșterea a fost mai moderată – 6,4% și respectiv 7,2%, față de ultima decadă când populația a crescut cu 20,6%, trecând în 2017 pragul de 50.000 de locuitori și ajungând în 2020 la o populație cu domiciliul de 53.577 de locuitori. La nivel de UAT, se remarcă localitățile concentrate la granița de sud-vest a municipiului Suceava, ce au înregistrat o creștere rapidă în intervalul 2011-2020: Ipotești (41,6%), Șcheia (33,5%) și Moara (22,1%). Comunele Șcheia și Dumbrăveni au depășit în 2013 și respectiv 2019 pragul de 10.000 de locuitori, Șcheia devenind chiar mai populată decât orașul Salcea, ce în 2020 avea 10.931 de locuitori. În același interval, doar două localități au înregistrat un declin demografic ușor, Simnicea ce a scăzut cu 4,8% și Stroiești cu -1,3% ce înregistrează totodată și cea mai mică populație din rândul localităților componente, de 2.910 și respectiv 3.372 locuitori.

Județul Suceava este amplasat sub formă de amfiteatru, având ca limite o cunună de munți în partea de vest și lunca Siretului în partea de est. Zona muntoasă se suprapune Carpaților Orientali și Podișului Sucevei și este reprezentată de masivele muntoase Șuhard, Căliman, Giumalău și Rarău (unde se află și Pietrele Doamnei), gruparea muntoasă Pietrosul Bistriței- Grințieșu Broștenilor și Munții Stănișoarei. Crestele muntoase sunt denumite Obcinele Bucovinei: Obcina Mestecăniș, Obcina Feredeu și Obcina Mare.

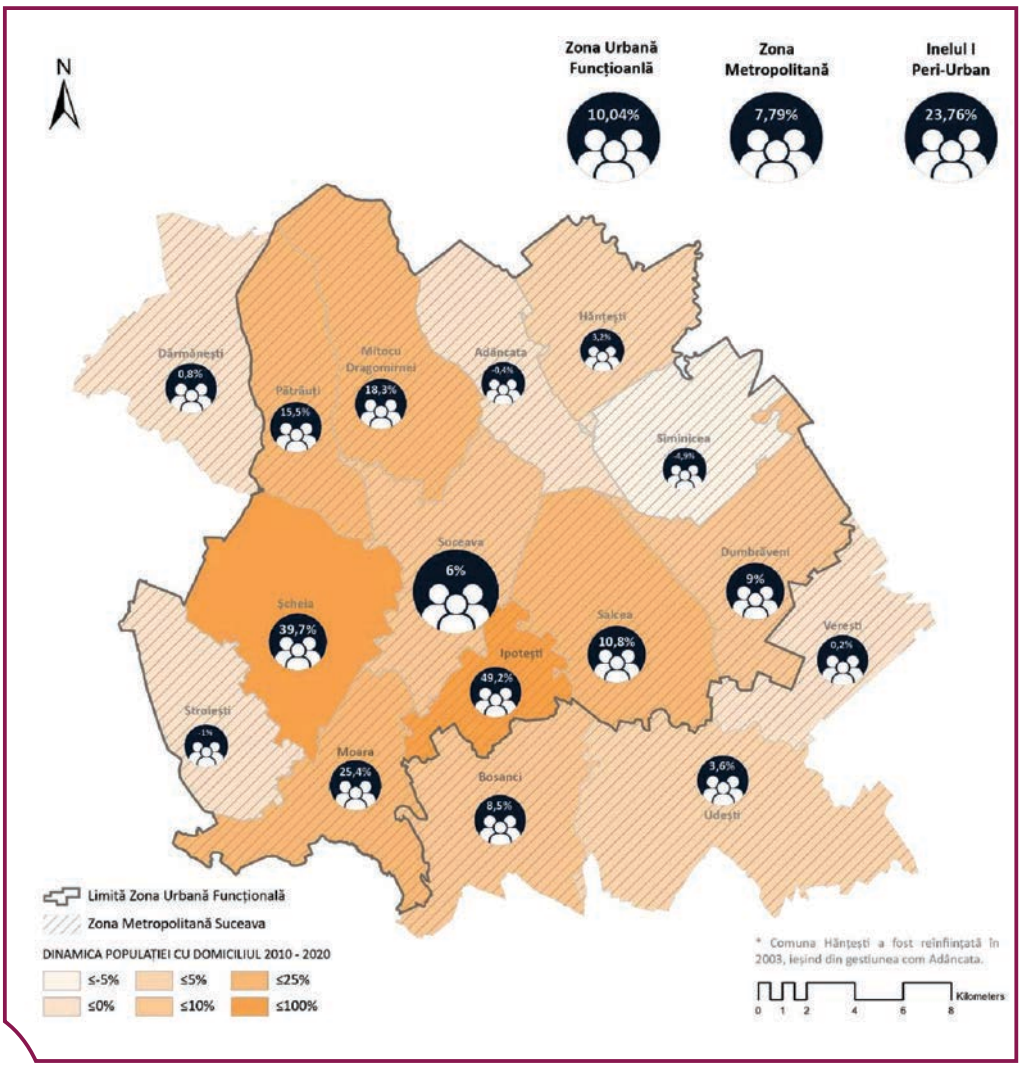

Sursa: INS Tempo online – prelucrare date

Figura 27 – Dinamica populației cu domiciliul la nivel de UAT în intervalul 2011 - 2020

Pe de altă parte, populația rezidentă sau stabilă înregistrată în urma recensămintelor din 2002 și 2011, indică prezența fenomenului de declin demografic atât la nivelul Municipiului, cât și al zonei urbane funcționale și al zonei metropolitane, în ciuda stagnării și respectiv creșterii populației cu domiciliul din aceleași unități de analiză. Datele culese în cadrul celor două recensăminte indică în intervalul 2002-2011 o scădere de 13% a populației rezidente în Municipiul Suceava – comparativ cu scăderea ușoară de 0,9% din același interval a populației cu domiciliul, dar și o scădere de 6,77% la nivelul ZUF Suceava și de 7,6% la nivelul ZM Suceava – comparativ cu o creștere de 3,7% și respectiv 2,8% a populației cu domiciliul. Diferența este proporțională și pentru primul inel peri-urban, însă aici ambii indicatori de populație au indicat o creștere demografică, populația rezidentă crescând ușor cu 0,9% - comparativ cu 7,2% populația cu domiciliul. Astfel putem anticipa faptul ca datele culese la următorul recensământ din 2021 vor indica o situație diferită de cea a populației cu domiciliul și vor reflecta amploarea fenomenului de emigrare spre vestul Europei și alte orașe din țară.

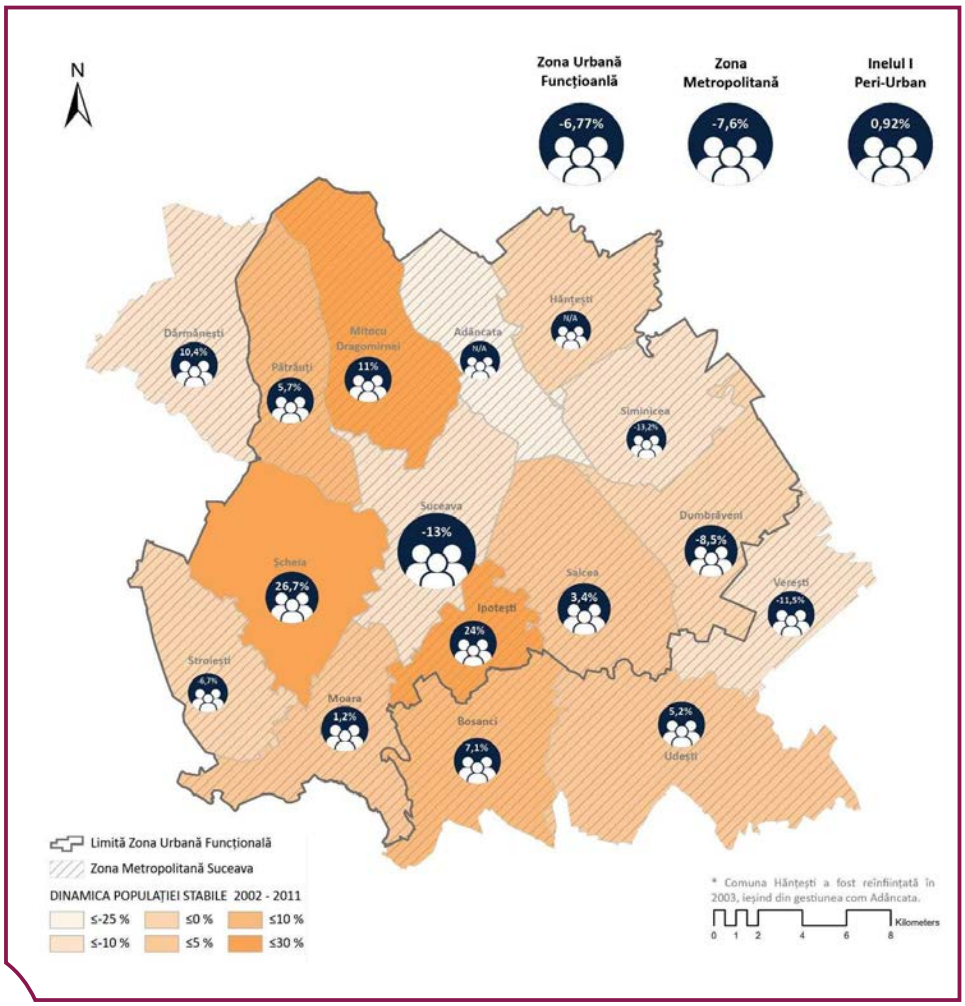

Sursa: INS Tempo online – prelucrare date

Figura 28 – Dinamica populației stabile la nivel de UAT în intervalul 2011-2020

Ultimele date puse la dispoziție de INS arată că în 2019, în municipiul Suceava, numărul născuților vii a fost 1074, aproximativ 13,83% din totalul județului (7765 de născuți-vii). La nivelul zonei urbane funcționale, numărul a fost de 2004, aproximativ 25,81% din totalul județului. Exceptând municipiul Suceava, la nivelul ZUF-ului, orașul Salcea a înregistrat cele mai multe nașteri (151), urmat de comunele Șcheia (139) și Dumbrăveni (136). Comunele Siminicea (23), Adâncata (31) și Stroiești (42) au înregistrat cele mai mici valori.

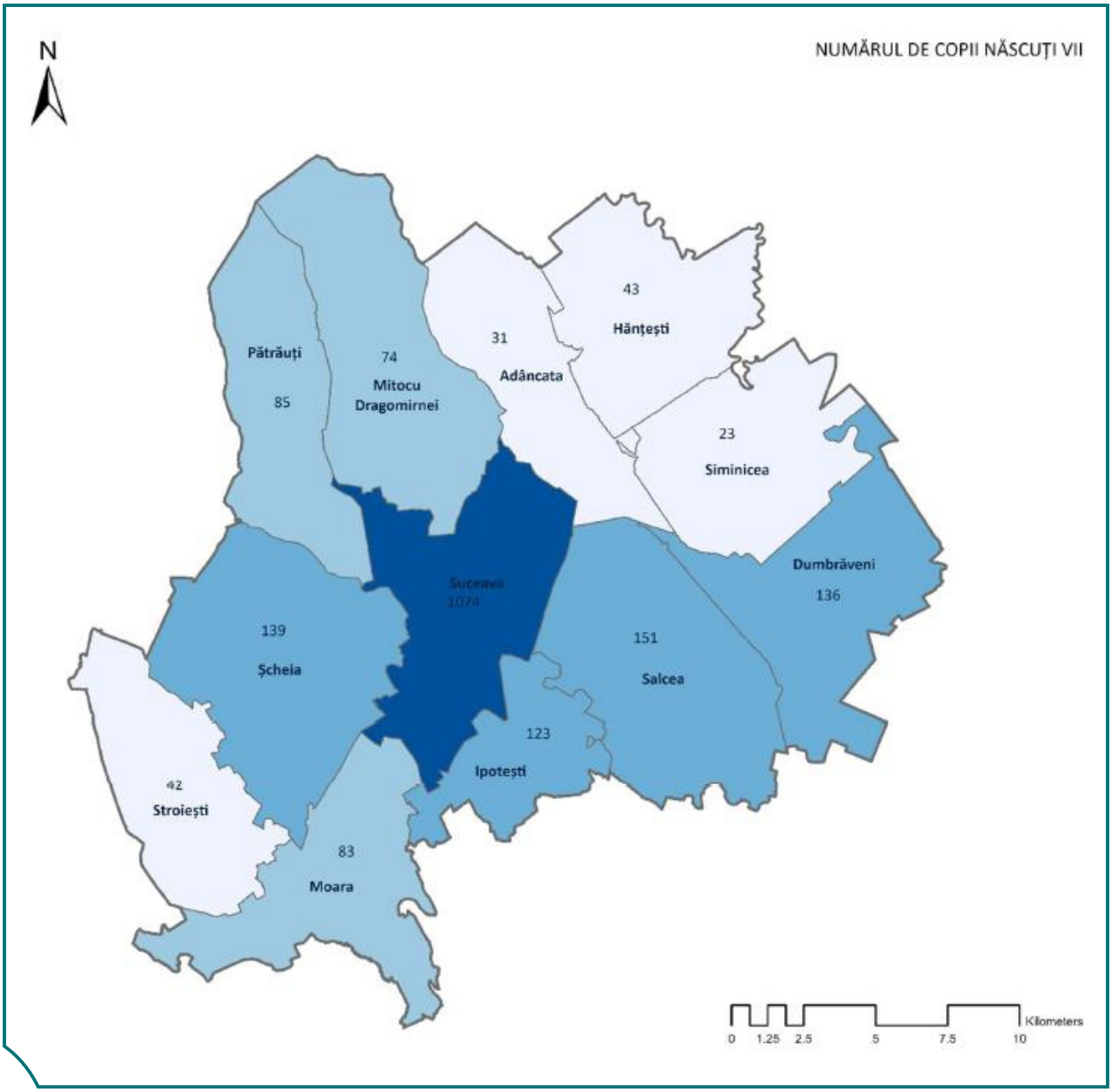

Sursa: INS Tempo online – prelucrare date

Figura 29 – Numărul de născuți-vii în 2019 în Zona Urbană Funcțională Suceava

În perioada 2010-2019, numărul născuților-vii a oscilat, atât la nivelul Municipiului, cât și la nivelul ZUF-ului. Municipiul Suceava a cunoscut o scădere de 11,24% a născuților vii, ajungând de la 1210, în 2010, la 1074 născuți-vii, în 2019. La nivelul ZUF-ului, în afară de Suceava, doar alte trei localități au înregistrat o scădere a numărului de născuți în perioada de referință: Adâncata (scădere de 27,91%), Siminicea (25,81%), Pătrăuți (4,49%). Comuna Ipotești a cunoscut cea mai mare creștere a născuților vii, de 75,71%, în perioada 2010-2019, urmată de comunele Moara (59,62%) și Stroiești (20%).

Evoluția numărului de născuții vii pentru perioada 2010-2019, la nivelul județului Suceava, municipiului Suceava, cât și zonei urbane funcționale Suceava este reprezentată în figura de mai jos.

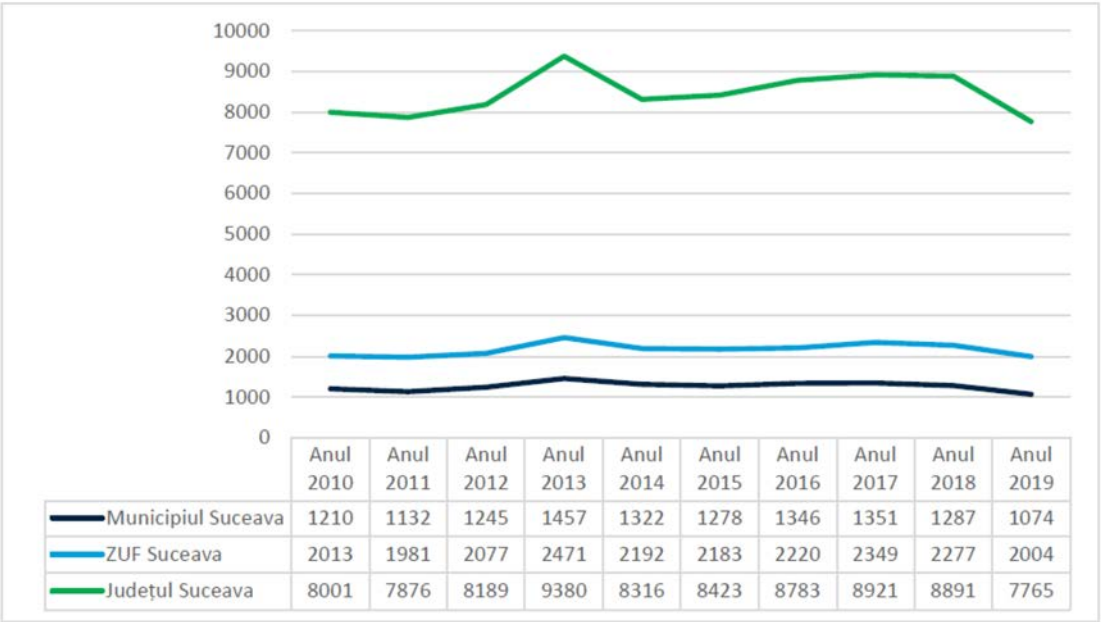

	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Municipiul Suceava	1210	1132	1245	1457	1322	1278	1346	1351	1287	1074
ZUF Suceava	2013	1981	2077	2471	2192	2183	2220	2349	2277	2004
Județul Suceava	8001	7876	8189	9380	8316	8423	8783	8921	8891	7765

Sursa: INS Tempo online – prelucrare date

Figura 30 – Evoluția numărului de născuți-vii, în perioada 2010-2019

Localizare și accesibilitate

Structura administrativ-teritorală a județului Suceava în anul 2018 cuprinde:

- 5 municipii: Suceava, Fălticeni, Rădăuți, Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei;
- 11 orașe: Gura Humorului, Siret, Solca, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Liteni, Milișăuți, Salcea, Vicovu de Sus;
- 98 comune;
- 379 sate.

Așezat într-o armonie peisagistică inedită, cu o amplasare în formă de amfiteatru, județul Suceava are ca limite extreme o uriașă cunună de munți în vest și lunca largă și joasă a Siretului în est.

Cadrul natural
Relief

Dealurile și munții sunt formele de relief predominante. Suprafața fondului forestier reprezintă 53% din cea a județului, ocupând din acest punct de vedere primul loc pe țară.

Raportat la marile unități geografice ale țării, teritoriul județului Suceava se suprapune parțial Carpaților Orientali și Podișului Sucevei. Regiunea muntoasă cuprinde masivele Suhard și Călimani (cu vârful Pietrosul de 2100 m), cei mai impunători munți vulcanici din țară, Obcina Mestecăniș, masivele Giumalău - Rarău, Obcina Feredeului, Obcina Mare, Munții Stănișoarei, Depresiunea Dornelor.

Regiunea de podiș cuprinde dealurile piemontane Marginea, Depresiunea Rădăuți, Podișul Suceava - Fălticeni, Podișul Dragomirna, Depresiunea Liteni, Câmpia Piemontană Baia, Valea Siretului.

Clima

Părţii estice a judeţului Suceava îi este caracteristică clima continentală, iar părţii vestice clima continental - moderată. Valorile medii ale temperaturii aerului cresc dinspre sud – vest către nord – est. Temperaturile medii anuale sunt:

- pentru climatul montan sub 0°C pe munţii înalţi şi 6 °C pe versantul estic al Obcinei Mari;
- pentru climatul extramontan 7 - 8 °C.

Mişcarea eoliană:

În zona de munte direcţia dominantă a vânturilor este dată de orientarea formelor de relief. În podişul Sucevei vânturile predominante acţionează dinspre nord - vest şi se canalizează pe culoarele văilor Siret şi Suceava.

Regimul pluviometric are o repartiţie neuniformă în cursul anului, ceea ce demonstrează caracterul continental al climatului din zonă, cantitatea de precipitaţii diminuându-se treptat de la vest la est, astfel: 1200 mm în Călimani (cantitate anuală) şi 550 - 600 mm în Valea Siretului. Cele mai mici cantităţi de precipitaţii se înregistrează în luna februarie, iar cele mai bogate în intervalul mai - iulie, când se realizează circa 45% din cantitatea anuală de precipitaţii.

Rețeaua hidrografică

Judeţul Suceava dispune de o bogată reţea hidrografică reprezentată de râuri, aparţinând în totalitate bazinului hidrografic al Siretului, care are ca afluenţi râurile Suceava, Şomuzul Mare, Moldova şi Bistriţa. Suprafaţa totală a luciulor de apă din judeţ este de 5542,63 ha ceea ce reprezintă 0,65 % din suprafaţa totală a judeţului, din care ape curgătoare sunt 5056,622 ha şi lacuri 486,008 ha.

Reţeaua hidrografică a judeţului Suceava însumează 3092 km, iar densitatea reţelei hidrografice este de 0,361 km râu/km2 teritoriu, valoare superioară celei medii pe ţară. Cantităţile cele mai mari de apă sunt transportate de râurile ale căror bazine de alimentare sunt situate în regiunea montană, cel mai întins bazin hidrografic fiind cel al râului Moldova, care drenează prin intermediul afluenţilor săi peste 33% din suprafaţa judeţului Suceava, după care urmează Bistriţa cu aproximativ 30% din suprafaţă şi râul Suceava.

Râul Siret parcurge 110 km în judeţ, râul Suceava izvorăşte de la o altitudine de 1250 m din regiunea Obcinelor Bucovinene şi se varsă în râul Siret şi are ca afluenţi principali: Brodina, Putna, Pozen, Sucevița, Solca şi Soloneţ. Râul Moldova izvorăşte din Obcina Lucina şi străbate judeţul pe o lungime de 140 km şi are ca afluenţi principali: Putna, Suha, Suha Mare, Suha Mică, Moldoviţa, Humor şi Şomuz. Râul Bistriţa, afluentul cu debitul cel mai mare al Siretului, are ca afluenţi principali: Dorna, Neagra Şarului, Neagra şi dintre afluenţii mai mici Ţibău şi Cârlibaba.

Şomuzul Mare şi Şomuzul Mic îşi au obârşia în Podişul Sucevei, la sud de municipiul Suceava şi se varsă în Siret pe teritoriul judeţului Suceava.

Pe teritoriul judeţului există izvoare de ape minerale şi mineralizate, cele mai renumite izvoare sunt cele de la Şaru Dornei, Poiana Negri şi Coşna.

Resurse

Resurse de apă

În zonele montane sunt importante cantităţi de ape subterane în depozite aluvionare de luncă şi terasă, precum şi la baza altor roci de suprafaţă. În zonele de podiş apele subterane sunt cantonate în depozitele luncilor şi teraselor râurilor, în straturile de nisipuri şi pietrişuri sarmaţiene, în glacişuri, comuri de dejecţie şi la baza unor depozite deluviale.

Apele de suprafaţă constituie o bogată reţea hidrografică alcătuită din râuri, iazuri, bălţi şi mlaştini, întreaga suprafaţă a judeţului Suceava aparţinând bazinului hidrografic al râului Siret.

Resurse ale solului și subsolului

Judeţul Suceava dispune de următoarele tipuri de soluri:

- protisoluri 70104 ha
- cernisoluri 66394 ha
- umbrisoluri 650 ha
- cambisoluri 71183 ha
- luvisoluri 106306 ha
- spodosoluri 6151 ha
- pelisoluri 280 ha
- andisoluri 1587 ha
- hidrisoluri 24730 ha
- histisoluri 105 ha
- antrisoluri 2692 ha.

Dintre resursele de sol mai importante sunt faeoziomurile (65.173 ha) pentru potenţialul lor productiv ridicat, parţial eutricambosolurile (30.211 ha) şi preluvosolurile (63.005 ha). De asemenea, o parte a aluviosolurilor (52.861 ha) este constituită din soluri fertile, cu puţine restricţii pentru agricultură.

Solurile cu potenţial productiv scăzut şi care prezintă multiple restricţii sunt: litosolurile (5.622 ha, regosolurile 11.004 ha), districambosolurile (40.972 ha), o bună parte a luvosolurilor (43.301 ha), prepodsolurile şi podsolurile (6.551 ha), gleiosolurile şi stagnosolurile nedrenate (24.730 ha), precum şi histosolurile (105 ha) şi erodosolurile (2.692 ha).

Subsolul conţine zăcăminte de mangan, minereuri cuprifere, sulf, barită, sare gemă, gaze naturale, ape minerale, minereu uranifer etc.

Biodiversitatea

Formele de relief variate şi elementele pedoclimatice au facilitat apariţia mai multor tipuri de ecosisteme, dispuse etajat, de la podiş spre munte. Tipuri de ecosisteme existente sunt:

- ecosisteme forestiere – sunt constituite de pădurile specifice reliefului înalt şi reprezintă o resursă naturală importantă a judeţului Suceva;
- pajiştile alpine – sunt localizate la peste 1600 m altitudine în munţii Călimani, Suhard, Giumalău şi Bârnar, n Rarău ele coborând până la 1500 m. Pajiştile alpine sunt caracteristice locurilor cu iarnă mai lungă de şase luni şi cu precipitaţii abundente de peste 1200 mm. Pajiştile alpine s-au dezvoltat pe un areal discontinuu, cuprinzând două etaje: alpin şi subalpin;
- turbării şi mlaştini – în bazinul Dornelor, la Poiana Stampei şi Coşna şi la Şaru Dornei sunt turbării, cunoscute şi sub numele de tinoave, turbării înalte instalate în depresiune la 900 – 1000 m altitudine;
- ecosisteme de luncă – în şesurile Siretului, Sucevei şi Moldovei apar o varietate de plante higrofile lemnoase cum sunt: salcia, plopul, arinul sau ierboase cum sunt: rogozul, pipirigul, izma, piciorul cocoşului, coada calului. Se remarcă Lunca Zamostea care face parte din situl Natura 2000.
- ecosisteme acvatice - specifice apelor curgătoare (lotice) şi stagnante (lacuri, bălţi, mlaştini).

Situri de importanţă comunitară care sunt parte integrată a reţelei ecologice Natura 2000:

- Bistriţa Aurie - 375 ha;
- Călimani – Gurghiu, 136657 ha din care 10775,5 ha pe teritoriul judeţului Suceava;
- Fâneţele seculare Ponoare - 35 ha;
- Fâneţele seculare Frumoasa - 25 ha;
- Făgetul Dragomirna - 134 ha:
- Pădurea Zamoştea – Lunca - 135 ha;
- Pietrosul Broşteni-Cheile Zugrenilor-458 ha;
- Rarău – Giumalău, 2498 ha;
- Găina – Lucina - 836 ha;
- Tinovul de la Românești - 20 ha;
- Tinovul Mare Poiana Stampei - 644 ha;
- Tinovul Şaru Dornei - 38 ha.

Cultura

Teritoriul judeţului Suceava, numit şi "Ţara de Sus" sau "Ţara Fagilor", constituie o zonă cu puternice rezonanţe istorice, fiind cunoscută din anale, letopiseţe, cronici, în special pentru perioada de mare înflorire economică, politică şi culturală din vremea lui Ştefan cel Mare.

Aşezat la răspântia unor vechi şi importante drumuri comerciale, pe valea râului Suceava, de la care şi-a luat şi numele, oraşul Suceava este menţionat pentru prima oară într-un document din 11 februarie 1388, emis de Petru Muşat, fiind capitală a Moldovei între anii 1388 şi 1565.

În domeniul culturii judeţul Suceava se remarcă prin tradiţii, obiceiuri, monumente de o certă originalitate bazate şi pe evoluţia cultural - spirituală de o reală autenticitate din zonă.

Mănăstirile: Voroneţ, Putna, Sucevița, Dragomirna, Humor, precum şi Cetatea de Scaun a Sucevei, Hanul Domnesc impresionează prin elementele de arhitectură sau prin pictura interioară şi exterioară, prin colorit.

Figura 31 – Mănăstirile din Suceava

În domeniul conservării şi valorificării cărţii, cele 332 de biblioteci din judeţ dispuneau la finele anului 2006 de un fond documentar de 4,9 mil. volume. Un rol important în viaţa culturală îl au şi celelalte instituţii de cultură, pe raza judeţului existând 30 de muzee.

De remarcat este Complexul Muzeal Bucovina, Muzeul Satului Bucovinean, Muzeul de Ştiinţele Naturii din Suceava, Muzeul de Etnografie din Vatra Dornei, Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina din Gura Humorului, Muzeul „Arta Lemnului" din Câmpulung Moldovenesc, Muzeul Etnografic „Tehnici populare bucovinene" din Rădăuţi, Centrul de ceramică neagră de la Marginea, Muzeul de Artă "Ion Irimescu" și Muzeul Apelor "Mihai Băcescu" din Fălticeni, precum şi muzeele mănăstirilor Putna, Sucevița, Moldoviţa, Dragomirna.

Trebuie menționate mănăstirile ortodoxe pictate care au fost incluse de UNESCO printre capodoperele de artă ale lumii: Moldoviţa, Sucevița, Humor, Voroneț, Arbore, Probota.

Alături de acestea sunt casele memoriale Nicolae Labiș, Ciprian Porumbescu, Mihail Sadoveanu ce constituie o bogată zestre literară, etnografică şi muzicală, precum şi principalele atracţii turistice ale judeţului care atrag an de an un număr tot mai mare de turişti.

Manifestări organizate în judeţul Suceava:

- Târgul de Sânziene, 22 – 24 iunie, în cadrul manifestărilor prilejuite de Zilele Sucevei
- Festivalul Naţional al Păstrăvului, comuna Ciocăneşti
- Festivalul de Artă Medievală, august, Cetatea de Scaun a Sucevei
- Crăciun în Bucovina, decembrie, municipiul Suceava
- Paşte în Bucovina: Târgul Meşterilor Populari, Drumul Ouălor Încondeiate, Festivalul Naţional al Ouălor Încondeiate, aducerea Luminii Sfinte de la Ierusalim
- Pelerin în Bucovina, 15 august, Cacica şi Putna (pe lângă pelerinii catolici din România sunt prezenţi şi cei din Polonia, Germania, Franţa, Ungaria, Austria, Italia)
- Serbările Zăpezii, februarie, Pârtia Parc din Vatra Dornei
- Târgul Mărului, octombrie, Fălticeni
- Festivalul Folcloric Național "Șezătoarea Copiilor", iulie, Fălticeni
- Sărbătoarea Muntelui Rarău

Manifestări organizate în judeţul Suceava:

Unul din meşteşugurile tradiţionale apreciat din cele mai vechi timpuri este olăritul, martor fiind şi descoperirile arheologice din zonă. Renumiţi meşteri olari întâlnim la Marginea şi Rădăuţi. Marginea este renumită pentru ceramica neagră şi cea roşie utilitară, iar vasele de Rădăuţi se disting prin fondul alb cu desene maro, verde, galben sau fondul roşu sau verde cu desene geometrice sau florale stilizate realizate cu alb, verde, maro, cărămiziu.

Centrul de ceramică de la Marginea este renumit şi apreciat în toată ţara, din mâinile olarilor prinzând viaţă în forme străvechi cu denumiri specific: ulcioare, străchini, oale de sarmale, oale cu mănuşă, căni de Moşi, dar şi forme mai noi: vaze de diferite mărimi, platouri, aplice etc. Decorul acestor vase se realizează prin impresiune pe vasul ud şi prin lustruire cu cremene pe vasul uscat (tehnică preluată de la geto - daci), decorul fiind subordonat formei vasului.

În cadrul complexului de la Marginea se află şi un muzeu etnografic, amenajat într-o casă veche de peste 100 de ani, un adevarat loc de popas pentru oaspeţi. În casă se pot admira costume populare specific zonei Bucovina, cu precădere din zona Rădăuţi, costume populare folosite de locuitorii din zona la cele mai importante evenimente din viaţa satului. În muzeu pot fi găsite şi obiecte de ceramică, ţesături, împletituri, coşuri de nuiele, coliere din mărgele, ouă încondeiate, ouă cu mărgele. Arhitectura specifică locului este completată de covoarele de lână, confecţionate manual de mâinile iscusite ale femeilor din sat.

Zona etnografică Rădăuţi se caracterizează printr-o realizare artistică superioară în toate domeniile creaţiei populare. Se remarcă scoarţele, laicerele şi grindăraşele cu motive geometrice şi colorit de natură vegetală în general. Costumele populare ilustrează toate tipurile de haine tradiţionale purtate de locuitorii acestor aşezări.

Zona Rădăuţi se impune şi prin meşteşugul cojocăritului reprezentat prin cele câteva tipuri de haine de blană (cojocel, pieptar, pieptar cu poale) cu o ornamentaţie bogată care le subliniază croiala, într-un colorit viu cu motive vegetale.

Un alt meşteşug specific tradiţional este încondeiatul ouălelor, remarcându-se în acest domeniu comuna Ciocăneşti care organizează Festivalul Naţional al Ouălelor Încondeiate, aflat la a XVI-a ediţie în anul 2020.

Încondeierea ouălelor este un obicei practicat în ţinutul Bucovinei, o tradiţie care supravieţuieşte cu greu schimbărilor, însă există oameni care duc mai departe acest meşteşug, învăţându-şi cu drag şi răbdare copiii, conservând obiceiurile specifice zonei. Culoarea roşie este simbol al focului purificator. O credinţă din această zonă afirmă că oul roşu este apărător de cele rele. Extrem de diversificate şi ingenioase sunt materialele şi instrumentele folosite la decorarea ouălor.

În Bucovina se obişnuieşte ca ouăle să fie decorate cu mărgele colorate sau cu materiale plastice. Ornamentica ouălor decorative este extrem de variată, ea cuprinzând simboluri geometrice, vegetale, animale, religioase şi cu motive tradiţionale.

Fondul etnografic şi folcloric existent pune în evidenţă talentul şi sensibilitatea pentru frumos a locuitorilor. Bogăţia elementelor etnografice este evidentă în Ţara Dornelor unde şi astăzi se mai păstrează vechile obiceiuri şi ocupaţii, precum şi un port popular autentic, lucrat cu o neîntrecută măiestrie artistică, exprimată în alcătuirea modelelor şi îmbinarea culorilor.

Turism

Frumuseţea peisajului, diversitatea gastronomică, tradiţiile, ospitalitatea proverbială a locuitorilor, existenţa unui număr mare de atracţii turistice pe un spaţiu restrâns, existenţa structurilor de cazare turistică moderne explică numărul mare de turişti care vizitează anual judeţul Suceava.

În judeţul Suceava s-au ridicat primele trei capitale ale Moldovei: Baia, Siret şi Suceava, cetăţile Şcheia şi Cetatea de Scaun a Sucevei, o durabilă şi impresionant de bogată salbă de ctitorii şi necropole voievodale şi boiereşti: Putna, Voroneţ, Moldoviţa, Sucevita, Humor, Dragomirna, Arbore, monumente şi centre de artă şi cultură cu inestimabile valori ale patrimoniului naţional şi universal, comparabile cu creaţiile renascentiste italiene sau din Europa Occidentală.

Federaţia Internaţională de Turism a Jurnaliştilor şi Scriitorilor (FIJET) a decernat Premiul Internaţional POMME D'OR în 1975 acestei zone, cunoscută acum în întreaga lume.

Printre principalele atracţii turistice din judeţul Suceava se află Cetatea de Scaun a Sucevei, Mănăstirea Zamca, Hanul Domnesc, mănăstirile (Voroneţ, Putna, Sucevita, Dragomirna, Humor, Slătioarei), chilia lui Daniil Sihastrul, Depresiunea Dornelor, Pietrele Doamnei şi rezervaţiile naturale.

Alături de acestea sunt casele memoriale (Nicolae Labiş, Ciprian Porumbescu, Mihail Sadoveanu), muzeele (Muzeul Arta Lemnului din Câmpulung Moldovenesc, Muzeul Etnografic "Tehnici Populare Bucovinene din Rădăuţi", Muzeul de Etnografie din Vatra Dornei, Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina din Gura Humorului, Centrul de ceramică neagră de la Marginea, Muzeul de Artă "Ion Irimescu" şi Muzeul Apelor "Mihai Băcescu" din Fălticeni) ce se constituie într-o bogată zestre literară, etnografică şi muzicală a judeţului.

În anul 2019 existau pe raza județului Suceava 469 structuri de cazare turistică cu o Ponderea cea mai mare a capacității de cazare turistică existentă o dețin hotelurile și pensiunile urbane și rurale.

Tipuri de structuri de primire turistică	31 iulie, 2019
Total	469
Hoteluri şi moteluri	55
Hanuri turistice	-
Cabane turistice	12
Campinguri şi unităţi tip căsută	6
Vile turistice	21
Tabere de elevi şi preşcolari	-
Pensiuni turistice urbane	117
Sate de vacanţă	1
Pensiuni turistice rurale	235
Hoteluri pentru tineret	-
Hosteluri	15
Popasuri turistice	3
Spaţii de cazarepe nave	-
Bungalouri	3

Sursa: DJS Suceava[11]

Figura 32 – Tabel reprezentând tipurile de structuri de primire turistică

[11] https://suceava.insse.ro/produse-si-servicii/statistici-judetene/turism/

În anul 2019 în judeţul Suceava au fost cazaţi 21.604 turişti, dintre aceştia, aproximativ 5,9% fiind turişti străini. Indicele de utilizare a capacităţii de cazare în funcţiune în anul 2019 a fost de 27,5% pe total structuri de cazare turistică.

Capacitatea şi activitatea de cazare turistică

Judeţul Suceava	Capacitate de cazare		Sosiri (mii)	Înnoptări (mii)	Indicii de utilizare netă a capacităţii în funcţiune (%)
	Existentă (locuri)	În funcţiune (mii locuri - zile)			
2000	5269	1335,4	153,5	480,3	36,0
2001	5034	1421,1	151,4	461,1	32,4
2002	5192	1399,5	162,4	406,7	29,1
2003	5577	1640,8	162,5	423,2	25,8
2004	5755	1760,8	187,4	432,4	24,6
2005	6526	1932,6	192,1	435,2	22,5
2006	7012	2056,7	211,0	500,3	24,3
2007	6831	2087,4	226,3	535,1	25,6
2008	7029	2101,8	229,1	530,1	25,2
2009	7554	2176,4	209,7	479,4	22,0
2010	8033	2263,6	194,4	460,6	20,3
2011	8835	2439,6	229,5	556,2	22,8
2012	9447	2594,1	238,6	586,2	22,6
2013	9585	2642,6	241,6	577,2	21,8
2014	9650	2686,4	260,7	583,6	21,7
2015	10143	2780,0	310,5	699,5	25,2
2016	10610	2764,9	342,7	759,7	27,5
2017	11883	2964,6	385,7	815,7	27,5
2018	12152	3096,4	430,7	909,5	29,6

Sursa: DJS Suceava

Figura 33 – Tabel reprezentând capacitatea și activitatea de cazare turistică

Pe zone turistice, cel mai mare număr de sosiri au înregistrat structurile din zona montană cu 42,3%, fiind urmate de structurile situate în zona municipiul Suceava 28,0%, zona "alte localităţi şi trasee turistice" cu 17,5% şi zona staţiunii balneare Vatra Dornei cu 12,2%. Pe categorii de clasificare, 40,2% din numărul total al turiştilor sosiţi au preferat să se cazeze în structurile de primire de 3 stele, 38,4% în structurile de primire de 4 stele, 15,7% în structurile de primire de 2 stele, 5,0% în structurile de primire de o stea şi 0,7% în structurile de primire de 5 stele. Din numărul total al turiştilor, 94,1% au fost turişti români şi 5,9% turişti străini.

Turismul balnear. Potenţialul natural ridicat al judeţului Suceava în ceea ce priveşte turismul balnear, constând în ape minerale carbogazoase, hipotine, bicarbonatate sodice, calcice şi feruginoase din Vatra Dornei şi cele din Bazinul Dornelor mofete naturale de sondă cu mare puritate şi concentraţie de dioxid de carbon, nămolul de turbă din Tinovul Mare şi Crucea, apele minerale sulfuroase de la Iacobeni a atras de-a lungul timpului numeroşi turişti atât din ţară, cât şi din străinătate. Pe lângă zonele menţionate anterior amintim şi de localităţile Solca şi Cacica.

Turismul religios. Numărul impresionant al bisericilor şi mănăstirilor din Suceava cu deosebită valoare artistică dată mai ales de unicitatea lor a condus la introducerea unora pe lista moştenirilor culturale la nivel internaţional încă din 1993 la UNESCO.

Ecoturismul. Prin ecoturism se înţelege observarea şi aprecierea naturii şi a tradiţiilor locale legate de natură, transpuse în acţiuni turistice care să conducă la conservarea şi protejarea naturii printr-un impact negativ minim asupra mediului natural şi socio – cultural. Ecoturismul este abia în fază incipientă în Suceava şi, de altfel, în întrega ţară, dorindu-se în prezent refacerea ecosistemelor forestiere pe teritoriul distrus de exploatările de sulf.

Potenţial pentru practicarea ecoturismului sunt zonele: Parcul Naţional Călimani, Parcul Naţional Bogdăneasa, Parcul Dendrologic de la Rădăuţi, rezervaţiile naturale ca fâneţele seculare de la Calafindeşti – Siret, Rezervaţia Cheia Lucavei, Câmpulung Moldovenesc, Rezervaţia 12 Apostoli, Rezervaţia Tinovul Mare – Dorna etc.

Turismul cultural. Suceava deţine un bogat patrimoniu cultural – istoric şi etnofolcloric de o mare valoare şi atracţie turistică:

- Obiective cu caracter istoric – militar: Cetatea Şcheia, Cetatea de Scaun a Sucevei şi Cetatea Zamca;
- construcţii civile: Curtea Domnească şi Hanul Domnesc din Suceava, 25 unităţi muzeale (Muzeul de Istorie din Suceava, Muzeul Obiceiurilor Populare Gura Humorului, Muzeului Arta Lemnului din Câmpulung Moldovenesc, Muzeul de Ştiinţe Naturale din Vatra Dornei, Muzeul Tehnicii Populare Bucovinene Rădăuţi, Muzeul de Arta "Ion Irimescu", Galeria Oamenilor de Seamă, Muzeul Apelor din Fălticeni, Casa – muzeu de la Solca).

Zonele rurale sunt păstrătoare de obiceiuri, tradiţii şi meşteşuguri unde talentul şi măiestria oamenilor se concretizează în adevărate opere de artă: ceramică, covoare ţesute manual, diverse ţesături, cojocărit, măşti, instrumente populare etc.

Manifestările artistice şi sărbătorile tradiţionale populare de peste an aduc în atenţie spiritul viu, autentic al zonei bucovinene prin portul popular, cântece, dansuri şi obiceiuri străvechi.

Turismul rural şi agroturismul. Datorită frumuseţii şi bogăţiei zonelor rurale ale judeţului Suceava, mediul nepoluat, multiplele variante de recreere, valorosul potenţial cultural şi istoric turismul rural, ca şi agroturismul, au posibilităţi mai mari de dezvoltare, în ultimii ani numărul pensiunilor rurale crescând în mod considerabil.

Principalele forme de turism practicate:

Turismul montan. Versantul estic al Carpaţilor Orientali favorizează practicarea turismului montan. Se pot efectua drumeţii montane, escaladă, alpinism, echitaţie vânătoare, pescuit, mountain bike, via – ferrata, river raffting, zbor cu parapanta, sporturi de iarnă în condiţii oferite de munţii Călimani, stâncile cu aspect ruiniform "Cei 12 Apostoli", relieful carstic şi rezidual al masivului Rarău, pădurea seculară de la Giumalău, gruparea cea mai întinsă de munţi cristalini – munţii Bistriţei Aurii, Bistriţei Mijlocii, masivul Suhard şi Obcinele Bucovinei.

Drumeţiile – se pot realiza drumeţii de 1 zi sau de mai multe zile, de dificultate medie sau redusă, legate de staţiunile Vatra Dornei şi Câmpulung Moldovenesc. Există şi trasee omologate, marcate şi întreţinute de Serviciul de Promovare şi Dezvoltare a Turismului şi Salvamont din cadrul Primăriei Municipiului Vatra Dornei. În masivul Rarău – Giumalău există 24 trasee turistice amenajate şi omologate, acestea conducând până la Hotelul Alpin Rarău, Cabana Pastorală din masivul Rarău sau la Refugiul Alpin de pe Giumalău, Reţeaua de trasee montane pe care turiştii o au la dispoziţie în Bazinul Dornelor este de aproximativ 280 km.

Turismul ecvestru. În judeţul Suceava se poate practica în toate formele lui: echitaţie, plimbări cu calul de tipul "randonnée ecvestru" sau "randonnée sauvage". În Parcul Naţional Călimani se poate practica turismul călare, fiind create o serie de trasee şi pachete turistice adecvate turismului ecvestru, echipamente şi cai pentru toate gusturile. Trasele au grad de dificultate diferit: uşor, cu durată între 2 şi 4 ore şi mai complex, de una şi până la cinci zile.

Escaladă, alpinism – reprezintă o atracţie deosebită pentru sportivii amatori şi alpiniştii profesionişti. Escalada începe în luna mai şi se încheie în luna octombrie, iar sezonul de escaldă pe gheaţă începe în luna decembrie şi se încheie în luna martie. Alpinismul se practică îndeosebi în Călimani, Rarău – Giumalău şi Suhard.

Schi – condiţii optime pentru practicarea acestui sport sunt în Vatra Dornei, Crucea, Broşteni, Şaru Dornei, Gura Haitii, Dorna Candrenilor, Ciocăneşti, Mălini, Cârlibaba, Pojorâta, Campulung Moldovenesc, Gura Humorului şi Suceviţa, zone atât cu potenţial schiabil, cât şi pentru practicarea sporturilor de iarnă.

Zborul cu parapanta – Vatra Dornei este locul cel mai indicat pentru zborul cu parapanta datorită condiţiilor oferite de Munţii Suhardului, în special din Vârful Ouşorul care este considerat unul dintre cei mai prielnici pentru practicarea sporturilor aeronautice, respectiv parapanta şi deltaplanul, acest lucru datorându-se curenţilor de aer prezenţi în zonă care permit un zbor de câteva ore deasupra Depresiunii Dornei.

Turismul de afaceri. Turismul de afaceri este considerat principala sursă de venituri pentru industria hotelieră, înregistrându-se în ultimii ani creşteri semnificative a sosirilor în interes de afaceri. Unităţile hoteliere oferă facilităţi pentru organizarea de conferinţe, simpozioane şi traininguri adăugând un întreg pachet de servicii: cazare, transferuri de la aeroport la hotel, bilete de avion, servicii de secretariat, servicii de traducere simultană, vizite pentru participanţi, programe de divertisment şi mese festive.

Repere economice

Judeţul Suceava ocupă un loc distinct în economia românească pentru că, este al doilea ca suprafaţă după judeţul Timiş şi al optulea din punct de vedere al numărului de locuitori, situându-se pe locuri fruntaşe şi la alti indicatori.

Având în vedere că, peste 52% din suprafaţa judeţului este ocupată de păduri, respectiv 7% din suprafaţa ţării, în subsolul căruia se găsesc importante zăcăminte de fier, mangan, sulf, sare, pirită, piatră, calcar, turbă, ape minerale etc., iar 42% este reprezentată de terenuri arabile, majoritatea dintre ele fiind situate deoparte şi de alta a râurilor Siret, Suceava şi Moldova, structura şi resursele de materii prime locale au influenţat în mod tradiţional şi decisiv profilul economic al judeţului, în care, cu precădere, s-au dezvoltat activităţile extractive şi de prelucrare a minereurilor, de exploatare şi prelucrare a lemnului, de creştere a animalelor şi cultivare a pământului, precum şi cele din domeniul industriei alimentare.

Din analizele statistice reiese că activităţile care contribuie la dezvoltarea economico - socială a judeţului sunt indisolubil legate de exploatarea pădurilor, dezvoltarea turismului şi revigorarea agriculturii, în care, sectorul creşterii animalelor, ocupă un loc prioritar.

Principalele ramuri industriale
- industria alimentară;
- exploatarea și prelucrarea lemnului;
- industria celulozei și hârtiei;
- industria construcțiilor de mașini;
- industria ușoară;
- industria extractivă și prelucrătoare a minereurilor neferoase;
- industria chimică.

Peste 42% din suprafața județului este reprezentată de terenuri arabile. Acestea sunt cultivate, îndeosebi, cu cereale, cartofi, sfeclă de zahăr, floarea soarelui, legume și plante furajere.

Condițiile pedo - climatice ale județului au favorizat dezvoltarea pomiculturii. Această activitate este concentrată, cu deosebire, în bazinul Fălticeni care deține ponderea ca suprafață și producție pomicolă. Satele din zona de munte sunt specializate în creșterea bovinelor pentru lapte și carne și a ovinelor. Majoritatea locuitorilor lucrează și în exploatări forestiere și miniere, în unele localități ponderea populației active ocupate în industrie depășește celelalte sectoare.

I.1.4. Abordarea dezvoltării urbane în orașul Gura Humorului

Ce este dezvoltarea urbană integrată?

Potrivit Comisiei Europene, orașele reprezintă motoarele economiei europene, asigurând locuri de muncă și servicii și deținând rolul de catalizatoare ale creativității și inovării la nivelul întregii UE. Aproximativ 70% din populația UE locuiește într-o zonă urbană, iar aceste zone generează peste două treimi din PIB-ul UE. Cu toate acestea, orașele se confruntă cu o serie de probleme acute, de tip social, economic sau de mediu, iar un nivel ridicat de dezvoltare urbană poate fi atins numai prin intermediul unei abordări integrate, care să urmărească toate dimensiunile sustenabilității urbane, precum şi noile tendințe în domeniu.

La nivel european, numeroase documente strategice pun în discuție conceptul de dezvoltare urbană durabilă: Carta de la Leipzig (2007), Declarația de la Toledo privind dezvoltarea urbană (2010), Agenda Teritorială a Uniunii Europene (2011), Strategia Europa 2020 etc.

Dezvoltarea conceptului de **dezvoltare urbană integrată** la nivel european a luat amploare prin Carta de la Leipzig pentru Orașe Europene Durabile, adoptată cu ocazia reuniunii ministeriale informale privind dezvoltarea urbană şi coeziunea teritorială de la Leipzig (mai 2007). Conform documentului, dezvoltarea urbană integrată trebuie să devină un principiu comun pentru politica de planificare urbană, atât la nivel european, cât și în fiecare stat membru.

Ulterior, prin Declarația de la Toledo (iunie 2010), adoptată la finalul Reuniunii informale a miniștrilor din Uniunea Europeană responsabili cu dezvoltarea urbană, s-a subliniat necesitatea unei dezvoltări urbane inteligente, durabile şi incluzive din punct de vedere social, care poate fi realizată numai printr-o viziune globală şi comprehensivă asupra problemelor orașului.

Dată fiind seriozitatea provocărilor cu care se confruntă, în prezent, localitățile urbane din UE (de la schimbările demografice la consecințele stagnării economice în termeni de creare de noi locuri de muncă, precum și creșterea presiunii asupra mediului), sunt necesare soluții rapide și eficiente pentru atingerea obiectivului unei economii inteligente, durabile și favorabilă incluziunii, prevăzut în strategia Europa 2020. Aceste priorități se sprijină reciproc și pot duce la obținerea unui nivel ridicat de ocupare a forței de muncă, de productivitate și de coeziune socială.

Astfel, dezvoltarea urbană integrată poate fi definită după cum urmează[12]:

- **un instrument strategic**, care asigură complementaritatea dintre domeniile de politică publică precum: transport, cultură, dezvoltare economică, infrastructură, educație, protecția mediului etc.;

- **un instrument participativ** de dezvoltare locală, care agregă interesele actorilor urbani într-un parteneriat ce urmărește dezvoltarea orașului;

- **un instrument operațional** de dezvoltare, care înglobează proiecte de dezvoltare locală pentru domenii ca: renovarea spațiului urban, locuire, infrastructură, protecția mediului, dezvoltare economică, incluziune socială etc.

[12] https://suceava.insse.ro/produse-si-servicii/statistici-judetene/turism/

Zone funcționale urbane

Dezvoltarea durabilă a orașelor ca principal motor al dezvoltării economice și sociale, poate fi realizată doar printr-o abordare integrată, care să urmărească toate dimensiunile sustenabilității urbane, precum și noile tendințe în domeniu. Așadar, investițiile trebuie să acopere zonele funcționale urbane, dincolo de limitele administrative ale municipiilor reședință de județ.

Zona Funcțională Urbană reprezintă acea zonă formată din unul sau mai multe centre urbane cu caracter polarizator din punct de vedere socio-economic și localitățile înconjurătoare, între care există cel puțin o relație bazată pe migrație și navetism (datorată proximității); care împărtășesc una sau mai multe specializări funcționale și/sau caracteristici cultural-istorice.[13]

Politici europene pentru o dezvoltare urbană integrată în perioada 2021-2027

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.[14]

Elementul central îl constituie finanțarea proiectelor de dezvoltare urbană în baza **Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbană** (SIDU), care abordează provocările economice, de mediu, climatice, demografice și sociale din fiecare oraș. SIDU constituie cadrul pentru selectarea proiectelor individuale de dezvoltare urbană.

Pentru a putea obține finanțarea și a realiza aceste proiecte, organismele responsabile pentru implementarea SIDU (denumite "autorități urbane") trebuie să se implice în procesul de gestionare a fondurilor. Astfel, autoritățile urbane vor fi desemnate și vor îndeplini rolul de Organisme Intermediare secundare, fiind incluse în sistemul de management și control al fondurilor europene structurale și de investiții.

În cadrul politicii de dezvoltare urbană integrată, accentul se pune pe o abordare vizionară care să întrunească dimensiunile spațiale, economice, sociale sau de mediu ale unui oraș. Aceste politici trebuie să țină cont de specificitatea problemelor localității, însă urmărirea unei viziuni este un aspect important pentru o dezvoltare urbană coerentă și durabilă.

În anul 2030 orasul Gura Humorului va reprezenta un important pol turistic, logistic și economic al regiunii Nord-Est mizând pe o conectivitate ridicată datorată unui grad bun de accesibilitate. Orasul Gura Humorului va fi, la nivelul anului 2030, o destinație turistică și economică importantă a Județului Suceava datorită dezvoltării zonei Industriale Gura Humorului și a valorificării caracterului de oraș stațiune (cu o importanță ridicată acordată zonei Arinis pentru dezvoltarea mai multor zone de agrement), o comunitate urbană modernă, dinamică și durabilă, care să ofere locuitorilor săi un nivel ridicat al calității vieții, cu o economie competitivă și cu emisii reduse de carbon, deschisă către investitori, cu o administrație publică orientată către cetățean și o viață civică intensă.

[13] Centrul Român de Politici Europene – „România are nevoie de Zone Urbane Funcționale", 2013
[14] https://www.fonduri-structurale.ro/2021-2027

I.1.5. Scurt istoric al orașului Gura Humorului

Denumirea oraşului de ,,Gura Humorului" provine de la aşezarea sa la confluența pârâului Humor cu râul Moldova. Prima atestare documentară a localității datează de la începutul secolului al XV-lea, când Vornicul Oană a ctitorit vechea mănăstire a Humorului, situată la o distanță de 6 km de actualul oraș. O altă menționare documentară a așezării rezultă dintr-un act emis de către cancelaria domnitorului Ștefan cel Mare în data de 26 februarie 1490.

Gura Humorului a devenit în 1782 gazda comandamentului militar austriac și, la scurt timp, sediul trupelor de graniță. În timpul ocupației austriece, în Gura Humorului se stabilesc germani, polonezi, evrei și ucrainieni, înființând colonia cu numele Bori, cunoscută și ca Boureni. Dezvoltarea Gurii Humorului face ca localitatea să capete treptat rangul de târgușor și centru administrativ-teritorial, apoi devine târg, capitală de district, iar în anul 1904 primește statutul de oraș. Între cele două războaie mondiale, Gura Humorului a avut rolul de reședință a plasei Humorului din cadrul județului Câmpulung.

Gura Humorului este una dintre cele mai importante destinații turistice din zona Bucovinei, renumită pentru proprietățile curative ale aerului și apelor sale. Orașului i s-a recunoscut statutul de stațiune turistică de interes național prin Hotărârea Guvernului României nr. 114 din 24 februarie 2005 publicată în Monitorul Oficial nr. 178 / 1 martie 2005.

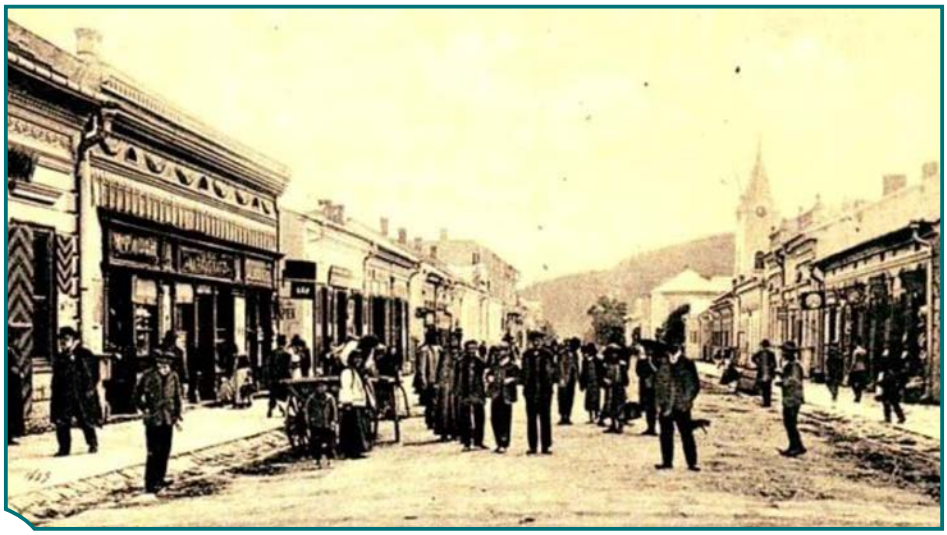

Figura 34 – Orașul istoric Gura Humorului

I.1.6. Dezvoltarea teritorială a orașului Gura Humorului

Localizare geografică

Oraşul Gura Humorului este situat din punct de vedere geografic în depresiunea intramontană cu acelaşi nume, dezvoltată la confluenţa Moldovei cu râul Humor. Localitatea se află la o altitudine de 490 metri, între culmile împădurite ale Obcinei Mari, Obcinei Voroneţului şi Obcinei Humorului.

Numele de „Obcini" indică, în general, un anumit tip de relief: culmi prelungi, paralele, domoale, nu foarte înalte, separate de văi paralele. Din punct de vedere etimologic, obcina reprezintă proprietatea comună, devălmaşă de altă dată (obcină) a ţăranilor liberi asupra pădurilor şi păşunilor de pe acest tip de culmi.

Figura 35 – Harta reprezentând localizarea orașului Gura Humorului

Localitatea se situează la intersecţia coordonatelor geografice de 47°32´ latitudine nordică şi 25°54´ longitudine estică. Aşezarea Voroneţ se află într-o zonă de deal (Obcina Voroneţului - Măgura 816 metri) la o altitudine de cca. 400 - 500 metri. Fostul sat Voroneţ este în prezent localitate componentă a Oraşului Gura Humorului și s-a extins în jurul Mănăstirii Voroneţ. Zona s-a dezvoltat de-a lungul drumului local ce leagă cele două localităţi, drum ce urmăreşte valea pârâului Voroneţ până la vărsarea acestuia în râul Moldova.

Oraşul se învecinează cu comuna Mănăstirea Humorului şi cu comuna Pârteştii de Jos, la nord, la est se învecinează cu comuna Păltinoasa, la sud cu comuna Slatina, la sud – est cu comuna Valea Moldovei, la vest cu oraşul Frasin.

Accesibilitate

Oraşul este străbătut de şoseaua europeană E576 Suceava – Gura Humorului – Vatra Dornei – Bistriţa Năsăud, fiind situat la 37 km de Suceava – centrul administrativ al judeţului, 36 km de oraşul Fălticeni, 33 km de oraşul Câmpulung Moldovenesc.

Reţeaua de drumuri judeţene asigură legătura cu localităţile vecine: DJ 177 – Mănăstirea Humor – Poiana Micului; DJ 177C – Valea Moldovei.

Accesul în localitate se realizează şi feroviar, pe magistrala 502, Gura Humorului fiind staţie pe reţeaua feroviară Suceava – Vatra Dornei.

Oraşul este deservit de o autogară, două staţii C.F.R. (Gura Humorului – 10 trenuri zilnic şi Gura Humorului Oraş – 24 trenuri zilnic) precum şi de un helioport, în Voroneţ şi de aeroportul internaţional Salcea (aflat la 55 km de Gura Humorului).

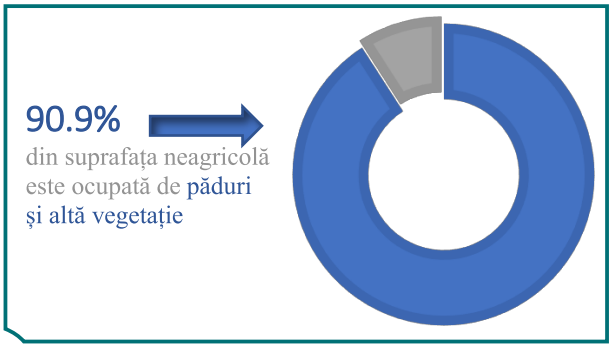

Figura 37 – Suprafața neagricolă

Suprafață

Suprafaţa fondului funciar a Oraşului Gura Humorului este de 6.984 hectare (69.84 km²), din care suprafaţa agricolă ocupă 26.9%, iar suprafaţa neagricolă ocupă 63.1%. Din datele înregistrate de Institutul Naţional de Statistică, se observă faptul că suprafaţa fondului funciar a Oraşului Gura Humorului reprezintă 0.19% din suprafaţa regiunii Nord-Est, respectiv 0.81% din cea judeţeană.

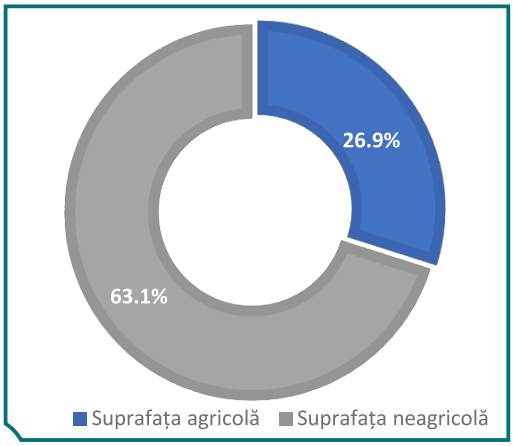

Figura 36 – Suprafața fondului funciar

Din totalul suprafeței agricole, pășunile reprezintă 41.1%, suprafața arabilă fiind 34.0%. Diferența până la 100% este reprezentată de fânețe, livezi și pepiniere pomicole.

Suprafața agricolă a Orașului Gura Humorului reprezintă 0.08% din totalul suprafeței agricole a Regiunii Nord-Est și 0.54% din cea județeană.

Pădurile și altă vegetație forestieră reprezintă 90.9% din totalul terenurilor neagricole. Cele mai mici suprafețe sunt ocupate de ape și bălți, construcții, căi de comunicații, terenuri degradate și neproductive.

Suprafața neagricolă a Orașului Gura Humorului reprezintă 0.32% din suprafața neagricolă a Regiunii Nord-Est și 1% din cea județeană.

I.1.7. Organizare administrativă

Din punct de vedere administrativ, Oraşul Gura Humorului are în componenţă două localităţi: Gura Humorului – reşedinţa oraşului şi Voroneţ – localitate componentă.

Oraşul Gura Humorului are o suprafaţă totală de 6.984 ha. Teritoriul intravilan al oraşului Gura Humorului conform Planului Urbanistic General are o suprafaţă de 582,35 ha şi este constituit din:

- Oraşul Gura Humorului (trupul principal A) – 461,31 ha;
- Cartierul Voroneţ (trupul secundar B) – 64,11 ha;
- Alte trupuri componente – 56,93 ha;

Populația din Județul Suceava este de 763.762 locuitori, reprezentând 19.0% din populația Regiunii de Dezvoltare Nord-Est în anul 2021, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică. În ceea ce privește populația Orașului Gura Humorului, aceasta reprezenta în anul 2021, 2.7% din populația județului, respectiv 0.5% din populația totală a Regiunii Nord-Est.

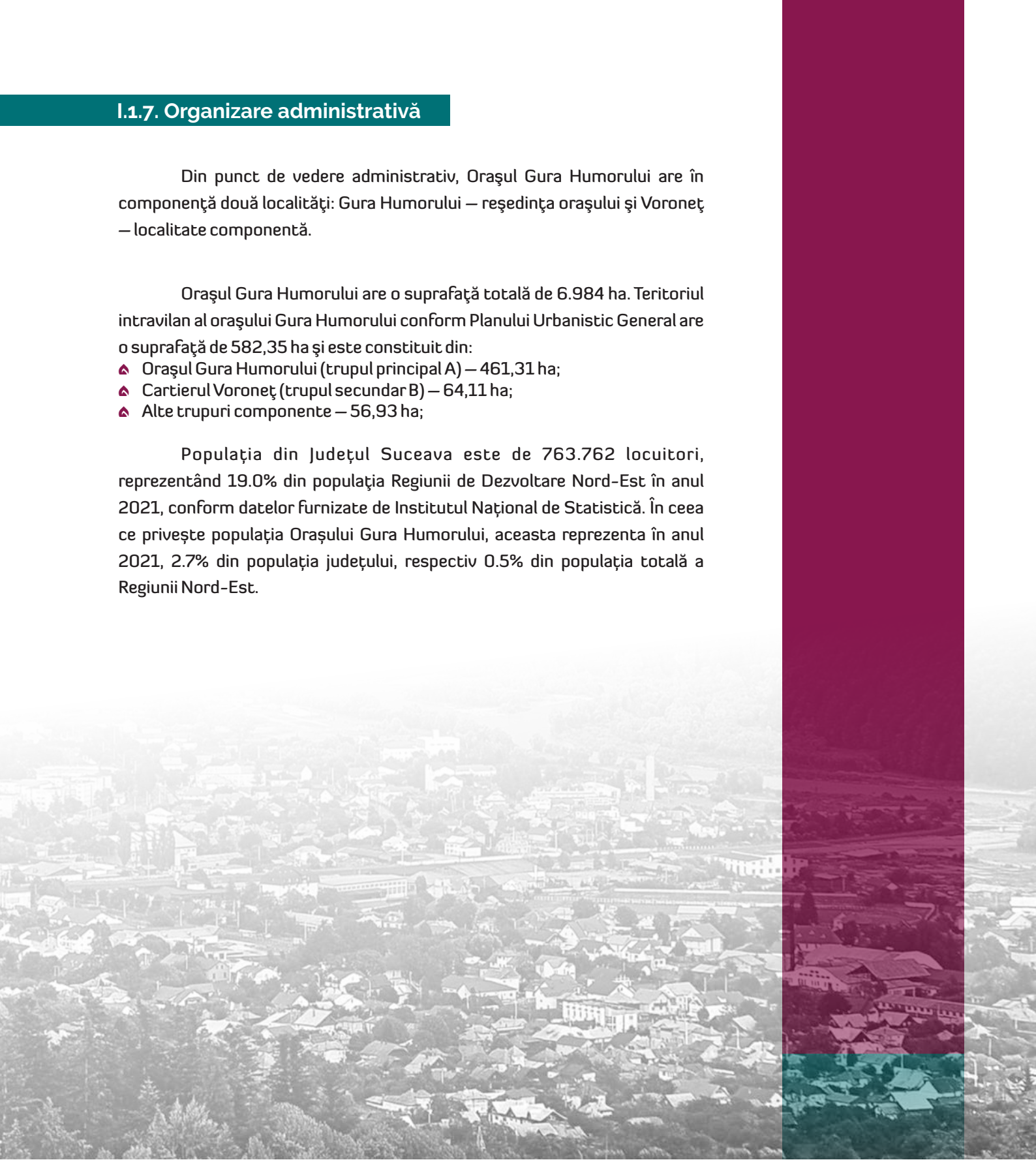

I.2.

PROFILUL ECONOMIC

I.2.1. Contextul economic la nivelul județului Suceava

Această secțiune prezintă aspecte generale cu privire la starea economică a județului și reflectă evoluția principalilor indicatori economici de la nivelul județului. Județul Suceava ocupă un loc distinct în economia românească datorită diversității și bogăției resurselor sale naturale. Mineritul, păstoritul, valorificarea importantului potențial hidroenergetic și muncile forestiere sunt câteva dintre activitățile economice ale județului.

De asemenea, ramurile agricole, precum cultivarea terenurilor, pomicultura, creșterea animalelor, apicultura, precum și valorificarea produselor astfel obținute, au îndelungate tradiții în zona de munte. Străvechile mici meșteșuguri din sfera prelucrării lemnului, din industria textilă, cea a pielăriei, a ceramicii, a articolelor de artizanat sau a produselor alimentare cu specific local, sunt activități cu vechi tradiții în această zonă.

Economia județului Suceava este caracterizată, în subsidiar și de dezvoltarea sectorului de servicii, cu precădere în domenii, precum: comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor, transport și depozitare, industria prelucrătoare etc. De asemenea, dezvoltarea economică a județului Suceava este susținută și de sectorul construcțiilor.

Sintetizând, pentru județul Suceava, ramurile industriale reprezentative sunt:

- industria lemnului, dezvoltată în corelație directă cu suprafața fondului forestier;
- industria alimentară, susținută de agricultură, se bazează, în principal, pe prelucrarea produselor animaliere, mai ales a laptelui și a cărnii;
- industria ușoară, reprezentată de societățile de confecții și tricotaje, pielărie și încălțăminte;
- industria construcțiilor de mașini, reprezentată de societățile comerciale care produc scule și rulmenți;
- industria extractivă, ramură economică tradițională, datorată bogatelor și variatelor resurse naturale ale județului, reprezentată prin exploatarea și prelucrarea minereurilor (minereuri cuprifere, polimetalice, de mangan, uranifere, sare).

Județul Suceava este cunoscut ca zonă de excelență pentru cultura cartofului, pomicultură (în special măr), este renumit pentru murăturile din bazinul Milișăuți - Iaslovăț, dar și pentru partea zootehnică din zona montană.

Evoluția principalilor indicatori economico-sociali: rata inflației, indicatori economici și sociali analizați (PIB, creștere reală PIB, rata șomajului, câștig salarial mediu net lunar, creșterea câștigului salarial mediu net lunar, venituri medii lunare), piața muncii.

În secțiunea de față sunt analizate date ce țin de sfera economică. Factori precum rata șomajului, PIB-ul și venitul per gospodărie sunt analizați prin raportare la situația demografică descrisă în secțiunile anterioare. Tabelul de mai jos cuprinde evoluția principalilor indicatori economici înregistrați la nivelul Județului Suceava.

Situația economică la nivelul Județului Suceava în perioada 2015-2019

Județ	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
PIB JUDEȚUL SUCEAVA (milioane lei)	12.761,50	13.932,80	15.821,70	17.486	19.186
Câștigul salarial mediu net, lei					
Total	3.711	4.084	4.671	5.281	5.965
Masculin	1.928	2.116	2.383	2.666	3.057
Feminin	1.783	1.968	2.288	2.615	2.908
Număr salariați					
Total	102.180	106.312	109.324	112.022	113.284
Masculin	53.187	56.625	57.208	58.747	58.725
Feminin	48.993	49.687	52.116	53.275	54.559
Numărul șomerilor înregistrați					
Total județean	15.344	14.453	12.379	11.867	11.031

*Date estimate pe baza raportului Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză (CNSP)
Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 38 – Tabel reprezentând situația economică la nivelul Județului Suceava în perioada 2015-2019

Conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică și a estimărilor efectuate de CNSP, se constată o creștere a PIB-ului județean de aproximativ 50,3%, estimându-se un PIB județean, pentru anul 2019, de aproximativ 19.186 milioane lei.[1]

[1] Institutul Național de Statistică (n.d.) CON103I – PIB pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe – calculate conform CAEN Rev. 2 – SEC 2010, disponibil la adresa http://statistici.insse.ro:8077/tempoonline/#/pages/tables/insse-table

Dată fiind creșterea PIB-ului la nivel județean, o analiză asupra veniturilor relevă următoarele aspecte:

- o creștere totală a veniturilor de aproximativ 60%, în anul 2019 față de anul 2015, reprezentând în cifre absolute un venit mediu net de 2.986 de lei;
- o creștere a veniturilor mai mare în cazul femeilor cu aproximativ 3 procente, prin compararea situației din anul 2019 cu datele de la nivelul anului 2015;
- un venit mai ridicat în cazul bărbaților (deși femeile prezintă o creștere procentuală mai ridicată, salariul bărbaților a rămas în mod constant mai mare decât cel al femeilor, înregistrând în anul 2019 o valoare cu aproximativ 5% mai mare față de cel al femeilor);
- diminuare a discrepanței salariale între sexe (analizând datele din anul 2015, diferența salarială dintre bărbați și femei a cunoscut o ameliorare, reducându-se cu aproximativ 2, 5%, indicând un progres în ceea ce privește acțiunile de combatere a discriminării de gen la locurile de muncă[2]).

În ceea ce privește numărul de salariați, în figura de mai jos este prezentată evoluția numărului de angajați, în funcție de sex, la nivelul Județului Suceava.

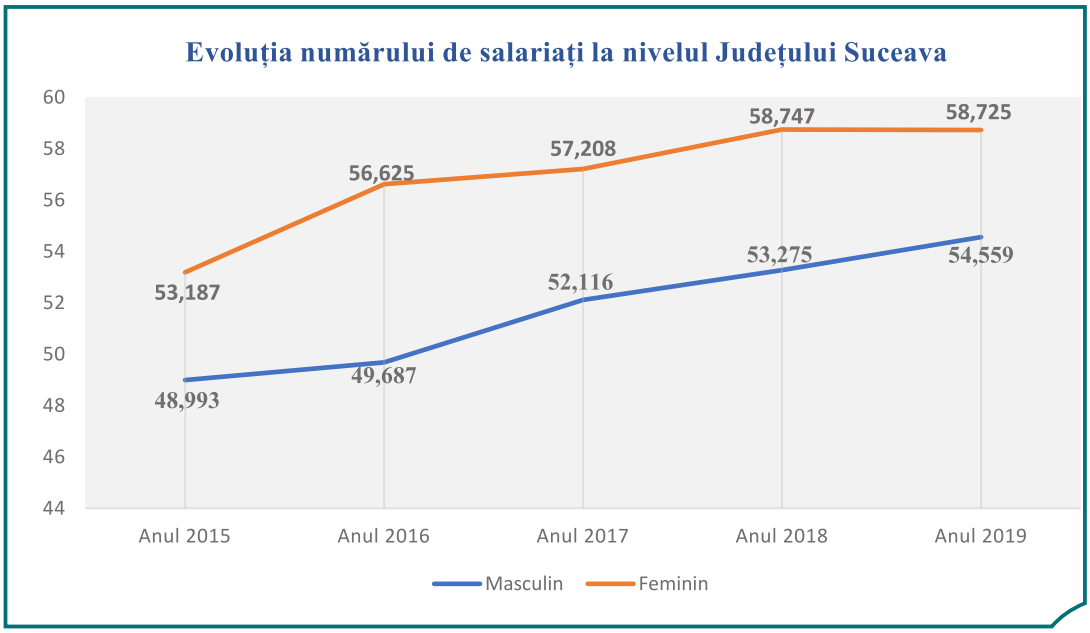

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 39 – Evoluția numărului de salariați la nivelul Județului Suceava

Pe baza datelor din figura de mai sus se pot contura următoarele concluzii:

- creștere generală a numărului de salariați, ajungând în anul 2019 la un total de 113.284 de salariați la nivelul Județului Suceava, cu 10,87% mai mult față de datele înregistrate la nivelul anului 2015;
- o pondere majoritară a salariaților de sex masculin (la nivelul anului 2019 aceștia fiind cu aproximativ 7% mai mulți decât femeile, deși, raportat la situația demografică generală, ponderea femeilor este mai mare decât cea a bărbaților);
- creștere uniformă în cazul ambelor categorii de angajați, în anul 2019 înregistrandu-se cu aproximativ 10,4% mai mulți salariați bărbați față de anul 2015 și cu 11, 36% în cazul femeilor.[3]

[3] Institutul Național de Statistică (n.d.) FOM106F - Câștigul salarial nominal mediu net lunar, pe categorii de salariați, forme de proprietate, activități (secțiuni și diviziuni) ale economiei naționale CAEN Rev. 2 și pe sexe, disponibil la adresa http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

Defalcat, în figura de mai jos este prezentat numărul de salariați, la nivelul anului 2019, pe principalele domenii de activitate.

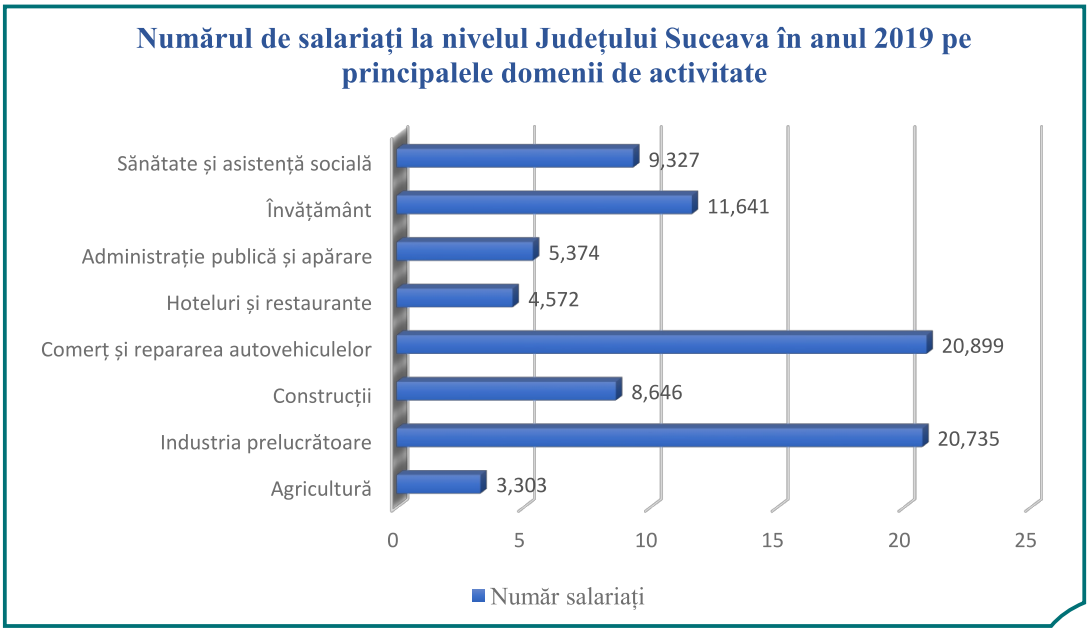

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 40 – Numărul de salariați la nivelul Județului Suceava în anul 2019 pe principalele domenii de activitate

Pe baza informațiilor de mai sus se constată:

- o dezvoltare accentuată a industriei prelucrătoare și a sectorului de comerț și reparare a autovehiculelor, cele două sectoare însumând câte 20.000 de salariați la nivelul anului 2019 și constituind aproximativ 36% din totalul angajaților la nivel de județ;
- învățământul reprezintă al treilea domeniu de activitate ca și pondere a salariaților, cu un total de 11.641 de persoane, aceștia constituie aproximativ 10,2% din totalul județean;
- sectorul construcțiilor, sănătatea și asistența socială reprezintă și ele ramuri dezvoltate, acestea însumând 7,6% respectiv 8,2% din totalul salariaților la nivel de județ;
- la polul opus, printre domeniile cu numărul cel mai redus de angajați se regăsește sectorul agricol. Cu o pondere de aproximativ 3% din total acesta însumează, în anul 2019, 3.303 de salariați.[4] Numărul redus al salariaților din acest sector provine din practicarea agriculturii de subzistență și muncii ,,cu ziua", fără forme legate, agricultura rămânând, în continuare, un sector de activitate unde formalizarea și fiscalizarea activităților nu sunt reglementare la nivel național și produc deservicii atât statului, din punct de vedere fiscal, cât mai ales celor care practică munca în agricultură și care nu beneficiaza de măsurile de protecție socială specifice unui domeniu reglementat.

[4] Institutul Național de Statistică (n.d.) FOM104F - Numărul mediu al salariatilor pe categorii de salariați, activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.1, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe, disponibil la adresa http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

Un alt aspect relevant supus analizei în cadrul acestei secțiuni îl constituie numărul șomerilor.

Din datele generate prezentate în tabelul de la începutul secțiunii reiese o scădere a numărului de șomeri, județul ajungând, în anul 2019, la un număr de 11.031 șomeri înregistrați, cu 28, 1 % mai puțin fata de anul 2015.

Raportat la distribuția pe sexe a șomerilor, în figura de mai jos este prezentată structura pentru anul 2019.

Conform datelor se poate observa o distribuție inegală a numărului de șomeri la nivelul Județului Suceava, ponderea bărbaților fiind cu aproximativ 10% mai mare față de cea a femeilor, constituind în cifre absolute un număr de 6.100 șomeri înregistrați.[5]

Facem mențiunea că datele sunt raportate la numărul de șomeri declarați și aflați în evidențele Agentiei Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă, cifrele putând sublinia în egală măsură faptul că numărul mai redus de femei șomere este cauzat atât de rata de ocupare mai redusă în cazul acestora, cât și de faptul că un procent semnificativ dintre femei nu sunt înregistrate ca șomeri activi.

Dincolo de impactul psihologic negativ, care adâncește discriminarea de gen la nivelul pieții muncii, o astfel de situație este de combătut, în condițiile în care șomajul voluntar sau inactivitatea voluntară va genera un număr ridicat de persoane lipsite de forma de protecție socială (asigurări de sănătate, dreptul la pensie) și implicit o calitate scăzută a vieții, o speranță de viață mai scăzută, un nivel de insecuritate socială mai ridicat, o vulnerabilitate sporită și o dependență crescută față de alți membri ai familiei care vor trebui să asigure susținerea respectivelor persoane.

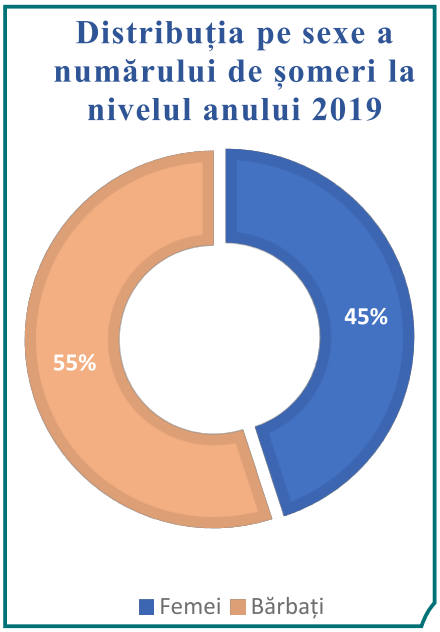

Figura 41 – Distribuția pe sexe a numărului de șomeri

Raportat la PIB-ul județului, venit și numărul de angajați, în continuare prezentăm evoluția companiilor ce activează pe teritoriul Județului Suceava în perioada 2015-2018. Având în vedere numărul mare de companii și varietatea de domenii de activitate, în tabelul de mai jos, sunt prezentate numai sectoarele economice în care operează peste 200 de companii, date existente la nivelul anului 2018.

[5] Institutul Național de Statistică (n.d.) SOM101B - Șomeri înregistrati pe categorii de șomeri, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe, disponibil la adresa http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

Evoluția companiilor pe teritoriul Județului Suceava
în funcție de domeniul de activitate și numărul de angajați

Activități economice	Clase de mărime	Anii/Numărul companiilor			
		Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Agricultură, vânătoare și servicii	0-9 persoane	199	230	221	224
	10-49 persoane	19	13	15	13
	50-249 persoane	1	-	-	-
Silvicultură și exploatare forestieră	0-9 persoane	288	292	305	362
	10-49 persoane	54	52	54	311
	50-249 persoane	2	1	1	50
	250 persoane și peste	1	1	1	1
Industria alimentară	0-9 persoane	146	154	181	177
	10-49 persoane	85	72	75	78
	50-249 persoane	18	19	18	17
	250 persoane și peste	2	3	3	3
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei	0-9 persoane	372	384	385	394
	10-49 persoane	107	95	93	87
	50-249 persoane	11	10	8	10
	250 persoane și peste	3	3	3	2
Construcții și clădiri	0-9 persoane	549	611	679	714
	10-49 persoane	78	75	78	88
	50-249 persoane	12	10	9	9
	250 persoane și peste	2	3	3	2
Lucrări speciale de construcții	0-9 persoane	347	356	375	400
	10-49 persoane	44	48	45	45
	50-249 persoane	2	1	1	2
Comerț cu ridicata și cu amănuntul,					

Figura 42 – Tabel reprezentând evoluția companiilor pe teritoriul Județului Suceava în funcție de domeniul de activitate și numărul de angajați

Evoluția companiilor pe teritoriul Județului Suceava
în funcție de domeniul de activitate și numărul de angajați

Activități economice	Clase de mărime	Anii/Numărul companiilor			
		Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	0-9 persoane	332	365	432	462
	10-49 persoane	52	45	47	50
	50-249 persoane	5	6	6	8
Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	0-9 persoane	768	764	802	831
	10-49 persoane	118	124	135	130
	50-249 persoane	14	17	16	19
Comeț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	0-9 persoane	2.552	2.500	2.590	2.652
	10-49 persoane	200	193	207	216
	50-249 persoane	21	25	21	23
	250 persoane și peste	1	2	3	3
Transporturi terestre și transporturi prin conducte	0-9 persoane	1.124	1.166	1.299	1.402
	10-49 persoane	138	158	168	189
	50-249 persoane	20	25	25	22
	250 persoane și peste	-	1	1	-
Hoteluri și alte facilități de cazare	0-9 persoane	207	224	243	261
	10-49 persoane	36	39	41	38
	50-249 persoane	6	7	6	8
Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	0-9 persoane	438	455	449	470
	10-49 persoane	57	51	60	67
	50-249 persoane	1	2	2	2

Figura 43 – Tabel reprezentând evoluția companiilor pe teritoriul Județului Suceava în funcție de domeniul de activitate și numărul de angajați

Evoluția companiilor pe teritoriul Județului Suceava
în funcție de domeniul de activitate și numărul de angajați

Activități economice	Clase de mărime	Anii/Numărul companiilor			
		Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Activități de arhitectură și inginerie; Activități de testări și analiză tehnică	0-9 persoane 10-49 persoane	256 11	289 12	305 12	327 10
Activități referitoare la sănătatea umană	0-9 persoane 10-49 persoane 50-249 persoane	150 20 2	175 21 2	230 17 3	250 22 3
Alte activități de servicii	0-9 persoane 10-49 persoane 50-249 persoane	134 9 1	140 11 1	189 9 1	211 8 1
Total companii Județul Suceava	Total	11.416	11.849	12.681	13.264

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 44 – Tabel reprezentând evoluția companiilor pe teritoriul Județului Suceava în funcție de domeniul de activitate și numărul de angajați

Ca urmare a analizei prezentată în tabelul de mai sus, putem observa următoarele aspecte:

- creșterea constantă a numărului de companii, înregistrându-se astfel în anul 2018 un număr de 13.264 unități, cu 16,18% mai mult față de numărul existent la nivelul anului 2015;
- agricultura, vânătoarea, silvicultura și exploatarea forestieră constituie ramuri subdezvoltate regrupând numai 4,5% din totalul firmelor înregistrate la nivelul anului 2018;
- sectorul transporturilor reprezintă o ramura puternic dezvoltată, cu un total de 1.613 companii existente la nivelul anului 2018, acestea reprezentând 12, 16% din total;
- domeniul construcțiilor, cu cele două sectoare de activitate prezente pe teritoriul Județului Suceava, prezintă un numar de 1.260 de companii înregistrate la nivelul anului 2018 ce constituiau aproximativ 9,5% din totalul firmelor;
- fabricarea și prelucrarea produselor din lemn și sectorul turistic reprezentat de hoteluri și facilități de cazare constituie ramuri cu o infrastructură subdezvoltată, acestea reprezentând fiecare sub 5% din ponderea totală a companiilor înregistrate la nivelul Județului Suceava;

- comerțul și repararea autovehiculelor constituie cel mai dezvoltat sector economic la nivelul Județului Suceava. S-a înregistrat un total de 4. 934 de companii activând în cele 3 sectoare ale comerțului și reparării autovehiculelor, însumând, la nivelul anului 2018, aproximativ 33, 12% din totalul unităților economice;
- se remarcă un deficit de companii de dimensiuni mari, fiind înregistrate numai 20 de companii cu peste 250 de angajați și 194 de întreprinderi mijlocii, cu o cifră de personal între 50 și 250 de persoane, la nivelul anului 2018;[6]
- se observă o concentrare a firmelor, în special în domeniile: 1071 - Fabricarea pâinii; fabricarea prajiturilor și a produselor proaspete de patiserie, 1051 - Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor, 1013 - Fabricarea produselor din came, inclusiv din came de pasăre.

Din datele analizate se observă o pondere majoritară a companiilor cu mai puțin de 10 angajați, acestea constituind 88% din totalul firmelor înregistrate în Județul Suceava la nivelul anului 2018. Societățile economice cu un numar de 10-49 de angajați constituie a doua categorie ca și mărime, acestea reprezentând 11% din total. Se remarcă faptul că întreprinderile mijlocii, și mari, cu peste 50 de angajați, reprezintă sub 2% din totalul societăților comerciale care funcționează la nivel județean.

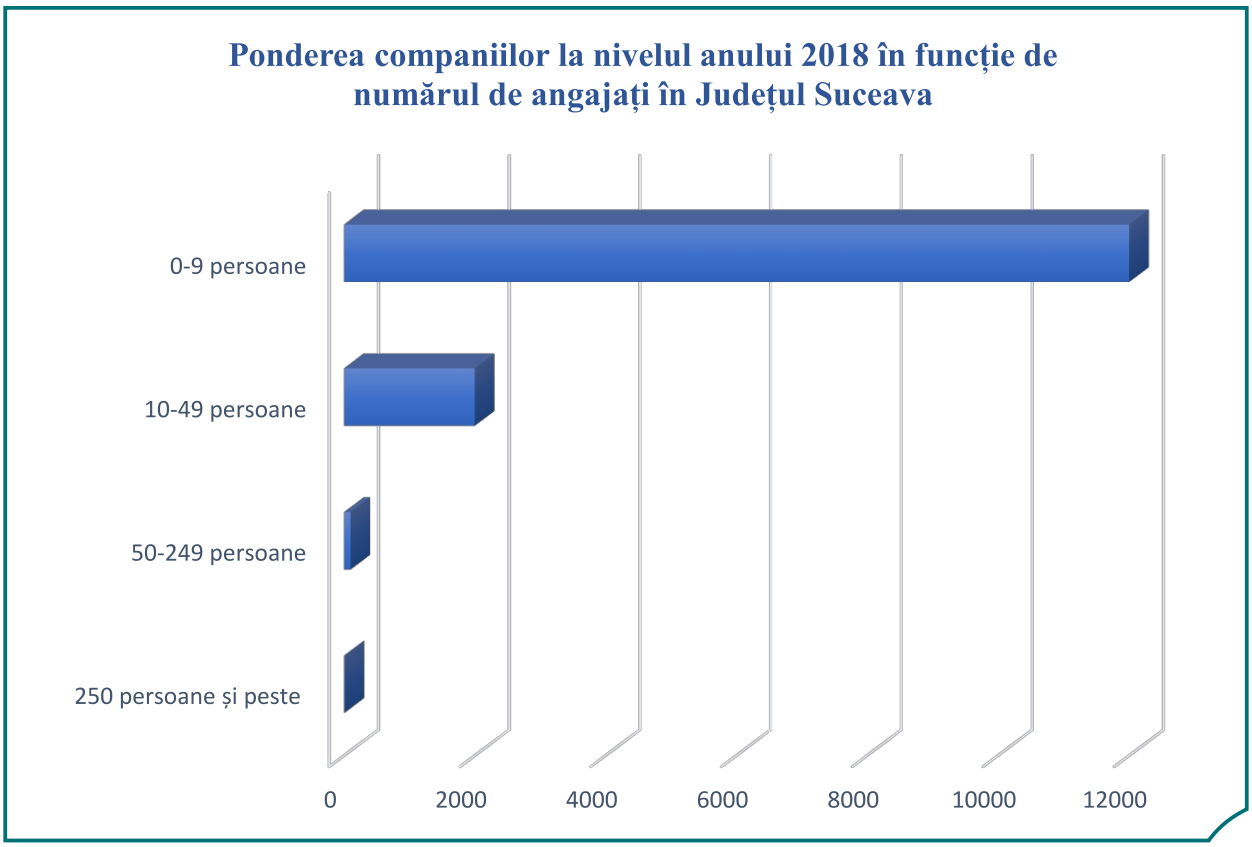

Figura 45 – Ponderea companiilor la nivelul anului 2018 în funcție de numărul de angajați în Județul Suceava

[6]Institutul Național de Statistică (n.d.) INT101S – Unități locale active, pe activități ale economiei naționale la nivel de diviziune CAEN Rev.2, clase de mărime după numărul de salariați, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe, disponibil la adresa http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

Referitor la cifra de afaceri a societăților economice, în tabelul de mai jos este prezentată o situație privind principalele domenii de activitate, datele fiind puse la dispoziție de către Direcția Județeană de Statistică la nivelul anului 2018, acesta fiind ultimul an de colectare a datelor la nivel județean.

Cifra de afaceri a companiilor locale pe principalele domenii de activitate la nivelul anului 2018

Industrie	**7.085**
Producerea, furnizarea energiei electrice, termice, gaze, apă caldă, aer condiționat	76
Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activitatea de decontaminare	177
Construcții	1.749
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea, autovehiculelor și motocicletelor	10.456
Transport și depozitare	2.780
Hoteluri și restaurante	465
Informații și telecomunicații	251
Tranzacții imobiliare și activități prestate întreprinderilor	614
Învățământ	17
Sănătate și asistență socială	155
Alte activități de servicii	218
Total **23.788**	**Milioane Lei**

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 46 – Tabel reprezentând cifra de afaceri a companiilor locale pe principalele domenii de activitate la nivelul anului 2018

Din datele colectate pot fi observate urmatoarele aspecte:

- comerțul și repararea autovehiculelor constituie sectoarele care cumulează cel mai ridicat nivel al cifrei de afaceri, aceasta totalizând în anul 2018 suma de 10.456 milioane de lei, reprezentând aproximativ 43, 9% din totalul la nivel județean;
- industria reprezintă a doua zonă ca și pondere a cifrei de afaceri, cu 7.085 milioane de lei aceasta constituind 29, 7% din totalul la nivel județean;
- producerea și furnizarea energiei, și învățământul constituie sectoare cu un profit redus, comparativ cu zona comerțului, cele două activități însumând mai puțin de 100 de milioane de lei în anul 2018 ca cifră de afaceri.[7]

Un sector economic relevant în contextul noului cadru multianual de finanțare a investițiilor din fonduri europene nerambursabile este reprezentat de activitățile de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI). În tabelul de mai jos este prezentată situația la nivelul județelor din Regiunea Nord-Est, în anul 2018, ultimul an de analiză disponibil.

[7] Directia județeană de Statistică Suceava. (n.d.) Cifra de afaceri a unităților locale active pe activități ale economiei nationale CAEN rev.2, in anul 2018, disponibil la adresa https://suceava.insse.ro/wpcontent/uploads/2020/03/152-Cifra-de-afaceri-a-unit%C4%83%C5%A3ilor-locale-active-pe-activit%C4%83%C5%A3iale-economiei-na%C5%A3ionale-CAEN-rev.2-%C3%AEn-anul-2018.pdf

Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare la nivelul județelor din Regiunea Nord-Est în anul 2018

Județ	Cheltuieli, mii lei
Regiunea Nord-Est	**192.526**
Bacău	4.058
Botoșani	4.104
Iași	150.866
Neamț	15.379
Suceava	9.220
Vaslui	8.899

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 47 – Tabel reprezentând Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare la nivelul județelor din Regiunea Nord-Est în anul 2018

Conform datelor analizate Județul Suceava se plasează pe locul al treilea la nivel regional (după Iași și Neamț) raportat la cheltuielile efectuate în domeniul cercetării, alocând în anul 2018 suma de 9.220 mii lei.

Deși situat pe poziția a treia din cele șase județe ale Regiunii Nord-Est, trebuie remarcat faptul că investitiile în CDI la nivelul Județului Suceava sunt de peste 15 ori mai mici decât cele alocate de Județul Iași, care concentrează aproximativ 80% din investițiile în cercetare-dezvoltare-inovare la nivelul întregii regiunii, creând un decalaj de competitivitate uriaș față de celelalte județe.

Județul Neamț înregistrează, de asemenea, cheltuieli de CDI mai mari cu 66,80% decât Județul Suceava, deși nu dispune de facilitățile și capacitatea economică a Iașului.

Concluzionând, putem aprecia faptul că sectorul CDI la nivelul Județului Suceava este necompetitiv și insuficient dezvoltat, fiind necesare investiții în infrastructura de cercetare și în dezvoltarea facilităților de cercetare, inovare și transfer tehnologic.

I.2.2. Profilul economic al zonei Gura Humorului

Economia actuală a oraşului se bazează, în special, pe activităţi turistice, activităţi de tip industrial şi de construcţii, activităţi agricole şi silvice, activităţi de transporturi şi depozitare precum şi activităţi în domeniul serviciilor.

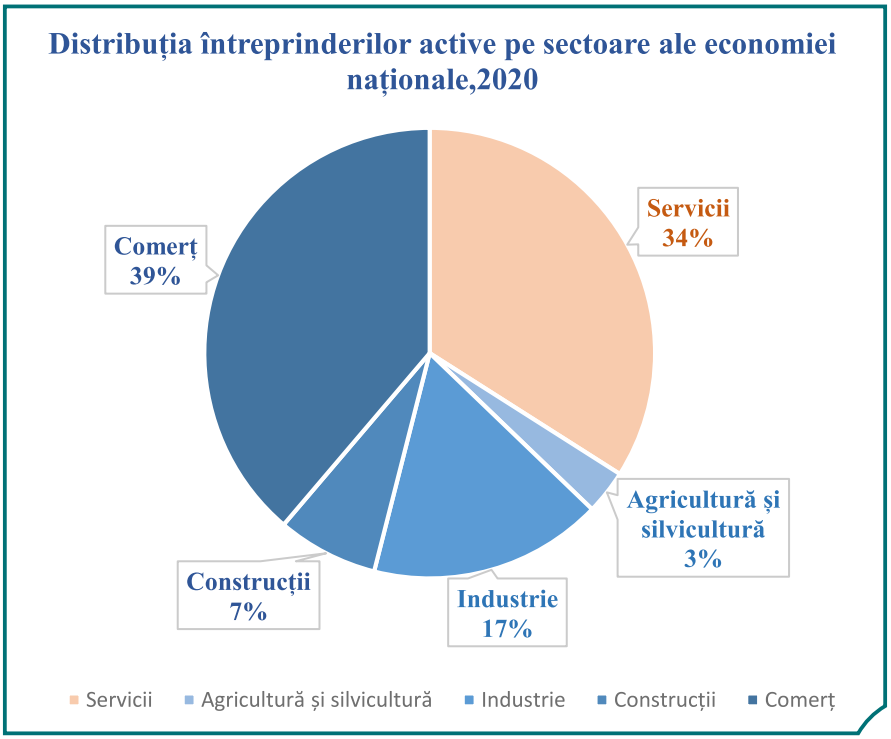

Figura 48 – Distribuția întreprinderilor active pe sectoare ale economiei naționale, 2020

Domeniul agricol, dar mai ales cel silvic, reprezintă în continuare ocupaţii tradiţionale în zonă, ținând cont de faptul că pădurile şi vegetaţia forestieră reprezintă 66,4 % din terenul administrativ al oraşului, iar terenul agricol reprezintă 26,9%.

Localizare geografică

La finalul anului 2020, în oraşul Gura Humorului, numărul agenţilor economici înscrişi la Oficiul Naţional al Registrului Comerţului era de 617.

Cei 617 agenţi economici de la nivelul oraşului Gura Humorului, conform datelor bilanţiere pentru anul 2020, au avut un număr total de 2.566 angajaţi şi au realizat o cifră de afaceri totală de 712.656.985.[8]

[8]https://www.listafirme.ro/harta/suceava-gura-humorului.htm

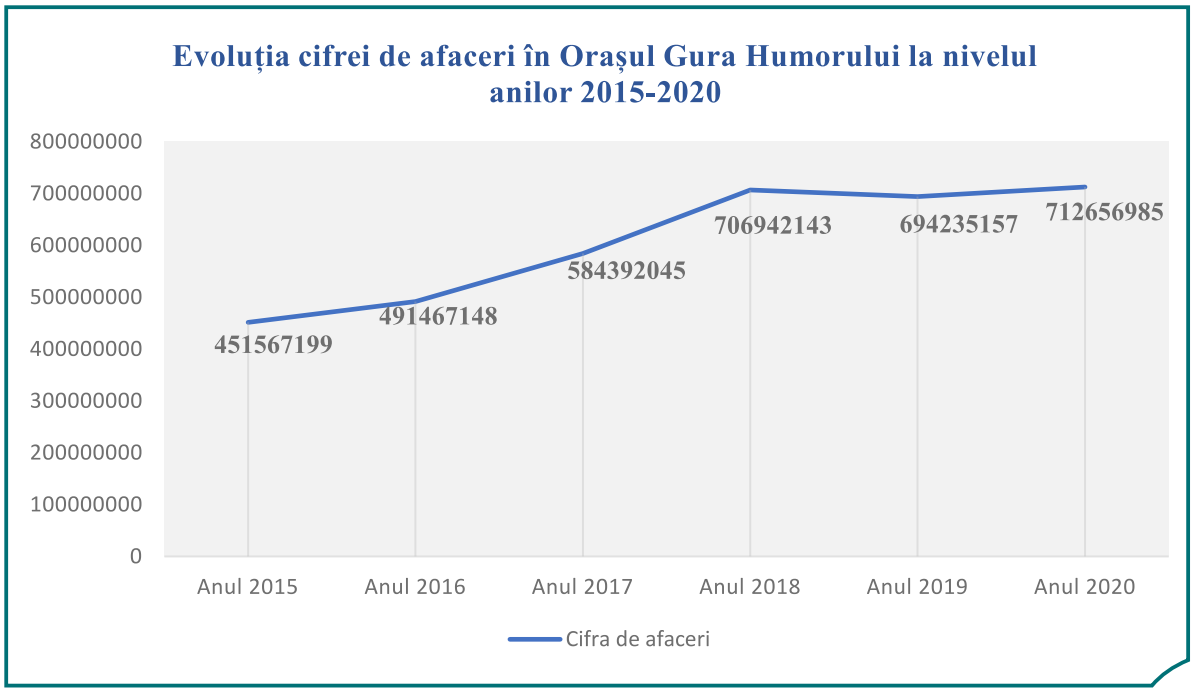

Figura 49 – Evoluția cifrei de afaceri în Orașul Gura Humorului la nivelul anilor 2015-2020

Numărul mediu de angajați este de 4,16 angajați / întreprindere iar cifra de afaceri medie realizată de o firmă din Gura Humorului în 2020 a fost de 1.155.036 Lei.

Profitul net total înregistrat a fost de 50.963.742 lei (82.599 lei / firmă); pierderea totală înregistrată de firmele cu rezultat net negativ a fost de -16.174.405 lei (o pierdere medie de -26.215 Lei).

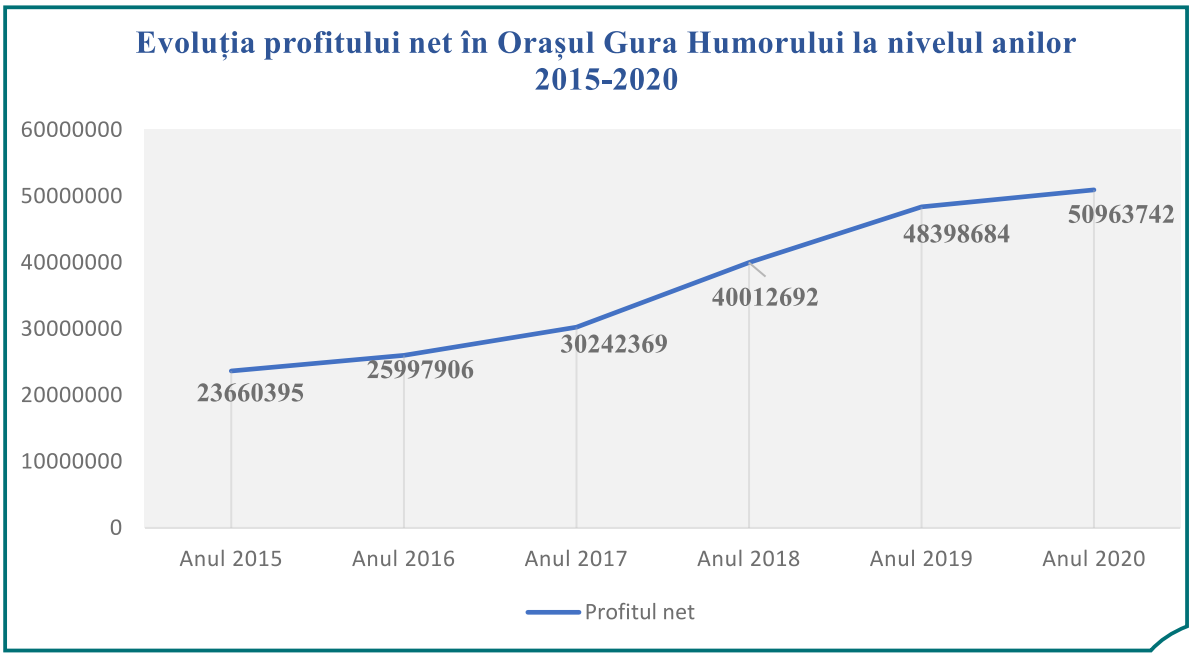

Figura 50 – Evoluția profitului net în Orașul Gura Humorului la nivelul anilor 2015-2020

Domeniile de activitate cu cifra de afaceri cea mai mare din orașul Gura Humorului la nivelul anului 2020 sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Cod CAEN	Denumire domeniu	Cifra RON
4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	227 319 544
4941	Transporturi rutiere de mărfuri	53 216 080
4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	38 929 443
4773	Comerț cu amanuntul al produselor farmaceutice, în magazine specializate	29 841 672
3291	Fabricarea măturilor și periilor	28 963 271
1310	Pregătirea fibrelor și filarea fibrelor textile	28 525 406
5510	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	23 317 094

Cod CAEN	Denumire domeniu	Cifra RON
1610	Tăierea și rindeluirea lemnului	23 001 612
4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor	22 887 831
4719	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare	15 989 162

Figura 51 – Tabel reprezentând domeniile de activitate cu cifra de afaceri cea mai mare din orașul Gura Humorului

Industria, la nivelul oraşului Gura Humorului, este realtiv bine dezvoltată şi este reprezentată de un număr de 74 societăţi comerciale, care conform obiectului principal de activitate desfăşurau activităţi în acest sector. Aceste întreprinderi deţineau peste o treime din totalul salariaţilor din cadrul societăţilor comerciale de la nivel local şi o pondere de aproape 40% din cifra de afaceri a societăţilor din Gura Humorului.

În cadrul activităţilor economice domină prelucrarea lemnului şi fabricarea de mobilă Alte activităţi industriale dezvoltate sunt reprezentate de către:

- Industria alimentară;
- Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte şi Fabricarea produselor textile;
- Industria construcţiilor metalice;

Din punct de vedere al organizării teritoriale a unităţilor de tip industrial, în cadrul oraşului, aproximativ jumătate dintre acestea sunt amplasate dispersat în cadrul zonei de locuit a oraşului şi jumătate sunt amplasate în zona industrială Păltinoasa şi alte terenuri izolate din apropierea acestei zone.

Principalele activităţi industriale prezente în economia oraşului sunt: industria textilă, industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară, acestea aducându-şi cel mai mare aport atât în producţia industrială cât şi în numărul mediu total de salariaţi.

Sectorul construcţiilor este bine dezvoltat la nivelul oraşului Gura Humorului fiind reprezentat de un număr de 32 societăţi comerciale cu un număr total de 386 salariaţi.

La nivelul oraşului Gura Humorului existau, la finalul anului 2020, un număr de 171 de unităţi comerciale, care conform obiectului principal de activitate declarat desfăşoară activităţi comerciale. Acest sector are o importanţă ridicată pentru economia oraşului, companiile din cadrul lui deţinând peste un sfert dintre numărul total al salariaţilor de la nivelul companiilor locale.

Serviciile sunt asigurate, în general, de unităţi prestatoare private în domeniile: croitorie, tricotaje, reparaţii obiecte uz casnic,, reparaţii aparatură electronică, reparaţii auto, vulcanizare, servicii comunitare, servicii de transport, alimentaţie publică, servicii profesionale şi outsourcing, etc.

În sectorul serviciilor se detaşează, atât din punct de vedere al numărului de unităţi cât şi al numărului de salariaţi, următoarele domenii:

- Transporturi terestre şi transporturi prin conducte – domeniu în care activează un număr total de 35 societăţi comerciale cu un număr 103 salariaţi în 2020;
- Restaurante şi alte activităţi de servicii de alimentaţie – domeniu în care activează 30 întreprinderi cu 72 salariaţi;
- Hoteluri şi alte facilităţi de cazare – cu un număr de 19 societăţi comerciale care aveau 109 salariaţi;

Sectorul financiar bancar este bine dezvoltat, la nivelul oraşului Gura Humorului având deschise sedii majoritatea băncilor importante de la nivel naţional.

I.2.3. Situația antreprenoriatului

Statutul orașului de stațiune turistică determină zona să se dezvolte în toate ramurile de activitate pentru a atrage cât mai mulți investitori și vizitatori.

Rata scăzută a șomajului și creșterea forței de muncă din oraș în perioada 2015 - 2020 au avut un impact important asupra dezvoltării economiei locale, fapt demonstrat de creșterea numărului de firme din teritoriu.

Dacă la nivelul anului 2015, în Orașul Gura Humorului s-au înregistrat 551 firme, în anul 2020 numărul acestora a crescut cu 8.9%.

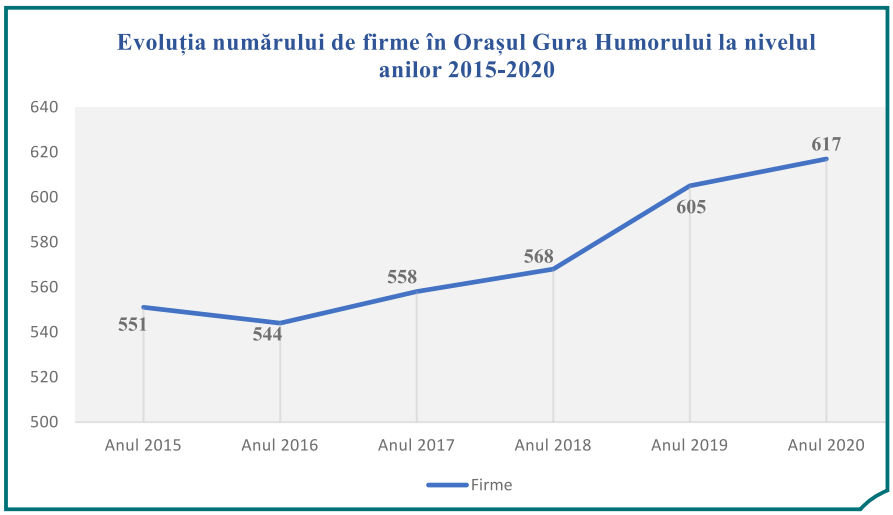

Figura 52 - Evoluția numărului de firme în Orașul Gura Humorului la nivelul anilor 2015-2020

În ceea ce privește numărul de angajați, 83.8% dintre firmele care activează pe teritoriul Orașului Gura Humorului au între 1 - 10 angajați.

Doar 3 firme care activează în Orașul Gura Humorului aveau între 101 - 500 persoane angajate, la nivelul anului 2020.

În funcție de domeniile de activitate, cea mai mare pondere este ocupată de firmele de pe teritoriul Orașului Gura Humorului care activează în domeniul construcțiilor (43.6%). Pe locul al doilea se clasează firmele din domeniul industriei prelucrătoare, ponderea acestora fiind de 12.5%.

Figura 53 – Numărul de angajați în cadrul firmelor din Orașul Gura Humorului la nivelul anului 2020

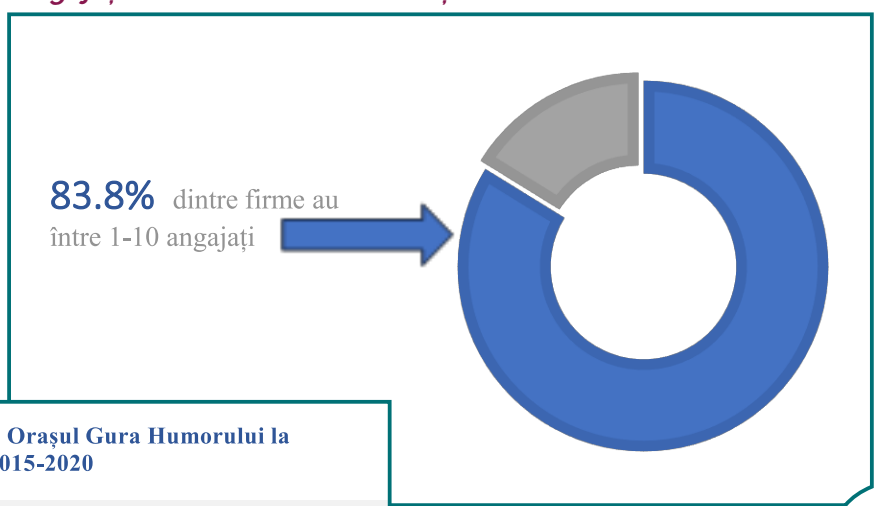

Sursa: Lista firmelor din România

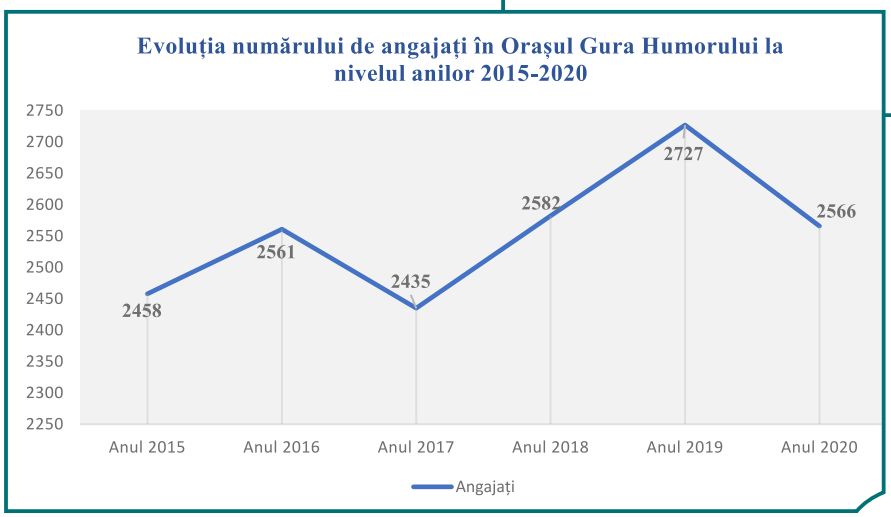

Figura 54 – Evoluția numărului de angajați în Orașul Gura Humorului la nivelul anilor 2015-2020

Domeniul hotelurilor și al restaurantelor ocupă un rol foarte important în dezvoltarea socio-economică a Orașului Gura Humorului, 10.6% dintre firme activând în acest sector. Diferența până la 100% este reprezentată de firmele care activează în agricultură, comerț, transporturi, imobiliare, industria extractivă, sănătate și asistență socială, învățământ și alte activități.

Principalii agenți economici care își desfășoară activitatea în Orașul Gura Humorului la nivelul anului 2020:

Numele companiei	Anul înființării	Cod CAEN	Domeniul de activitate	Număr de salariați
CONCRET CONSTRUCT A.G. SRL	2007	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	305
NOVAFIL SA	1991	1310	Pregătirea fibrelor și filarea fibrelor textile	134
OSBORN INTERNATIONAL SRL	1996	4941	Transport de mărfuri	126
CASA DE BUCOVINA CLUB DE MUNTE SA	1998	5510	Hoteluri și servicii de cazare	61
CASA DESIGN SRL	2002	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	83
PUBLICONSTRUCT SRL	2000	6820	Închirierea și subînchirierea bunurilor imobiliare proprii sau închiriate	1
ADI GABI SRL	2004	4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor	12
DOXAR GRUP SRL	1993	1623	Fabricarea altor elemnte de dulgherie și tâmplărie pentru construcții	55
LUCOSILV SRL	2006	6831	Agenții imobiliare	10
EURODIVIP SRL	2007	1610	Tăierea și rindeluirea lemnului	33

Sursa: Lista firmelor din România

Figura 55 – Tabel reprezentând principalii agenți economici în Orașul Gura Humorului

Profitul net și cifra de afaceri a principalilor agenți economici care își desfășoară activitatea în Orașul Gura Humorului la nivelul anului 2020:

Numele companiei	Profit net RON	Cifra de afaceri
CONCRET CONSTRUCT A.G. SRL	3.819.589	198.994.436
NOVAFIL SA	1.021.956	28.525.406
OSBORN INTERNATIONAL SRL	886.517	28.963.271
CASA DE BUCOVINA CLUB DE MUNTE SA	-1.971.774	3.618.006
CASA DESIGN SRL	420.087	17.808.592
PUBLICONSTRUCT SRL	297.413	6.346.937
ADI GABI SRL	1.125.970	19.964.406
DOXAR GRUP SRL	729.350	13.245.205
LUCOSILV SRL	509.921	1.721.902
EURODIVIP SRL	558.015	13.660.403

Sursa: Lista firmelor din România

Figura 56 – Tabel reprezentând profitul net și cifra de afaceri ai principalilor agenți economici în Orașul Gura Humorului

I.2.4. Forță de muncă și șomaj

Forța de muncă este unul dintre cele mai importante resurse ale zonei urbane, care contribuie în mod direct la dezvoltarea economică a zonei și la creșterea calității vieții pentru toți, cu atât mai mult cu cât zona, la fel ca întreaga țară, trebuie să contracareze efectele negative ale îmbătrânirii populației. O modalitate folosită pentru a analiza forța de muncă este de a recurge la a cerceta populația activă dintr-un anumit teritoriu, adică oferta potențială de forță de muncă, care include atât populația ocupată, cât și șomerii înregistrați.

Populația ocupată cuprinde persoanele care au o ocupație generatoare de venit în baza unui contract de muncă sau independent, iar șomerii înregistrați sunt acele persoane apte de muncă, dar care nu sunt încadrate pe piața muncii, fiind înregistrate la agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă.

Numărul mediu al salariaților reprezintă numărul de salariați angajați cu contracte individuale de muncă, plătiți de întreprindere pentru o durată medie normală a timpului de lucru, pe perioada de referință.

Conform Institutului Național de Statistică, în anul 2019, în județul Suceava s-au înregistrat 113.284 persoane salariate. Numărul mediu al persoanelor salariate din Orașul Gura Humorului reprezenta 2.6 % din cel înregistrat la nivel județean.

În perioada 2015 - 2016, evoluția numărului mediu de salariați din Orașul Gura Humorului a prezentat un trend descendent. Din anul 2019, se poate observa că numărul acestora a crescut cu până la 3.5%, ceea ce semnifică o tendință de creștere a economiei locale.

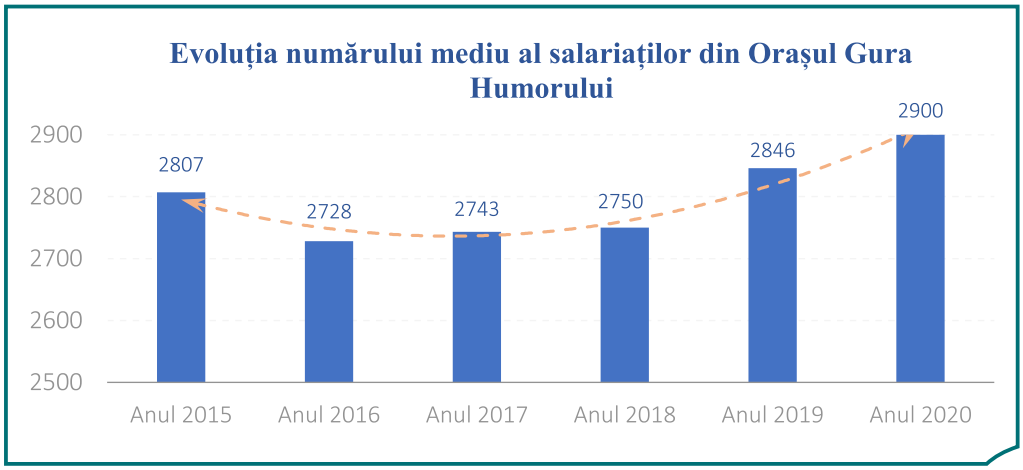

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 57 – Evoluția numărului mediu al salariaților din Orașul Gura Humorului

Șomerii sunt persoanele care în cursul perioadei de referință nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri, sunt în căutarea unui loc de muncă și sunt disponibile să înceapă lucrul în următoarele două săptămâni (inclusiv săptămâna în care s-a desfășurat interviul), dacă s-ar găsi imediat un loc de muncă.

Conform datelor înregistrate de Institutul Național de Statistică, în anul 2020 rata șomajului din Regiunea Nord - Est era de 6.6%, iar în județul Suceava, rata șomajului era de 6.7%.

În Orașul Gura Humorului s-a înregistrat în anul 2020 un număr total de 286 de persoane șomere (148 bărbați și 138 femei), reprezentând 1.9% din valoarea înregistrată la nivelul județului Suceava.

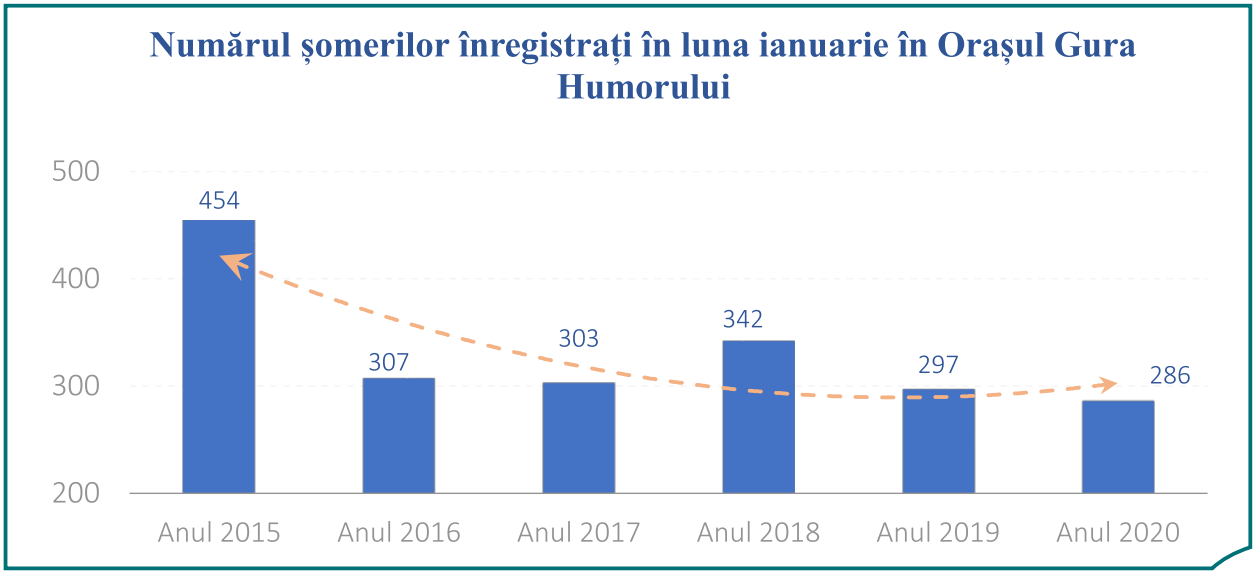

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 58 – Numărul șomerilor înregistrați în luna ianuarie în Orașul Gura Humorului

I.2.5. Infrastructura de transporturi

Rețeaua de transport în Orașul Gura Humorului este formată din:

- Rețeaua de căi de transport rutiere;
- Rețeaua de căi ferate.

Din punct de vedere administrativ, Orașul Gura Humorului are în componența sa 14 cartiere, și are următoarele vecinătăți:

- Nord - comuna Mănăstirea Humorului;
- Est - comunele Păltinoasa și Capu Câmpului;
- Sud - comuna Slatina;
- Vest - orașul Frasin.

Aria de polarizare a orașului Gura Humorului cuprinde comunele Slatina, Păltinoasa, Mănăstirea Humorului, Capu Câmpului, Stulpicani, Ostra, Valea Moldovei, dar și orașul Frasin. Între orașul Gura Humorului și localitățile rurale din raza de influență există relații de intercondiționare și cooperare teritorială.

Figura 59 – Aria de polarizare a Orașului Gura Humorului

Zonele de trafic au fost delimitate în funcţie de configuraţia reţelei stradale şi de diversele constrângeri naturale sau artificiale (râuri, căi ferate etc.), rezultând un număr de 205 de noduri, 29 de zone (din care 23 de zone interioare și 6 zone exterioare).

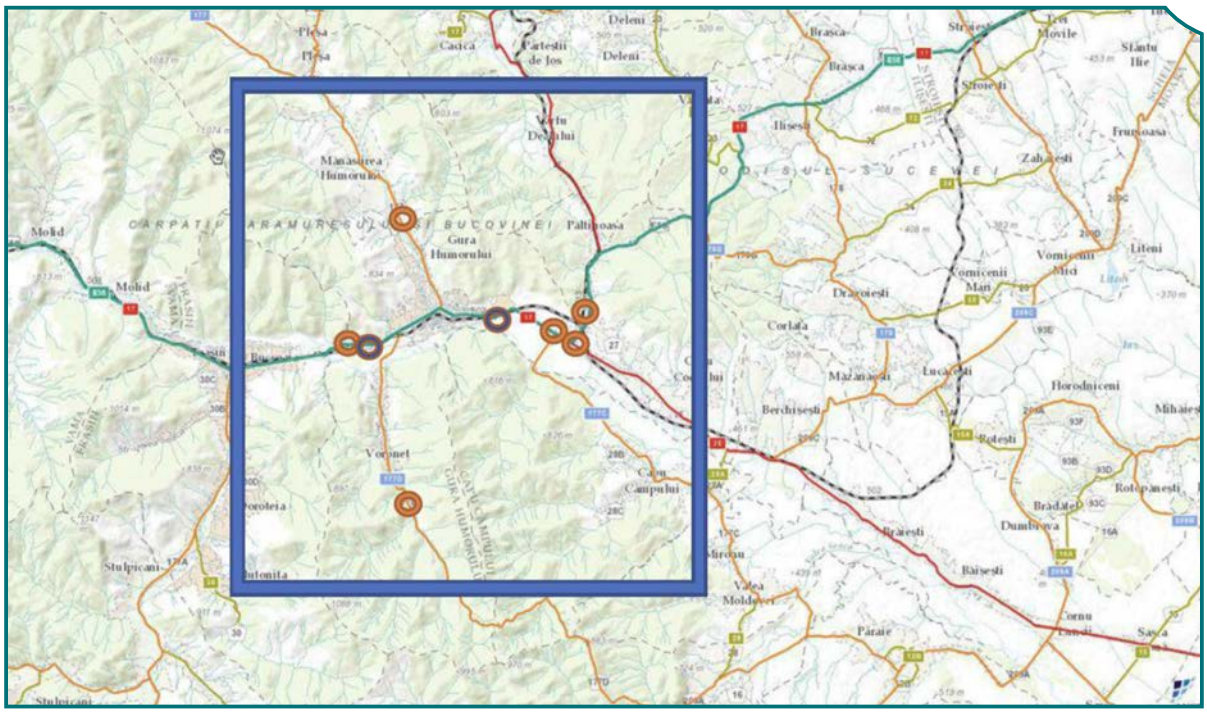

Figura 60 – Principalele căi rutiere

Principalele căi rutiere care traversează orașul și asigură legăturile cu celelalte localități din județ sunt:

- DN17 (E58) - Dej – Gura Humorului - Suceava;
- DN 2E - Gura Humorului – Fălticeni;
- DJ 177C - Gura Humorului – Capu Câmpului – Valea Moldovei;
- DJ 177D - Gura Humorului – Voroneț - Slatina;
- DJ 177 - Gura Humorului – Mănăstirea Humorului.

Ca urmare a creşterii explozive a gradului de motorizare şi implicit a celor 3 categorii de trafic: interior, de penetraţie şi de tranzit, circulaţia se desfăşoară cu dificultăţi din ce în ce mai mari. Din analizele efectuate asupra configuraţiei reţelei de străzi şi a traseelor utilizate de autovehicule pentru a traversa oraşul Gura Humorului s-a constatat că traficul de tranzit utilizează reţeaua de străzi.

În prezent a fost aprobat proiectul în vederea realizării investiției pentru **„Centura Orașului Gura Humorului”**. Acest obiectiv de investiții va contribui la dezvoltarea sectorului de transport din județul Suceava, la îmbunătățirea vitezelor de circulație în vecinătatea orașului Gura Humorului, prin eliminarea ambuteiajelor majore de pe ruta centrală care străbate orașul.

Traseul drumului propus spre finanțare, cu o lungime de aproximativ 8,57 km, se desprinde din DN 17 – zona km 216+700, capătul de intrare în orașul Gura Humorului venind dinspre Câmpulung Moldovenesc, trece printr-un pasaj superior peste drumul național precum și calea ferată Suceava – Ilva Mică și se finalizează prin amenajarea unei intersecții la nivel în sensul giratoriu existent în care DN 17 intersectează drumul național DN 2E (Spătărești – Păltinoasa).

Culegerea datelor de trafic a fost realizată prin recensăminte de circulaţie şi anchete origine-destinaţie pe reţeaua rutieră semnificativă şi în punctele de penetraţie în oraş. Recensămintele de circulaţie rutieră şi măsurătorile automate oferă informaţii exacte asupra volumului şi componenţei traficului rutier, dar nu oferă informaţii asupra traseelor parcurse de vehicule. De aici rezultă că în afara unor cazuri speciale, astfel de sisteme de prospecţie nu pot da dinainte informaţii referitoare la natura şi volumul traficului care va folosi reţeaua.

Pentru a se cunoaşte caracteristicile curenţilor de circulaţie care vor utiliza reţeaua viitoare şi
pentru a determina cu precizie necesităţile de dezvoltare a reţelei într-o zonă de trafic dată, este indispensabil să se cunoască următoarele informaţii:

- curenţii de trafic actuali;
- date privind dezvoltarea socio-economică a teritoriului;
- scopul deplasării;
- ruta de deplasare.

Plecând de la aceste elemente se vor putea trasa liniile de dorinţă (traseele ideale) pentru fluxurile de circulaţie viitoare, profilul ideal al traseelor viitoare, al legăturilor cu reţeaua existentă.

Din perspectiva serviciilor de transport rutier de călători la nivel regional și național/internațional, există linii care satisfac cerințele populației (concluzie definită în urma sondajelor populației, dar și în urma realizarii studiului de oportunitate privind înființarea serviciului de transport public local), deși nu există nicio linie care să aibă ca punct terminus Gura Humorului.

Figura 61 – Amplasarea autogărilor private/stațiile de transfer transport public interurban

Transportul rutier de călători la nivel interurban creează totuși probleme în Gura Humorului, cauzate de compunerea fluxurilor vehiculelor pentru transportul interurban/internaţional cu fluxurile de trafic local.

Operatorii de transport acoperă la interval cu puţin peste o oră marea majoritate a destinaţiilor (în primul rând orașe mari din județul Suceava, dar și Moldova, dar și de pe restul teritoriului naţional, cât și internaţional). Din datele culese pe teren rezultă:

- Autogările declarate sunt mai puţin solicitate decât alte puncte de oprire;
- Amplasarea autogărilor / staţiilor de transfer conduce la parcurgerea unor distanţe semnificative pe cele mai aglomerate artere ale orașului, contribuind la congestie – situaţie neconformă cu principiile sustenabilităţii; în plus, se generează astfel deplasări către centrul orașului pentru a avea acces la ele, în loc să fie orientate către periferie. Proiectul ce urmează a fi implementat, privitor la „Centura Orașului Gura Humorului", va separa traficul local de cel de tranzit.

Dupa formă și structură, orașul Gura Humorului se încadrează în categoria de orașe radiar-concentric, cu o evoluţie prin absorbţia aşezărilor rurale vecine (Voroneț, și o parte din Mănăstirea Humorului).

După tipul de plan urban, orașul Gura Humorului, prin planul radiar-concentric pe care îl are, prezintă un aspect mai organizat (axele magistrale – Strada Ștefan cel Mare, Bulevardul Bucovina și Strada Mănăstirea Humorului, Strada Voroneț – sunt unite prin mai multe centuri circulare), caracter păstrat prin evoluţia structurii vechi a orașului. Dar acest tip de plan prezintă neajunsuri din cauza fluidităţii scăzute a traficului.

După tipul de evoluție a orașului Gura Humorului, evoluția prin absorția așezărilor rurale vecine, s-a caracterizat în cazul orașului Gura Humorului prin absorția satelor limitrofe orașului – în cazul de față Voroneț și o parte din Mănăstirea Humorului. Astfel orașul Gura Humorului a inclus în intravilanul sau așezările rurale limitrofe și înglobarea lor ca și cartiere ale orașului. Extinderea polinucleară este specifică evului mediu , atunci când la periferia fortificațiilor se dezvoltă un nou centru cu rol comercial. În timp nucleele respective se unesc rezultând astfel un singur nucleu urban.

Din punct de vedere topologic, gradul de integrare a unei rețele locale în structura rețelei naționale poate fi determinat prin calculele care stabilesc proprietățile intrinseci ale grafurilor corespunzătoare rețelelor infrastructurii de transport. În tabelul de mai jos, sunt prezentate diferite niveluri de integrare a rețelei de transport local (căreia îi corespunde un graf reprezentat cu arce cu linii subțiri – exemplificat pentru prima categorie de arcele care leagă nodurile 1, 2, 3, 4, 5) și rețeaua de transport național (căreia îi corespunde un graf reprezentat cu arce cu linii îngroșate - de exemplu, arcele care leagă nodurile 0,6 în graful pentru prima categorie).

Analizând situația rețelei de transport din orașul Gura Humorului sub aceste aspecte, pe baza reprezentării grafului corespunzător rețelei de transport rutier din orașul Gura Humorului se poate concluziona că există o "hiperintegrare", deoarece rețeaua rutieră națională traversează orașul de la est la vest iar rețeaua de drumuri locală se leagă de rețeaua națională prin mai multe noduri. Întrucât în dezvoltarea orașului s-a ținut cont de problemele pe care le pot genera fluxurile de tranzit pe teritoriului urban, circulația pe Bulevardul Bucovinei și Strada Ștefan cel Mare a permis integrarea rațională a rețelei locale în rețeaua națională.

În plus legătura dintre rețeaua națională și cea locală poate fi realizată în mai multe noduri, ceea ce conferă o vulnerabilitate mai scăzută, prin aceea că o disfuncționalitate (întrerupere) a unei joncțiuni nu conduce la izolarea ariei urbane, existând prin conectivitatea multiplă, rute ocolitoare suficiente.

Categorie graf	Exemplu	Descriere
Hiperintegrat	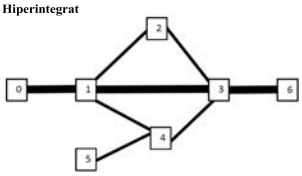	Un graf este hiperintegrat atunci când un arc al rețelei naționale se suprapune peste un arc al rețelei locale (în exemplul alăturat, rețeaua națională este reprezentată de nodurile 0 – 1 – 3 – 6 se suprapune peste rețeaua locală alcătuită din nodurile 1 – 2 – 3 – 4 – 5).
Hipointegrat	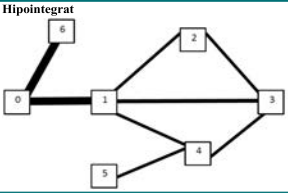	Un graf este hipointegrat atunci când rețeaua orașului este legată într-un nod periferic de rețeaua națională.
Integrat rațional	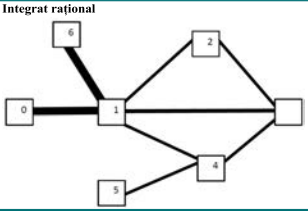	Un graf este integrat rațional atunci când cele două rețele, națională și locală, sunt "tangente"; în exemplu, nodul 1 este nod de conexiune a două arce ale rețelei naționale și nod de conexiune cu rețeaua locală.

Figura 62 – Grafuri privind rețelele infrastructurii de transport local

Rețeaua stradală

Lungimea străzilor reprezintă drumurile amenajate în cuprinsul localității, care asigură circulația între diverse părți ale acesteia, inclusiv drumurile naționale și locale din zona analizată, indiferent dacă au sau nu îmbrăcăminte asfaltică. Lungimea străzilor din oraș este de aproximativ 80 km.

Datorită zonei în care este amplasat orașul, a determinat dezvoltarea lui sub forma unui nod de conexiune. Structura generală a orașului Gura Humorului este cea a orașelor de munte (în cazul de față, îmbinată și cu arhitectura orașelor vechi din perioada habsburgică):

- artere principale de acces care converg în zona centrală, marcată de o piață sau de o zonă de confluență;
- areale dezvoltate în jurul zonei centrale, pe platformele dealurilor (zona Cetății, Ion Creangă,), și în zonele din jurul râului (C. Porumbescu, M. Eminescu, Moldovei). Cartierul Voroneț este legat de oraș prin strada Ștefan cel Mare și strada Voroneț.

Conform tipologiei ABCD (Marshall, 2005), dintre cele patru categorii de străzi, în orașul Gura Humorului se întâlnesc următoarele tipuri:

- tipul A - caracteristic zonelor centrale/hipercentrale, vechi/istorice, specifice orașelor fortificate în perioada medievală, cu morfologie arborescentă și conectivitate rudimentară;
- tipul C - este specific zonelor urbane de extensie periferică a orașului, dar pot fi întâlnite și în areale „de umplere" în zonele centrale și semicentrale, având o alcătuire tributară unei artere puternice care colectează fluxurile majore;
- tipul C - este prezent mai ales în suburbiile construite pe principiul ierarhiei stradale, în areale relativ detașate de structura urbană inițială (dis-urbane), fiind asociate unui traseu curbiliniu de colectare, formând „bucle" și „ramuri" cu funcție principală de distribuire a fluxurilor și de protejate a zonelor rezidențiale de traficul major.

Străzile orașului pe care se desfășoară în prezent circulația majoră, sunt în general înguste, cu curbe cu raze mici, având vizibilitate redusă și declivități cuprinse între 0% și aproximativ 15%.

Străzile aparținând rețelei naționale (pe care se desfășoară traficul de tranzit) au lățimi de 10,00 - 14,00 m (Strada Ștefan cel Mare și Bulevardul Bucovinei). Străzile aparținând rețelei principale a orașului (pe care se derulează traficul major local) au partea carosabilă de lățime 6,00 - 8,00 m (Strada Voroneț, Strada M. Humorului, Strada C. Porumbescu, Strada M. Kogălniceanu). Restul străzilor (de colectare a traficului) au lățimi de 4,00 - 7,00 m.

Aceste dimensiuni afectează fluența traficului, în continuă creștere, producând congestii în unele zone. Pe toată lungimea de traversare a orașului Gura Humorului, circulația în tranzit se suprapune cu circulația urbană, cu blocaje periodice localizate în zonele dificile: în special pe unele străzi centrale (de exemplu, Strada Ștefan cel Mare, Bulevardul Bucovinei și Strada M. Kogălniceanu) și la traversarea podului peste Humor.

Orașul actual nu reprezintă numai totalitatea clădirilor, construcțiilor și amenajărilor constituite, dar și infrastructurile tehnice complexe, care cuprind amenajări terestre, subterane și supraterane, în vederea realizării unei funcționari normale a orașului, unui mediu sănătos și sigur. Dintre toate ramurile administrației orășenești, relațiile cele mai puternice apar între activitățile desfășurate pe teritoriul orașului și sistemul de transport. Configurarea și organizarea unui sistem de transport corespunzător dezvoltării durabile sunt condiționate într-o mare măsura de rețeaua străzilor. Posibilitatea de a utiliza o stradă pentru circulație motorizată, într-un sens sau în ambele sensuri și pentru vehicule ale sistemului de transport public este determinată de caracteristicile

tehnice (profil longitudinal, lăţime, categoria străzii, existenţa unor lucrări de artă – poduri, pasaje, treceri la nivel etc). Necesitatea și structura reţelei de transport public sunt determinate de amplasarea entităţilor care trebuie servite (centrul orașului, societăţi comerciale, gări, școli, spitale etc.) și, în consecinţă, depind de forma și stuctura orașului. De aceea, problemele dezvoltării reţelei de transport public sunt în strânsă legatură cu planul orașului și trebuie analizate concomitent.

Sistemul de străzi, drumuri, bulevarde etc. al unui oraș prezintă o serie de întretăieri și ramificaţii care constituie modul prin care căile de comunicaţie terestră își îndeplinesc sarcina: asigurarea accesibilităţii și conectivităţii entităţilor amplasate în diferite zone ale teritoriului. Din acest punct de vedere, se pot evidenţia trei structuri relevante pentru formarea oraşelor cu un singur pol de dezvoltare - cum este exemplul orașului Gura Humorului, descrise în cele ce urmează. Fiecare dintre cele trei structuri are avantaje și dezavantaje specifice, dar, ca trasatură generală, poate fi menţionat că:

- structurile rectangulare oferă condiţii de repartizare uniformă a traficului și ca urmare cele mai reduse premise pentru congestie, și
- structurile radiale oferă legături inelare, care permit deplasări periferice zonelor centrale.

Structura rectangulară (grid) - se întâlnește la orașe construite pe spații libere, fără restricții ale unor construcții existente sau legate de condiții geo-fizice	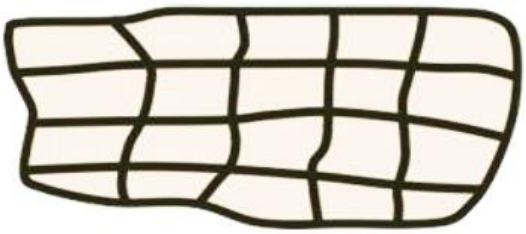
Structura radială - se întâlnește la orașe construite în depresiuni (sau în alte situații speciale din punct de vedere al reliefului), în general în jurul centrelor religioase și culturale	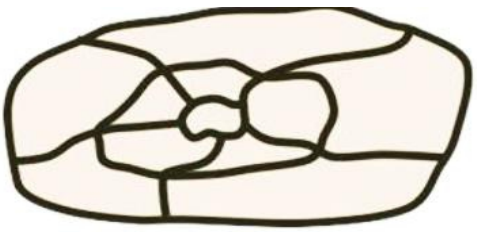
Structura mixtă - se întâlnește în cele mai multe orașe care au parcurs de-a lungul istoriei, mai multe etape de dezvoltare urbanistică	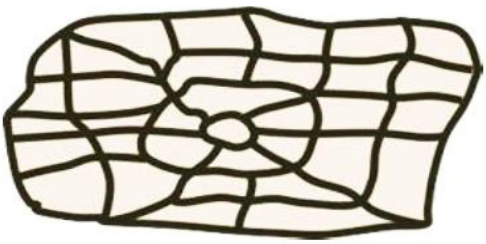

Figura 63 – Structuri relevante pentru formarea oraşelor cu un singur pol de dezvoltare

În cazul orașului Gura Humorului, dezvoltarea istorică a impus un mixt de structuri pe diferite suprafețe funcționale ale orașului și formarea unei unități topologice în care circulația se realizează mai ales de-a lungul unor linii/axe care separă teritoriul. Se pot distinge următoarele aspecte:

- dacă se analizează doar arterele de tranzit al orașului, se constată existența unei structuri radiale;
- dacă se analizează rețeua de străzi în ansamblul ei, se constată existența unei structuri mixte pentru fiecare unitate administrativ urbanistică;

Analiza conduce la următoarele concluzii :

- Orașul este o combinație de structuri, adiacente sau suprapuse, dificil de caracterizat.
- Din vatra istorică a orașului (cartierul Central), fără a exista discontinuități, se desprind artere majore formate de-a lungul principalelor rute de legatură ale orașului, care despart zonele pe care s-a constituit orașul.
- Fără legătură cu ansamblul deja disipat al cartierelor mai sus menționate, există o serie de zone "sateliți" la care accesul necesită parcurgerea unor distanțe semnificative față de centrul orașului (cartierele Obor, M. Humorului, C. Porumbescu, Voroneț);
- Circulația de tranzit grefează semnificativ deplasările pe teritoriul orașului.

Rețeaua feroviară

Infrastructura de transport feroviară este reprezentată de către C.F 502, linie ferată electrificată ce face legătura între magistrala 500 și magistrala 400.

Datorită poziționării căii ferate C.F 502, pe teritoriul orașului Gura Humorului sunt amplasate două gări de călători, una ce deservește orașul Gura Humorului, amplasat în zona centrală a orașului, și una amplasată în partea de est a orașului, care deservește comuna Păltinoasa.

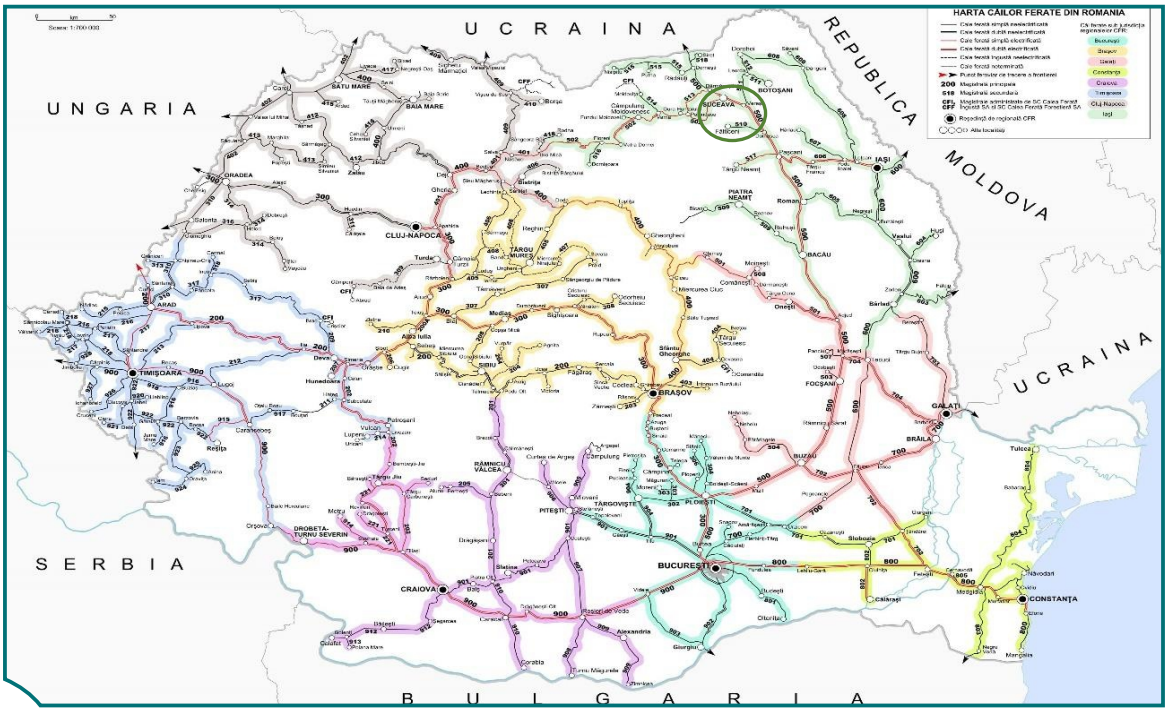

Figura 64 – Harta căilor ferate din România

Relația cu rețeaua TENT-T

Orașul Gura Humorului nu este parte a rețelei TEN-T rutiere pe teritoriul României, dar este parte a coridorului de legătură strategică – Coridorul I – Coridor inelar perimetral.

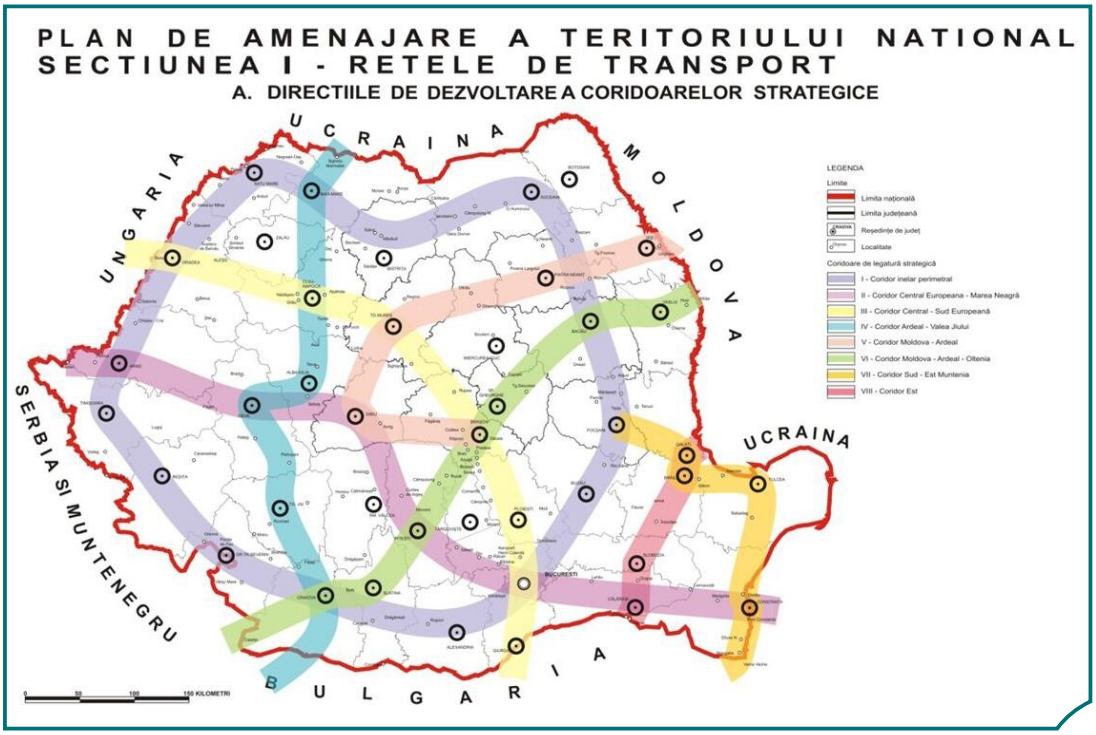

Figura 65 – Direcțiile de dezvoltare a coridoarelor strategice

Orașul Gura Humorului nu are conectivitate directă la rețeaua TEN-T feroviară.

În ceea ce privește transportul aerian, accesul la rețeaua TEN-T se face prin două aeroporturi cuprinse în rețeaua TEN-T extinsă (comprehensive), anume Suceava (la 56 km) și Iași (la 160 km).

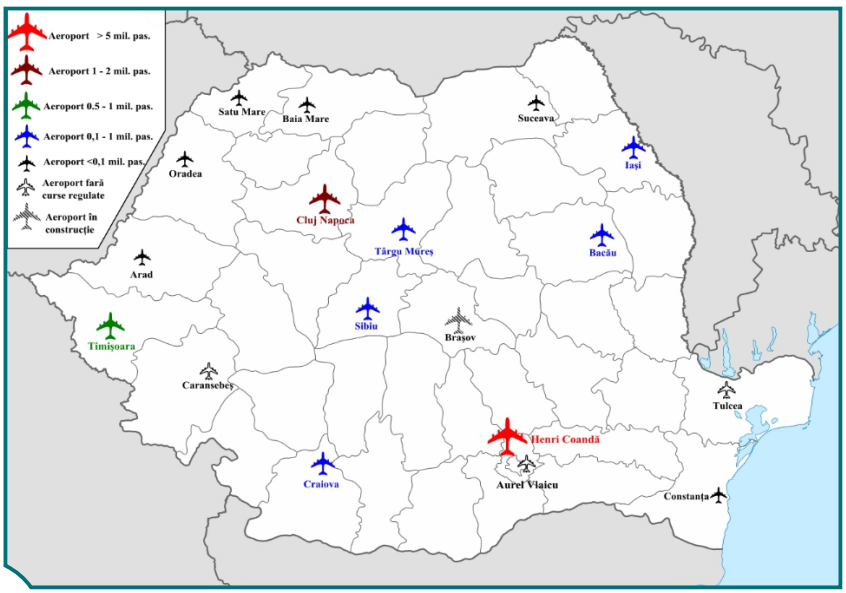

Figura 66 – Harta aeroporturilor din România

Transportul public

Sistemul de transport persoane la nivel regional, național și internațional

Serviciul de transport persoane este asigurat de mai mulţi operatori regionali sau naţionali de transport. Datorită poziţiei geografice, dar și de caracterul de stațiune turistică al orașului, Gura Humorului este tranzitat nu numai de traficul de scurtă sau medie distanţă ci și de cel de lungă distanţă. Astfel că, acesta are legături de transport cu orașe precum: Suceava, Iași, Bacău, Bistrița, etc.

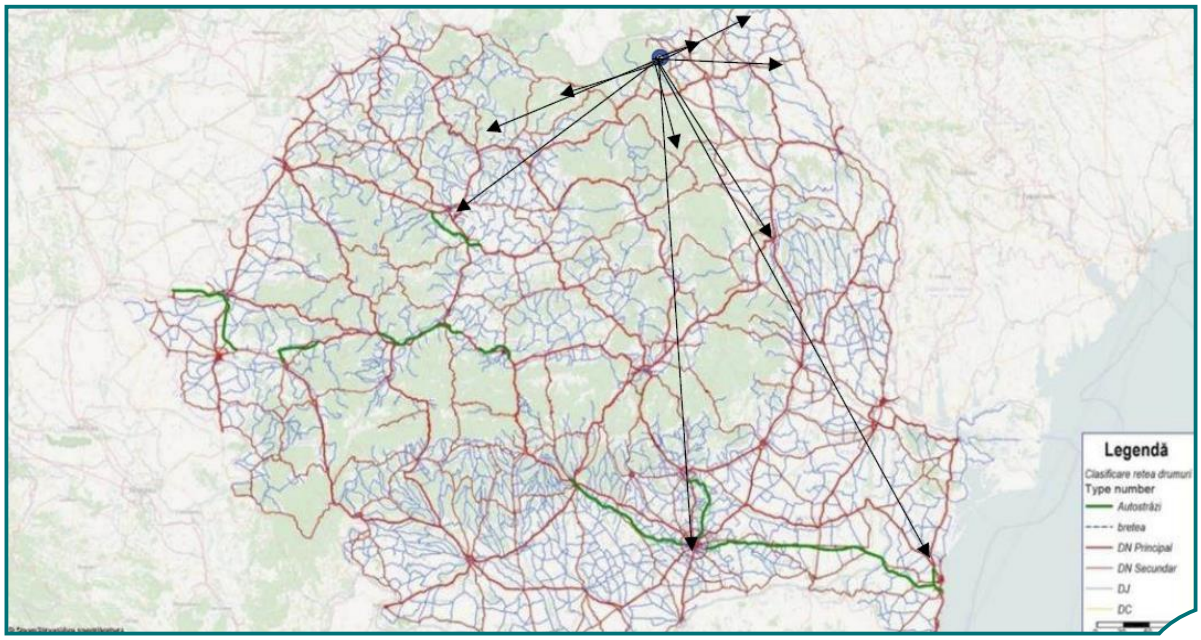

Figura 67 – Harta României privind transportul public

Se observă o conectivitate foarte ridicată a orașului Gura Humorului la rețeaua regională de transport, având legături directe cu multe dintre localitățile din județele limitofe (Iași, Târgu Neamț, Botoșani), dar și o bună conectivitate națională - axele Bacău - Piatra Neamț - Suceava, Câmpulung Moldovenesc - Vatra Dornei - Bistrița-Cluj și Focșani - Râmnicu Sărat - Buzău-București.

Transportul interurban este asigurat de diferite companii private de profil și are punct de plecare – sosire Autogara Transporturi Auto Gura Humorului, situată în apropierea Gării CFR, pe strada Gării.

Astfel orașul Gura Humorului, este legat de alte localități, prin curse regulate, operate de societăți private.

Aceeași caracteristică de bună conectivitate a municipiului se remarcă și în ceea ce privește transportul internațioal de pasageri, orașul Gura Humorului fiind conectat cu multe localități din Italia, Franța, Ungaria, Austria, Elveția, Cehia, Anglia, Spania, Olanda, Belgia, Suedia, Danemarca, Germania, Irlanda, Portugalia, Slovacia și Slovenia.

Din datele colectate, se poate observa că orașul Gura Humorului, prezintă o legătură foarte bună la nivel inter-urban și inter-județean la nivelul transportului de călători, operat de către transportatori privați, oferind legături complexe către diferite județe și regiuni ale României.

Sistemul de transport în comun local

La nivelul orașului Gura Humorului a fost implementat proiectul cu privire la "Creșterea mobilității urbane și reducerea emisiilor de GES în orașul Gura Humorului, prin introducerea transportului public local de călători și crearea infrastructurii necesare pentru operare, crearea infrastructurii velo și pietonale și modernizarea rețelei stradale deservite de transportul local în comun", finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020.

Un factor care determină mărimea şi localizarea oraşelor este reprezentat de accesul la transportul interurban.

Transportul public este eficient dacă prin dezvoltarea urbană se asigură:
- o structură compactă a orașului;
- o concentrare ridicată a populației.

Dezvoltarea urbană este durabilă dacă prin transportul public sunt asigurate următoarele condiții:
- accesibilitatea populației/ evitarea segregării sociale – acest lucru se poate realiza doar deservind toate zonele cartierele unui oraș, în mod egal și cu mijloace de transport în comun adecvate, care să asigure un minim de confort și siguranță;
- este limitată utilizarea autoturismelor personale/evitarea congestionării traficului și evitarea creșterii gradului de poluare – circulația urbană produce peste 40% din emisiile de Co2.

De asemenea prin limitarea folosirii automobilelor personale se reduce și riscul producerii de accidente rutiere (conform statisticilor un accident mortal din trei are loc în zonele urbane, provocat de către mașinile personale);

Conform datelor din teren în orașul Gura Humorului rezultă existența a două axe principale de tranzit pe direcția Sud-Nord și Est-Vest.

Din structura urbană și geografică a orașului Gura Humorului, aceste două axe corespund principalelor puncte de penetrație în orașul Gura Humorului:
- axa Est-Vest-Nord – corespunde culuoarului de tranzit principal format din E58/DN17 (care corespunde străzilor Ștefan cel Mare și Bulevardul Bucovina pe teritoriul UAT Gura Humorului), și reprezintă principala axă de legătură a orașului cu județul Suceava, și implicit legătura între cele două regiuni istorice Bucovina și Transilvania. Această axă de transport prezintă un dublu tip de trafic și anume:
  - Traficul de tranzit, cel care tranzitează orașul către și dinspre cele două regiuni (Transilvania și Moldova);
  - Traficul local, generat pe această axă, ca și principală relație economică a orașului Gura Humorului, cu zona industrială a orașului.
- axa Nord-Sud – corespunde culoarului de tranzit secundar format din DJ177 și DJ177D, format din străzile, M. Humorului, Voroneț și Obor, reprezentând legătura dintre zona centrală a orașului Gura Humorului și cartierele orașului său: Obor, Voroneț, M. Humorului, etc.

Această axă de transport este responsabilă pentru majoritatea traficului local, datorită faptului că majoritatea traficului generat de cartierele de mai sus, are ca destinație zona centrală și zona industrială sau zona Ariniș.

Totodată această axă leagă orașul Gura Humorului de comunele și orașele învecinate (comuna M. Humorului, comuna Păltinoasa, orașul Frasin), rezultând din aceste legături un trafic suplimentar către centrul orașului Gura Humorului.

Transportul de marfă

Traficul de marfă de tranzit

Din matricele origine – destinaţie, efectuate pe reţeaua adiacentă oraşului Gura Humorului, dar şi din măsurătorile de trafic, au rezultat distribuţii mai uniforme ale traficului de mărfuri decât cel de pasageri. Astfel că, tranzitul vehiculelor comerciale se face, în mare măsură, pe axa est-vest, pe direcţia drumului naţional DN17.

Figura 68 – Ruta traficului de marfă pe raza oraşului Gura Humorului

Principalele rute ale transportului de marfă sunt reprezentate de străzile:

- DN 17 (E58) – Strada Ştefan cel Mare – Strada M. Kogălniceanu – Strada Parcului – Bulevardul Bucovina – DN 17 (E58);

Primul pas pentru ameliorarea acestei probleme a fost deja făcut prin aprobarea proiectului privind investiţia pentru centura oraşului Gura Humorului.

Traficul de marfă generat de oraşul Gura Humorului

La nivelul oraşului Gura Humorului sunt localizate entităţi economice, individuale sau grupate în zone compacte.

Principalii generatori de transport de marfă în oraşul Gura Humorului sunt reprezentaţi de:

- agentii economici situati în zona Gării (S.C. CASA-DESIGN S.R.L.); 1
- agentii economici situaţi în zona Pieţii (cartierul Central); 2
- S.C. NOVAFIL S.A.; 3
- S.C. CONCRET CONSTRUCT AG S.R.L.; 4
- S.C. OSBORN INTERNATIONAL S.R.L.; 5
- S.C. DOXAR GROUP S.R.L.; 6
- S.C. DANILEVICI CARN-PROD S.R.L.; 7
- S.C. ALCAROM S.R.L.; 8

Transportul produselor se face doar folosind transportul rutier.

Traficul de marfă rutier generat de oraşul Gura Humorului este dirijat pe artere paralele cu zona centrală, neafectând traficul intern al zonei urbane, dar afectând în mod serios traficul de penetraţie din zonele periurbane ale oraşului.

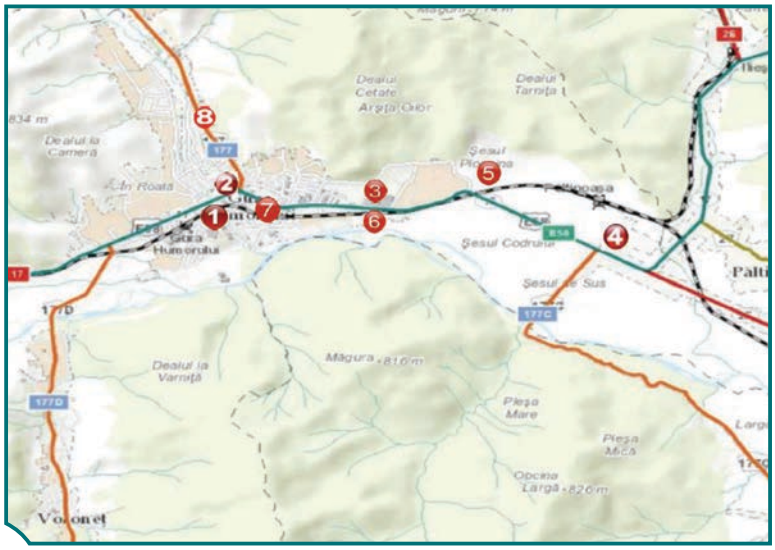

Figura 69 – Principalii generatori de transport de marfă în orașul Gura Humorului

I.2.6. Atractivitatea orașului Gura Humorului pentru investitori

În vederea creării unei imagini de ansamblu privind atractivitatea orașului Gura Humorului față de localitățile din zonă s-a utilizat modelul gravitațional utilizat și în lucrarea *Orașe competitive. Remodelarea geografiei economice a României, 2013*.

Conform acestei lucrări, forța gravitațională se referă la faptul că orașele cu masă economică superioară exercită o mai mare atracţie pentru oameni, bunuri, servicii şi idei. La nivel politic, factorii de decizie din ţările în curs de dezvoltare pot susține creșterea, implementând soluții care sporesc atracția gravitațională a orașelor prin eliminarea obstacolelor care stau în calea acesteia (de ex., prin îmbunătățirea infrastructurii rutiere şi feroviare, prin reducerea barierelor reglementate împotriva migrației etc.).

În acest scop s-au dezvoltat două modele gravitaționale: modelul gravitațional al masei demografice și modelul gravitațional al masei economice. Acestea iau in considerare volumul populației, respectiv volumul veniturilor agenților economici și distanța dintre orașul Gura Humorului și municipiul Suceava. Cu cât este mai mare volumul demografic sau economic al acestor localități și distanța față de municipiul Suceava este mai mică, cu atât atracția gravitațională a municipiului asupra comunităților învecinate este mai ridicată.

Direcțiile de dezvoltare demografică astfel conturate indică importanța și necesitatea dezvoltării unei infrastructuri de transport, educaționale, de sănătate adecvate zonelor rezidențiale.

În același timp, orașul Gura Humorului are o forță gravitațională economică accentuată față de localitățile din zonă. O conectivitate mai bună între aceste localități va crea oportunități ridicate de dezvoltare a mediului de afaceri și de accesibilitate a pieței muncii. Totodată, cu cât oamenilor le este mai uşor să acceseze zone cu densitate economică mare şi cu oportunități mai bune, cu atât aceștia vor deveni mai productivi.

Așadar, orașul Gura Humorului îndeplinește rolul de punct de dezvoltare urbană împreună cu localitățile vecine a căror dezvoltare este direct influențată de oraș și de investițiile realizate în această arie. Cu cât sectorul economic este mai dezvoltat, cu atât localitatea dezvoltă o forță de atracție pentru populație, firme, capital etc.

I.3

PROFILUL SOCIAL

I.3.1. Contextul social la nivelul județului Suceava

Dimensiunea socială reprezintă un element vital în dezvoltarea și cristalizarea unei comunități, cu impact asupra integrării și creșterii sentimentului de apartenență la comunitate.

Populația, sub toate aspectele, reprezintă resursa care are implicații asupra tuturor domeniilor de dezvoltare ale unui teritoriu. Mai mult decât atât, dinamica populației și procesele corelate pot indica profilul unei comunități.

Conform datelor statistice existente la 1 iulie 2018, regiunea Nord-Est avea o populatie domiciliata de 3.959.219 locuitori, reprezentand 17,8% din populatia totala a tarii. Sub acest aspect, dintre cele opt regiuni de dezvoltare, regiunea Nord-Est are cel mai mare numar de locuitori. Distributia pe judete este urmatoarea: Bacau – 742.053 loc, Botosani – 452.328 loc, Iasi – 944.074 loc, Neamt – 569.851 loc, Suceava – 757.679 loc si Vaslui – 493.234 loc. Totodata, populatia rezidenta (indicator introdus de catre INS incepand cu 2012) insuma 3.209.206 locuitori la 1 iulie 2018, reprezentand 16,4% din populatia tarii. Distributia pe judete a populatiei rezidente este urmatoarea: Bacau – 587.901 loc, Botosani – 382.361 loc, Iasi – 792.000 loc, Neamt – 444.483 loc, Suceava – 625.616 loc si Vaslui – 376.845 loc.

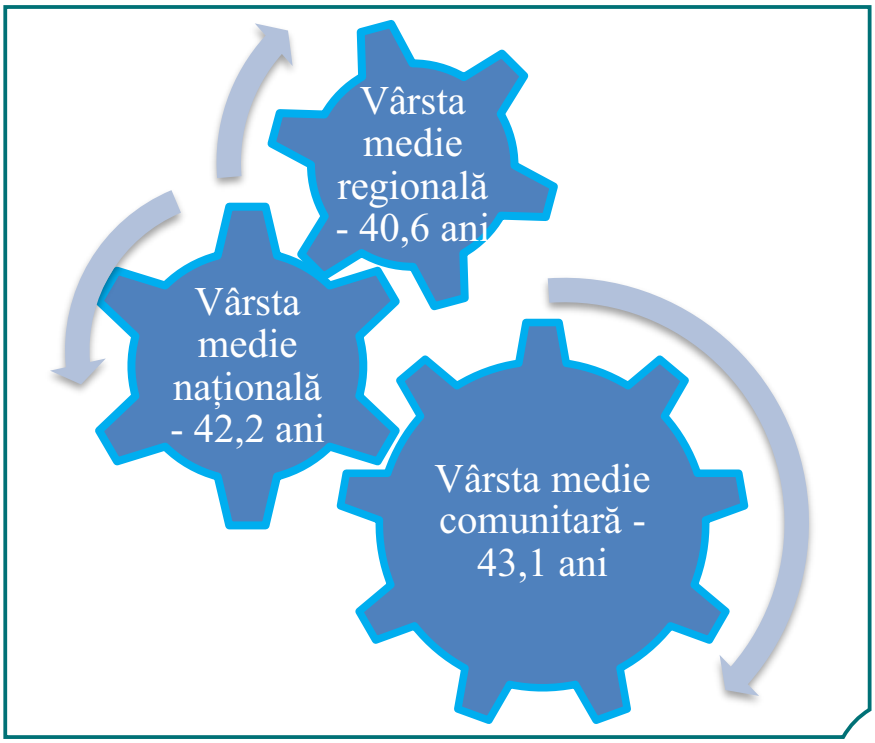

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 70 – Vârsta medie a populației

În 2018, vârsta mediană în regiunea Nord-Est se situează la valoarea de 40,6 ani, mai mică decât valoarea națională (42,2 ani) și cea comunitară (43,1 ani), însemnând că populația regiunii este cu cca. 2,5 ani mai tânără decât populația totală din spațiul național, respectiv european. În perioada de analiză, tendința pe cele trei nivele teritoriale este de îmbătrânire, cu aproximativ un an la fiecare perioada de 5 ani.

La nivelul județului Suceava, șase din cele unsprezece orașe au mai puțin de 10.000 de locuitori, iar toate municipiile cu excepția municipiului Suceava au mai puțin de 40.000 de locuitori, conform datelor INS pentru populația după domiciliu la 1 ianuarie 2020.Cel mai puțin populat oraș este orașul Solca cu doar 2.632 de locuitori, iar cel mai puțin populat municipiu este Vatra Dornei cu 16.520 de locuitori. Având în vedere că populația stabilă determinată în urma recensămintelor este în general mai mică față de populația cu domiciliul, aceste așezări urbane pot fi chiar mai depopulate, nevoile și provocările lor fiind diferite de ale tipologiei în care se situează.

Nr. crt.	Denumire localitate	Total populație
1.	Municipiul Suceava	125.364
2.	Municipiul Câmpulung Moldovenesc	20.419
3.	Muncipiul Fălticeni	31.074
4.	Municipiul Rădăuți	35.318
5.	Municipiul Vatra Dornei	16.534
6.	Oraș Broșteni	6.352
7.	Oraș Cajvana	9976
8.	Oraș Dolhasca	11.455
9.	Oraș Frasin	6.581
10.	Orașul Gura Humorului	17.899
11.	Oraș Liteni	10.320
12.	Oraș Milisăuți	5.525
13.	Oraș Salcea	10.941
14.	Oraș Siret	9.500
15.	Oraș Solca	2.635
16.	Oraș Vicou de Sus	16.914

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 71 – Tabel reprezentând populația la 1 ianuarie 2020 pe localități

La nivelul județului Suceava au fost făcute eforturi constante pentru dezvoltarea sectorului social, reprezentante prin:

- pondere majoritară a organizațiilor nonguvernamentale, la nivel regional fiind prezente 253 de asociații care activează în acest domeniu. Raportat la situația județeană, numărul asociațiilor ce își desfășoară activitatea în Județul Suceava constituite aproximativ 16,6% din totalul regional;
- sectorul public constituie al doilea furnizor, ca și pondere, atât la nivel regional cât și județean. Suceava prezintă 19 furnizori publici de servicii sociale, constituind aproximativ 11,5% din totalul regional;
- creșrea bugetului alocat pentru indemnizațiile lunare de handicap cu aproximaitv 58,4% în anul 2019 față de anul 2015.

Contextul social va fi determinat la nivelului orașului Gura Humorului având la baza mai mulți indicatori: **capitalul uman, condițiile de locuire, fondul locativ, sănătate și servicii sociale, educație, cultură și timp liber și siguranța populației**.

I.3.2. Demografie și migrație

La nivelul orașului Gura Humorului datele indică un trend ascendent în ceea ce privește totalul populației. Începând cu anul 2016 efectivul total de populație a fost într-o continuă creștere, indicând totodată oportunitatea și necesitatea dezvoltării orașului.

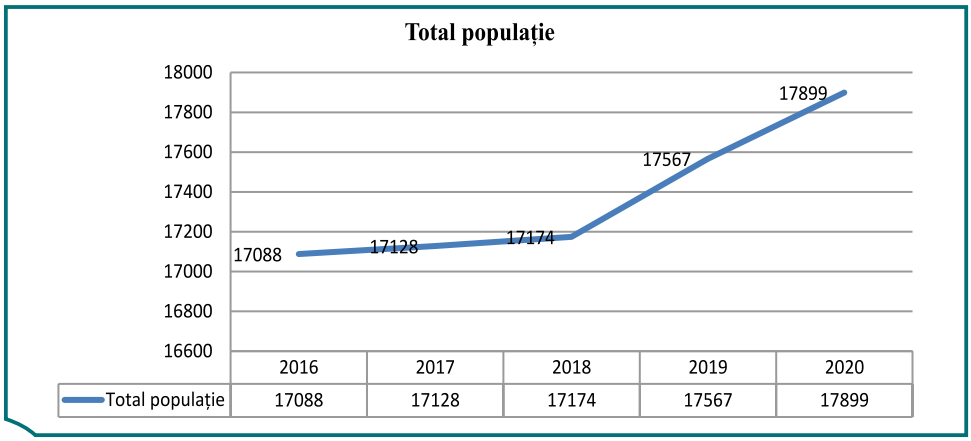

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 72 – Evoluția efectivului populației

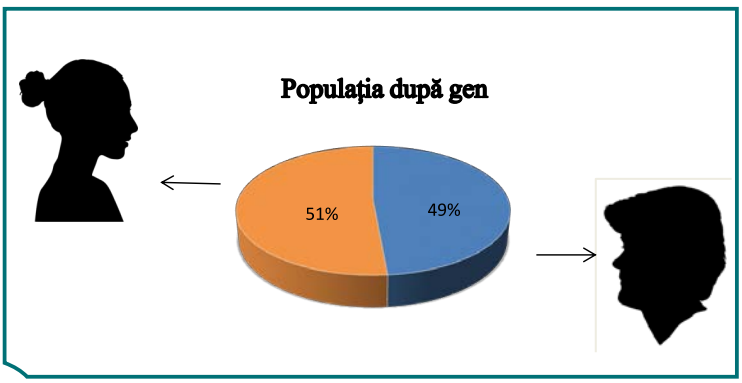

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 73 – Populația după gen

În cee ce privește populația de la nivelul orașului Gura Humorului, datele arată faptul că predomină populația de gen feminin (9.204 persoane), spre deosebire de cea de gen masculin (8.695 persoane) rezultând un fenomen cu implicații socio-economice în crearea familiilor, nașterea de copii sau forța de muncă specifică.

Referitor la distribuția populației pe grupe de vârstă, se remarcă faptul că predomină populația activă, din grupele de vârstă 40-44 ani și 30-34 ani, în timp ce populația din grupele de vârstă cele mai înaintate (80-84 ani și 85 ani și peste) este cea mai redusă.

Un aspect important este reprezentant de faptul că populația tânără (0-4 ani, 5-9 ani, 10-14 ani) este mai semnificativă numerică decât populația vârstnică (80-84 ani și 85 ani și peste), dar îngrijorător este faptul că este mai redusă decât populația activă din prezent.

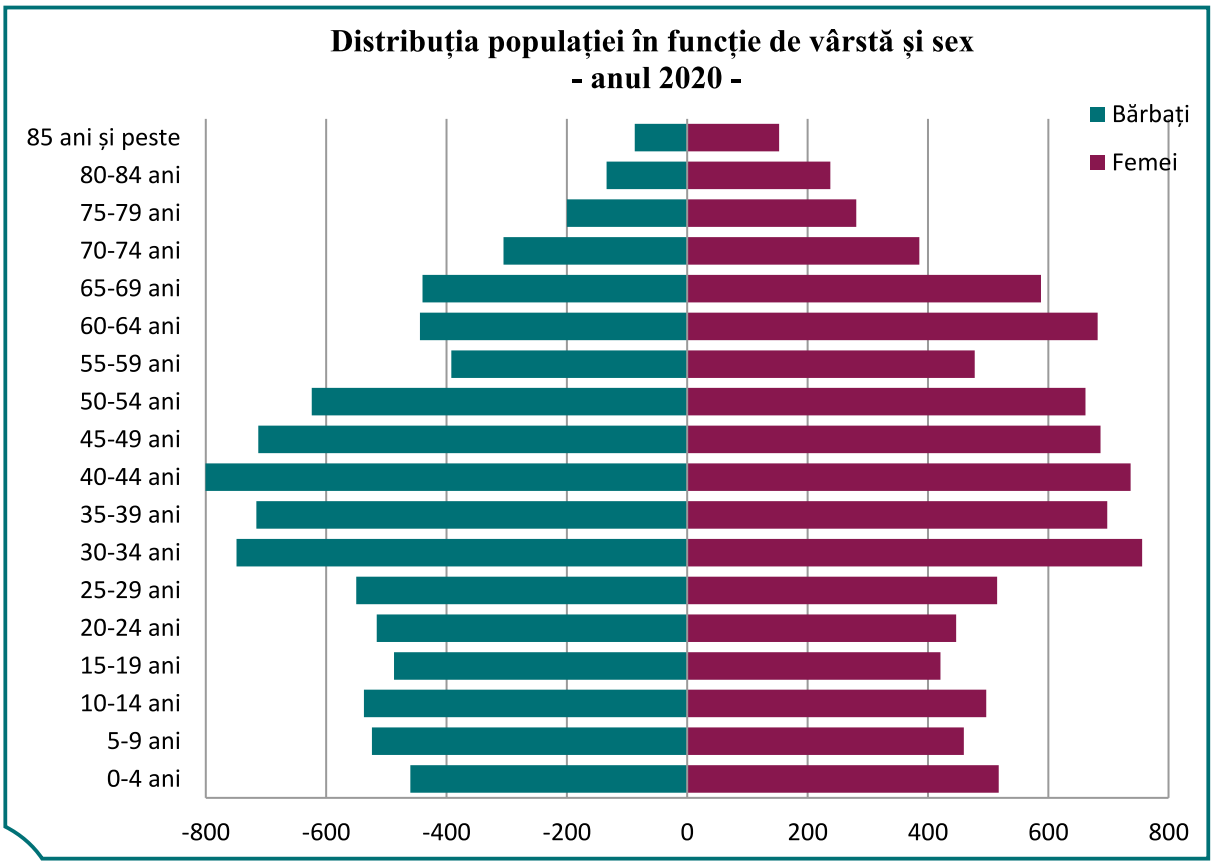

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 74 – Populația pe grupe de vârstă

Din reprezentarea grafică de mai sus se constatată ca piramida vârstelor are o forma amorfă, având baza mai îngustă și fiind mai pronunțată în zona de mijloc – caracteristică pentru populațiile îmbătrâtranite. Mai mult, in partea de mijloc exista doua segmente de populatie foarte numeroase, respectiv 30-34 de ani si 40-44 de ani. Pe termen lung, aceste segmente se vor translata către populația vârstnică, spre vârful piramidei care din acel moment va avea o forma de piramidă inversată – exercitand o presiune foarte ridicată asupra sistemelor de protecție socială și de sănătate. Practic, va avea loc o tranziție accentuată către o structură de populație îmbătrânită.

Distribuția populației în funcție de apartenența religioasă

La nivel național, s-au înregistrat 81.0% de persoane care au declarat că aparțin religiei creștin ortodoxe. În regiunea Nord-Est predomină populația de religie ortodoxă, aspect strâns legat de structura etnică. Persoanele care au declarat că aparțin religiilor romano-catolică, penticostală, adventistă sau alte religii au înregistrat ponderi mai mici.

Aceeași situație se regăsește și în Orașul Gura Humorului, unde ponderea persoanelor care aparțin religiei creștin ortodoxe este de 86.8%.

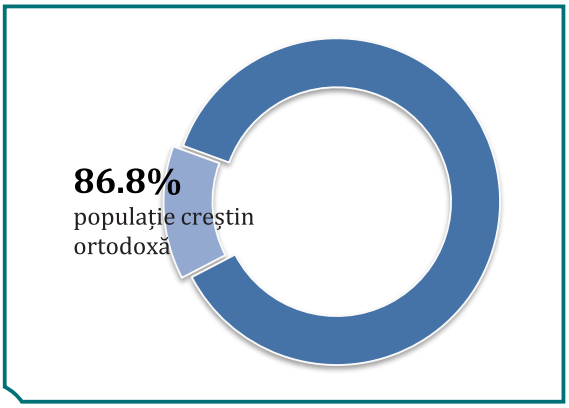

Figura 75 – Populația creștin ortodoxă
Distribuția populației în funcție de apartenența etnică

Distribuția populației în funcție de apartenența etnică

Din punct de vedere etnic, populația regiunii Nord-Est prezintă un grad înalt de omogenitate. Conform datelor înregistrate la Recensământul Populației din anul 2011, din totalul populației, 92.1% reprezintă ponderea românilor, 1.7% ponderea persoanelor de etnie romă, 0.2% ponderea ucrainienilor, 0.2% ponderea rușilor-lipoveni, 0.1% ponderea maghiarilor, iar 0.1% ponderea polonezilor. Diferența este reprezentată de populația de altă etnie.

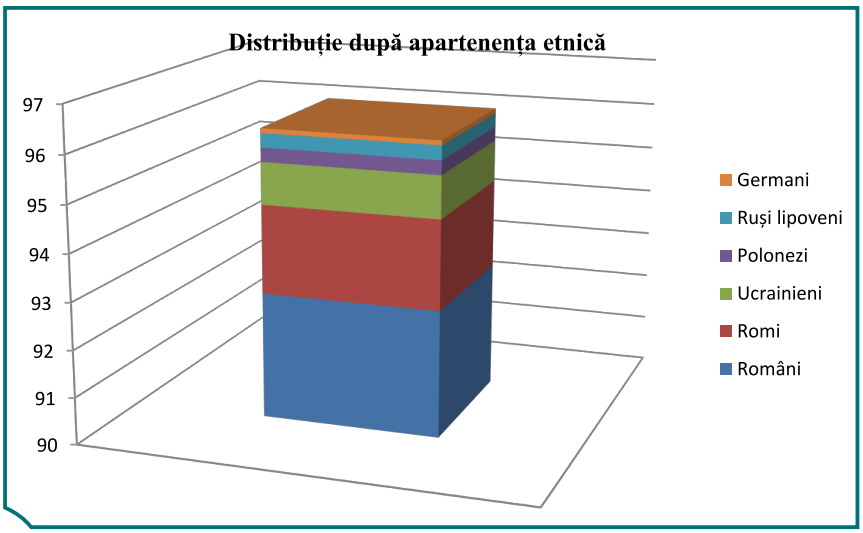

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 76 – Distribuția populației județului Suceava după etnie

Populația județului Suceava este structurată astfel: 92.7% români, 1.9% romi, 0.9% ucrainieni (inclusiv huțuli), 0.3% polonezi, 0.3% ruși lipoveni și 0.1% germani. De asemenea, 0.1% din populația județului Suceava a declarat o altă etnie, iar 3.7% nu au declarat apartenența etnică.

Polonezii alcătuiesc o comunitate importantă în partea centrală a județului Suceava, cu predilecție în zona Cacica – Mănăstirea Humor. Procentul de polonezi din Cacica ajunge la 20%, aici fiind prezenta o importanta comunitate, inca de la sfarsitul secolului al XVIII-lea, cand au inceput lucrarile la mina de sare. Biserica romano-catolica din Cacica reprezinta un important centru de pelerinaj catolic.

Germanii sunt prezenți în principal în zonele urbane ale județului Suceava, dar și în Iași. Cu toate acestea, cel mai mare procent de germani se află în comuna Cârlibaba, din extremitatea nord-vestică a judetului Suceava.

În Orașul Gura Humorului, potrivit datelor înregistrate la Recensământul Populației din anul 2011, 90.2% din totalul populației era reprezentată de români. Ponderea romilor înregistrați era de 1.6%, iar 1.0% erau polonezi, germani, ucrainieni, maghiari și ruși-lipoveni. Un procent de 7.2% s-a înregistrat în rândul persoanelor care nu și-au declarat apartenența etnică.

Sporul natural

În 2019, rata sporului natural în regiunea Nord-Est era de -2,2‰, fiind al șaselea an consecutiv în care se înregistrează o valoare negativă. Referitor la diferențele existente pe medii de rezidență, în zona urbană se înregistrează valori pozitive (dar în descreștere) pentru perioada 2013-2018 și -0,2‰ în 2019, iar în cea rurală valori pronunțat negative (exceptand judetul Suceava: - 0,7‰ in 2019).

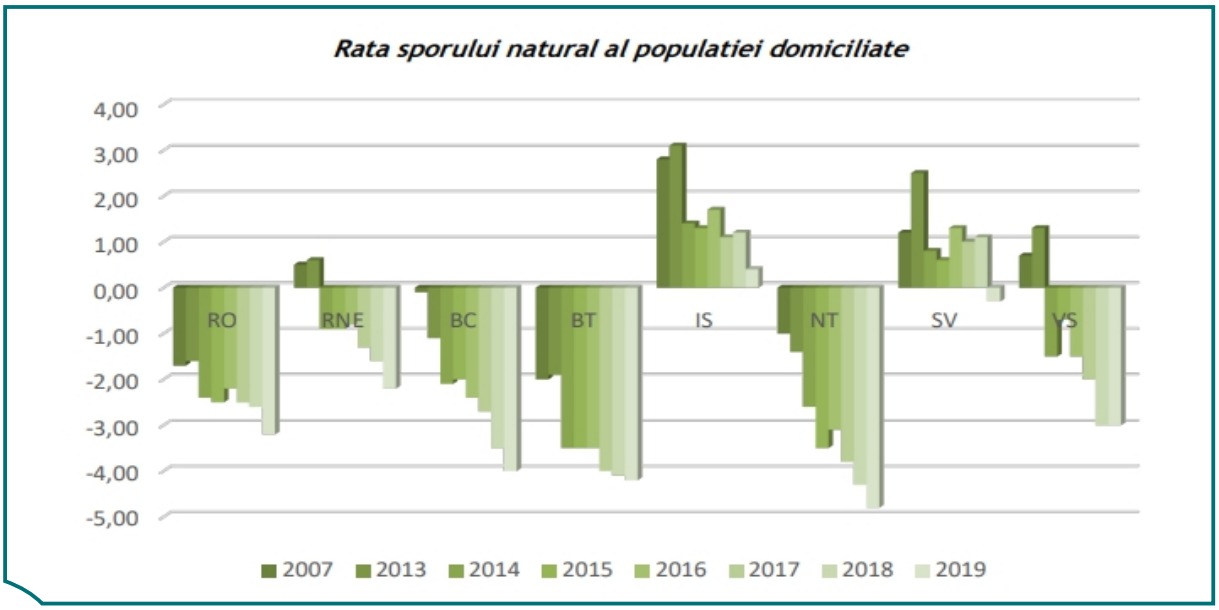

Sursa: Planul de Dezvoltare Regională ADR Nord-Est

Figura 77 – Rata sporului natural al populației domiciliate

O componenta a ratei sporului natural este rata de natalitate. Și aceasta, înregistrează descreșteri în perioada 2013-2018, atât la nivel național, cât și regional și judetean. La nivelul anului 2018 rata natalității populației domiciliate era de 9,9 nascuți vii la 1.000 locuitori (în descreștere cu 1,5 p.p. fata de 2013) față de valoare națională de 9,3 nascuți vii la 1.000 locuitori. La nivel judetean cele mai mari valori ale acestui indicator s-au înregistrat în Suceava (11,7) și Iași (11,2) și cele mai mici în județul Neamț (8,4).

Totodata există diferențe între mediul urban și cel rural, în cel din urma ratele natalității sunt mai mari în medie cu 0,5 pp.

Natalitate

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la nivel național, în anul 2014, s-au înregistrat 183.785 de născuți vii cu reședința obișnuită în România, 54.4% dintre aceștia fiind din zona urbană. La nivel național, numărul născuților vii cu reședința obișnuită în România a înregistrat o creștere în anul 2014 cu 1.7%, comparativ cu anul 2012.

Numărul născuților vii din județul Suceava era de 8.189 în anul 2012, 79.3% dintre aceștia având reședința obișnuită în România. În anul 2014, ponderea născuților vii cu reședința obișnuită în România reprezenta 97.5% din total. Potrivit datelor înregistrate de Institutul Național de Statistică, numărul total al născuților vii de la nivel județean a scăzut cu 18.2% comparativ cu anul 2012, fapt ce a determinat și scăderea populației.

În Orașul Gura Humorului, natalitatea a avut o tendință de oscilare în perioada 2010 - 2014. Comparativ cu anul 2013, în anul 2014 s-au înregistrat cu 17.4% mai puțini născuți vii, 92.3% având reședința obișnuită în România. De asemenea, cei mai mulți născuți vii din Orașul Gura Humorului cu reședința în străinătate s-au înregistrat în anul 2012, ponderea acestora fiind de 24.7%.

În Orașul Gura Humorului, rata de natalitate înregistrată în anul 2014 a fost de 10.5‰, ceea ce reflectă faptul că la 1.000 de locuitori revin aproximativ 11 născuți vii. Această valoare este mai mare decât ratele înregistrate la nivel național (8.8‰) și regional (9.5‰). Rata natalității înregistrată în județul Suceava la nivelul anului 2014 era de 10.7‰.

Mortalitate

La nivel național s-a înregistrat o scădere a numărului persoanelor decedate cu reședința în străinătate, în perioada 2012 - 2014 (de aproximativ 4 ori). Dacă la nivelul anului 2012 existau 1.823 persoane decedate cu reședința în străinătate, în anul 2014 numărul acestora a ajuns la 487, potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică.

Numărul persoanelor decedate cu reședința în străinătate înregistrat în regiunea Nord-Est era de 116, în anul 2014. Această valoare este cu 69.6% mai scăzută decât cea declarată la nivelul anului 2012, când s-au înregistrat 381 persoane decedate cu reședința în străinătate.

La nivel județean, în anul 2014, cea mai mare pondere a persoanelor decedate a fost înregistrată în mediul rural (63.6%).

Datele oficiale indică faptul că la nivelul Orașului Gura Humorului, în anul 2014, doar o persoană decedată a avut reședința obișnuită în străinătate. La nivelul anului 2013, din totalul persoanelor decedate înregistrate în Orașul Gura Humorului, 3 persoane au avut reședința obișnuită în afara țării.

Rata mortalității înregistrată în Orașul Gura Humorului la nivelul anului 2014 era de 9.5‰, valoare mai scăzută față de cele înregistrate la nivel național (11.4‰), regional (10.9‰) și județean (10.4‰).

Mortalitate infantilă

Mortalitatea infantilă este un indicator de bază al stării economico-sociale și de mediu al unei comunități umane, care ia în calcul numărul deceselor copiilor cu vârsta mai mică de 1 an. Raportarea la 1.000 născuți vii din aceeași perioadă de timp (de regulă 1 an calendaristic) și din același teritoriu exprimă rata mortalității infantile, care reprezintă imaginea intensității mortalității infantile.

În perioada 2010 - 2014, în România numărul decedaților cu vârsta sub 1 an a înregistrat un trend descendent. Potrivit datelor înregistrate de Institutul Național de Statistică, în anul 2010, la nivel național erau declarați 2.078 decedați cu vârsta sub 1 an, iar în anul 2014 numărul acestora a ajuns la 1.634, configurându-se o scădere de 21.4%. Rata mortalității infantile din România la nivelul anului 2014 a fost de 8.4‰, fiind mai scăzută comparativ cu anul 2010 (9.8‰).

La nivelul județului Suceava, în anul 2014 s-a înregistrat o rată a mortalității infantile de 8.7‰, valoare mai scăzută decât cea înregistrată la nivel regional (8.9‰). Conform datelor oficiale, județul Suceava se clasează pe al treilea loc în topul regiunii Nord-Est în ceea ce privește rata mortalității infantile.

În Orașul Gura Humorului, la nivelul anului 2013, au fost declarate 3 persoane decedate cu vârsta sub 1 an, înregistrându-se astfel o rată a mortalității infantile de 0.01‰.

Regiunea Nord-Est a înregistrat o rată a mortinatalității de 2.8‰, în județul Suceava această valoare fiind mai mică, de 2.6‰. Rata mortinatalității reprezintă numărul de născuți morți dintr-un an, raportat la numărul de născuți vii din același an și se exprimă în numărul de născuți morți la 1000 de născuți vii și morți din anul respectiv. Potrivit datelor oficiale, în anul 2014 s-a înregistrat un caz de mortinatalitate în Orașul Gura Humorului.

Mișcarea migratorie a populației

Migrația este un fenomen complex, care are loc de la nivel micro (între localitățile/orașele din aceeași țară) până la nivel macro (la nivel internațional), având la bază multipe cauze. Populația unei unități administrativ-teritoriale își modifică numărul atât ca urmare a intrărilor și ieșirilor determinate de natalitate și mortalitate, cât și în urma migrației populației. Migrația reprezintă forma principală a mobilității geografice constând în schimbarea definitivă a domiciliului între două unități administrativ teritoriale bine definite.

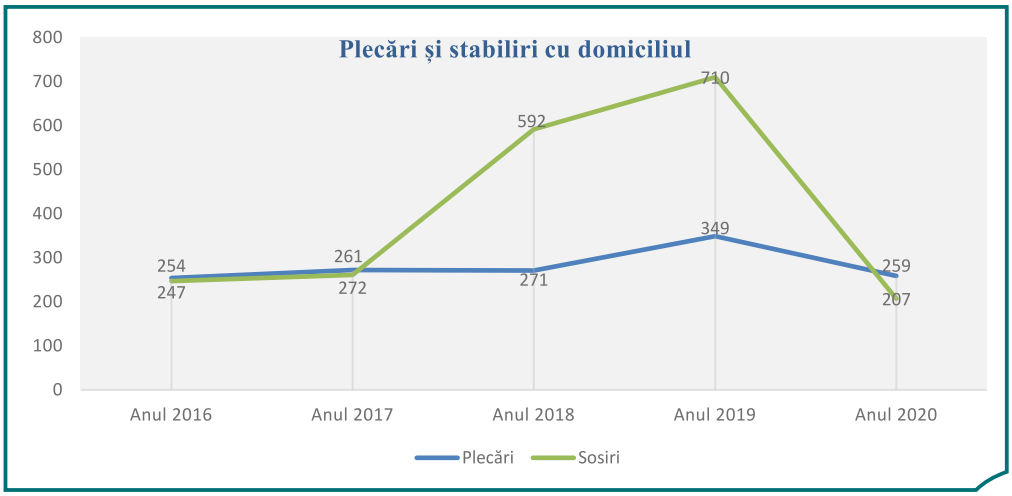

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 78 – Plecări și stabiliri cu domiciliul

În ceea ce privește localitățile de proveniență a majorității migranților și navetiștilor pentru zona urbană funcțională aferentă municipiului Suceava, acestea sunt:

- Localitățile de proveniență a migranților: Suceava, Falticeni, Iasi, Botosani, Radauti, Bucuresti, Dorohoi, Gura Humorului, Campulung Moldovenesc, Siret, Vatra Dornei.
- Localități de proveniență a navetiștilor: Scheia, Ipotesti, Salcea, Falticeni, Liteni, Moara, Zvoristea, Dumbraveni.

Raportat la numărul plecărilor cu reședința, în anul 2020 au fost înregistrate de Institutul Național de Statistică 259 de persoane care au migrat din Orașul Gura Humorului, în scădere față de anul 2019.

În perioada 2016 - 2020, evoluția plecărilor cu domiciliul a prezentat un trend oscilant, fiind în creștere până în anul 2019, iar apoi în scădere drastică în anul 2020. Din punct de vedere al stabilirilor cu domiciliul, în anul 2020 au fost înscrise în evidența populației din Orașul Gura Humorului 207 persoane. Din datele oficiale, furnizate pe site-ul INS se poate observa că în anul 2020 s-au înregistrat cele mai puține cazuri de stabiliri cu reședința în Orașul Gura Humorului.

În ceea ce privește totalul emigranților și al imigranților în perioada de analiză 2016-2020, se remarcă numărul de imigranți înregistrați în perioada anilor 2018-2019, în timp ce numărul emigranților se menține relativ constant, cu valori reduse și o ușoară creștere în anul 2019. Numărul imigranților este categoric mai redus, în comparație cu cel al emigranților.

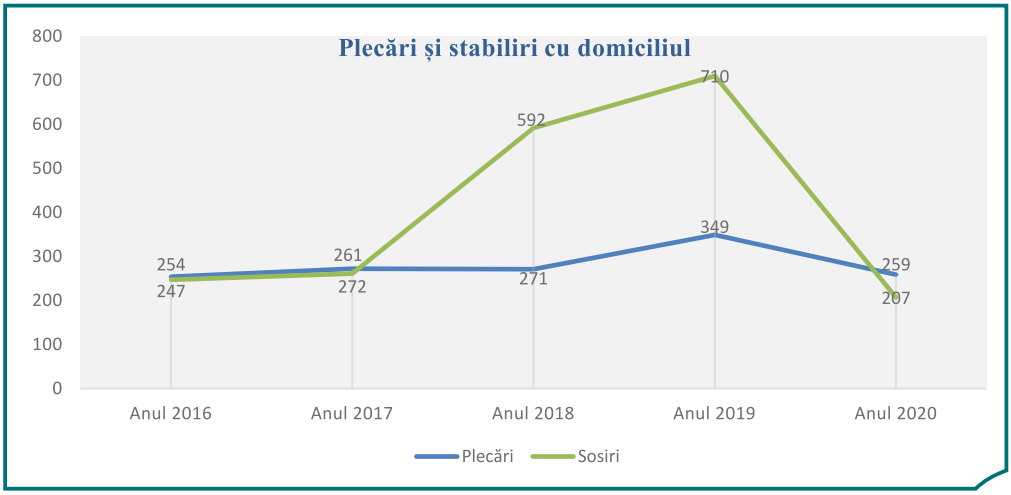

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 79 – Emigranți și imigranți

I.3.3. Condiții de locuire

Rețeaua de apă

Condițiile de locuire de care dispune o persoană sunt date de accesul la servicii publice și utilități.

În anul 2018, la nivel regional, un numar total de 381 de localități dețineau rețea de distribuție a apei potabile, reprezentând doar 66,6% din totalul localităților regiunii - nivel inferior față de ponderea naționala (80,63%). Față de anul 2012, numărul localităților cu rețea de apă potabilă a crescut cu 38 de unități, toate situate în mediul rural: 4 în județul Bacau, 11 în județul Iasi, 4 în județul Neamț, 12 în județul Suceava și 7 în județul Vaslui. În continuare, există doua localități urbane în regiune care nu dețin rețea de apa potabilă: Cajvana si Milisa

Lungimea rețelei de distribuție a apei potabila din regiune totalizeaza 9.951,5 km, cu 37% mai mult față de anul 2012, din care 3.748 km figurează în mediul urban.

Unitate teritoriala	Localitati conectate		Populatie deservita de sistemul public de alimentare a apei potabile		Cantitatea de apa potabila distribuita consumatorilor, mii m³.		Consumul de apa potabila pt. uz casnic pe locuitor, m3
	Total	Din care municipii si orase	Nr. persoane	% din total populatie	Total	Pentru uz casnic	
Bacau	78	8	327194	55,63	14432	11359	34,72
Botosani	48	7	139323	36,43	6277	4580	32,87
Iasi	72	5	447380	56,45	27054	16661	37,24
Neamt	54	5	249061	56,02	10390	8320	33,41
Suceava	60	14	219503	35,08	12329	8746	39,84
Vaslui	67	5	148761	39,46	8842	7104	47,75
RNE	379	44	1531222	47,69	79324	56770	37,07
Romania	2534	317	13229699	67,93	746401	561847	42,47

Sursa: Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est

Figura 80 – Tabel reprezentând rețeaua și volumul de apă potabilă distribuită în Regiunea Nord – Est

Dezechilibrul numeric dintre cele doua nivele (regional vs. national) este și mai accentuat cand urmarim procentul populației deservită de rețeaua de apă potabilă. Astfel, doar 47,7% din totalul populatiei beneficiază de serviciile de furnizare de apă potabilă, procentul înregistrat fiind doar cu 2,4 p.p. mai mare fata de 2012. Totodata, nivelul existent este mult mai mic fata de media națională – 67,9% în 2018, în crestere cu 8 p.p. față de 2012. În fapt, doar 1,53 milioane de locuitori beneficiaza de serviciile de alimentare cu apa potabila, cu numai 37 de mii mai mult fata de 2012. La nivel intraregional, cele mai mici ponderi ale populatiei conectate la rețeaua de apă se înregistrează în continuare în județul Suceava cu 35% (fata de 29% in 2012), județul Botoșani cu 36,5% și județul Vaslui cu 39,5% (similar cu 2012), în timp ce în județele Bacau, Neamț si Iași nivelele sunt în jur de 56%.

În ceea ce privește lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei din orașul Gura Humorului, aceasta se întinde pe o lungime de 44,60 km. Din cantitatea totală de apă potabilă, aceasta aceasta este destinată parțial uzului casnic.

Conform datelor furnizate de Primăria Orașului Gura Humorului, numărul al locuințelor racordate la rețeaua de apă în prezent este de 4.951, reprezentând 55,52% din totalul locuințelor din oraș. Numărul locuințelor racordate la rețeaua de apă este într-o ușoare creștere față de anul 2014, când erau racordate doar 4.647 locuințe.

Operatorul de distribuire a apei din oraș este S.C. ACET S.A. Suceava, fiind sistemul regional de alimentare cu apă.

Rețeaua de canalizare

În anul 2018, doar 39,13% din localitățile regiunii dețineau rețea de canalizare, nivel apropiat de cel înregistrat la nivel național (41%). Mai mult, în continuare, orașele Milisăuți si Vicovu de Sus nu au retele de canalizare. Față de anul 2012, numarul localităților cu rețea de canalizare a crescut cu 61 unități, toate amplasate în mediul rural: 8 în Bacau, 26 în Iasi, 7 în Neamț, 12 în Suceava și 8 în Vaslui.

Totodată, statistica menționează că în județul Botoșani numărul localităților cu rețea de canalizare a scăzut cu 2 unități în perioada de analiză. Lungimea rețelelor de canalizare la nivel regional totalizează 4.534 km, cu 50% mai mult față de anul 2012, cele mai mari creșteri având loc în județele Bacău și Iași. Situația este similară și în privința ponderii populației cu acces la serviciile de canalizare. Astfel, 36,8% din totalul populației beneficiază de acest serviciu, situație similară cu cea din 2012.

Totodată, media regională înregistrată este cu mult sub nivelul mediu național de 52,85% - nici un judet al regiunii neapropiindu-se de acest nivel. Județele Botoșani, Suceava și Vaslui sunt cele care au cele mai mari probleme în această privință, doar 30,8%, 31%, respectiv 32,7% din populatia lor având acces la acest serviciu.

Unitate teritoriala	Localitati conectate		Populatia conectata la sistemul de canaliz	
	Total	Din care municipii si orase	Nr. persoane	% in total populatie
Bacau	55	8	266.039	45,23
Botosani	13	7	117.802	30,80
Iasi	46	5	320.773	40,48
Neamt	25	5	160.941	36,20
Suceava	52	14	192.724	30,80
Vaslui	25	5	123.295	32,70
Nord-Est	216	44	1.181.574	36,80
Romania	1.305	315	10.293.041	52,85

Sursa: Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est

Figura 81 – Tabel reprezentând localitățile și populația conectată la rețele de canalizare

Rețeaua publică de canalizare funcțională a Orașului Gura Humorului este de 52,385 km, din care 44 km reprezintă rețeaua de canalizare menajeră și 8,385 rețeaua pluvială.

La nivelul anului 2022, 4.800 locuințe erau racordate la rețeaua de canalizare a orașului, reprezentând 53.82% din totalul locuințelor.

Rețeaua de gaz și energie electrică

Lungimea rețelei de gaz din județul Suceava este de 550.9 km, iar cea din Orașul Gura Humorului este de 57,65 km. La nivelul ultimului an a fost distribuită consumatorilor din oraș o cantitate de 650.000 mii metri cubi de gaz natural.

În urma datelor furnizate de primăria Gura Humorului se poate observa că ponderea locuințelor care dispun de încălzire centrală este mai scăzută comparativ cu celelalte utilități, aceasta reprezentând 51.67% din total, beneficiind de această utilitate toate 4.608 de locuințe.

Orașul Gura Humorului este racordat la sistemul energetic național prin intermediul unei stații de 110/20 KV amplasată la periferia stradală. Rețelele de tensiune sunt formate din linii electrice subterane de medie tensiune, linii electrice subterane de joasă tensiune și linii electrice aeriene. Accesul la serviciile de energie electrică este unul facil, 99.7% dintre cetățeni dispunând de această utilitate în locuințele personale. Operatorii care centralizează acest sistem sunt E-ON România SA și GETICA 95 SRL.

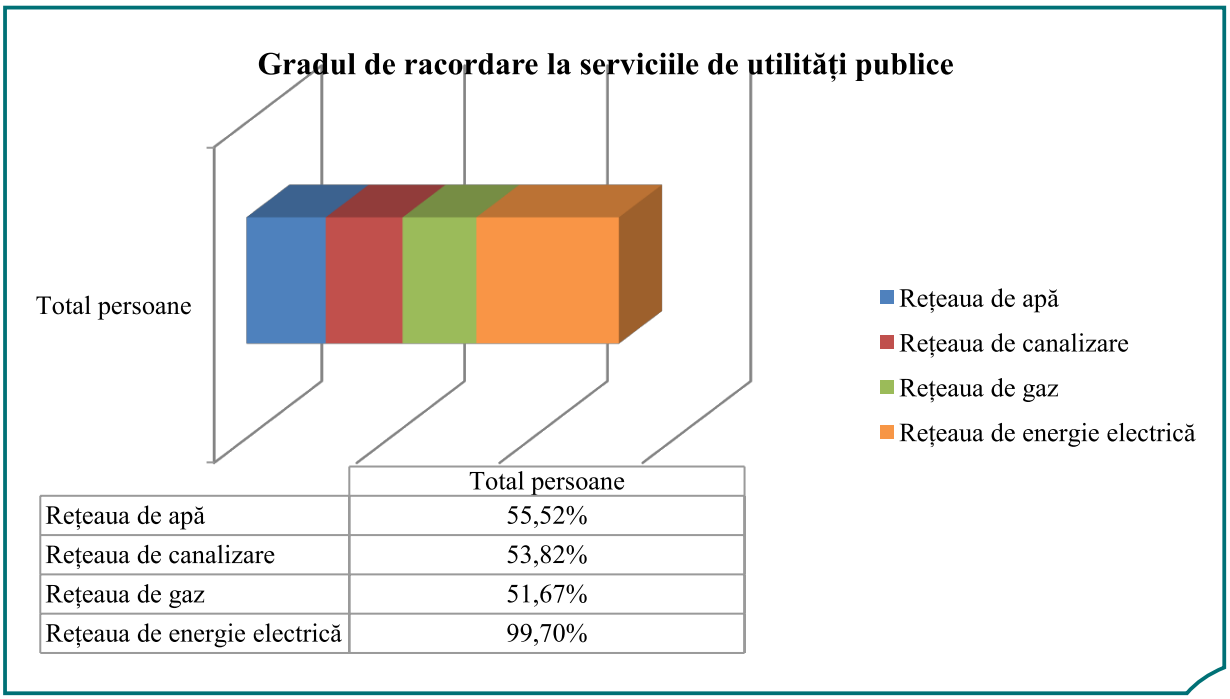

	Total persoane
Rețeaua de apă	55,52%
Rețeaua de canalizare	53,82%
Rețeaua de gaz	51,67%
Rețeaua de energie electrică	99,70%

Sursa: Strategia de Dezvoltare Durabilă a UAT Gura Humorului

Figura 82 – Gradul de racordare la serviciile de utilități publice

Așa cum reiese din graficul alăturat, populația din Gura Humorului este racordată într-o proporție mai mare la rețeaua de apă și energie electrică. Rețeaua de gaz prezintă cel mai redus grad de racordare. Cu toate acestea, se poate remarca totuși faptul infrastructura tehnico-edilitară este într-o continuă extindere.

Iluminatul public stradal

Iluminatul public stradal este realizat prin intermediul unei structuri formate din 1.630 de stâlpi, cu arie de acoperire de 69 km. Pe parcursul anului 2021, rețeaua de iluminat public a avut un consum de 564 MWh. Serviciul de iluminat public este asigurat de Primăria Gura Humorului și S.C. T.S.A. SERV S.R.L. conform datelor furnizate de Autoritatea Națională de Reglementare pentru Servicii Comunitare de Utilități Publice.

Rețeaua de telecomunicații

Rețelele de telecomunicații din oraș sunt reprezentate de telefonia fixă, telefonia mobilă, rețelele de fibră optică. De asemenea, prin proiectul „Gura Humorului - Oraș wireless" s-a realizat o rețea de WLAN (wireless), oferind posibilitatea conectării în mod gratuit tuturor persoanelor care doresc să acceseze internetul în aria de acoperire.

Administrarea și gestionarea bunurilor publice și private (construcții, terenuri, săli de sport, baze sportive, zone de agrement cu dotările tehnico-edilitare aferente) este realizată prin intermediul Direcției de Servicii Edilitare a Orașului Gura Humorului. Întreținerea bunurilor publice este administrată de către Compartimentul Mecanic, Compartimentul de Infrastructură, Compartimentul de Exploatare centrale termice, Compartimentul Decolmatări canale, Compartimentul lucrări spații verzi, Exploatări forestiere și Compartimentul Administrativ.

Direcția de Servicii Edilitare își desfășoară activitatea în 4 clădiri care necesită reabilitare termică și modernizarea sistemului de iluminat pentru eficientizare energetică.

Colectarea deșeurilor

În ceea ce privește modul de colectare al deșeurilor, populația Orașului Gura Humorului utilizează colectarea selectivă a deșeurilor. Operatorul care gestionează și prestează servicii de salubrizare este S.C. DIASIL SERVICE S.R.L (contract realizat prin concesiunea serviciului de salubrizare nr. 158/28.02.2011 - colectarea selectivă a deșeurilor).

În prezent, gradul de colectare selectivă a deșeurilor este de doar 10%, din totalul cantității de deșeuri colectată anual, respectiv 6.509 tone. De accea, pentru viitor se propune creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor și alinierea la obiectivele europene în acest sens.

I.3.4. Fondul locativ

Locuința este o parte importantă a economiei, dar care este influențată și de sectorul social și de crearea condițiilor necesare traiului uman. Pentru dezvoltarea economică, creșterea numărului de locuințe existente este esențială.

Asigurarea unei locuințe acoperă nevoia de siguranță a unei persoane, determinând menținerea și îmbunătățirea calității vieții.

Accesul cetățenilor la locuințe de calitate este un drept fundamental, iar dinamica fondului locativ ne poate indica atât gradul de accesibilitate al locuințelor, cât și atractivitatea anumitor zone pe piața imobiliară și un eventual fenomen de expansiune necontrolată sau dispersie, atunci când dinamica suprafeței locuibile este coroborată cu dinamica demografică.

La nivel European, acest indicator a fost analizat în cadrul Flash Eurobarometer, publicat în 2016, prin evaluarea gradului de satisfacție cu privire la ușurința de a găsi o locuință bună la un preț rezonabil în 83 de orașe, incluzând toate capitalele europene – în România au fost analizate orașele București, Cluj-Napoca și Piatra-Neamț. Din cei intervievați, peste 50% se declară satisfăcuți / oarecum satisfăcuți, însă nivelul de satisfacție este mai scăzut în rândul locuitorilor din capitalele Europei, majoritatea populației fiind satisfăcută doar în Atena (62%) și Zagreb (50%), iar în 15 capitale mai puțin de 20% din populație s-a declarat satisfăcută. Totodată, locuitorii din centrul orașelor s-au declarat în general mai puțin satisfăcuți față de cei din zona metropolitană. Rezultatele colectate pentru România indică faptul că aproximativ 48,6% din respondenți s-au declarat satisfăcuți / oarecum satisfăcuți, cel mai mare procent fiind înregistrat în Piatra Neamț (60%) iar cel mai redus în Cluj-Napoca (44%).

De asemenea, barometrul a evaluat gradul de satisfacție față de locuința actuală, iar 63 din 83 de orașe au înregistrat un procent de satisfacție mai mare de 90%. La nivelul României, gradul de satisfacție parțială sau totală a fost de 87,6%, mai scăzut în București (81%) față de Cluj Napoca (93%) și Piatra Neamț (89%).

Conform statisticilor Eurostat pentru 2019, România înregistra cel mai mare procent al populației care locuiește într-o locuință proprietate privată (95,8%) – față de media EU-27 de 69,8%, dar și cel mai mare procent al populației care trăiește într-o locuință supra-aglomerată (45,8%) – față de media EU-27 de 17,1% și cel mai mare procent al populației private de locuințe de calitate (14,2%) – față e media EU-27 de 4%. Este important de menționat totuși că România a înregistrat o rată mare de îmbunătățire a acestor indicatori în perioada 2012-2018. În ceea ce privește calitatea locuirii, România alături de Polonia și Croația înregistrau cel mai mic număr de camere pe cap de locuitor (1.1) din Uniunea Europeană – EU 27, unde se înregistra o medie de 1.7 camere, dar și cea mai mica suprafață locuibilă pe cap de locuitor (19,5 m2) – față de media UE de 42,56 m2.

Numărul locuințelor existente din județul Suceava a crescut în anul 2014 cu aproximativ 3.1% comparativ cu anul 2010. La nivelul județului Suceava, în anul 2014 existau 266.145 locuințe. În anul 2014 numărul locuințelor existente în oraș reprezenta 22% din totalul locuințelor existente în județul Suceava.

La nivelul anului 2021, conform datelor furnizate de Primăria Orașului Gura Humorului, numărul locuințelor existente era de 8.918. Din totalul locuințelor existente, 6.439 sunt case, iar 2.479 apartamente, fapt ce atestă faptul că predomină locuințele de tipul caselor.

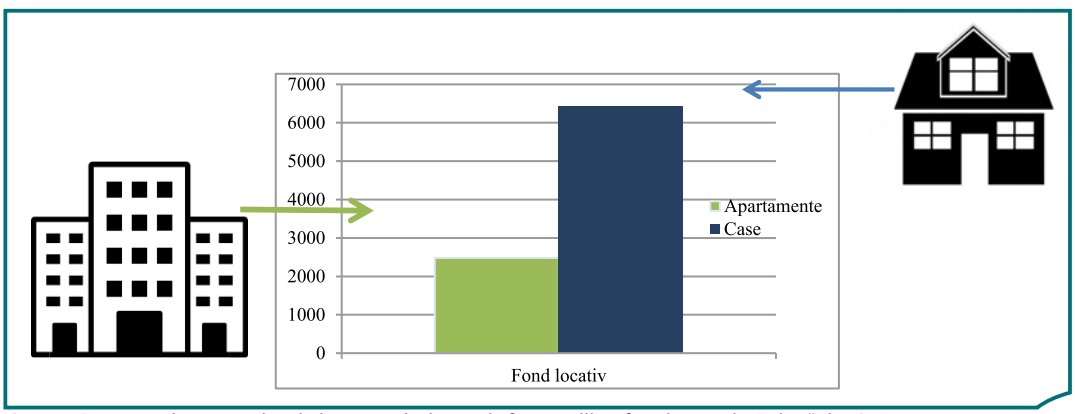

Sursa: Date prelucrate de elaborator în baza informațiilor furnizare de Primăria GH

Figura 83 – Fondul locativ

În ceea ce privește situația apartamentelor, datele furnizate de primăria Gura Humorului atestă că predomină apartamentele cu două camere (35 mp – 50 mp), fiind urmate mai apoi de cele cu trei camere (50 mp – 70 mp), iar cele mai puțin răspândite fiind cele cu o cameră (<35 mp) și patru camere (>70 mp).

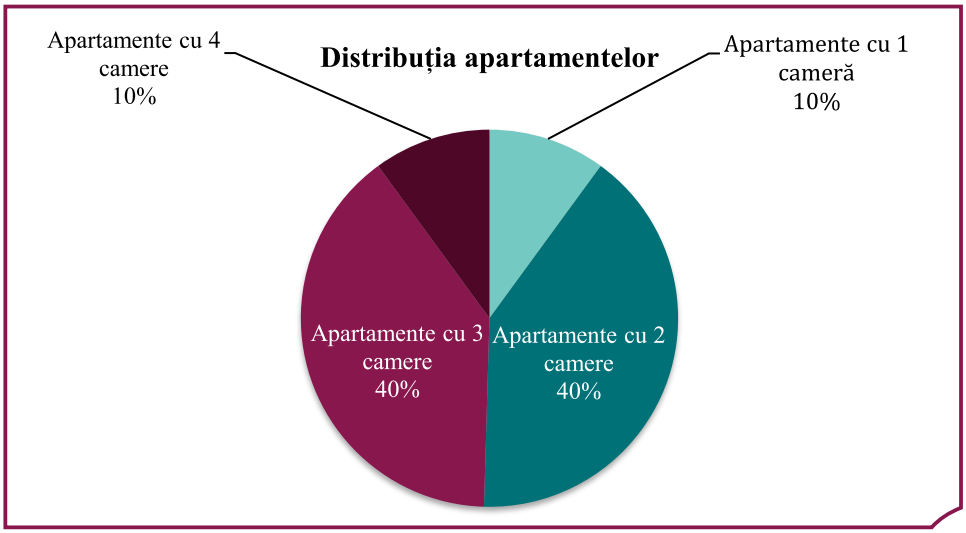

Sursa: Date prelucrate de elaborator în baza informațiilor furnizare de Primăria GH

Figura 83 – Distribuția apartamentelor

Pe lângă locuințele existene la nivelul orașului Gura Humorului mai există și anexe aferente construcțiilor principale tip case, în cuantum de 3.397 anexe și 318 clădiri cu alte destinații, precum și anexe ale apartamentelor (garaje și boxe situate la subsolul blocurilor) în cuantum de 319 anexe.

Locuințe terminate

Autorizații de construire

În perioada 2018 - 2021, în Orașul Gura Humorului s-au acordat autorizații următoarelor tipuri de construcție:

- în anul 2018 au fost eliberate 183 autorizații de construire/desființare, ce includ construirea/extinderea clădirilor rezidențiale, racorduri la rețeaua de apă potabilă și canalizare, branșamente electrice, construire spații comerciale, branșamente gaze naturale;
- în anul 2019 au fost eliberate 199 autorizații de construire/desființare, ce includ construirea/extinderea locuințe, branșamente electrice, construire spații comerciale, construire hală metalică, reabilitare drumuri, branșamente gaze naturale;
- în anul 2020 au fost eliberate 175 autorizații de construire/desființare, ce includ construirea/extinderea locuințe, branșamente electrice, construire spații comerciale, realizare împrejmuire, extindere pensiune turistică, reabilitare drumuri, branșamente gaze naturale;
- în anul 2021 au fost eliberate 221 autorizații de construire/desființare, ce includ construirea/extinderea locuințe, branșamente electrice, construire spații comerciale, realizare împrejmuire, extindere pensiune turistică, reabilitare drumuri, branșamente gaze naturale;
- în anul 2022 au fost eliberate 21 autorizații de construire/desființare în luna ianuarie, ce includ lucrări pentru alimentare cu energie electrică, construire locuință, amenajare sală de conferințe, realizare și modernizare stații de transport public, racorduri gaze naturale.

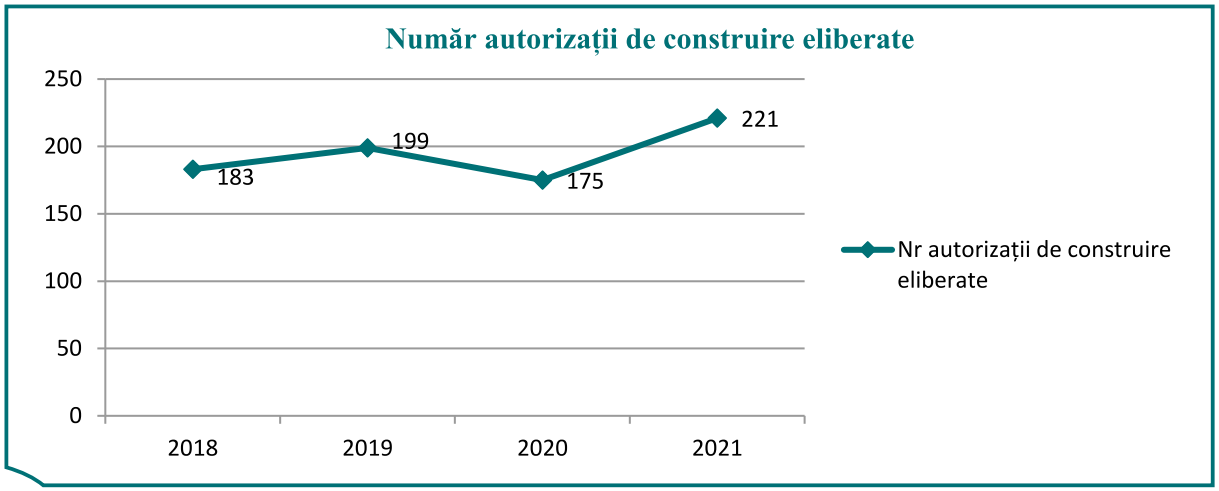

Sursa: Strategia de Dezvoltare Durabilă a UAT Gura Humorului

Figura 85 – Numărul de autorizații eliberate

Se remarcă o creștere constată a numărului autorizațiilor de construire și totodată, un interes crescut pentru investiții în orașul Gura Humorului. În conformitate cu tendința ultmilor ani, se preconizează și pentru viitor o creștere a numărului autorizațiilor de construire emise sau cel puțin un număr constant. Regresul numărului autorizațiilor de construire din anul 2020 poate fi judecat prin prisma pandemiei de COVID19, care a avut impact asupra tuturor domeniilor și implicit asupra construcțiilor.

I.3.5. Sănătate și servicii sociale

Populația României prezintă, potrivit Strategiei Naționale de Sănătate 2014-2020 şi Strategiei Naționale de Raționalizare a Spitalelor 2010-2012, unii dintre cei mai defavorabili indicatori din întreaga zonă europeană, nu doar de la nivelul UE.

Datele de morbiditate şi mortalitate prezintă valori similare cu cele specifice țărilor dezvoltate, mortalitatea este ridicată prin boli cardio-vasculare și se remarcă creșterea bolilor neoplazice. Avem, de asemenea, şi indicatori cu valori similare cu țările în curs de dezvoltare, precum recrudescența bolilor infecțioase, de la tuberculoză la cele cu transmitere sexuală.

Speranța de viață la naștere a avut o evoluție pozitivă în ultimele două decenii, ajungând la 70,1 ani pentru bărbați şi 77,5 ani la femei (date din 2011), dar continuă să fie printre cele mai scăzute din regiune.

Indicatorii de mortalitate infantilă şi mortalitate maternă, care sunt direct legați şi influențați de nivelul socio-economic, plasează în continuare România pe ultimele locuri în Uniunea Europeană.

Principalele cauze de deces în România sunt reprezentate de bolile aparatului circulator (boli ischemice şi boli cerebro-vasculare), tumorile maligne, bolile sistemului digestiv, bolile aparatului respirator, bolile cronice hepatice, diabetul zaharat.

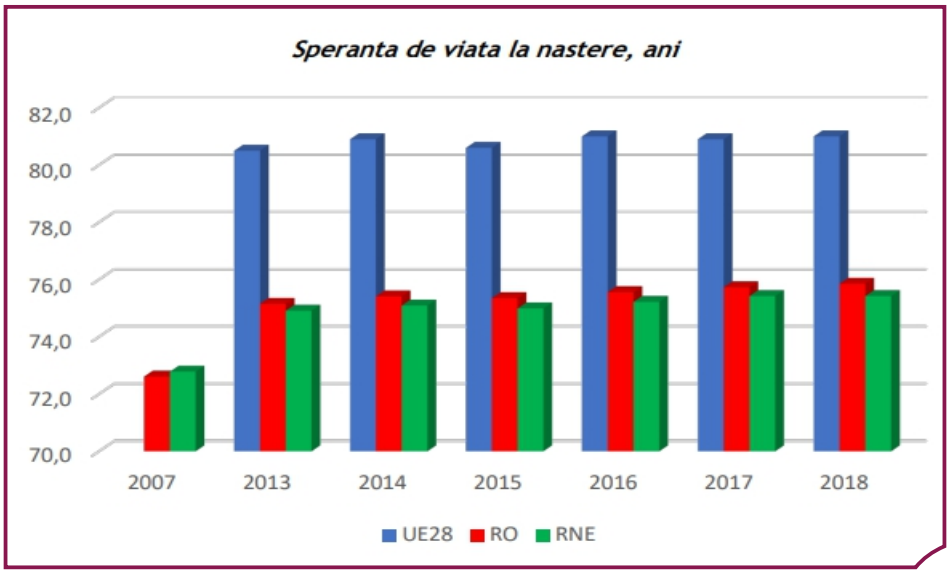

Figura 86 – Speranța de viață

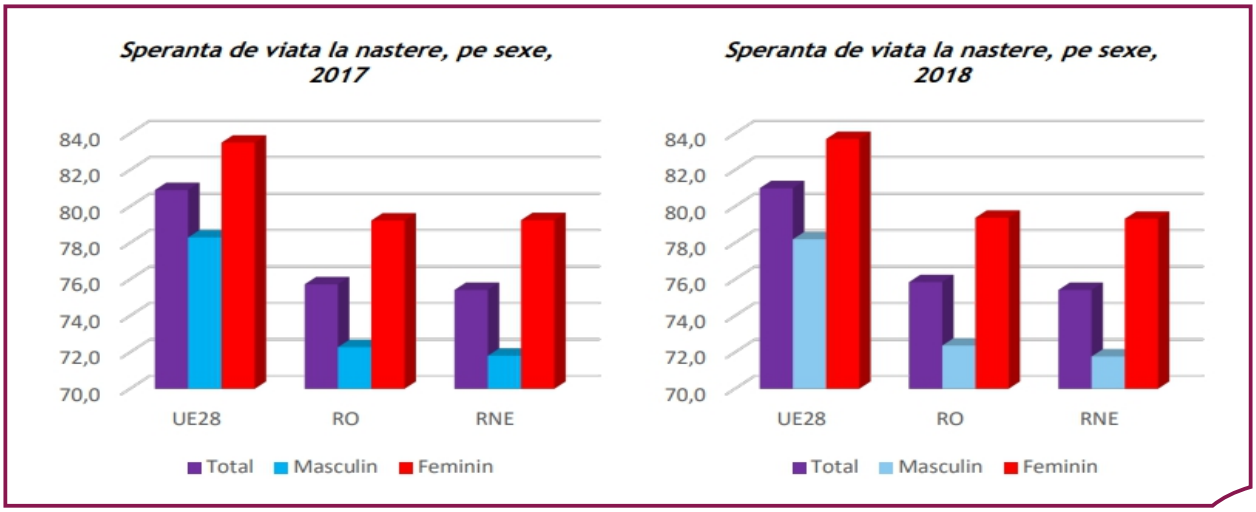

Figura 87 – Speranța de viață pe sexe

În perioada analizată, speranța de viață la nastere a fost în regiunea Nord-Est de aproximativ 75 ani, inferioară mediei comunitare (81 ani).

Comparând situația pe judete, se constată o relativă omogenitate, diferența dintre județul cu cea mai mare speranta de viață la nastere - Suceava și cu cea mai mică speranță de viață județele Botoșani și Bacău fiind de 2 ani.

Făcând analiza pe sexe, se constată o discrepanța între femei și bărbați, speranta de viața fiind cu aproximativ 8 ani mai mare în rândul femeilor (la nivel comunitar doar 5,5 ani). Aceste diferențe sunt date atat de factorii biologici, cât și de cei comportamentali - bărbații adoptă într-o mai mare măsură comportamente de risc, acest fapt fiind reflectat de ratele de mortalitate mai ridicate în cazul bărbaților pentru cauze de deces datorate accidentelor, consumului de alcool sau tutun.

În orașul Gura Humorului infrastructura de sănătate include:

- 1 spital proprietate publică;
- 6 dispensare medical proprietate publică;
- 1 centru de sănătate;
- 17 cabinete stomatologice proprietate privată;
- 1 farmacie proprietate publică și 6 farmacii proprietate privată.

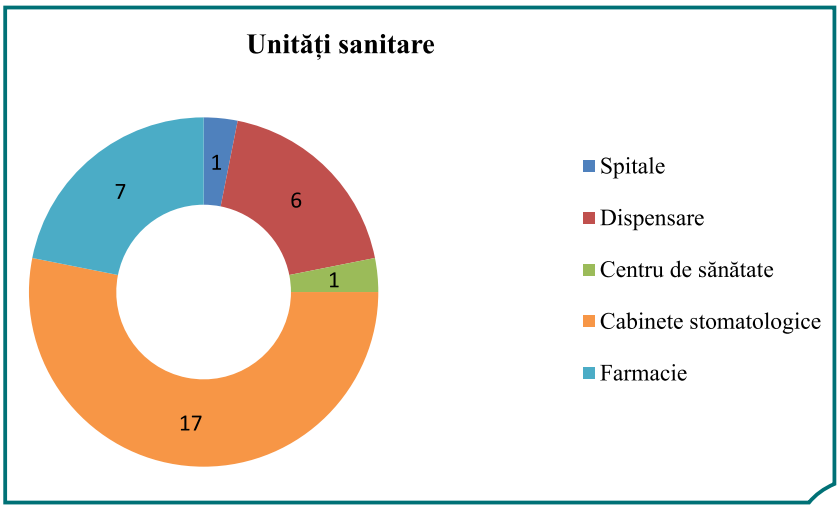

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 88 – Infrastructura de sănătate

În ceea ce privește personalul medico-sanitar de la nivelul orașului Gura Humorului, situația se prezinta astfel:

- 25 medici care activeză în sistemul public și 6 în sistemul privat, din care 6 medici de familie;
- 125 angajați personal sanitar-mediu ce activează în sistemul public și 46 în sistemul privat;
- 1 medic stomatolog care activează în sistemul public și 14 care activează în sistemul privat;
- 1 farmacist care actviează în sistemul public și 13 farmaciști care activează în sistemul privat;

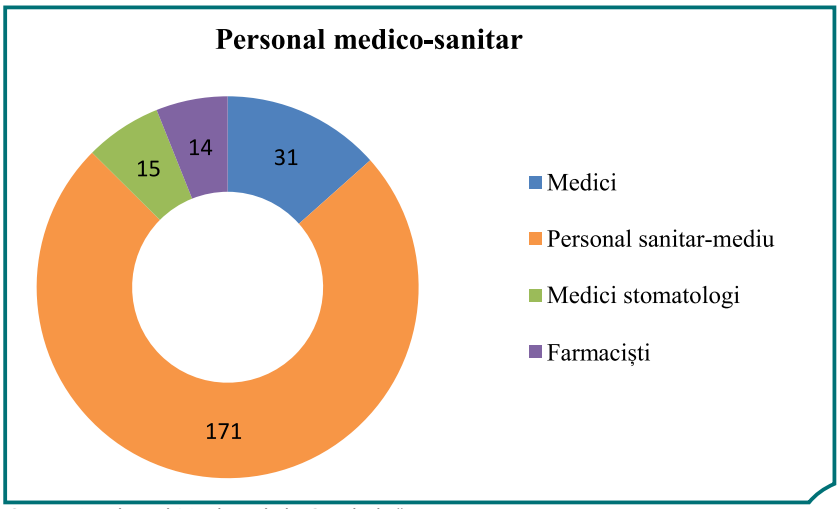

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 89 – Personal medio-sanitar

Spitalul Orășenesc Gura Humorului își desfășoară activitatea în mai multe clădiri cu locații diferite, amplasate la distanțe considerabile (între 150 - 400 metri) față de clădirea pavilionului central al spitalului în care se găsesc majoritatea secțiilor spitalului:

Sursa: www.monitorulsv.ro

Figura 90 – Spitalul Orășenesc Gura Humorului

1. Pavilion Central: Piața Republicii, nr.1:

- Corp A. Compartiment Obstetrică - Ginecologie:

- Compartiment Neonatologie;
- Secția Boli Interne;
- Compartiment Chirurgie Generală;
- Compartiment A.T.I.;
- Compartiment Gastroenterologie;
- Compartiment Neurologie;
- Laborator Explorări Funcționale;
- Laborator Radiologie;
- Sterilizare.

- Corp B. Camera de Gardă:

- Birou Statistică și Informatică Medicală;
- Ambulator integrat cu cabinetele: Chirurgie generală, Gastroenterologie, Obstetrică - Ginecologie, ORL, Salon internări de zi, Farmacie.

2. Compartiment Pediatrie și Ambulator Integrat
Cabinet Pediatrie: Str. Lt. Viorel Marceanu, nr.24;

3. Sediul Administrativ, Dispensar TBC,
Magazie Spital: B-dul Bucovinei, nr.17.

Secția de chirurgie dispune de 13 paturi cu sală de pansamente, saloane cu 3 paturi și baie proprie, sală de mese. Personalul medical din această secție este compus din 2 medici primari de chirurgie generală, 1 medic primar ORL, 7 asistenți medicali, 1 infirmieră și 4 îngrijitoare. Dotările acestei secții sunt: lampă scialitică, masă de operație, aparat de anestezie, aspirator, electrocauter și monitor de funcții vitale.

Secția de medicină internă are 31 de paturi, din care 4 paturi pentru persoane cu diabet, 2 pentru persoane cu reumatism. În cadrul acestei secții sunt 3 medici, din care 2 medici specialiști în medicină internă, 1 medic specialist în diabet zaharat și boli metabolice. De asemenea, beneficiarii sunt monitorizați și îngrijiți de 8 asistenți medicali, 5 infirmiere și 2 îngrijitoare. Aparatura din dotarea secției este formată din: ecograf, electrocardiograf, defibrilator, monitor funcții vitale, spirometru.

Secția de Gastroenterologie este compusă din 5 asistenți medicali, o infirmieră și un medic primar specialist. Această secție dispune de 10 paturi, cabinet de explorări funcționale, videoendoscop Olympus Exera II, ecograf Siemens.

Secția de Neurologie are personalul sanitar compus din: 1 medic primar neurolog, 3 asistenți medicali, 2 infirmiere și 3 îngrijitoare. Compartimentul dispune de 9 paturi și grupuri sanitare, EKG și tensiometre.

Secția de Pediatrie are în dotare cardiomonitor pediatric, concentrator de oxigen, aspirator, pulsoximetru, tensiometre. Serviciile medicale sunt oferite de 1 medic primar pediatru, 7 asistenți medicali, 3 infirmiere și 4 îngrijitoare.

Secția de Obstetrică - Ginecologie este compusă din 1 medic primar specialist, 5 asistenți medicali, 2 infirmiere și 4 îngrijitoare. Această secție are în dotare 15 paturi, bloc de nașteri, ecograf, electrocauter cu accesorii, truse instrumentare specifice, vacuum, mese consultații, monitoare, ventilatoare, lămpi scialitice, cardiotocograf, aspirator intrauterin și lămpi mobile de consultație.

Secția de Neunatologie are în dotare 6 paturi, fiind dotat cu un incubator de nou-născuți, pulsoximetre, 2 lămpi fototerapie, 2 măsuțe radiante, baloane de ventilație nou-născuți și aspirator de secreții. Personalul sanitar din cadrul acestei secții este compus din 1 medic primar, 5 asistenți medicali și 1 îngrijitoare.

Compartimentul de Prevenire și Control al Infecțiilor Nosocomiale este compus din 2 asistenți medicali și 1 medic primar pneumologie.

Raportat la populația orașului și la numărul de turiști care vizitează stațiunea, personalul medico-sanitar din cadrul Spitalului Orășenesc este insuficient și nu poate acoperi toate necesitățile de îngrijire.

În perioada 01.05.2018-30.09.2022 se derulează proiectul de investiție finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 8 privind modernizarea ambulatoriului din cadrul Spitalului Orășenesc Gura Humorului. Drept urmare, începând cu luna aprilie a anului 2022, Spitalul Orășenesc Gura Humorului și-a extins gama de servicii medicale oferite, în contract cu Casa de Asigurări de Sănătate și Direcția de Sănătate Publică Suceava, pentru următoarele specialități: endocrinologie, chirurgie generală și pneumologie.

Servicii sociale

Integrarea în comunitate a grupurilor care se află în situații de risc social reprezintă un obiectiv principal al Agendei 2030 și o prioritate în combaterea sărăciei și a excluziunii sociale.

Harta serviciilor sociale din județul Suceava sintetizează ajutorul social oferit și modul în care acesta se concretizează la nivelul beneficiarilor:

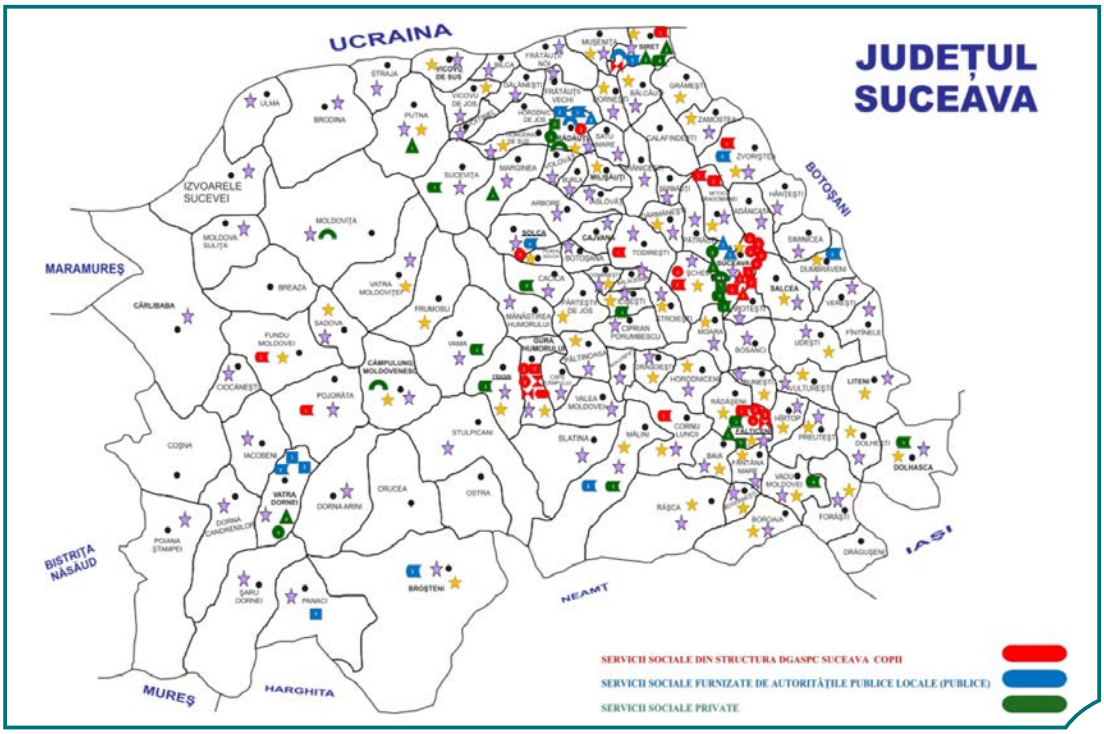

Sursa: http://dgaspcsv.ro/harta-serviciilor-sociale/

Figura 91 – Harta serviciilor sociale din județul Suceava

Misiunea Direcţiei Generale de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului a judeţului Suceava este de a asigura persoanelor domiciliate pe raza sa de acţiune un sistem de asistenţă socială care să răspundă nevoilor identificate și să ofere o securitate socială universală și cuprinzătoare.

Grupurile sprijinite de Direcția de Asistență Socială a Orașului Gura Humorului sunt:
- persoanele cu dizabilități;
- victimele violenței în familie;
- persoanele cu venituri reduse;
- familiile fără venituri;
- persoanele vârstnice dependente.

Sub egida Direcţiei Genereale de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului funcționează la nivelul orașului Gura Humorului următoarele servicii sociale:
- 2 servicii rezidențiale de tip familial pentru copiii cu dizabilități;
- 3 servicii rezidențiale de tip familial pentru copiii fără dizabilități;
- 2 centre de recuperare;

Centrul de Servicii Multifuncţionale pentru Copilul aflat în dificultate Gura Humorului este o structură funcţională în cadrul Direcţiei Generale de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului acreditat conform Certificatului de acreditare seria AF nr.001628/05.01.2015 şi cuprinde următoarele componente:

1. Case şi Apartamente de tip familial pentru copilul cu dizabilităţi;
2. Case şi Apartamente de tip familial pentru copilul normal;
3. Centrul de Recuperare /Atelier de ţesături și împletituri din sfoară;

Principalele activităţi din serviciul social sunt următoarele:

a) de furnizare a serviciilor sociale de interes public general/local, prin asigurarea activităţii de:

- reprezentare a furnizorului de servicii sociale în contractul încheiat cu familia/ reprezentantul legal/beneficiar;
- găzduire pe perioada plasamentului în funcţie de nevoile individuale ale beneficiarilor;
- îngrijire și asistență;
- alimentație;
- asistență pentru sănătate;
- evaluare și planificare;
- informare și consiliere socială;
- menținerea echilibrului psiho-afectiv și optimizare personală prin consiliere psihologică;
- abilitare și reabilitare pentru menținerea /dezvoltarea potențialului funcțional;
- menținerea/dezvoltarea deprinderilor cognitive ale beneficiarilor;
- menținerea/dezvoltarea deprinderilor zilnice a beneficiarilor;
- menținerea/dezvoltarea deprinderilor de comunicare;
- menținerea/dezvoltarea deprinderilor de mobilitate;
- menținerea/dezvoltarea deprinderilor de autoîngrijire;
- menținerea/dezvoltarea deprinderilor de îngrijire a propriei sănătăți;
- menținerea/dezvoltarea deprinderilor de autogospodărire;
- menținerea/dezvoltarea deprinderilor de interacțiune și stabilire a relațiilor interpersonale;
- menținerea/îmbunătățirea nivelului de educație/pregătire pentru viață;

- asistență și suport pentru luarea unei decizii;
- implicarea beneficiarilor în viața socială și civică a comunității.

b) de informare a beneficiarilor, potențialilor beneficiari, autorităților publice și publicului larg despre domeniul său de activitate, prin asigurarea următoarelor activități:

- promovarea imaginii şi activităţii serviciului;
- sesiuni de informare a beneficiarilor şi a familiilor acestora privind serviciile acordate, modul de organizare şi funcţionare a serviciului;
- relaţionare şi comunicare permanentă cu alţi furnizori de servicii şi cu întreaga comunitate, colaborare şi parteneriat cu instituţii diverse;
- elaborarea de rapoarte de activitate.

c) de promovare a drepturilor beneficiarilor și a unei imagini pozitive a acestora, de promovare a drepturilor omului în general, precum și de prevenire a situațiilor de dificultate în care pot intra persoanele beneficiare care fac parte din categoriile vulnerabile, prin asigurarea următoarelor activități:

- promovarea şi protejarea drepturilor beneficiarilor, respectarea demnităţii acestora şi a familiilor şi protejarea împotriva eventualelor riscuri;
- drepturile beneficiarilor sunt aduse la cunoştinţa acestora şi a personalului şi sunt respectate în toate etapele procesului de furnizare a serviciului;
- asigurarea confidenţialităţii care este cunoscută de personal şi beneficiari;
- participarea egală a beneficiarilor în procesul de furnizare a serviciilor;
- evaluarea satisfacţiei beneficiarilor în legătură cu modul în care confidenţialitatea datelor personale este respectată.

d) de asigurare a calității serviciilor sociale prin realizarea următoarelor activități:

- elaborarea instrumentelor standardizate utilizate în procesul de acordare a serviciilor;
- realizarea de evaluări periodice a serviciilor prestate;
- perfecţionarea continuă a personalului, evaluarea nivelului de competenţă a personalului;
- măsurarea satisfacţiei beneficiarului cu privire la condiţiile de furnizare a serviciilor şi facilităţilor oferite;

e) de administrare a resurselor financiare, materiale și umane ale centrului prin realizarea următoarelor activități:

- evaluarea nevoilor de personal şi propuneri privind organigrama centrului;
- participarea la elaborarea proiectului de buget şi a Planului anual de achiziţii;
- aplicarea procedurii cu privire la plata contribuţiei beneficiarilor;
- evaluarea periodică a centrului de către instituţia care îl coordonează metodologic şi îl finanţează, conform unui set de indicatori care privesc eficienţa administrării resurselor umane, financiare şi materiale.

Scopul serviciului social este de a asigura accesul copiilor și tinerilor aflați în dificultate, pe o perioadă determinată, la găzduire, îngrijire, educație și pregătire în vederea reintegrării sau integrării familiale și socio-profesionale.

Beneficiarii serviciului social sunt copii/tineri cu sau fără dizabilități separați temporar sau definitiv de părinți ca urmare a stabilirii măsurii de plasament în condițiile Legii nr.272/2004, republicată, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare.

Centrul de recuperare - înființat prin Hotărârea Consiliului Județean Suceava nr. 43 din 28.03.2014, în vederea asigurării funcționării acestuia cu respectarea standardelor minime de calitate aplicabile şi a asigurării accesului persoanelor beneficiare la informații privind condițiile de admitere, serviciile oferite, fiind o componentă funcțională în structura Direcției Generale de Asistență Socială şi Protecția Copilului Suceava, aflată în subordinea Consiliului Județean Suceava, fără personalitate juridică, având sediul în Gura Humorului, str. Moldovei nr. 40, județul Suceava.

Centrul de recuperare a fost înființat printr-un proiect PIN de închidere a instituțiilor de tip vechi şi înființare de centre de recuperare şi case de tip familial. Centrul de recuperare este structurat pe 5 cabinete de specialitate, un birou administrativ, biroul şefului de centru, o cameră de zi destinată activităților de grup şi două băi.

Identificarea serviciului social:

Centrul de recuperare, cod serviciu social 8891 CZ–C III este înființat şi administrat de furnizorul Direcției Generale de Asistență Socială şi Protecția Copilului a județului Suceava, acreditat conform Certificatului de acreditare AF 001628 din 05.01.2015, cu sediul în Gura Humorului, str. Moldovei nr. 40, județul Suceava.

Scopul serviciului social „Centrul de recuperare" este de a oferi programe şi planuri de intervenție specifice, obiective şi activități, pe termen scurt, mediu şi lung pentru copii/tineri cu nevoi speciale uşoare, medii, grave şi severe, separați definitiv său temporar de părinți, condiții optime de dezvoltare, educație, îngrijire medicală, recuperare, formare deprinderi minime de viață, în vederea depăşirii situațiilor de dificultate, prevenirii şi combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale şi creşterii calității vieții.

Centrul de recuperare se adresează nediscriminatorii copiilor/tinerilor cu dizabilități, beneficiari ai Centrului de Servicii Multifuncționale pentru copilul aflat în dificultate Gura Humorului cât și din comunitate.

Beneficiarii serviciilor sociale acordate în serviciul social „Centrul de recuperare" sunt:
a) copiii cu dizabilități severe / accentuate/ moderate /uşoare, din comunitate, cu certificate de încadrare în grad de handicap, cu vârsta cuprinsă între 3 și 18 ani, aflați în situații de dificultate, care au domiciliul pe raza administrativ-teritorială a județului Suceava;

b) copii cu dizabilități severe/ accentuate/ moderate/ uşoare, cu certificate de încadrare în grad de handicap, cu vârsta cuprinsă între 3 și 18 ani, din cadrul Centrului de Servicii Multifuncționale pentru copilul aflat în dificultate Gura Humorului.

- **un centru multifuncțional destinat tinerilor care au părăsit sistemul de protecție;**

Funcționarea acestui centru duce la rezolvarea, conform capacităților, unei probleme dureroase în sistemul de protecție socială din România: protejarea tinerilor și după ce aceştia sunt nevoiți să părăsească centrele, la majorat. Tinerii aflați în această situație vor găsi în centru, pentru o perioadă limitată de până la 3 ani, găzduire, mâncare, dar mai ales asistență și consiliere în vederea integrării în societate, pentru găsirea unui loc de muncă. Altfel spus, tinerii ieşiți din sistem nu vor mai fi aruncați în voia sorții după ce au împlinit 18 ani, cineva îngrijindu-se de ei, o vreme, pentru ca să poată să aibă cu ce se ține pe propriile picioare. Centrul are o capacitate de 40 de locuri.

"Centrul Social cu Destinație Multifuncțională" Gura Humorului este un serviciu social, de tip rezidențial, fără personalitate juridică, în structura funcțională a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului a Județului Suceava.

"Centrul Social cu Destinație Multifuncțională Gura Humorului" a fost înființat în anul 2012 ca urmare a implementării Proiectului Privind Incluziunea Socială, finanțat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare B.I.R.D și cofinanțat de Consiliul Județean Suceava, din necesitatea de a oferi tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului după împlinirea vârstei de 18 ani, (tineri care nu au familii, nu au locuință, nu dispun de mijloace financiare necesare închirierii unei locuințe, nu au loc de muncă), măsuri/servicii de prevenire a excluziunii sociale și de intervenție pentru protecția lor în scopul integrării sociale și profesionale a acestora.

Serviciul social „Centrul Social cu Destinație Multifuncțională" este înființat prin Hotărârea Consiliului Județean Suceava nr. 110 din 20.08.2012 și funcționează în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Suceava.

Scopul serviciului social „Centrul Social cu Destinație Multifuncțională" Gura Humorului este de a oferi servicii sociale de tip rezidențial, realizate pentru a răspunde nevoilor individuale ale tinerilor care au părăsit sistemul de protecție a copilului în vederea prevenirii excluziunii sociale a acestora, integrării socio-profesionale și traversării perioadei de dezinstituționalizare prin asigurarea de găzduire pentru o perioadă determinată de timp, consiliere psihologică și suport emoțional, consiliere juridică, socializare și activități culturale, dezvoltare abilități de viață independentă.

Beneficiarii serviciilor sociale acordate în cadrul „Centrul Social cu Destinație Multifuncțională" sunt:

- tinerii care părăsesc sistemul de protecție a copilului după împlinirea vârstei de 18 ani, potrivit prevederilor art. 55, alin. (2) din Legea 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și nu au posibilitatea revenirii în propria familie, fiind confruntați cu riscul excluderii sociale;
- familiile de tineri aflate în dificultate în care cel puțin unul dintre parteneri a fost instituționalizat;
- tinerii care părăsesc sistemul de protecție a copilului și nu au locuință sau nu dispun de mijloacele financiare necesare închirierii unei locuințe;

Capacitatea maximă a centrului este de 40 locuri.

Centrul Social cu Destinație Multifuncțională oferă beneficiarilor următoarele servicii:

- Găzduire, asigurarea condițiilor necesare pentru un trai autonom în vederea facilitării/dezvoltării deprinderilor de viață independentă;
- Găzduire pe o perioadă limitată de timp, conform prevederilor art.51, alin (3) din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată cu modificările și completările ulterioare, tânărul beneficiază de o măsură de protecție de până la 2 ani;
- Asigurarea unei indemnizații de hrană potrivit legislației în vigoare;
- Asigurarea costurilor de întreținere;
- Acompaniere pluridisciplinară (consiliere psihologică, socială, juridică, educație privind viața independentă, mediere profesională);
- Asigurarea accesului la serviciile destinate tinerilor în vederea integrării socio-profesionale;
- Asigurarea suportului psiho-social împreună cu beneficiarul pe perioada rezidenței și imediat după părăsirea sistemului;

- Identificarea unor posibile resurse pentru autonomizare (cursuri de reconversie profesională, găsirea unor locuri de muncă);
- Securitate fizică și psihică/atmosferă de tip familial.

Strategia de intervenție și serviciile oferite sunt evaluate periodic (la 6 luni) și adaptate nevoilor fiecărui tânăr în parte. Tinerii sunt motivați să își asume responsabilitatea propriei vieți. Aceștia locuiesc singuri (fără supraveghetori de noapte) și sunt plasați în situația de a se autogospodări. Un educator specializat asigură practica supervizată a deprinderilor de viață independentă prevăzute în planul de intervenție iar personalul de specialitate(consilier juridic, psiholog, asistent social) asigură evaluarea nevoilor, elaborarea și implementarea planurilor de viață și a planului de dezvoltare profesională.

- **un centru destinat victimelor violenței în familie;**

"Centrul Multifuncțional Destinat Victimelor Violenței în Familie" Gura Humorului este un serviciu social, de tip rezidențial, fără personalitate juridică, în structura funcțională a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului a Județului Suceava.

Centrul Multifuncțional Destinat Victimelor Violenței în Familie Gura Humorului a fost înființat în anul 2012 ca urmare a implementării Proiectului Privind Incluziunea Socială, finanțat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare B.I.R.D și cofinanțat de Consiliul Județean Suceava, din necesitatea de a oferi servicii specializate de asistență socială victimelor violenței domestice.

Serviciul social „Centrul Multifuncțional Destinat Victimelor Violenței în Familie" este înființat prin Hotărârea Consiliului Județean Suceava, Nr. 110 din 20.08.2012 și funcționează în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Suceava.

Scopul serviciului social „Centrul Multifuncțional Destinat Victimelor Violenței în Familie" constă în prevenirea și combaterea violenței domestice prin asigurarea de găzduire pentru o perioadă de timp determinată, recuperare și îngrijire, consiliere juridică, consiliere psihologică și suport emoțional, consiliere psihosocială în vederea depășirii traumei și adaptării la o viață activă pentru realizarea inserției sociale, profesionale, familiale a victimei violenței domestice.

Beneficiarii serviciilor sociale acordate în cadrul „Centrului Multifuncțional Destinat Victimelor Violenței în Familie" sunt:

a) adulți victime ale violenței domestice- în sensul Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, modificată și completată prin Legea nr. 174/2018;

b) cupluri părinte/reprezentant legal copii.

Beneficiarii serviciilor sociale acordate în „Centrul Multifuncțional Destinat Victimelor Violenței în Familie" au domiciliul/reședința pe raza județului Suceava.

Centrul Multifuncțional Destinat Victimelor Violenței în Familie Gura Humorului oferă mai multe tipuri de servicii victimelor violenței printre care:

- Asistență socială - activități care au ca principal obiectiv scoaterea victimei violenței domestice din starea de criză și oferirea de suport; colaborarea cu instituțiile locale de asistență socială; integrarea/reintegrarea socială a beneficiarelor, acestea fiind încurajate și sprijinite să-și reia contactele sociale, să-și organizeze și să-și planifice propria viață cu eliminarea riscului de violență în familie, să se integreze/reintegreze pe deplin în societate; intermedierea de locuri de muncă prin furnizarea de informații privind piața muncii și evoluția ocupațiilor, instruirea în metode și tehnici de căutare a unui loc de muncă și de prezentare la interviuri.

- Consiliere psihologică, consiliere individuală și terapie de grup pentru femeile victime ale violenței domestice. Împreună cu victima se caută resursele din viața ei pe care se poate baza pentru depășirea situației în vederea găsirii alternativelor la problema pe care o are și alegerea celei mai eficiente prin tehnica rezolvării de probleme. De consiliere psihologică beneficiază și copii minori ai victimei, martori ai violențelor și abuzurilor din familie.
- Consiliere juridică —în cadrul căreia femeile victime ale violenței în familie primesc informații privind: drepturile de care pot beneficia, modul în care își pot exercita drepturile, procedurile juridice aplicabile. Prin activitățile de consiliere juridică se oferă ajutor în elaborarea unor documente și orientarea către instituțiile competente. Scopul consilierii juridice îl reprezintă asigurarea confortului și securității prin respectarea prevederilor legale și a drepturilor fiecărei persoane. Prin prezentarea mijloacelor legale care stau la îndemâna victimei, consilierul juridic o poate încuraja pe victima violenței în familie să iasă din relația conflictuală de cuplu și să utilizeze instrumentele legale de protecție respectiv introducerea unei cereri de divorț și/sau depunerea cererii privind emiterea ordinului de protecție împotriva agresorului. Prin toate aceste activități de consiliere juridică victima este ajutată să conștientizeze și să înțeleagă drepturile pe care le are și modul concret în care o va afecta fiecare decizie și efectele juridice care decurg din acțiunile sale.

Centrul dispune de spații amenajate și dotate corespunzător desfășurării:

- activităților/terapiilor de integrare/reintegrare socială — centrul dispune de un cabinet pentru servicii de asistență socială, cabinet psihologic, cabinet juridic, spații destinate derulării activităților/terapiilor de integrare/reintegrare socială dotate cu mobilierul, materialele și echipamentele adecvate.
- Supravegherea sănătății— Pentru supravegherea stării de sănătate, centrul facilitează accesul beneficiarilor la servicii medicale de specialitate din ambulatoriu sau după caz spitale.
- Siguranța beneficiarilor— Centrul asigură beneficiarilor un mediu de locuit sigur și adaptat nevoilor acestora, dispune de dotări, echipamente și personal care asigura securitatea beneficiarilor.
- Cazarea beneficiarilor— Centrul asigura fiecărui beneficiar un spațiu de cazare personal, corespunzător nevoilor proprii.

Centrul asigură obiecte de cazarmament adecvate și păstrate în stare corespunzătoare(curate, neuzate) — Fiecare beneficiar dispune de lenjerie de pat, pături și alte obiecte de cazarmament, curate și în stare bună, astfel încât să se asigure un minim de confort și condiții de igienă.

Centrul asigură condițiile necesare pentru prepararea hranei și servirea meselor, asigurând produsele alimentare necesare preparării hranei și încurajează beneficiarii să-și prepare singuri hrana.

- **o rețea de asistență maternală și un serviciu de plasament pentru familia lărgită/persoane fără grad de rudenie.**

În conformitate cu cele mai recente date furnizate de primăria Gura Humorului, numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială este în creștere, cu o tendință de regres în anul 2019. Trendul ascendent începând cu anul 2020 poate fi plasat în contextul debutului pandemiei de COVID-19 care a accentuat și agravat lipsa neajunsurilor din punct de vedere economic, social, medical.

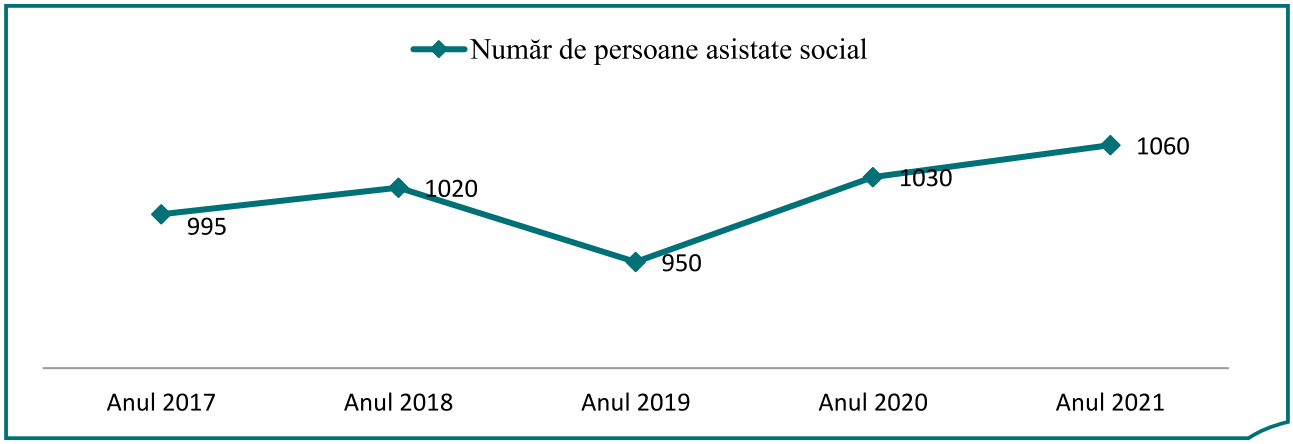

Sursa: Date prelucrate de elaborator în baza informațiilor furnizate de primăria GH

Figura 92 – Număr de personae asistate social

I.3.6. Educație și nivelul de pregătire

Factorul esențial în dezvoltarea economiei unei localități este reprezentat într-o foarte mare măsura de capitalul uman. Deși este dificil de cuantificat și reprezintă în sine un concept controversat, gradul de calificare al capitalului uman este în strânsă corelație cu nivelul de educație.

Numărul unităților de educație din regiune reprezintă 15,5% din numărul total existent la nivel national, procent în usoara creștere față de 2012, în condițiile scăderii numărului total de unități la nivel național și a creșterii lor la nivel regional - însumând 1.093 unități în 2018. Populația scolară reprezintă 17,3% din totalul populației școlare la nivel național — însumand 614.504 elevi și studenți (2018). Acest aspect este corelat cu faptul că regiunea deține cel mare mare efectiv de persoane dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale României.

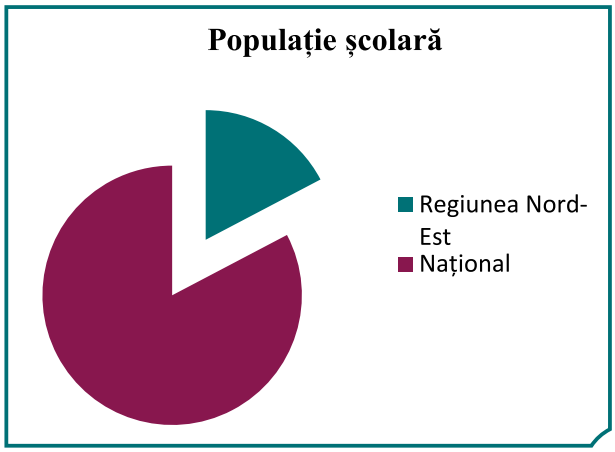

Sursa: SIDU Nord-Est

Figura 93 – Unități de educație

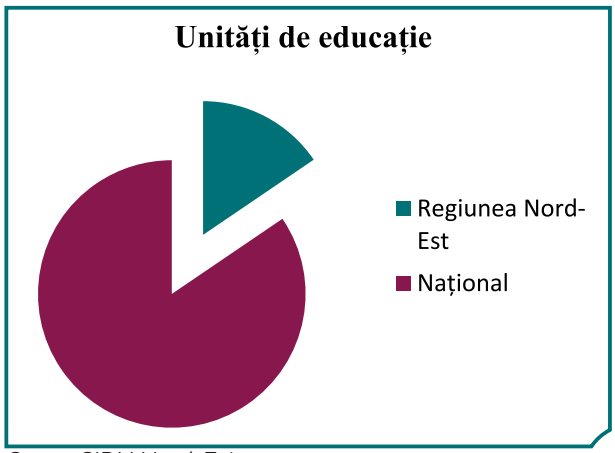

Sursa: SIDU Nord-Est

Figura 94 – Populație școlară

În orașul Gura Humorului își desfășoară activitatea 7 unităţi de învăţământ, acestea fiind următoarele:

1. Școala cu clasele I-VIII Nr. 1, care cuprinde următoarele structuri de învățământ:

- Grădinița cu Program Normal Voroneț;
- Grădinița cu Program Normal Boureni;
- Școala cu Clasele I-IV Boureni.

2. Școala cu clasele I-VIII Nr. 2 „Petru Comarnescu”;

3. Școala cu clasele I-VIII Nr. 3 „Teodor Bălan”;

4. Grădinița cu Program Normal, Nr. 1 „Lumea copilăriei” (cuprinde și Grădinița cu Program Normal „Pinochio”);

5. Grădinița cu Program Prelungit Nr. 2 „Căsuța Piticilor”;

6. Colegiul „Alexandru cel Bun”;

7. Centrul Școlar pentru educație incluzivă „Sfântul Andrei”.

Clubul Sportiv Școlar Gura Humorului (Sală Polivalentă) și **Clubul Elevilor Gura Humorului** reprezintă alte instituții incluse în sistemul educațional al orașului.

Grădinița cu Program Normal, Nr. 1 „Lumea copilăriei” a luat ființă în anul 1938 sub denumirea de „Şcoala de copii mici”, cu două grupe de copii, fiind prima instituţie de învăţământ preşcolar din oraş şi printre primele grădiniţe care au funcţionat în judeţul Suceava. În cadrul acestei instituții este cuprinsă și Grădinița cu Program Normal „Pinochio”. Clădirile în care funcționează grădinițele necesită lucrări de reabilitare, implementarea unui sistem de supraveghere și pază, sistem de protecție împotriva incendiilor și dotarea sălilor cu echipamente specifice didactice.

Grădinița cu Program Prelungit Nr. 2 „Căsuța Piticilor” a fost înființată în anul 2005, fiind situată într-o zonă dezavantajată din punct de vedere socio-economic, conform evaluării ARACIP din perioada 2014 - 2015. Instituția necesită lucrări de reabilitare termică, achiziționare de echipamente specifice didactice și de mobilier specific unei grădinițe cu program prelungit (vestiare, pătuțuri, saltele, etc.). De asemenea, este necesară dotarea blocului alimentar și a spălătoriei cu aparatură electrică și mobilier specific.

Școala Nr. 1 a fost atestată în anul 1812, fiind prima școală de băieți din Gura Humorului. Prezenta clădire a școlii datează din anul 1904, fiind propusă ca monument arhitectonic cu aspect austriac de secol XIX. În prezent, școala include 4 corpuri de clădire: Corpul A (construit în anul 1812), Corpul B (construit în anul 1885), Corpul C (construit în anul 1961) și Corpul D (construit în anul 1902). Corpul Principal A necesită reabilitare și extindere din cauza degradării infrastructurii. În privința clădirii Grădiniței Voroneț, spațiul exterior și cel interior necesită reamenajare și modernizare pentru o bună desfășurare a activității. Clădirea Școlii Primare Boureni este inclusă în planul de modernizare a infrastructurii educaționale, fiind necesare lucrări de refacere a gardului și a trotuarelor din cadrul instituției, dotarea cu echipamente didactice specifice, reabilitarea termică și construirea unui grup sanitar pentru elevi și personalul angajat.

Școala cu clasele I-VIII Nr. 2 a fost înființată în anul 1910, fiind denumită Eco Școala „Petru Comarnescu", ca urmare a programului Eco Școală implementat în anul 2000. Această instituție a primit în anul 2003 Steagul verde și statutul de Eco-Școală. Instituția cuprinde 3 corpuri de clădire: Corpul A (construit în anul 1910), Corpul B (construit în anul 1885) și Corpul C (construit în anul 1975). Investițiile necesare acestei instituții sunt referitoare la achiziționarea echipamentelor didactice moderne (Sistem Smartboard cu videoproiector). De asemenea, clădirile necesită reabilitare termică și extinderea corpului de Clădire B.

Școala cu clasele I-VII Nr. 3 a fost inaugurată în anul 1976, pe data de 15 septembrie. În anul 1978 a fost dat în folosință atelierul școlii. În perioada 1978 - 1983, școala a integrat nivelul de învățământ treapta I liceu. În anul 1997 clădirile au fost dotate cu centrală termică pe gaz metan. De asemenea, aceasta cuprinde o sală de sport (construită în anul 1978), Corpul A (construit în anul 1976) și Atelierul școlar (construit în anul 1977). Învățământul liceal din Gura Humorului a fost instituit în anul 1909, fiind dată în folosință o clădire în care au funcționat primele șase clase de liceu. Cursurile predate în această instituție erau în limba germană. În prezent, instituția prezintă o uzură fizică și morală și necesită reabilitarea termică, extinderea sălilor și dotarea cu echipamente didactice performante. Terenul de sport al acestei școli va fi amenajat cu gazon artificial, sala de sport va fi extinsă, iar clădirea atelierului va fi reabilitată.

Colegiul „Alexandru cel Bun" funcționează din anul 2008, dispunând de ateliere școlare și laboratoare în stare bună. Această unitate de învățământ funcționeză în 6 corpuri de clădire: Corp A (construit în anul 1972), Corp B (construit în anul 1964), Cămin pentru elevi (construit în anul 1972), Sală de sport (cosntruită în anul 1972), Cantină (construită în anul 1972), Ateliere școlare (construite în anul 1972). Instituția intenționează modernizarea sistemului de predare prin achiziționarea echipamentelor didactice performante și a mobilierului specific unităților de învățământ. Corpul A și Corpul B necesită reabilitare termică, iar terenurile de sport necesită refacerea suprafețelor de joc.

Învățământul special a fost înființat în anul 1974, având clase de învățământ special pentru copii cu deficiență mintală. **Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Sfântul Andrei”** dispune de 10 clădiri care asigură condiții optime pentru învățământul special.

Începând cu anul 2009, această instituție includea 3 niveluri de școlarizare: învățământ primar, învățământ gimnazial și învățământ liceal (ciclul inferior). Titulaturile pe care le-a avut această școală de-a lungul timpului au fost următoarele: Şcoala Ajutătoare (1975 - 1993), Centrul Şcolar „Sf. Andrei” (1994 - 2008), Centrul Şcolar pentru Educaţie Incluzivă „Sf. Andrei” (2009- 2012), Centrul Şcolar de Educaţie Incluzivă „Sf. Andrei” (2012 - 2013).

Conform datelor înregistrate de Institutul Național de Statistică la nivelul anului 2014, cele 7 unități școlare aveau un număr total de 161 de săli de clasă, cele mai multe fiind alocate învățământului liceal (67.7%). De asemenea, în Orașul Gura Humorului numărul atelierelor școlare din cadrul unităților de învățământ era de 11, toate fiind alocate sistemului liceal.

În ceea ce privește numărul laboratoarelor școlare, în anul 2014 s-au înregistrat 24 de astfel de spații amenajate, cele mai multe regăsindu-se în învățământul liceal.

Numărul total al sălilor de gimnastică din cadrul unităților de învățământ din Orașul Gura Humorului era de 6, cele mai puține aparținând învățământului primar și gimnazial (inclusiv cel special).

Potrivit datelor oficiale, numărul total al calculatoarelor înregistrate la nivelul anul 2014 în aceste unități școlare era de 273. Din total, 97 de PC-uri erau utilizate în învățământul primar și gimnazial (inclusiv cel special) și 176 erau utilizate în învățământul liceal.

Populația școlară

Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la nivelul anului 2020 în Orașul Gura Humorului populația școlară era de 4.127 elevi.

Așa cum rezultă din graficul alăturat, populația școlară domninată este reprezentată de elevii înscriși în învățământul primar și gimnazial (1.810 elevi), fiind urmată apoi de elevii înscriși în învățământul liceal (1.259 elevi) și în grădinițe (507 elevi). La polul opus, elevii înscriși în învățământul profesional sunt mai puțin numeroși (450 elevi) și elevii înscriși în învățământul postliceal (101 elevi).

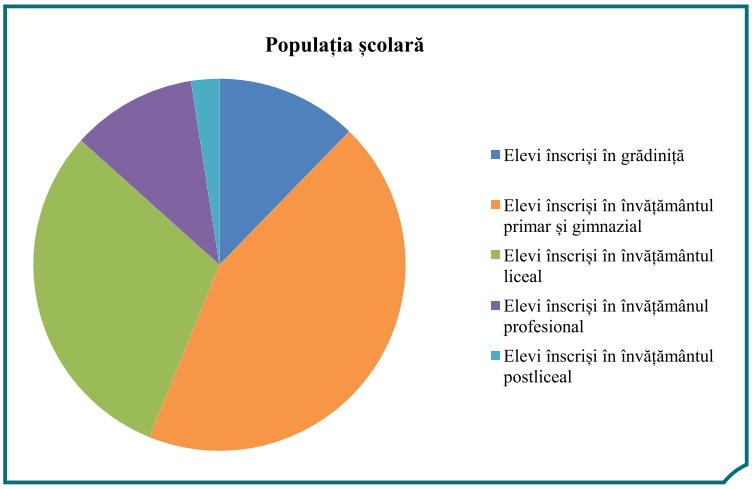

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 95 – Populația școlară

Numărul de absolvenți și rata abandonului școlar

La nivel județean cele mai mari nivele pentru rata abandonului școlar în învățământul profesional s-au înregistrat în județele Suceava (6,9%), Neamț (6%) și Bacău (5,7%%), în anul școlar 2016-2017. Totodată, în anul școlar 2017-2018 se constată o dublare a abandonului școlar pentru acest nivel de învățământ în județul Neamț (12,5%), o valoare ridicată înregistrandu-se și în județul Vaslui (8,89%).

Rata abandonului școlar are niveluri reduse pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, nivelurile înregistrate în ultimii cinci ani școlari fiind ușor inferioare nivelului național (cu excepția învățământului postliceal și de maiștri). Singurele forme de învățământ unde rata abandonului școlar are valori mai mari sunt învățământul profesional și cel postliceal.

Din evidențele inspectoratelor școlare județene rezultă că principalii factori care conduc la abandonul școlar sunt:

- Plecarea unuia sau ai ambilor părinti în străinătate și încredințarea copiilor în grija unor persoane lipsite de autoritate;
- Nivelul scăzut al veniturilor ce determină pe de o parte imposibilitatea asigurării mijloacelor necesare pentru urmarea școlii, iar pe de altă parte „orientarea" școlarilor către activitățile economice ale familiilor (situație specifică comunităților din zonele rurale unde se practică o economie de subzistență, pentru copiii cu vârsta de 10-18 ani);
- Insuficienta consiliere asigurată de către școală;
- Lipsa unui model educațional oferit în familie;
- Lipsa de promovare a modelelor de succes din societate. În regiune, abandonul școlar se înregistrează și în comunitățile urbane în care există concentrată o pondere importantă a populatței de etnie romă (situație prezentată în detaliu la secțiunea dedicată grupurilor defavorizate).

Autoritățile locale au venit adeseori în sprijinul acestora prin:

- Măsuri care vizează reducerea fenomenului: implementarea de programe de reintegrare în sistemul educațional a acelora care au părăsit școala - organizarea și derularea de programe tip „Școala după școală";
- Măsuri care vizează prevenirea fenomenului: implementarea programului de educație timpurie incluzivă – asigurarea accesului copiilor din grupurile dezavantajate la infrastructură și serviciile educaționale.

În ceea ce privește numărului de absolvenți din orașul Gura Humorului, la nivelul anului 2019, numărul total de absolvenți a fost de 694 elevi, din totalul de de 4.227 de elevi înscriși. Acest număr înseamnă un procent de 16,41% absolvenți. Procentul extrem de redus indică o rată a abandonului școlar ridicată și o problemă cu care se confruntă sistemul educațional.

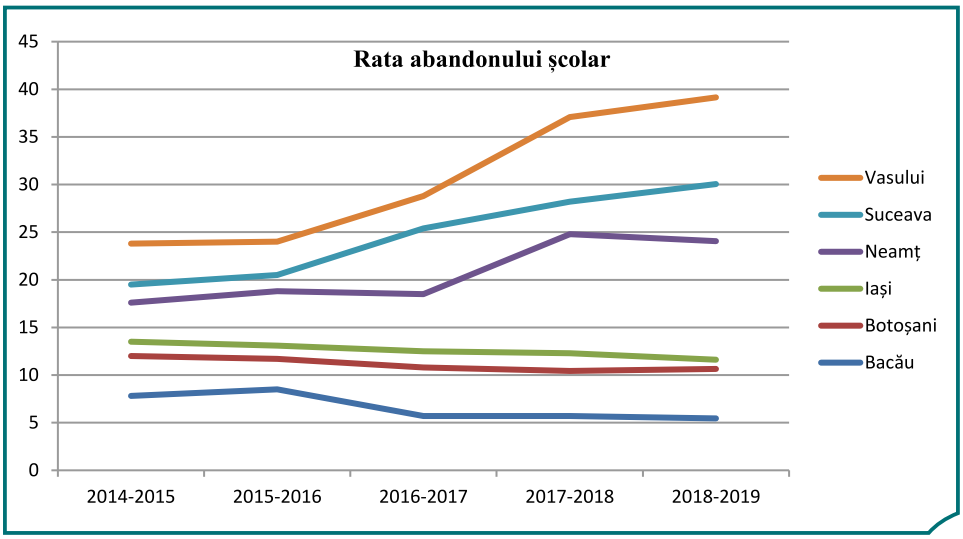

Sursa: SIDU Nord-Est

Figura 96 – Rata abandonului școlar la nivel regional

Personalul didactic

Cadrele didactice din învățământul din Orașul Gura Humorului erau în număr de 301, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică în anul 2020. Conform datelor analizate, numărul cadrelor didactice de la nivelul orașului a crescut gradual începând cu anul 2017.

Conform datelor analizate, în medie, un cadru didactic predă unui număr de 14 elevi.

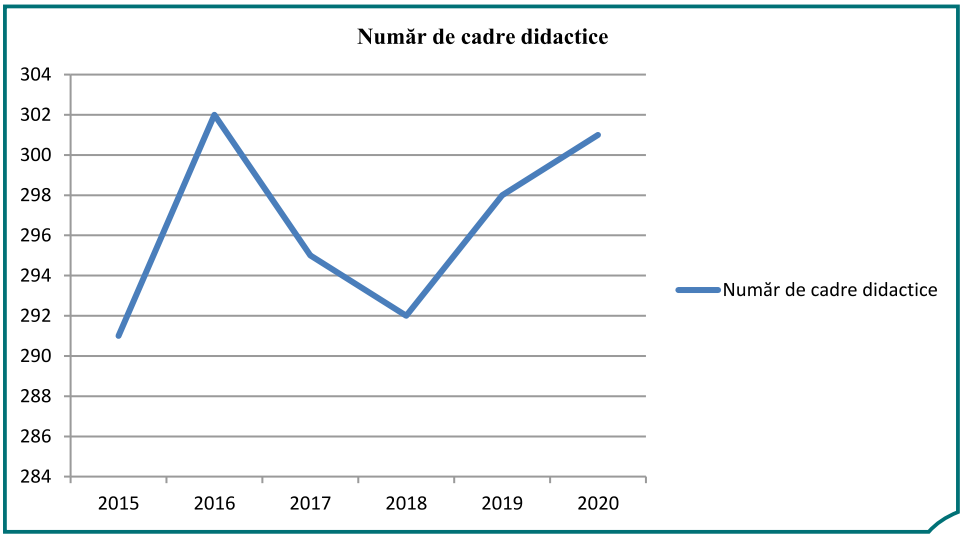

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 97 – Număr de cadre didactice

I.3.7. Cultură și timp liber

Orașul Gura Humorului este situat într-o regiune cu o bogată încărcătură istorică și culturală, Bucovina de Sud.

Prima menționare documentară a localității datează din data de 26 februarie 1490, într-un act emis de cancelaria lui Ștefan cel Mare.

Orașul Gura Humorului își trage numele de la așezarea sa la gura de vărsare a râului Humor în râul Moldova. În ceea ce privește denumirea râului Humor, una dintre legendele locale vorbește despre trecerea tătarilor pe aceste meleaguri la o dată nedeterminată (posibil în anul 1241), când ploile abundente umflaseră apele pârâului făcând imposibilă trecerea sa. Tătarii au numit această apă „Homor", ceea ce în limba turanică vorbită de ei înseamnă „repede". Evoluția în timp a denumirii a dus la transformarea „Homor"-ului în „Humor". Cu toate acestea, chiar și în prezent, unele persoane vârstnice pronunță „Homor" în loc de „Humor".

Prin Hotărârea Guvernului nr. 114/2005 se aprobă atestarea localității Gura Humorului din județul Suceava, ca „stațiune turistică de interes național." Prin urmare, imaginea orașului se schimbă radical prin aplicarea unui program PHARE al Uniunii Europene, în valoare de 8,9 milioane de euro.

În cadrul proiectului intitulat „Pârtie de schi, Orientare Turistică, Parc Lunca Moldovei, Agrement, Sport", în Gura Humorului este amenajată o pârtie de schi cu o lungime de 1.350 de metri, dotată cu un telescaun și cu o instalație de produs zăpadă. Începând cu luna ianuarie 2010, pârtia de schi „Șoimul" este dată în folosință, fiind dotată cu instalație de nocturnă pe toată lungimea de 1.350 metri, cu telescaun și cu o instalație de produs zăpadă. De asemenea, la baza pârtiei există o parcare pentru 360 autoturisme și 9 autocare.

În zona de agrement „Ariniș" este construită o piscină acoperită, de dimensiuni olimpice, un bazin de înot destinat copiilor, și sunt amenajate și construite opt terenuri de sport, plus o nocturnă, precum și un patinoar artificial. Complexul este inaugurat în data de 1 mai 2010. În cadrul proiectului se realizează și iluminatul public în Parcul Dendrologic Ariniș. În zona de acces spre pârtie, pe malul drept al râului Moldova, este amenajat un loc de campare, cu toate utilitățile necesare rulotelor.

Manifestările culturale din Orașul Gura Humorului se desfășoară cu sprijinul Primăriei și a Consiliului Local (festivaluri, simpozioane, expoziții etc) în colaborare cu instituțiile de cultură aflate în subordinea acestora (Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina și Casa de Cultură).

Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina

Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina reprezintă o instituție singulară în rețeaua culturală românească, fiind înființat în anul 1958 de către învățătorul Constantin Scorțaru. În cadrul acestui muzeu funcționează și Galeria de Artă „Georges Cotos", care deține o colecție de 200 de tablouri ale artistului francez de origine română.

Tematica muzeului conturează viața satului bucovinean de la sfârșitul secolului al XIX-lea, oferind vizitatorilor detalii legate de calendarul bucovinean popular, tradiții, obiceiuri și practici tradiționale în domeniul agricol. La nivelul anului 2014, muzeul a fost vizitat de 3.582 persoane, reprezentând 0.8% din totalul vizitatorilor de muzee de la nivel județean. Comparativ cu anul 2010, Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina a avut cu 61.6% mai puțini vizitatori în anul 2014.

Figura 98 – Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina

Casa de Cultură

Casa de Cultură funcționează în prezent într-un spațiu care a fost inițial sinagogă. Cădirea este prevăzută cu o sală de spectacole, având o capacitate totală de 400 de locuri. Printre manifestările culturale organizate în colaborare cu alte instituții se pot enumera:

- „Doină, doină, cântec dulce" - luna iunie;
- „Umor la Gura Humorului ... de Zilele Humorului" - luna iunie/iulie a fiecărui an;
- „Toamnă la Voroneț" (festival de film și diaporamă) - luna octombrie.

Activitiăți sportive

Activitățile sportive din Gura Humorului sunt bine reprezentate de rugby, fotbal, atletism, volei, judo, tenis de masă, alpinism și escaladă sportivă. Astfel, turiștii și localnicii pot practica diferite sporturi în următoarele cluburi:

- Clubul Sportiv Școlar Gura Humorului;
- Clubul Sportiv Gura Humorului;
- Clubul Sportiv Dakiro;
- Clubul Sportiv Off-Road, care organizează competiții cu participare națională și internațională.

Pârtia de Ski Șoimul

Pârtia de schi Șoimul este dotată cu echipament telescaun, instalație nocturnă și instalație de zăpadă artificială. Această zonă este favorabilă practicării sporturilor de iarnă și reprezintă una dintre atracțiile Orașului Gura Humorului.

Figura 99– Pârtia de Ski Șoimul

Complexul de agrement Ariniș

Complexul de agrement Ariniș dispune de 6 terenuri de sport, o piscină în aer liber, o piscină acoperită, un bazin de înot pentru copii și un patinoar natural.

Biblioteci

Biblioteca orășenească: a fost înființată în anul 1950. În anul 1975 biblioteca s-a mutat în locația în care funcționează și astăzi, clădire care a fost inițial casă evreiască. Instituția nu a mai beneficiat de reparații capitale în ultimii ani, starea clădirii și a dotărilor acesteia fiind degradată. Biblioteca cuprinde:

- Secția de împrumut pentru cititorii adulți;
- Secția de împrumut pentru cititorii copii;
- Depozitul sălii de împrumut;

La nivelul anului 2014, conform Institutului Național de Statistică, în Orașul Gura Humorului funcționau 7 biblioteci, din care 1 reprezintă proprietate publică. Cele 162.041 de volume existente sunt la dispoziția cetățenilor din oraș. În anul 2014 au fost eliberate 47.637 volume, reprezentând 2.8% din totalul volumelor eliberate la nivel județean.

Numărul cititorilor activi din Gura Humorului este egal cu 6.468, fiind cu 25.2% mai mulți decât cei înregistrați în anul 2011.

I.3.8. Siguranța populației

Agenda 2030 a Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă urmărește, printre altele, să facă orașele incluzive, sigure, rezistente și durabil. UE s-a angajat să pună în aplicare această agendă.

În clasamentul mondial, România se regăsește în primele 50 de țări la toate cele trei categorii analizate, nevoi de bază (locul 41), oportunități (locul 45) și bunăstare (locul 50). Analizând punctajele acordate fiecăreia dintre coordonatele încadrate în cele trei categorii, țara noastră a obținut cele mai bune scoruri pentru accesul la comunicații și informații (locul 35), siguranța personală (locul 38), drepturile personale (locul 41) și accesul la educație avansată (locul 43).

În ceea ce privește orașul Suceava, datele furnizate de site-ul numbeo,ro arată că indicele de siguranță este unul moderat (49,88 pct).

În scopul asigurării ordinii și liniștii publice, precum și pentru creșterea eficienței pazei obiectivelor și a bunurilor aparținând domeniului public și privat ale orașului Gura Humorului, s-a înființat Poliția Comunitară ca urmare a legii nr. 371/2004. Este un serviciu aflat în subordinea directă a Primarului localității, contribuind la o creștere semnificativă a calității vieții locuitorilor prin asigurarea unui climat solid de pace socială în comunitate. În prezent, în cadrul orașului Gura Humorului activează 18 poliști locali și 20 polițiști de ordine publică. Raportat la totalul populației, numărul polițiștilor locali și al celor de ordine publică este unul redus, proporția fiind de sub 1% (număr polițiști/total populație).

O altă modalitate pe care autoritățile locale au implementat-o de-a lungul anilor pentru a asigura și monitoriza siguranța și ordinea publică a fost montarea de camere de supraveghere. În acest moment, la nivelul orașului Gura Humorului sunt montate 131 de camere de supraveghere, în punctele cheie și în zonele frecvent tranzitate.

I.4

MEDIUL

I.4.1. Contextul protecției mediului la nivelul județului Suceava

Un mediu curat este esenţial pentru sănătatea umană şi bunăstare. Totuşi, interacţiunile dintre mediu şi sănătatea umană sunt extrem de complexe şi dificil de evaluat. Aceasta face ca utilizarea principiului precauţiei să fie extrem de utilă. Cele mai cunoscute impacturi asupra sănătăţii se referă la poluarea aerului înconjurător, la calitatea proastă a apei şi la igienă insuficientă. Zgomotul reprezintă o problemă emergentă de sănătate şi de mediu. Schimbările climatice, diminuarea stratului de ozon, pierderea biodiversităţii şi degradarea solului pot afecta, de asemenea, sănătatea umană.

Sănătatea și bunăstarea oamenilor sunt strâns legate de starea mediului. Mediile naturale de bună calitate satisfac nevoile de bază, precum aer și apă curate și pământ fertil pentru producția de alimente, și energie și materie primă pentru producție. De asemenea, infrastructura verde folosește la reglarea climei și la prevenirea inundațiilor. Accesul la spații verzi oferă și numeroase posibilități de recreere și contribuie la starea de bine.

Figura 100 – Energie verde

Calitatea aerului

La nivelul județului Suceava calitatea aerului este monitorizată în mod constant prin intermediul a patru stații de monitorizare. Principalii poluați monitorizați sunt: dioxidul de sulf, oxizii de azot, monoxidul de carbon, ozonul și benzenul. În baza raportului anual de mediu emis de Agenția Națională pentru Protecția Mediului Suceava, în anul 2019 nu au fost înregistrate depășiri ale limitei maxime admise de poluare în ceea ce privește noxele emise în aer.

Raportat la sectoarele de activitate economică, domeniul energetic constituite factorul principal de emisie al ozonului, metalelor grele, al pulberilor primare în suspensie și al oxizilor de azot.

Calitatea solului

În ceea ce privește factorii de degradare ai solului, din Raportul de Mediu pentru anul 2019, reiese următoarea situație:

Factori de degradare		Suprafață (ha)
Eroziune	Suprafață	59.590
	Adâncime	1.723
Alunecări de teren		25.283
Inundabilitate		53.702
Acidifiere		240.515
Compactare		31.520
Deficit de elemente nutritive	Azot	188.143
	Fosfor	243.871
	Potasiu	47.753
Volum edafic redus		19.142
Exces de umiditate în sol		184.145
Terenuri nisipoase		175

Sursa: APM Suceava

Figura 101 – Tabel reprezentând supfrața solurilor din județul Suceava afectate pe factori de degradare în anul 2019

În urma analizei datelor se poate observa o suprafață extinsă a terneurilor ce prezintă exces de umiditate, în anul 2019 fiind predispuse aproximatix 184.195 hectare.

Spații verzi

Datele analizate indică o ușoară creștere a suprafeței totale a spațiilor verzi. Dacă la nivelul anilor 2017-2020 cifrele se mențin constante, suprafața spațiilor verzi din orașul Gura Humorului fiind de 30,078 ha, în anul 2021 suprafața de spații verzi a ajuns la valoarea de 37,152 ha.

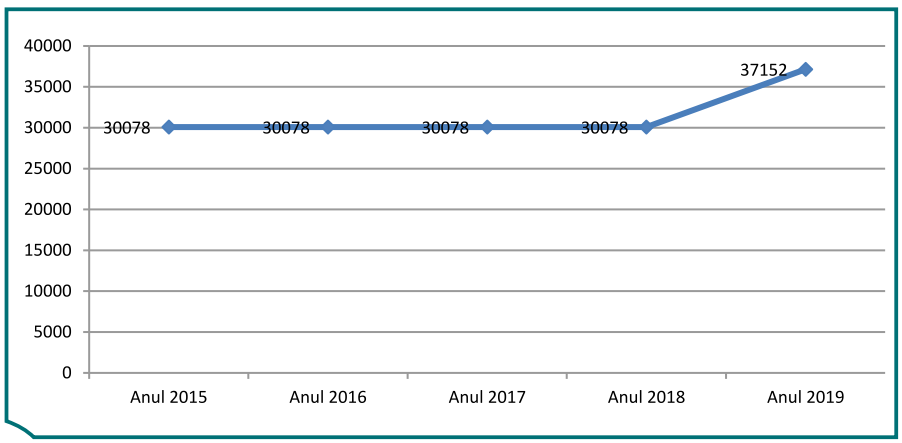

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura 102 – Suprafața spațiilor verzi în județul Suceava (ha)

Calitatea apelor

Calitatea apei potabile în Județul Suceava a fost monitorizată în anul 2019 prin prelevarea a 2804 probe de apă pentru determinări chimice și microbiologice. Probele de apă au fost recoltate din rețeaua de distribuție și la ieșirea din stațiile de tratare în cadrul monitorizării de audit. Paramtetrii la care s-au găsit neconformități au fost: nitrați, turbiditate, cloruri, clor rezidual liber (depășiri sau lipsa acestuia în apa analizată – în proporție de aproximativ 98% din probele chimice analizate și găsite neorespunzătoare).

Nr. Crt.	Curs de apă	Corp de apă	Stare ecologică/Potențial ecologic
1.	Siret	Siret (graniță– lac Rogojești)	Moderată
2.	Siret	Siret (acumularea Rogojești – acumularea Bucecea	Moderată
3.	Siret	Siret (baraj Bucecea – confluența Moldova)	Moderată
4.	Suceava	Suceava (izvor-confluența Pârâul Ascuns) + afluenți	Moderată
5.	Solca	Solca+Saca	Moderată
6.	Suceava	Suceava (Mihoveni)	Moderată
7.	Suceava	Suceava (Tisăuți)	Moderată
8.	Voitinel	Voitinel (Pietroasa)	Moderată
9.	Falcău	Falcău+Cimbrinaru	Moderată
10.	Voroneț	Voroneț	Slabă
11.	Moldova	Moldova (Izvor – Confluența Sadova)	Bună
12.	Moldova	Moldova (Confluența Sadova-Confluența Suha)	Moderată

13.	Moldova	Moldova (Confluența Suha – Confluența Vier)	Moderată
14.	Suha	Suha (Stulpicani) + Brăteasa (Ostra) + Botuș	Moderată
15.	Humor	Humor	Moderată
16.	Bistrița	Bistrița (izbor - confluența Neagră)	Moderată
17.	Bistrița	Bistrița (confluența Neagra –acumularea izvorul muntelui)	Moderată
18.	Neagra	Neagra (Gura Negrii)	Moderată
19.	Bârnărel	Bârnărel (Crucea)	Bună
20.	Pozen	Pozen (Satu Mare)	Potențial ecologic moderat
21.	Șomuzul Mare	Șomuzul Mare (Dolhești)	Potențial ecologic bun

Lacuri

1.	Lala	Lala	Stare ecologică bună
2.	Siret	Rogojești	Potențial ecologic moderat
3.	Siret	Bucecea	Potențial ecologic moderat

Sursa: Strategia de Dezvoltare a județului Suceava

Figura 103 – Tabel reprezentând evaluarea potențialului ecologic al cursurilor de apă din județul Suceava

I.4.2. Poluarea urbană

Calitatea factorilor de mediu din Orașul Gura Humorului este influențată de prezența antropică și activitățile economice desfășurate de-a lungul timpului. Activitățile umane au condus la modificarea echilibrelor ecologice și biodiversității, fără a avea un impact deosebit asupra mediului.

De aceea, dezvoltarea activităților economice și a rețelei de transport din Orașul Gura Humorului trebuie să se realizeze ținând seama de capacitatea de suportabilitate a mediului. Orice acțiune de dezvoltare a Orașului trebuie să aibă în vedere evitarea fenomenelor precum:

Figura 104 – Poluarea aerului

Calitatea aerului

La nivel local, calitatea aerului este influențată de topografia așezărilor umane și condițiile climatice specifice zonei. Poluanții atmosferici sunt supuși unor fenomene fizice și chimice, așadar schimbările privind calitatea aerului pot avea loc atât în apropierea surselor de emisie, cât și la distanță de acestea.

Gradul de poluare poate fi influențat de fenomenele locale, cum sunt cele de calm atmosferic sau inversiune termică, acestea împiedicând dispersia poluanților din atmosferă. Lipsa precipitațiilor pe perioade lungi de timp poate împiedica autopurificarea aerului în Orașul Gura Humorului.

Calitatea aerului înconjurător este reglementată în România prin Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, care transpune Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind calitatea aerului și un aer mai curat în Europa. Legislația în vigoare mai are în vedere și Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind arsenul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile din aerul ambiental.

În România sunt utilizați indicii zilnici de calitate a aerului pentru informarea mai facilă a publicului, iar pe baza concentrațiilor măsurate individual pentru fiecare dintre poluanții atmosferici se stabilește indicele specific al substanței poluante. Indicele general zilnic se stabilește ca fiind cel mai mare dintre indicii specifici asociați poluanților monitorizați în ziua respectivă, cu condiția ca cel puțin trei dintre indicii poluanților analizați să fie disponibili.

Conform Indicelui European de Calitate a Aerului, în orașul Gura Humorului calitatea aerului se menține la un nivel bun și foarte bun, în conformitate cu culoarea verde a graficului.

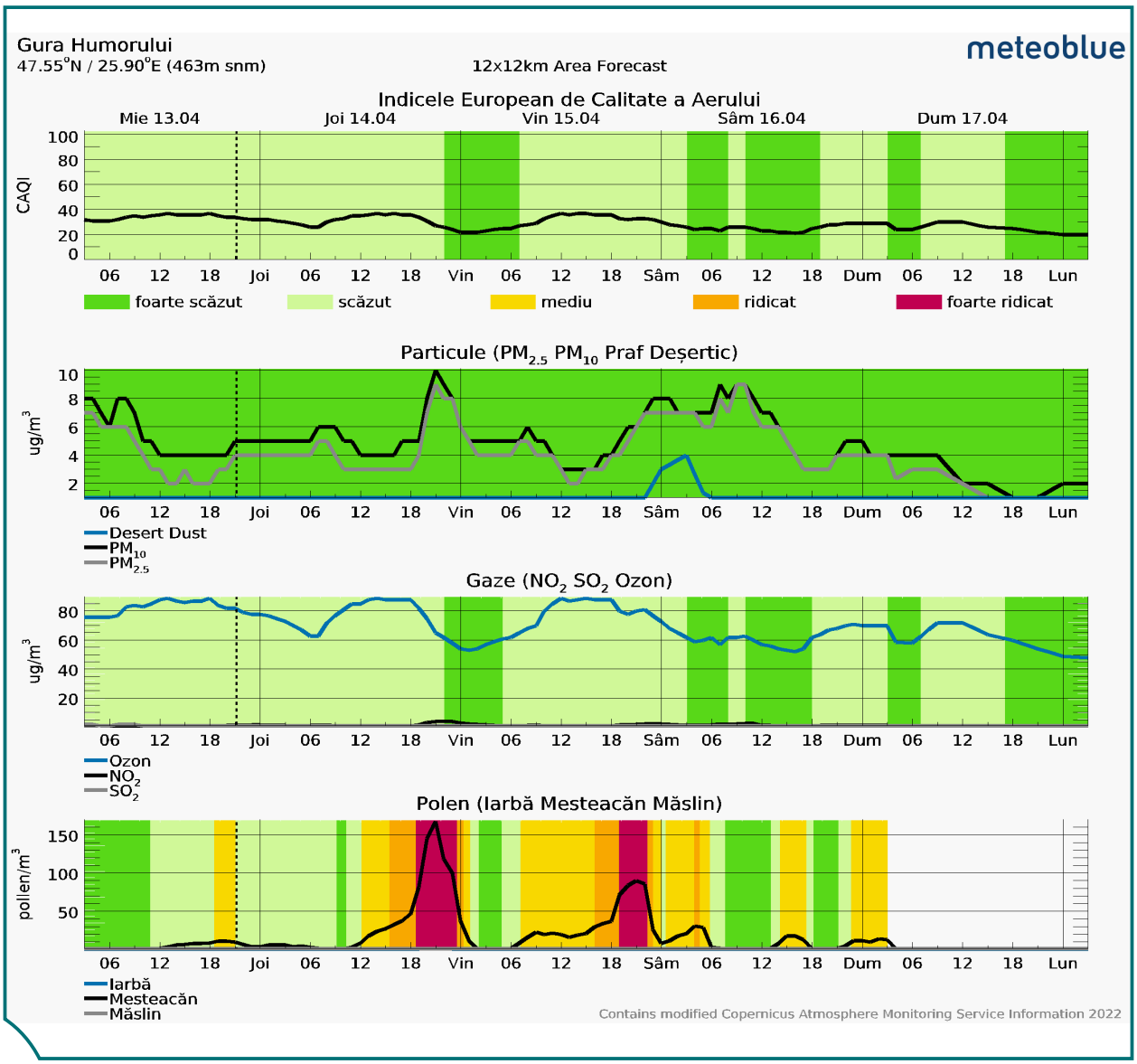

Sursa: www.meteoblue.com

Figura 105 – Indicatori privind calitatea aerului în Gura Humorului

Cel de-al doilea panou prezintă prognoza de particule (PM și praf deșertic) pentru Gura Humorului. Particulele atmosferice (PM) reprezintă materie microscopică în stare solidă sau lichidă care este suspendată în aer. Sursele de particule pot fi naturale sau antropogenice. Cele mai îngrijorătoare pentru sănătatea publică sunt particulele suficient de mici pentru a fi inhalate în părțile cele mai adânci ale plămânului. Aceste particule au un diametru mai mic de 10 microni (aproximativ 1/7 din grosimea unui fir de păr omenesc) și sunt definite ca PM10. Sunt un amestec de materiale printre care se numără fum, funingine, praf, sare, acizi și metale. Particulele se formează și atunci când gazele emise de către vehiculele motorizate și de către industrie sunt supuse la reacții chimice în atmosferă. PM10 sunt vizibile privirii sub formă de ceață care poartă denumirea de smog. PM10 se numără printre cele mai nocive dintre substanțele care poluează aerul.

- PM10 poate spori numărul și severitatea crizelor de astm
- PM10 cauzează sau agravează bronșitele și alte afecțiuni pulmonare
- PM10 reduce abilitatea corpului de a lupta cu infecțiile

PM10 include particule fine definite ca PM2.5, care sunt particule fine cu diametrul de 2.5 µm sau mai puțin. Cel mai mare impact al poluării atmosferice cu particule asupra sănătății publice este cauzat de expunerea îndelungată la PM2.5:

- PM2.5 crește riscul de mortalitate specific vârstei, în special în cadrul persoanelor care suferă de afecțiuni cardiovasculare.

Praful Deșertic este alcătuit din particule mai mici de 62 µm și își are originea în deșerturi. Cel mai adesea, particulele de praf sunt mici, ceea ce conduce la concentrații ridicate de PM10 și PM2.5 și la un impact asupra sănătății.

Prognozele pentru concentrațiile de gaze care poluează aerul sunt prezentate în cel de-al treilea panou. Poluarea accentuată cu ozon (O_3) din troposfera inferioară se manifestă în special în zonele urbane. Ozonul poate:

- Să îngreuneze respirația profundă și sănătoasă
- Poate cauza o respirație întretăiată și poate cauza dureri atunci când respirăm adânc
- Poate provoca tuse și senzație de iritație sau durere în gât
- Poate inflama și deteriora căile respiratorii
- Poate agrava afecțiunile pulmonare, precum astmul, emfizemul și bronșita cronică
- Poate crește frecvența crizelor de astm
- Poate expune plămânii la infecții
- Poate continua să deterioreze plămânii chiar și atunci când simptomele au dispărut
- Poate cauza apariția bolii pulmonare obstructive cronice (BPOC)

Dioxidul de sulf (SO_2) este un gaz, care este invizibil și are un miros pregnant și neplăcut. Interacționează ușor cu alte substanțe și formează compuși periculoși, cum ar fi acidul sulfuric, acidul sulfuros și particule de sulfat.

- Expunerea pe termen scurt la SO_2 poate dăuna sistemului respirator uman și ca atare poate îngreuna respirația.
- SO_2 și alți oxizi de sulf pot contribui la ploaia acidă care poate dăuna ecosistemelor sensibile.
- Copiii, vârstnicii și persoanele care suferă de astm sunt extrem de sensibili la efectele So_2.

Dioxidul de azot (NO_2) este un gaz ce are o culoare maroniu-rosiatică si un miros caracteristic puternic și înțepător și este un poluant atmosferic major. Sursa majoră de dioxid de azot provine din arderea combustibililor fosili: cărbune, petrol și gaz. Majoritatea dixidului de azot din orașe provine de la gazele de eșapament emise de mijloacele de transport motorizate. Dioxidul de azot este un poluant atmosferic major, deoarece contribuie la formarea ozonului, care poate avea un impact semnificativ asupra sănătății oamenilor.

- NO_2 inflamează mucoasa plămânilor și poate reduce imunitatea la infecții pulmonare
- NO_2 cauzează probleme precum respirație șuierătoare, tuse, răceli, gripă și bronșită

Pentru Europa, meteograma ce reprezintă poluarea aerului are un al patrulea panou, iar acesta afișează prognoza pentru polen pentru Gura Humorului.

Polenul de mesteacăn este unul dintre alergenii aerieni cei mai comuni în timpul primăverii sau în perioade mai înaintate ale anului la altitudini mai înalte. Odată cu înmugurirea copacilor, aceștia eliberează mici boabe de polen care sunt împrăștiate de vânt. Un singur mesteacăn poate produce până la cinci milioane de boabe de polen. Polenul este dispersat de curenții de aer și poate fi răspândit pe distanțe mari. Noi prezentăm prognoza pentru polen pentru o viteză a vântului de 10 m.

Polenul de iarbă este principalul declanșator de alergii la polen în lunile de vară. Acesta cauzează unele dintre simptomele cele mai severe și mai greu de tratat. În zonele cu umiditate ridicată, sezonul polenului de iarbă ține câteva luni bune. În zonele cu un climat mai uscată, sezonul polenului de iarbă este semnificativ mai scurt, la fel și sezonul polenului de mesteacăn sau măslin.

Așa cum reiese din tabelul atașat, atât polenul de mestecăn, cât și polenul de iarba atinge valori crescute și îngrijorătoare, specifice sezonului de primăvară.

Calitatea apei

Apa reprezintă o resursă naturală indispensabilă pentru viață și societate, regenerabilă, vulnerabilă și limitată. Strategia de mediu din România (2015 - 2030) are drept obiectiv major utilizarea rațională a resurselor de apă. Resursele de apă reprezintă potențialul hidrologic format din apele de suprafață și subterane în regim natural și amenajat, din care se asigură alimentarea diverselor folosințe.

Poluarea aerului înconjurător are efect asupra ecosistemelor, depunerile în exces ale compușilor sulfului și compușilor azotici contribuind la acidifierea solului și apelor de suprafață. Transportarea către resursele de apă a substanțelor din sol cauzează modificări ale biodiversității. Depunerea compușilor azotului poate determina un surplus de azot ca nutrient în ecosistemele terestre, acvatice sau deversarea nitraților în apele subterane.

Calitatea apelor de suprafață este clasificată în funcție de indicatorii de calitate biologică, chimică și fizico-chimică conform Ordinului nr. 161/2006, încadrarea calității apei fiind împărțită în 5 clase:

- I – Foarte bună;
- II - Bună;
- III – Moderată;
- IV – Slabă;
- V – Proastă.

Încadrarea în cele cinci clase de calitate se face prin raportarea la indicatorii biologici: microfitobentos și nevertebrate bentonice, dar și fizico-chimici, sistematizați în 6 grupe principale: regim termic și acidifiere, regimul oxigenului, nutrienți, salinitate, poluanți toxici specifici de origine naturală și alți indicatori chimici relevanți.

Indicatorul principal pentru starea de oxigenare a corpurilor de apă este consumul biochimic de oxigen după 5 zile de incubație (CBO5). Acesta reprezintă necesarul de oxigen al organismelor acvatice care consumă materiile organice ușor oxidabile prezente în mediul acvatic. Indicatorul pentru substanțe consumatoare de oxigen din râuri prezintă situația și tendințele concentrațiilor de CBO5 și amoniu din râuri.

Conform Raportului privind starea mediului din județul Suceava pentru anul 2014, concentrațiile medii anuale înregistrate pentru râul Moldova în aval de Orașul Gura Humorului sunt de 2.155 mg O2/l la CBO5 și 0.024 mg N/l la Nh4+.

Nutrienții din apă sunt un indicator global al poluării cu substanțe nutritive și este utilizat pentru a sublinia variațiile geografice ale concentrațiilor și evoluția lor în timp. Intrările mari de azot și fosfor din zonele urbane, industriale și agricole în corpurile de apă subterane și de suprafață, pot conduce la deteriorarea stării ecologice și au un impact negativ asupra utilizării ulterioare a apei.

Excesul de nutrienți ajunge în râuri și apele subterane prin spălare sau infiltrație. Nitrații și ortofosfații din ape provin din dejecțiile animalelor acvatice, spre deosebire de fosfați și nitrați, care provin din dejecțiile umane, activitățile industriale și îngrășămintele agricole.

Orașul Gura Humorului este traversat de pârâul Humor care, în general, are apa curată, cristalină și cu un efect benefic asupra zonei, contribuind la bunul renume de stațiune turistică. Râul Moldova are apa de o puritate și o calitate deosebită – conform STAS 4706/91 pentru apele de suprafață. Sursele de poluare a apelor de suprafață sunt deșeurile menajere depozitate necorespunzător, mai ales în cartierele Boureni și Voroneț. Tot în cartierele mai sus menționate și în zonele în care nu există canalizare, apele menajere sunt vărsate la suprafața terenului, poluând atât apele de suprafață, cât și apele subterane, infiltrându-se în sol precum și în întreg mediul înconjurător. O altă sursă de poluare o constituie depozitarea necontrolată a rumegușului de-a lungul râului Moldova de către întreprinderile din industria de prelucrare a lemnului.

I.4.3. Spații verzi din mediul urban

Zona spațiilor verzi din orașul Gura Humorului verzi este constituită din parcuri, scuaruri, complexe sportive, zone de agrement și turistice, de plantații de protecție și de aliniament. Predominante sunt terenurile libere neproductive, dar și spațiile verzi publice cu folosință specializată, așa cum rezultă și din următoarea reprezentare:

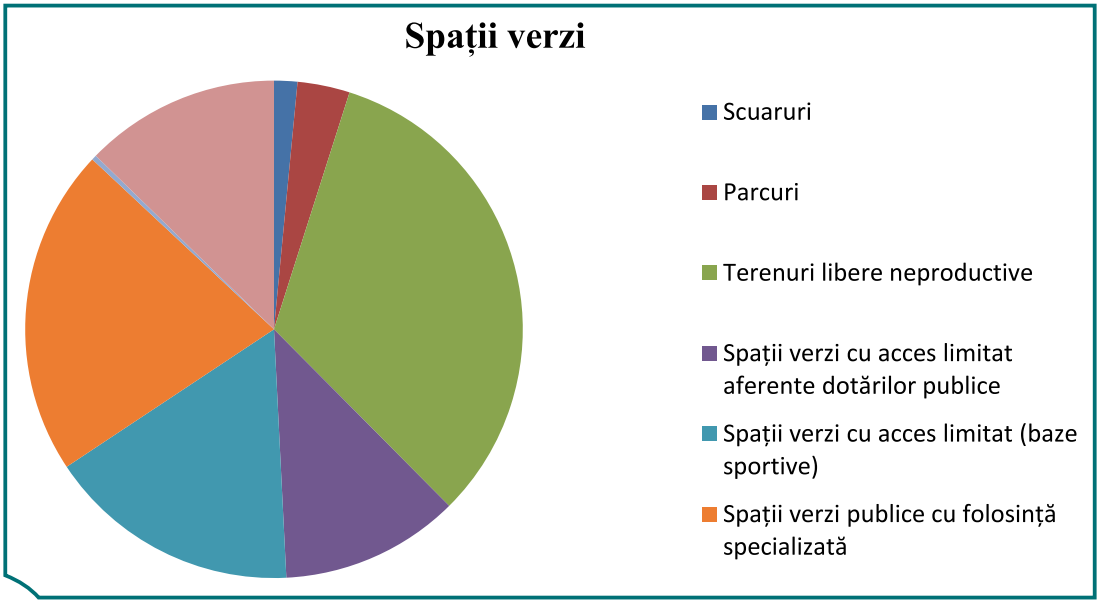

Sursa: Registrul local al spațiilor verzi aparținând domeniului public al orașului Gura Humorului

Figura 106 – Distribuția spațiilor verzi

Conform celor mai recente date, suprafața spațiilor verzi se menține constantă la nivelul orașului Gura Humorului. În perioada de referință analizată (2017-2021) suprafața spațiilor verzi nu a evoluat sau involuat.

	2017	2018	2019	2020	2021
Spații verzi (ha)	30,078	30,078	30,078	30,078	37,152

Figura 107 – Tabel reprezentând spațiile verzi la nivelul orașului Gura Humorului

În ceea ce privește situația spațiilor verzi pe cap de locuitor, Uniunea Europeană recomandă un minimum de 26 de metri pătrați, în timp ce Organizația Mondială a Sănătății un nivel de 50 de metri pătrați/cap locuitor.

La nivelul orașului Gura Humorului, datele indică o suprafață de **20,67mp/cap de locuitor**.

Insuficiența spațiilor verzi este în parte compensată de faptul că orșul este înconjurat de culmi împădurite și de existența grădinilor locuințelor individuale, care contribuie la ameliorarea microclimatului general al orașului. Rezervația geologică Piatra Pinului cu o suprafață de 1,4 ha reprezintă un ecosistem extrem de important din punct de vedere paleontologic, cu numeroase resturi de pești fosiliferi care demonstrează existența unei faune specifice: pești, corali, scoici, etc. Rezervația păstrează urme de viață din oceanul ce odinioară acoperea zona. Rezervația, situată pe partea dreapă a râului Moldova este împădurită, fiind acoperită parțial cu pin silvestru, brad, molid, fag, etc. Ca unicat, poate fi menționat faptul că specia afinul negru se află aici la cea mai mică altitudine din Bucovina (600 m). Piatra Șoimului, situată la câteva sute de metri în amonte de Piatra Pinului este vizitată pentru pitorescul stâncilor din pădure. Suprafața rezervației este de cca. 0,50 ha.

I.4.4. Managementul deșeurilor

Administrarea deșeurilor este constituită din totalitatea activităților și proceselor ce presupun colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea deșeurilor. Gestionarea deșeurilor presupune inclusiv supravegherea proceselor menționate anterior, precum și refacerea zonelor de depozitare după închiderea acestora.

Deșeurile sunt definite ca produse și substanțe pe care deținătorul are intenția sau obligația să le arunce după folosire. Aglomerările urbane sunt mari producătoare de deșeuri. În cea mai mare parte sunt deșeuri menajere de la populație, altele rezultate din activitățile comerciale, ale instituțiilor statului, generate de industrie, colectate din spațiile publice sau rezultate din funcționarea stației orășenești de epurare a apelor uzate.

Responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor revine administrației publice locale, care se poate ocupa individual sau atribui legal serviciul de salubritate unui operator licențiat și autorizat. Acesta trebuie să asigure colectarea periodică a deșeurilor (inclusiv colectarea selectivă), transportul la locul de depozitare, neutralizarea, valorificarea sau eliminarea deșeurilor.

Gura Humorului a sistat în anul 2011 depozitarea deșeurilor la groapa de gunoi a orașului, deoarece aceasta nu îndeplinea condițiile legale de mediu.

La nivelul Orașului Gura Humorului funcționează stația de transfer cu linie de sortare a deșeurilor și presă pentru balotare.

Aceasta a fost construită în cadrul proiectului „Sistem de colectare selectivă și amenajare stație de transfer pentru deșeuri în zona localității Gura Humorului, județul Suceava", finanțat din fonduri PHARE CES 2004.

Stațiile de transfer devin în general viabile din punct de vedere economic atunci când distanța de transport spre locul de depozitare este mai mare de 25 - 35 km. Într-o stație de transfer, vehiculele de colectare a deșeurilor își descarcă încărcătura și nu se fac depozitări pe termen lung. Deșeurile sunt sortate, compactate și pregătite pentru transportul către spațiul de depozitare finală.

Scopul acestui proiect este de a moderniza elementele de infrastructură a mediului și de a îmbunătăți managementul deșeurilor urbane, în vederea creșterii gradului de reciclare și valorificare a deșeurilor. Localitățile Gura Humorului, Ostra, Frasin, Stulpicani, Mănăstirea Humorului și Valea Moldovei au beneficiat în urma proiectului de 490 de eurocontainere, 2.728 europubele, 2 mijloace de transport autocompactoare pentru colectarea selectivă a deșeurilor și echipamente pentru procesarea deșeurilor în stația de transfer.

În prezent, cantitatea de deșeuri colectată anual este de 6.509 tone de deșeuri, dar îngrijorător este faptul că doar 10% sunt colectate selectiv.

I.4.5. Resurse alternative de producere a energiei

Sectorul energetic este un sector economic dinamic. Deși puternic reglementat la nivel național, el trebuie să susțină dezvoltarea economică şi reducerea decalajelor de dezvoltare ale României faţă de Uniunea Europeană, în special în contextul noilor politici europene cu privire la diminuarea intensității în CO2 a economiei. În acest sens, obiectivul general al strategiei naționale cu privire la sectorul energetic, îl constituie satisfacerea necesarului de energie atât în prezent, cât şi pe termen mediu şi lung, la preţuri acceptabile, adecvate unei economii moderne de piaţă şi unui standard de viaţă ridicat, în condiţii de calitate, siguranţă în alimentare, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Îmbunătățirea eficienței energetice reprezintă un obiectiv strategic al Orașului Gura Humorului, fiind în conformitate cu politicile regionale, naționale și europene. Acțiunile care duc la îndeplinirea acestui obiectiv presupun dezvoltarea durabilă și a competitivității, realizarea siguranței alimentării cu energie și reducerea consumului de resurse energetice primare, contribuind la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

„Programul de îmbunătățire a eficienței energetice", elaborat în anul 2016, are scopul de a aplica prevederile Legii 121/2014 cu privire la întocmirea planurilor strategice de îmbunătățire a eficienței energetice pe termen scurt și mediu. Administrațiile publice locale au obligația de a achiziționa produse, servicii și de a realiza lucrări de reabilitare sau de construire cu performanțe înalte de eficiență energetică, în conformitate cu cerințele de eficacitate a costurilor, fezabilitate economică, viabilitate sporită, precum și la un nivel suficient de competitivitate.

Oportunitățile de dezvoltare economică locală sunt oferite de posibilitatea accesării fondurilor nerambursabile prin intermediul programelor operaționale care includ măsuri de reducere a gradului de poluare și utilizarea resurselor regenerabile.

„Programul de îmbunătățire a eficienței energetice a orașului Gura Humorului" vizează preconizările la nivel național și european, prin creșterea durabilă, inteligentă, favorabilă incluziunii, de ocupare, inovare, protejare a factorilor de mediu, reducerea sărăciei și creșterea gradului de educare a populației.

Obiectivul general al „Programului de îmbunătățire a eficienței energetice" constă în reducerea globală a consumului final de energie din surse convenționale în 2023 cu aproximativ 12% față de 2015 prin îmbunătățirea eficienței energetice și valorificarea surselor de energie regenerabilă.

Programul de îmbunătățire a eficienței energetice conduce la reducerea consumului final de energie (economie de energie) cu 18.843 MWh, defalcat pe sectoare de activitate după cum urmează:

- 15.8% în sectorul rezidențial (economie anuală de energie de 14010 MWh);
- 5.0% în cadrul clădirilor rezidențiale, agenți economici, alte organizații (economie anuală de energie de 1929 MWh);
- 10.4% prin intermediul transportului (1911 MWh)
- 15.4% în cadrul clădirilor orășenești administrate de UAT (economie anuală de energie de 939 MWh);
- 10.0% prin intermediul iluminatului public (54 MWh).

I.5

PROFILUL NATURAL ȘI CULTURAL. TURISMUL

I.5.1 Turismul la nivelul Județului Suceava

Județul Suceava este situat în nordul regiunii Moldova a României, cea mai mare parte a sa suprapunându-se peste Bucovina de Sud.

Stema Județului Suceava este formată dintr-un scut de culoare albastră pe care sunt prezentate urmatoarele elemente : trei piscuri de munte, pe cel mai inalt dintre ele aflandu-se o cruce, simbol al crestinismului (toate aceste elemente sunt din aur) ; crucea este strajuită de doi lei din argint care tin in labele superioare o coroana voievodală de aur.

Figura 108 - Stema Județului Suceava

Simbolistica acestor elemente este evocarea cadrului natural, istoric si religios în care a fost ctitorită cetatea de scaun a voievozilor Moldovei.

Zona Sucevei apare în scrierile marilor oameni politici, savanți, istorici ai neamului. Bălcescu o numea 'templul de glorie al moldovenilor'. Kogălniceanu – 'cea mai frumoasă parte a Moldovei, cu Câmpulungul, vechea republica romană, cu Suceava, capitala domnilor eroi, cu cele mai renumite si mai bogate mănăstiri, cu Putna, purtatoarea oaselor lui Stefan cel Mare'.

Pentru Nicolae Iorga aceasta zona, concentra, ca nici o alta parte a tarii, 'toata bogația stralucitoare, de artă, monumentele cele mai frumoase ale vechilor domni si boieri'. Si tot marele isoric spunea : 'Pentru puține popoare se gaseste un ținut relativ mic ca acesta în care sa se cuprindă atata frumusețe, atata bogăție de astăzi și amintiri din trecut așa de imbelșugate, de îndepartăte și sfinte".

Dimitrie Onciul, scria: 'Nicaieri pe tot cuprinsul romanesc nu se afla, pe un spatiu atat de mic, atata bogatie de istorie romaneasca, atatea amintiri scumpe ale trecutului nostru. Fără exagerare, putem zice ca, in ceea ce priveste artă veche romaneasca, Bucovina ocupa un loc din cele dintai in toata lumea ortodoxa. Daca Ardealul, cu resturile sale arheologice din epoca romana, este tara clasica a trecutului roman in Dacia, Bucovina este tara clasica a trecutului romanesc'.

I.5.2 Scurt Istoric

Județul Suceava a marcat istoria romanilor cu momente memorabile, incepand cu 1359, anul fondarii primului stat centralizat, Moldova, in timpul domniei lui Bogdan I (1359-1365).

Cei mai importanti voievozi, alaturi de Bogdan I, au fost, Petru Musat(1375-1391), Alexandru cel Bun(1400-1432) si Stefan cel Mare(1457-1504).

Odata cu domnia lui Petru Musat, statul Moldova s-a consolidat, capitala a fost mutata la Suceava(1388), care a devenit cel mai important centru politic, cultural, economic si militar al tarii. In aceasta perioada apar constructii impunatoare din piatra, fortificatii, cetati. Dintre acestea se evidentiaza, cetatile de la Siret, Scheia(una dintre cele mai vechi din Moldova, daramata in timpul domniei lui Alexandru cel Bun) si, mai ales, Cetatea de Scaun a Sucevei.

In timpul domniei lui Alexandru cel Bun, Moldova cunoaste o perioada de dezvoltare pe toate planurile. Principalele elemente care definesc domnia de 32 de ani a voievodului sunt: consolidarea si marirea Cetatii de Scaun a Sucevei, stabilirea Mitropoliei Moldovei la Suceava in 1401, iar pe plan economic, acordarea de privilegii negustorilor lipoveni fapt ce a dus la inflorirea comertului.

Epoca de maxima inflorire avea sa fie in timpul domniei lui Stefan cel Mare. Calitatile sale umane, cele de om politic, de diplomat, de strateg, actiunile sale pe plan militar pentru apararea suveranitatii si independentei Moldovei, realizarile sale din domeniul culturii (Voronet, Putna, etc), l-au transformat intr-un erou legendar. Sub domnia sa, Suceava devenise un adevarat centru de comanda si coordonare a sistemului sau de aparare.

Traditia voievodului, experienta sa, au fost duse mai departe si de urmasii acestuia, Cetatea Sucevei nefiind niciodata cucerita prin forta armelor.

Suceava a fost capitala a Moldovei timp de aproape doua veacuri, din 1388 pana in 1566, cand, in timpul domniei lui Alexandru Lapusneanu, capitala a fost mutata la Iasi.

Incepand cu anul 1774, ca urmare a razboiului ruso-turc, partea de nord a Moldovei a trecut sub dominatie austro-ungara, drept recompensa atribuita austriecilor pentru atitudinea lor de neutralitate pe timpul razboiului. Timp de un secol si jumatate, pana in 1918, zona Sucevei a fost sub stapanire habsburgica, primind numele de Bucovina(in germana, Buchenland, 'tara de fagi').

La 28 noiembrie 1918, Bucovina se uneste cu Romania, facand parte din Romania Mare pana in 1940, cand in urma pactului Ribbentrop-Molotov, partea de Nord a Bucovinei a fost anexata de Uniunea Sovietica, iar in prezent face parte din Ucraina.

Tratatele de pace postbelice nu au restaurat dreptul istoric al Bucovinei.

I.5.3 Potentialul Turistic al Județului Suceava

Potentialul turistic reprezinta "ansamblul de elemente naturale, economice si cultural-istorice de interes turistic, care confera unui teritoriu dat o anumita functionalitate turistica si care constituie premize pentru dezvoltarea activitatii de turism"1. Tinand cont de implicare umana la crearea acestor resurse, potentialul turistic poate fi: potential turistic natural si potential turistic antropic.

Figura 109 - Palatul Administrativ al Orașului Suceava

I.5.3.1 Potențialul turistic natural

Potentialul turistic natural mai este cunoscut si sub numele de oferta turistica primara si este alcatuit din totalitatea resurselor naturale valorificabile in scopul practicarii activitatii de turism (relief, clima, resurse de apa, fauna si vegetatie, rezervatii naturale).

Relieful

Raportat la marile unitati geografice ale tarii, teritoriul Județului se suprapune partial Carpatilor Orientali si Podisului Sucevei. Relieful Județului se caracterizeaza printr-o mare varietate a formelor: munti, depresiuni intramontane, dealuri, podisuri, campii, vai terasate si lunci. In alcatuirea geologica, arhitectura teritoriului Județului Suceava are drept caracteristica de baza succesiunea de la vest la est a patru zone structurale: zona vulcanica, zona cristalinomezozoica, zona flisului si zona de platforma. In functie de suprafata ocupata de fiecare forma de relief in parte, situatia la nivelul Județului se prezinta astfel:

- zona de munte 53%;
- zona de podis 30%;
- zona de lunca 17%.

În ansamblu, pe teritoriul Județului Suceava sunt doua unitati importante de relief: regiunea montana si regiunea de podis. Acestea coboara in trepte de la vest la est, in fasii paralele, cu dispunere nord-sud.

Zona montana, integrata in lantul Carpatilor Orientali, cuprinde masive si complexe de culmi separate intre ele de vai adanci sau arii depresionare, astfel: Masivele Suhard si Calimani; Muntii Bistritei, Stanisoarei; Masivele Giumalau - Rarau; Obcinile Feredeului si Mestecanis.

Relieful muntilor Călimani (cei mai inalti munti vulcanici de pe teritoriul Romaniei, singurii care depasesc 2.000 m altitudine - Varful Pietrosul Calimani) ofera cele mai pectaculoase forme cu potential de mare atractivitate: craterul vulcanic Calimani, cu un diametru de circa 10 km, formele ciudate de stanci vulcanice de pe Retitis, Tamau, Lucaciu si Pietrosul, stancile cu aspect ruiniform "12 Apostoli", depozitul fosilifer Glodu (scoici mari), Rezervatia de Jnepenis cu Pinus cembra, unde se gaseste un arboret natural in amestec intim de molid si zambru, unic in tara si foarte rar in Europa, rezervatia naturala Pestera Izvorul Tausoarelor.

Figura 110 - Munții Călimani

Relieful carstic si rezidual al masivului Rarau ofera una dintre cele mai interesante forme geologice din lantul Carpatilor Orientali - "Pietrele Doamnei", precum si dolinele de pe Todirescu si de sub varful Rarau, sectoarele de chei de pe Valea Caselor si Izvorul Alb, grohotisurile fosile din vestul Pietrei Zimbrului si Pestera Liliecilor. In partea estica a masivului se afla rezervatia naturala "Codrul secular Slatioara", cu o bogatie de arbori diversi ca specie, care n-a suferit modificari pricinuite de interventia antropica. Un alt factor de atractie turistica il reprezinta Cheile Moara Dracului, un sector de chei foarte inguste (intre 2- 3 metri latime, aproximativ 40 m lungime), situat pe paraul Caselor.

Muntii Giumalau, de origine cristalino-mezozoica, reprezinta principala atractie pentru iubitorii de natura, platourile sale oferind una dintre cele mai grandioase privelisti din Carpatii Orientali. Padurea seculara de la Giumalau, cu speciile masive de conifere, si Cheile Zugreni, sapate la poalele de sud ale muntilor, constituie principalele atractii ale Muntilor Giumalau.

Muntii Suhard sunt cunoscuti mai ales datorita varfului Ousoru (1.639 m), care strajuie Depresiunea Dornelor. Totusi, cel mai inalt varf se afla in partea de nord-vest a Muntilor Suhard si anume Varful Omu, de 1.932 metri altitudine. Creasta principala a acestor munti reprezinta principala atractie, datorita frumusetii peisajelor si a usurintei cu care poate fi parcursa.

Muntii Bistritei, ce se desfasoara pe dreapta raului Bistrita, formeaza gruparea cea mai intinsa de munti cristalini. Creasta Pietrosu (cu o altitudine de 1.791 m) ofera o priveliste fascinanta pentru cei ce se incumeta sa urce versantii puternic inclinati.

Obcinile Bucovinei cuprind trei mari subunitati, dispuse paralel pe directia nord-vest/sud-est, separate de vaile superioare ale raurilor Moldova si Moldovita: Obcina Mestecanis, Obcina Feredeu si Obcina Mare. Cea mai inalta si mai spectaculoasa dintre obcini este Obcina Mestecanisului, cu altitudini ce depasesc 1.500 m (1.586 m - Varful Lucina). Urmeaza apoi Obcina Feredeu (cu altitudini de 1.400 m), Obcina Brodinei (cu varfuri de 1.300 m) si Obcina Mare care este cea mai intinsa, dar cu cele mai mici altitudini (sub 1.300 m). Cele mai importante obiective turistice naturale sunt: Ansamblul de stanci Pietrele Muierii, creasta principala a Obcinei Mestecanis si plaiurile Lucinei, cu Tinovul Gaina.

Figura 111 - Obcinele Bucovinei

Incadrata de muntii Bistritei Aurii la nord, Muntii Bistritei la sud-est, Muntii Calimani la sud si Muntii Bargaului la vest, se afla **Depresiunea Dornelor**. Unitate geografica distincta, aceasta se ingusteaza spre est, spre cheile Zugrenilor, si se deschide larg spre vest, fiind drenata de raul Bistrita.

Depresiunea Campulung Moldovenesc reprezinta cea mai mare arie depresionara din lungul raului Moldova. Se remarca prin prezenta unui relief de terase cu altitudine relativa de circa 110 m, dezvoltat aproape in exclusivitate pe dreapta raului Moldova.

Depresiunile Vama, Frasin si Humor sunt alte arii importante de largire a vaii Moldova, fiind separate de defilee, dintre care cel mai ingust se afla la Prisaca Dornei.

Zona de podis este mai coborata cu 200 m fata de cele mai joase culmi muntoase. Cele mai importante subunitati de relief din aceasta regiune sunt: Podisul Sucevei, Depresiunea Radauti, Valea Sucevei, Valea Siretului Subcarpatii si Valea Moldovei.

Podisul Sucevei are o inaltime medie de 460 m, dar cota maxima ajunge la 528 m in Vf. Teisoara din Podisul Dragomirnei. Se intinde pana la valea Siretului in est si pana la valea Moldovei in sud si sud-vest. Se imparte in cateva subunitati de relief diferit: masive deluroase, arii depresionare si culoare de vai.

Depresiunea Radauti este cuprinsa intre raurile Suceava si Sucevita si are altitudinea medie de 360 m. Relieful este acumulativ de pseudo-campie, cu forme plane terasate si meandre.

Valea Sucevei se prezinta diferit, fiind impartita in trei sectoare: unul superior, prin Obcine, pana la Straja, unul mijlociu, pana la Milisauti si unul inferior, pana la varsarea in Siret, la Liteni. Are un caracter de culoar datorita dimensiunilor mariale luncii si teraselor.

Valea Siretului este cea mai reprezentativa si mai importanta din Podisul Moldovei. Are 6-8 km latime, prezentandu-se ca un adevarat culoar acumulativ. In zona de confluenta cu raul Suceava ia aspectul unei campii aluvionare intracolinare, cu o latime de 12 km.

Subcarpatii se intind la sud de valea Moldovei si corespund unui relief de acumulare, cu aspect deluros, dar si cu unele depresiuni, cum sunt cele de la Solca si Cacica.

Valea Moldovei apare ca o depresiune intre Subcarpati si Podisul Sucevei. Datorita luncii largi si joase, pana la Ciumulesti raul curge despletit, dupa care incepe sa bata malul stang. Latimea cea mai mare a luncii si teraselor este la Baia, unde valea ia aspect depresionar.

Resursele de apa

Resursele de apa cuprind : rauri, paraie, lacuri, iazuri, mlastini si importante rezerve de ape subterane. Toate apele care dreneaza teritoriul Județului sunt tributare raului Siret. Principalii afluenti sunt raurile Suceava, Moldova, Bistrita si Dorna, care isi au zonele de obarsie in coroana de munti inalti de la vest si nord - vest, in timp ce afluentii mai mici isi au izvoarele in regiunea deluroasa. Cel mai intins bazin hidrografic este cel al raului Moldova, care dreneaza impreuna cu afluentii sai 35% din suprafata Județului. Urmeaza ca marime Bistrita (30%), Suceava (30%) si Siretul (10%).

Apele statatoare sunt sub forma de lacuri naturale de mici dimensiuni, lacuri antropice, iazuri pentru piscicultura, acumulari industriale si mlastini. Cele mai importante acumulari antropice sunt cele 6 lacuri din lungul Somuzului Mare, intre care si vestitul lac 'Nada Florilor'.

Apele subterane din **Județ** sunt cantonate in depozitele unor structuri cristalino- mezozoice, de flis, in depozite miocene si, mai ales, in formatiunile aluvionare cuaternare. Teritoriul Județului inglobeaza cantitati inepuizabile de ape minerale si mineralizate, carbogazoase, sulfatate, sulfuroase si clorurate. Numai in Depresiunea Dornelor exista peste 40 de izvoare minerale, renumite fiind deja cele din Vatra Dornei, Saru Dornei, Poiana Negri, Cosna s.a. Nepuse in valoare sunt numeroasele izvoare din zonele Brosteni, Gura Humorului, Solca.

Vegetația și fauna. Rezervațiile naturale

Flora si fauna confera Județului Suceava o inegalabila frumusete si atractivitate. Ponderea vegetatiei o alcatuiesc padurile care ocupa peste 52% din suprafata Județului, cu o compozitie de 79,4% rasinoase si 20,6% foioase.

In zona de munte predomina padurile de rasinoase, unde ca speciile dominante sunt molidul si bradul. In zona de deal si podis caracteristice sunt padurile de foioase, unde ca specii dominante sunt fagul si stejarul, dar mai intalnim si carpenul, frasinul, teiul, mesteacanul si o mare diversitate de arbusti. In amestec se gasesc plopul, paltinul, sorbul, malinul, scorusul si mai rar tisa. La limita superioara a padurii se dezvolta etajul subalpin format din arbusti : jneapan, ienupar, afin, maces, merisor. Pe culmile mai inalte se afla pajisti alpine alcatuite din ierburi marunte.

Exista si cativa arbori ocrotiti: Stejarul din Casvana (500 ani), Stejarul din Botosana (350 ani), Ulmii din Campulung Moldovenesc (500 ani).

Fauna, bogata si pretioasa, include numeroase specii cu valoare cinegetica ridicata: ursul si cerbul carpatin, capriorul, rasul, lupul, vulpea, jderul, hermina, dihorul, cocosul de munte, cocosul de mesteacan, fazanul, corbul, diverse specii de acvile, vulturi, bufnite.

Raurile de munte adapostesc specii rare de pesti - lostrita, pastravul curcubeu, lipanul, mreana, cleanul, scobarul s.a.

Pe teritoriul Județului Suceava se afla un numar de 23 rezervatii naturale cu suprafata de 4457,20 ha, din care 6 rezervatii naturale botanice, 9 rezervatii naturale forestiere, 5 rezervatii naturale geologice, si 3 rezervatii naturale mixte.

Rezervatii naturale floristice/ specii ocrotite:

- Rezervatia Fanetele seculare de la Frumoasa(rogozul, toporasul, laptele cainelui, stanjenelul de stepa, deditelul, zambila pitica, usturoiul salbatic);
- Rezervatia Fanetele seculare de la Calafindesti(coada cocosului, stirigoaia, clopoteii, crinul de munte)
- Rezervatia Fanetele seculare de la Ponoare-Bosanci(stanjenelul siberian, frasinelul, ruscuta de primavara, palamida, deditelul, trifoiul galben, iarba albastra);
- Rezervatia Fanetele Montane de pe plaiul Todirescu- Masivul Rarau(usturoiul siberian, arnica, margaretele, vineteaua, bulbucii);
- Complexul de nuferi de la Salcea;
- Rezervatia Benia (strugurele ursului)
- Rezervatii naturale forestiere:
- Rezervatia Quercetumul de la Crujana (cuprinde arboret de specii de foioase, cu participarea majoritara a stejarului) ;
- Rezervatia Fagetul Dragomirna (arboretul din rezervatie are o provenienta naturala in proportie de 97%);
- Rezervatia Tinovul Mare Poiana Stampei(reprezinta cea mai intinsa rezervatie de turba naturala din tara noastra; dintre speciile de arbori amintim, pinul silvestru, mesteacanul pufos, scorusul, plopul tremurator ; flora erbacee este alcatuita din specii acidofile: feriga, merisorul, afinul, rachiteaua, ruginarea, rogozul, iar dintre muschi - Saphagnum wulfianum - relict arctic si subarctic caracteristic unor zone periferice de zavoaie de tip finlandic);
- Rezervatia Tinovul Sarul Dornei(vegetatia este alcatuita in marea majoritate de muschiul de tip arctic (Sphagnum), peste care, in conditii vitrege de vegetatie s-a dezvoltat un arboret de pin silvestru pe un strat de turba a carui grosime variaza intre 1,10 m si 3,20 m);
- Rezervatia Tinovul Gaina Lucina (mesteacanul pitic, mesteacanul pufos, merisorul, afinul);

Figura 112 - Rezervația Tinovul Mare

- Rezervatia Codrul Secular Giumalau(vegetatia forestiera este dominanata de molid, sporadic apar scorusul, paltinul de munte, plopul tremurator, salcii; patura erbacee este reprezentata prin: ferigi, clopotei, pojarnita, afinul alpin; in zona subalpina predomina ienuparul si jneapanul; fauna este specifica zonei montane si remarcam: rasul, cocosul de munte sau corbul - monument al naturii);
- Rezervatia Codrul Secular Slatioara (monumentele naturii intalnite in codrul secular Slatioara sunt: tisa, vulturica de stanca, tulichina, alga rosie de apa dulce; vegetatia lemnoasa cuprinde numeroase specii: molidul, bradul, pinul silvestru, tisa, fagul, scorusul, carpenul; arbustii sunt reprezentati de agris, cununita, zmeurul, afinul, merisorul);
- Rezervatia Zamostea Lunca(stejarul, frasinul, teiul, ciresul, paltinul de camp, plopul tremurator);
- Rezervatia de jnepenis si Pinus cembra Calimani.

Rezervatii naturale geologice:

- Rezervatia geologica Piatra Tibaului (calcare fosilifere);
- Rezervatia geologica Piatra Pinului si Piatra Soimului (reprezinta un ecosistem extrem de important din punct de vedere paleontologic cu numeroase resturi de pesti fosiliferi care demonstreaza existenta unei faune specifice: pesti, corali, scoici, etc.);
- Rezervatia Cheia Lucavei(stanci calcaroase ce adapostesc cele doua monumente ale naturii: strugurele ursului si floarea de colt) ;
- Rezervatia Clipa de calcare triasice Paraul Cailor(formatiuni geologice foarte vechi si importante prin diferitele specii de pesti, scoici si amoniti de origine marina incrustate in stancile ramase ca martori ai unor miscari tectonice si ai vietii din oceanele calde de altadata);
- Rezervatia Cheia Dracului(formatiunile geologice intalnite aici nu au un caracter unitar, pe margine aparand formatiuni carbonatice, in timp ce in partea centrala sunt depozite noi argilo-marnoase de varsta cretacica, cu clipe calcaroase si blocuri dispuse pe mai multe niveluri).

Rezervatii naturale mixte:

- Rezervatia 12 Apostoli (adaposteste multe figuri zoomorfe si antropomorfe, sculptate in decursul vremurilor, constituite din fragmete de lava cimentata; alaturi de aceste formatiuni se gasesc jnepenisuri si ienuparete care adapostesc cocosul de mesteacan - monument al naturii)
- Rezervatia Pietrele Doamnei Rarau(prezinta calcare cu incrustatii de corali, amoniti, alge marine, elemente care formau mari recife, acum 140 milioane de ani; in perimetrul rezervatiei, se afla complexul de stanci "Pietrele Doamnei" si Pestera Liliecilor; dintre speciile unicat, aici intalnim: micsandra salbatica, gusa porumbelului, clopotelul, margareta, floarea de colt pe stanci si argentica);
- Rezervatia Cheile Zugrenilor (gazduieste formatiuni stancoase impresionante; pe cele mai inalte stanci intalnim, petrosia - Andryalla levitomentosa, relict glaciar, unicat mondial).

I.5.3.2 Potențialul turistic antropic

Potentialul turistic antropic mai este cunoscut si sub numele de oferta turistica secundara si cuprinde totalitatea resurselor create de om si valorificabile din punct de vedere turistic. Amintim: vestigii si monumente istorice, asezari, monumente de artă, muzee si case memoriale, datini si obiceiuri, etc.

Județul Suceava are un potential antropic deosebit de complex: manastiri, biserici, ruine de cetati, case memoriale. Aici se afla principalele necropole domnesti, iar bisericile cu pictura exterioara deosebita sunt recunoscute international pentru valoarea lor inestimabila.

Zona Sucevei este un pamant al legendelor, locul de nastere a unei vechi civilizatii, cunoscut sub numele de Bucovina, un loc unde istoria este prezenta pretutindeni. Una din trasaturile de baza ale acestei zone este faptul ca, pe o suprafata restransa, se gasesc un mare numar de atractii turistice, se gasesc facilitati pentru practicarea sporturilor de iarna, pentru pescuit si vanatoare, pentru odihna si recreere.

Analizand spatiul turistic si agroturistic sucevean, se constata ca acesta este pastratorul si conservatorul unui inestimabil tezaur de monumente istorice, de arhitectura si vestigii istorice, ca si a unui veritabil patrimoniu etnofolcloric de o valoare si o puritate neasemuita. Ofertele turistice antropice formeaza si perpetueaza imaginea spatiului turistic si agroturistic al Județului Suceava.

Cele mai reprezentative resurse antropice din spatiul turistic si agroturistic al Județului Suceava sunt:

- Vestigii istorice;
- Biserici si manastiri;
- Muzee si case memorial;
- Mestesuguri si artă populara;
- Gastronomia traditionala suceveana;
- Festivaluri si sarbatori;

I.5.3.3 Orașe și stațiuni turistice

Suceava

Municipiul Suceava reprezinta imbinarea perfecta intre traditie, istorie, religie, spiritualitate si modernism. Toate acestea alaturi de ospitalitatea recunoscuta a localnicilor fac din Suceava un important centru turistic din nordul Moldovei, poartă de intrare in Bucovina.

Prima atestare documentara scrisa despre Suceava dateaza din 11 februarie 1388, in timpul domnitorului Petru Musat, care a mutat capitala Moldovei la Suceava. Stabilirea scaunului domnesc la Suceava a impus o serie de masuri administrative, militare si edilitare, acestea fiind succedate de o crestere a interesului mestesugarilor si negustorilor locali si straini pentru noul centru administrativ si politic al tarii.

Suceava, leagan de civilizatie romaneasca - cetate de scaun a Moldovei timp de aproape doua secole, a cunoscut pe deplin implinirea economico-sociala in timpul domniei voievodului Stefan cel Mare.

CELE MAI IMPORTANTE OBIECTIVE TURISTICE, PE CARE SUCEAVA LE OFERA VIZITATORILOR SAI SUNT :

Cetatea de Scaun a Sucevei, situata pe un platou inalt, in partea de est, restaurata in ultimii ani, este o ctitorie a voievodului Petru Musat, mentionata pentru prima oara intr-un document din anul 1388; construita din piatra, a fost intarita ulterior de Alexandru cel Bun si apoi de Stefan cel Mare, cu ziduri de peste 10 m inaltime si o grosime de 4 m, inconjurata de un sant cu apa, facand-o de netrecut. De altfel, Cetatea Sucevei nu a fost niciodata cucerita prin forta armelor.

Figura 113 - Cetatea de Scaun a Sucevei

Ramasitele Cetatii Scheia, aflate in partea de nord-vest a orasului. Cetatea Scheia a fost ridicata in sec.XIV sub forma unui romb cu latura de 36 m. in interior si ziduri groase de 3 m. Cetatea este una dintre cele mai vechi cetati din Moldova si a fost daramata in timpul domniei lui Alexandru cel Bun. In momentul de fata mai exista doar ruinele unui contrafort din partea de Vest a fostei cetati.

Biserica Beizadelelor, aflata in apropierea pietii centrale a orasului, denumita si Biserica Domnitelor a fost fondata in 1642 de voievodul Vasile Lupu, cu rol de paraclis al Curtii Domnesti. Planul bisericii este un dreptunghi, avand spre est o absida circulara (interior si exterior), iar spre vest un pridvor poligonal la exterior si circular in interior.

Pronaosul este despartit de naos prin doi stalpi octogonali sustinand trei arcuri. Naosul este boltit in stil moldovenesc, turla naosului fiind suprainaltata pe o baza patrata si una stelata. Decoratia exterioara preia caracteristicile sec. XVII - braul in 'dinti de fierastrau' (deasupra soclului); arcaturi oarbe , in acolada, pe aproape tot perimetrul bisericii. Turnul - clopotnita este alipit bisericii pe latura de nord, iar inspre vest prezinta un subsol boltit a carei functionalitate nu se cunoaste inca.

Figura 113 - Biserica Beizadelor

Biserica Invierii a fost fondata in 1551 de sotia voievodului Petru Rares, doamna Elena (Brancovici). Constructia pastreaza planul initial intact, desi a suferit modificari in timp, incadrandu-se tipului de biserica de targ, respectiv - in dreptul naosului absidele laterale sunt inlocuite prin rezalite vizibile la exterior , limitate de contraforturi ; pronaosul este impartit printr-un arc cu pilastri si console mai pronuntate. Cupola naosului nu este de tip moldovenesc ceea ce inseamna ca, probabil, a fost refacuta. Biserica nu are turla. Nu se pastreaza urme de pictura. in dreapta bisericii se afla o frumoasa clopotnita. Anul acesta, in cadrul programului turistic ‹Pastele in Bucovina›, Biserica Invierii a fost locul de unde a plecat Lumina Invierii adusa de la Betleem, catre toate zonele tarii.

Ruinele Curtii Domnesti, aflate in zona centrala a orasului de astazi. Peste resturile unui palat de lemn datand din timpul domniei lui Petru Musat, voievodul Stefan cel Mare a ridicat o cladire de piatra, refacuta apoi, in caramida, de Vasile Lupu. S-au pastrat urmele unor incaperi si beciuri. In ultimii ani ruinele Curtii Domnesti au intrat intr-un proces de restaurare.

Muzeul Județean, infiintat in anul 1900, expune interesante piese care evoca trecutul bogat in evenimente si fapte eroice al locuitorilor meleagurilor sucevene, din cele mai vechi timpuri pana in zilele noastre; un interes aparte il reprezinta 'Sala tronului', in care, mobilier, costume si alte obiecte reconstituie atmosfera de la curtea lui Stefan cel Mare.

Figura 115 - Reprezentând Muzeul Județean

Muzeul de artă populara care functioneaza in cladirea fostului Han Domnesc, constructie de la sfarsitul sec.XVI; adaposteste colectii de etnografie si artă populara.

Biserica 'Mirauti', ctitorie a lui Petru I Musat (sec. XIV), a fost refacuta din temelii in sec.XVII si restaurata in forma actuala la sfarsitul secolului trecut.In acest edificiu avea loc incoronarea domnitorilor Moldovei.

Mănăstirea Sfantul Ioan prima constructie din cadrul complexului a fost ridicata in sec.XVI, de cand dateaza si urmele de pictura exterioara de pe fata sudica; alte constructii apartin secolelor XVII si XIX. Mănăstirea, cu obste de calugari, adaposteste in biserica sa moastele Sfantului Ioan cel Nou de la Suceava, prilej de pelerinaj a zeci de mii de credinciosi.

Biserica Sf. Dumitru, ctitorie a lui Petru Rares din anii 1534-1535. Din punct de vedere arhitectonic pastreaza caracteristicile stilului moldovenesc. Pisania, asezata deasupra usii de la intrare, in partea dreapta, are in partea superioara doi ingeri ce poartă o cununa in interiorul careia se afla stema Moldovei, elemente de artă renascentista. Turnul clopotnita (inalt de 45 m) aflat in curtea bisericii a fost construit de Alexandru Lapusneanu in 1560, are baza patrata, trei etaje si un al patrulea construit in sec. al XIX-lea. Turnul pastreaza incrustata pe una din laturile sale una dintre cele mai bine realizate steme ale Moldovei.

Mănăstirea Zamca (armeneasca) a fost ridicata in 1606, pe un platou din partea de vest a orasului de armenii refugiati in Moldova inca din sec.XVI. Este o manastire inconjurata de ziduri, avand o poartă de intrare monumentala, boltita, pe latura de vest. Istoria consemneaza ca aici si-a asezat tabara regele Sobieski in anul 1601.

Statuia ecvestra a lui Stefan cel Mare, opera sculptorului Eftimie Barladeanu, dezvelita in anul 1977, este amplasata pe inaltimea de unde Cetatea de Scaun domina orasul.

Figura 116 - Statuia ecvestră a lui Stefan cel Mare

Statuia lui Petru Musat este situata in punctul zero al orasului si il reprezinta pe domnitor, aratand cu degetul spre pamant, locul de zidire a Cetatii de Scaun a Sucevei.

Figura 117 - Gara Suceava

Gara Suceava (cunoscuta sub numele de Gara Burdujeni), este o copie la scara redusa a celei din Freiburg (Germania). Gara a fost deschisa in 1869, cu ocazia inaugurarii caii ferate Roman-Suceava, facand legatura la granita, intre Regat si Bucovina (aflata sub stapanire austro-ungara). Pana in 1960, sala principala era singura sala festiva din municipiu, in care se desfasurau balurile CFR si ale Primariei.

Câmpulung Moldovenesc

Municipiu in Județul Suceava, Campulung Moldovenesc se afla la altitudinea de 600-650 m, in Depresiunea cu acelasi nume. Nu departe se inalta Raraul si Giumalaul, cei mai vestiti munti ai Bucovinei. Campulung Moldovenesca devenit cu timpul o statiune turistica tot mai renumita, beneficiind de conditii naturale propice si de obiective turistice numeroase.

Dupa traditie, in apropiere de Campulung Moldovenesc, si-ar fi gasit sfarsitul Molda, cainele de vanatoare al lui Dragos Voda, in apele raului pe care, mai apoi, l-a botezat Moldova. Statuia voievodului se afla in zona centrala a orasului.

Cele mai importante obiective turistice pe care le intalnim in Campulung Moldovenesc sunt: Muzeul " Artă lemnului "; Colectia de linguri a profesorului Tugui; doua monumente de arhitectura populara: Casele Gramada si Prundeanu; sera si parcul dendrologic ale liceului "Dragos Voda"; ulmul multisecular (cca 700 ani). Dintre obiectivele turistice ale orasului, o atentie cu totul aparte merita:

Muzeul lemnului, o veritabila monografie inchinata unei indeletniciri tot atat de vechi ca si asezarea - prelucrarea lemnului. Muzeul reprezinta in cele circa 20 de sali, intr-o conceptie tematica si evolutie cronologica unitara, bazata pe criterii stiintifice si muzeistice moderne: unelte, arme, obiecte de uz gospodaresc, elemente si complexe de arhitectura populara, mijloace de transport, obiecte de artizanat si opere de artă, piese diverse, specifice zonei montane si cu o evidenta nota de originalitate, care ne introduc, rand pe rand, in universul unor ocupatii stravechi - vanat, cules, pastorit, albinarit, rotarit, dulgherit etc.

Colectia profesorului I.Tugui, cuprinde una dintre cele mai bogate colectii din tara de linguri de lemn, de diverse forme, marimi si motive ornamentale. Cladirea mai adaposteste de asemenea si valoroase colectii de prosoape, monede, ceramica, cusaturi etc.

Figura 118 - Primăria localității Câmpulung Moldovenesc

Vatra Dornei

Municipiul Vatra Dornei este situat in inima Carpatilor Orientali la altitudinea de 800 m, in Depresiunea Dornelor. Asezat pe cursul superior al Bistritei Aurii cu cel mai important afluent al sau, Dorna, orasul are o pozitie deosebit de favorabila fata de cateva importante cai de comunicatie. Astfel Vatra Dornei este strabatuta de cea mai importanta cale ferata ce face legatura intre Moldova si Transilvania. De asemenea, Vatra Dornei se afla pe sosele de importanta nationala, ce leaga Moldova de Maramures peste pasul Prislop si de Transilvania peste pasul Tihuta.

Legenda povesteste despre o intamplare din vremea domnitorului Dragos Voda. Aflat la vanatoare in padurile din zona, lui Dragos i-a aparut in fata o caprioara. Sprintena, caprioara s-a ferit mereu de sagetile vanatorului, dar ostenita, s-a oprit sa-si traga sufletul sub un brad cu trunchiul gros. Dragos si-a intins arcul, a ochit si a tras. De dupa copac s-a auzit un strigat omenesc de durere, iar caprioara a facut un salt si s-a pierdut in padure. Dragos s-a apropiat si a vazut ca in locul caprioarei a ucis o fata frumoasa pe care o chema Dorina. In amintirea ei, domnitorul a botezat locul Vatra Dorinei, devenita mai tarziu Vatra Dornei de azi.

Figura 119 - Imagine din Vatra Dornei

Municipiul Vatra Dornei este atestat documentar din anul 1410. Principalele puncte de atractie de natura atropica sunt : cladirea in stil florentin a Primariei, edificata in anul 1897, gara Vatra Dornei Bai, construita in anul 1910, Vila Cembra - 1895, Izvorul Sentinela - 1896, Stabilimentul balnear si Cazinoul - 1899. Dintre muzee amintim : Muzeul de etnografie si folclor, Muzeul de stiinte ale naturii. Vatra Dornei este o statiune balneo-climaterica renumita in special pentru izvoarele sale minerale si pentru conditiile de practicare a sporturilor de iarna (partia de ski de pe Dealul Negru, avand o lungime de 3000 m, fiind cea mai lunga partie de ski din tara).

I.5.3.4 Sate Turistice

Satele turistice sunt asezari rurale pitoresti bine constituite, situate intr-un mediu nepoluat, pastratoare de traditii si cu un bogat trecut istoric, care in afara functiilor politico - administrative, sociale, economice si culturale proprii, indeplinesc sezonier sau in tot timpul anului si functia de primire si gazduire a turistilor. Stabilirea tipurilor de sate turistice consta in relevarea specificului localitatilor rurale si gruparea lor in cateva tipuri fundamentale, in vederea promovarii in fiecare localitate a celor mai adecvate forme de turism, in functie atat de principalele caracteristici geografice, sociale si economice, cat si de principalele motivatii si optiuni ale categoriilor de turisti care frecventeaza localitatea respectiva.

Județul Suceava are 379 de sate, grupate in 97 de comune. Asezarile rurale se disting dupa raspandirea lor in cele doua regiuni naturale - de munte si de podis, care le-a imprimat diferentieri in evolutie, forma si structura, functie, marime, densitate. La contactul dintre munti si regiunea deluroasa, in depresiunea Radauti, dar si in interiorul podisului Sucevei, se intalnesc sate mari, de peste 4000 - 5000 locuitori: Marginea si Straja, al caror nume sugereaza foarte bine pozitia lor pe o linie de contact geografic, apoi Arbore, Vicovu de Jos, Dumbraveni, Bosanci, etc. Unele foste comune din aceasta zona, ca de exemplu Dolhasca, Vicovu de Sus, Liteni, cu peste 10 000 locuitori fiecare au devenit mai nou orase. In zona de munte, satele cele mai mari, situate pe vaile principale, au in jur de 2000 - 2500 locuitori : Fundu Moldovei, Pojorata si Paltinoasa pe Valea Moldovei, Ostra si Stulpicani pe Suha, Moldovita, Vatra Moldovitei si Frumosu pe Valea Moldovitei, Putna pe Valea Putnei, etc. Unele, cum sunt Vama si Iacobeni, depasesc chiar 3000 locuitori, dar marea majoritate sunt mijlocii si mici. Satele din Podisul Sucevei au o structura adunata a gospodariilor in vetre si se caracterizeaza printr-o economie agricola complexa si cu trasaturi tot mai pronuntat intensive,evidentiindu-se cultura cerealelor, pomilor fructiferi si cresterea animalelor. Asezarile rurale din zona de munte au gospodariile rasfirate in lungul vailor, cu nuclee de adunare la principalele confluente, sau risipite pe versantii muntilor, uneori pana pe plaiurile superioare ale acestora. Sunt specializate in cresterea bovinelor pentru lapte si carne si a ovinelor, in exploatarile forestiere si industriale extractive.

Spatiul rural dispune de un bogat potential turistic care exista atat in zonele montane, cat si in cele submontane. Pe langa monumentele istorice si naturale de care sunt strans legate, interesul turistic este crescut de existenta unor valoroase resurse in campul biodiversitatii. O atractie deosebita specifica zonei rurale o constituie numeroasele activitati artizanale care se practica si astazi, fiind transmise din generatie in generatie: pictarea icoanelor incondeierea oualelor, mestesugul lemnului (artizani care fabrica butoaie, sculptori in lemn, fabricanti de instrumente muzicale traditionale), olarit (in special olaritul cu argila neagra), sculptura in piatra, tesutul si lucraturile din piele, blanarie, masti populare.

Satele agroturistice renumite sunt : **Arbore, Botosana, Ciprian Porumbescu, Marginea, Moldova Sulita- Izvoarele Sucevei, Pojorata, Putna, Rasca, Slatina, Sucevita. Vama, Vatra Moldovitei**.

ARBORE se afla la sud de Radauti (19 km), pe raul Solca, afluent al Sucevei, si poartă numele celebrei familii din vremea lui Stefan cel Mare. In anul 1502, Luca Arbore, portarul Sucevei si hatman, sfetnic al lui Stefan cel Mare , al fiului acestuia Bogdan al III-lea, precum si al fiului lui Bogdan, Stefan cel Tanar, (acesta din urma l-a omorat pe Arbore, precum si doi copii) a ridicat aici o biserica monumentala. In Arbore se afla si un interesant muzeu satesc, cu caracter istoric si etnografic, rod al stradaniilor de o viata ale sateanului autodidact Toader Hrib. Muzeul adapostit in doua camere si in cerdacul casei, impresioneaza prin autenticitatea pieselor expuse, printre care se afla si adevarate unicate.

BOTOSANA este situat la 6 km de Arbore, aici aflandu-se un interesant muzeu care sintetizeaza rezultatele cercetarilor arheologice efectuate in zona ce au relevat o impresionanta continuitate de locuire dacica si daco-romana, intinsa pe parcursul unui mileniu (secolul III I.Ch- secolul VII D.Ch.). Aici , ca si in localitatea vecina Casvana, se afla cate un stejar multisecular - monumente ale naturii. De stejarul din Casvana este legata o legenda locala, care afirma ca el exista de pe timpul lui Stefan cel Mare , avand deci o vechime de cca 500 de ani.

CIPRIAN PORUMBESCU comuna de pe valea paraului Stupca, la adapostul padurii, este situata intre Gura Humorului (11 km) si Suceava (15 km). Localitatea s-a numit initial Stupca, numele actual datorandu-se compozitorului Ciprian Porumbescu (1853 - 1883), unul dintre inaintasii de seama ai muzicii romanesti, nascut la Sipot dar copilaria si-a petrecut-o in satul ce-i poartă azi numele. Aici s-a si stins din viata, tanar, la varsta de 30 de ani. Din cele peste 250 de lucrari ale sale, amintim : "Crai Nou', "Balada', "Serenada'. In localitate se afla muzeul memorial "Ciprian Porumbescu' ce evoca sugestiv prin numeroase si variate exponate viata si opera compozitorului. Un alt aspect care reprezinta zona e faptul ca in acest sat s-au descoperit cuptoare de ars teracotele, alaturi de zgure si smalturi, precum si fragmente de teracote ramase nesmaltuite, toate din vremea lui Stefan cel Mare.

MARGINEA, este una dintre cele mai importante comune din Județul Suceava. Fiind situat la contactul Podisului Sucevei cu Obcina Mare, teritoriul comunei, ocupa in proportii relativ egale cele doua forme de relief. Denumirea localitatii deriva de la pozitia geografica, fiind destul de sugestiva. Conditiile cadrului natural sunt favorabile, comuna beneficiind de resursele podisului dar si ale muntelui.
Pozitia de contact munte-podis dar si situarea satului la intersectia a doua importante retele rutiere, favorizeaza dezvoltarea activitatilor comerciale, dar agricultura ramane una din ramurile economice importante alaturi de industrie, turismul avand mari perspective de dezvoltare. Localitatea si-a castigat un renume bine meritat prin traditia deosebit de valoroasa in mestesugul olaritului. In sat exista mai bine de 30 de familii de olari care produc renumita ceramica neagra, de diferite forme si cu decoruri variate. De asemenea, aici vizitatorii pot urmari intregul proces tehnologic: pregatirea lutului, modelarea lui pe roata olarului, decorarea prin lustruire si procesul final de ardere. O expozitie permanenta cu vanzare pune la dispozitia vizitatorilor produsele de la Marginea. Ceea ce impresioneaza foarte mult pe turist in aceasta zona este arhitectura populara, al carei specific este dat de casele si portile de lemn frumos ornamentate. Marginea este si o straveche vatra folclorica, cu obiceiuri si datini pastrate din strabuni, cu port bucovinean de o rara frumusete si autenticitate.

MOLDOVA SULITA - IZVOARELE SUCEVEI, zona cunoscuta mai ales celor doua rauri care izvorasc din muntii din apropiere : Suceava si Moldova. Tot aici se pot vizita cateva rezervatii stiintifice interesante: Tinovul Lucina - Gaina care adaposteste mesteacanul pitic - relict al erei glaciare, si Rachitisu Mare, unde se gaseste un alt relict glaciar - strugurele ursului, apoi Cheile Lucavei, precum si vestita herghelie Lucina, centru de crestere si dresare a cailor de rasa hutula .

POJORATA, se afla la cativa kilometri de Campulung Moldovenesc, pe drumul european ce leaga Suceava de Bistrita, avand o pozitie pitoreasca, avantajoasa pentru turism, din aceasta localitate deschizandu-se drumuri spre Mestecanis - Vatra Dornei, spre Campulung si, mai departe, la Vatra Moldovitei, Voronet si Humor, spre zonele etnografice Fundu Moldovei si Breaza si, mai departe, spre Iyvoarele Sucevei. De la Pojorata poteci de munte duc spre Rarau si Giumalau. Local se pot face ascensiuni pe Magura (1176 m), Muncelu (1302 m), Adam si Eva (1047 m si 1009 m). Avand in vedere aceste elemente, Pojorata se recomanda ca un centru important pentru excursii. De mentionat este faptul ca in apropiere se afla rezervatia geologica "Stratele de la Pojorata'.

Figura 120 - Reprezentând Comuna Pojorâta

PUTNA este o vestita localitate din nordul Obcinelor Bucovinei, locul in care Stefan cel Mare a infaptuit prima ctitorie bisericeasca din lunga si valoroasa sa serie de lacasuri construite in toata Moldova si nu numai. In interiorul bisericii se afla mormantul domnitorului, loc de pelerinaj al credinciosilor de pretutindeni. In cadrul manastirii se afla un muzeu cu exponate de mare valoare.Tot in localitatea Putna, in cimitirul satului se afla o biserica de lemn, atribuita domnitorului de legenda, Dragos Voda, si adusa aici de Stefan cel Mare din satul Volovat. In partea de est a satului, sub padure, se afla 'Chilia lui Daniil Sihastrul', parintele duhovnic si sfatuitorul lui Stefan cel Mare.

RASCA, comuna situata in zona de contact a Subcarpatilor Neamtului cu prelungirile Muntilor Stanisoarei, pe cursul superior al raului Rasca. In satul Rasca se afla o manastire de calugari, ctitorie din 1540 - 1542 a lui Petru Rares.

SLATINA, comuna situata in zona de contact a Podisului Sucevei cu Muntii Stanisoarei, pe raul Suha Mica. In satul Slatina se afla Mănăstirea Slatina (de maici), ansamblu monastic fortificat si bine conservat, ctitorie din anii 1554 - 1561 a domnului Alexandru Lapusneanu.

SUCEVIȚA, este un sat pitoresc asezat pe valea cu acelasi nume in interiorul Obcinelor Bucovinei. Aici se afla celebra Manastire Sucevita, una dintre cele mai frumoase manastiri din tara. Cu aspect de fortareata Mănăstirea are o biserica centrala cu picturi interioare si exterioare de mare valoare artistica. Astfel a fost restaurata si inclusa pe lista patrimoniului mondial UNESCO. Sucevita este si o bogata zona etno- folclorica.

Figura 121 - Comuna Sucevița, Suceava

VAMA, comuna situata pe valea Moldovei, la confluenta acesteia cu Moldovita. Aici se afla o veche biserica de lemn, cu sculpturi si crestaturi bogate, cu motive geometrice la grinzi, la stalpi si la portalul de intrare. La Vama, ca si la Radauti este renumita ceramica smaltuita. In partea de sud-vest, langa sosea se afla "stalpul lui Voda' monument ridicat de Mihail Racovita, dupa campania intreprinsa in Transilvania, impreuna cu tatarii si zaporojenii, impotriva ungurilor.

VATRA MOLDOVIȚEI, comuna in Județul Suceava, alcatuita din 3 sate, situata la poalele Obcinei Feredeului si cele ale Obcinei Mari, pe cursul superior al raului Moldova. In satul Vatra Moldovitei se afla Mănăstirea Moldoviței.

I.5.3.5 Vestigii Istorice

CETATEA DE SCAUN

Situata pe un platou inalt, in partea de est a orasului, restaurata in ultimii ani, este o ctitorie a voievodului Petru I Musat, mentionata pentru prima oara intr-un document din anul 1388. Cetatea este construita din piatra, fiind intarita ulterior de Alexandru cel Bun si de catre Stefan cel Mare cu ziduri de peste 10 m si o grosime de aproape 4 m. Cetatea nu a fost niciodata cucerita prin forta armelor. Prima armata « straina » care a intrat in cetate a fost armata lui Mihai Viteazul in 1600.

Figura 122 - Cetatea de Scaun

HANUL DOMNESC

Hanul Domnesc este una dintre cele mai vechi constructii civile din Moldova, parterul si pivnitele dateaza de la sfarsitul secolului al XVI-lea si inceputul secolului al XVII-lea. Cladirea a fost destinata mai intai adapostirii dregatorilor si negustorilor sositi in zona, iar mai apoi, in perioada secolului al XVII-lea si al XIX-lea a servit ca han, casa domneasca, casa de vanatoare pentru imparatul Franz Josef.

MONUMENTUL DE ARHITECTURA MEDIEVALA MIRAUTI

Biserica Mirauti este cel mai vechi monument religios din Suceava, opera a domniei lui Petru Musat. Odata cu crearea Mitropoliei Moldovei si aducerea in 1402 de catre Alexandru cel Bun a moastelor Sf. Ioan cel Nou la Suceava, lacasul devine catedrala mitropolitana si implicit loc de ungere a viitorilor domni ai tarii. Distrusa de turci, probabil la 1476, Stefan cel Mare o recladeste dandu-i o noua infatisare.

RUINELE PALATULUI DOMNESC

Se afla la numai cativa zeci de metri de biserica Sf. Dumitru. Odata cu stabilirea resedintei domnesti de la Siret la Suceava, Petru Musat construieste in extremitatea vestica a asezarii o casa domneasca si un turn. Stefan cel Mare definitiveaza ansamblul Palatului Domnesc prin care Curtea Domneasca de la Suceava a devenit cel mai reprezentativ monument de gen din intreaga Moldova.

I.5.3.6 Biserici și Mănăstiri

Numarul impresionant al bisericilor din Bucovina, cu interesantele fresce interioare si exterioare, a fost pastrat inca din timpurile medievale. Datorita unicitatii si valorii lor artistice, acestea au fost adaugate la "Lista cu Mosteniri Culturale Internationale" a UNESCO, in 1993. Intr-adevar, nu exista alt loc pe pamant in care se afla un astfel de grup de biserici, cu o asa de inalta calitate a frescelor exterioare. In majoritatea cazurilor, bisericile au fost intemeiate ca loc al familiilor nobile pentru ingropare.

Frumusetea frescelor, culorile vii, s-au pastrat pana in zilele noastre, identificandu-se si dand o nota de originalitate creatiilor artistice. Astfel, culori precum Albastrul de Voronet, Rosul de Humor sau Verdele de Arbore, au descris povestile biblice ale pamantului si ale raiului, scene din viata Sfintei Fecioare si a lui Iisus Hristos, povestiri despre inceputurile omenirii si viata dupa moarte. Motivele pentru astfel de scene vaste erau atat religioase, cat si didactice: pentru a promova ortodoxismul si pentru a educa oamenii de rand.

MĂNĂSTIREA HUMORULUI

La o distanta de 5 - 6 km de orasul Gura Humorului, in pitorescul sat Mănăstirea Humor, pe coama unei coline, inconjurata de arbori si pajisti, este asezata biserica manastirii Humor, una dintre cele mai vestite ctitorii ale evului mediu romanesc. Din pisania sapata in piatra, asezata la intrare pe peretele exterior al sfantului locas, aflam ca biserica a fost zidita in anul 1530 de Toader Bubuioga, mare logofat si membru al divanului Moldovei si, sotia sa, Anastasia. Sfantul locas se inalta la o distanta aprox. 300 de metri de ruinele unei mai vechi biserici manastiresti a carei constructie a fost realizata inca de pe vremea lui Alexandru cel Bun (1400 - 1432).

Arhitectura monumentului sacru de la Humor prezinta un interes aparte. Aici apare, pentru prima data in constructia bisericilor din Moldova, pridvorul deschis si o incapere noua la etaj numita tainita, care se suprapune camerei mormintelor. Din pridvor, se patrunde in pronaos, iar mai departe, in camera mormintelor si naos. Spre rasarit, biserica se termina prin absida de forma circulara a altarului, despartit de naos printr-o foarte veche catapeteasma, exceptionala sculptura in lemn. Biserica manastirii Humor se numara, alaturi de bisericile Voronet, Moldovita, Arbore si Sucevita, printre cele cinci ctitorii impodobite peste tot, in interior si exterior, cu fresce bizantine, prin care se disting de toate celelalte biserici de acest fel din lumea ortodoxa. Fresca exterioara de la Humor, pictata de Toma Zugravul in 1535, deschide sirul celorlalte biserici cu pictura exterioara.

Acest fapt reprezinta o prioritate care randuieste momentul intre marile realizari ale artei plastice bisericesti, deschizatoare de scoala si epoca in domeniu. Patrunzand in interiorul Bisericii, privitorul este intampinat in pronaos, de scene din Calendarul bisericesc, de icoanele Adormirii Maicii Domnului si a Sfintei Fecioare rugatoare, de sfinti, ingeri si profeti. In camera mormintelor, bolta este acoperita cu scene din viata Sfintei Fecioare Maria. In naos sunt pictate chipuri de sfinti, ciclul Patimilor si Invierea, iar, pe bolta, Iisus Hristos. Tot in naos sunt tablourile ctitorilor. Ceea ce impresioneaza si atrage in mod deosebit admiratia, la biserica Humor, sunt frescele sale exterioare. Principalele teme iconografice exterioare sunt: Acatistul Bunei Vestiri (fatada sudica), Arborele lui Eseu (fatada nordica), Judecata din urma (fatada vestica) si Cinul care cuprinde o procesiune a sfintilor ingeri, profeti, apostoli, ierarhi, martiri si cuviosi (absidele laterale si cea a altarului). Pe peretele exterior sudic este de semnalat, in partea inferioara, scena Asediului Constantinopolului, o prezentare a evenimentelor grave care au dus la ocuparea Capitalei Imperiului Bizantin de catre turci la 1453. Intreaga alcatuire a momentului sacru de la Humor, dar, indeosebi, pictura acestuia este subordonata ideii teologice de mantuire a omului care, aflat sub puternica impresie pricinuita de contemplarea frescelor care infatiseaza scene din istoria mantuirii, se simte atras irezistibil catre realizarea idealului desavarsirii crestine-dobandirea mantuirii fiintei umane.

Figura 123 - Reprezentând Mănăstirea Humorului

MĂNĂSTIREA VORONEȚ

Figura 124 - Mănăstirea Voroneț

A fost ctitorita de Stefan cel Mare, in 1488, in stilul moldovenesc al epocii. Pictura interioara (exceptand pridvorul) dateaza din timpul domniei lui Stefan cel Mare (1457 - 1504). In naos se afla tabloul votiv, cu portretele membrilor familiei lui Stefan cel Mare.

Faima Voronetului se datoreaza mai ales picturii exterioare (secolul al XVI - lea), realizata pe un fond albastru inimitabil, cunoscut in intreaga lume ca "albastru de Voronet". Lumina soarelui da culorilor si mai ales acestui albastru o frumusete aparte, ce a devenit astazi o expresie care defineste o culoare specific romaneasca. Bisericii i s-a dat supranumele de 'Capela Sixtina a Estului'.

S-au scris multe randuri despre scenele religioase zugravite pe zidurile exterioare ale Voronetului:„ Judecata de Apoi" de pe peretele vestic; „Arborele lui Eseu" intruchipat pe fatada sudica; „Asediul Constantinopolului" , „Geneza" desfasurata pe fatada nordica; cele doisprezece scene infatisand vietile Sfintilor Nicolae si Ioan cel Nou de la Suceava; imaginea Sfantului Gheorghe - patronul locasului - ucigand balaurul.

Toate acestea au aparut folosindu-se var stins, nisip si paie tocate, din culori de extractie minerala, se pare, savant amestecate, din piatra macinata, care au reusit sa dea inimitabila culoare albastra. Stefan cel Mare este infatisat la Voronet in tabloul principal din naos, ca un barbat viguros, rotund la fata, cu mustata si pletele blonde. Poartă in maini, miniatural, chiar locasul Voronet. Langa el, se afla cea mai iubita dintre cele trei sotii, Maria Voichita, ce-i fusese initial prizoniera, dupa ce il invinsese intr-o lupta pe tatal ei, Radu cel Frumos, domnitor al Tarii Romanesti.

MĂNĂSTIREA PUTNA

Biserica manastirii Putna, este prima dintre ctitoriile lui Stefan cel Mare. Lucrarile de constructie a manastirii ce urma sa fie necropola domneasca, au inceput la 10 iulie 1466 si s-au incheiat in 1469, iar in 1481 erau finalizate fortificatiile de incinta. Lacasul a avut mult de suferit, de-a lungul timpului, din cauza unui puternic incendiu, pradat in doua randuri de cazaci, apoi de polonezi.

Puternicul cutremur din 1739 a contribuit si mai mult la ruinarea manastirii. Biserica necropola din mijlocul incintei avea dimensiuni neobisnuit de mari pentru acea vreme. Zidurile sunt din piatra bruta legate cu mortar, sprijinite de 12 contraforti. Turla este inalta si bine proportionata, cu tamburul in stil baroc, pe o baza stelara, impodobita cu coloane rasucite si capiteluri corintice. In pronaos se afla mormintele lui Bogdan al III - lea mort la 1517, a surorii acestuia Maria (m.1518), al Mariei, sotia lui Petru Rares (m.1529) si al lui Stefanita Voda (m.1527). In partea de sud a gropnitei, se afla mormantul lui Stefan cel Mare, acoperit cu un baldachin din marmura alba. Sarcofagul are motive ornamentale de o inalta valoare artistica. Langa mormantul domnitorului, se afla cel al sotiei sale Maria Voichita, decedata in 1511. In partea de nord a gropnitei se afla mormantul Mariei de Mangop, cea de a doua sotie a domnitorului (m.1476) si al fiilor marelui domnitor, Bogdan si Petru. Asezamantul de la Putna si-a castigat un binemeritat renume si datorita inestimabilelor valori artistice (broderii, tesaturi, manuscrise impodobite si ferecate in aur si argint, icoane, obiecte de cult), care se gasesc in muzeul amenajat in incinta manastirii.

Figura 125 - Mănăstirea Putna

MĂNĂSTIREA SUCEVIȚA

In vremurile tulburi, pline de nesiguranta si amenintare, de la sfarsitul secolului al XVI-lea, Sucevita a fost construita ca o adevarata manastire - cetate, cu masive ziduri de incinta si cu puternice turnuri de aparare, destinata a fi necropola, stralucita ctitorie voievodala, adevarat blazon al familiei Movila. Constructia a fost finalizata la 9 iunie 1591. Biserica manastirii cu hramul 'Invierea Domnului', avand planul moldovenesc treflat, resimte puternic traditia bizantina a artei locale. Pictura are o serie de trasaturi noi, atat in conceptia iconografica, cat si in compozitie si desen. Sucevita reprezinta un adevarat 'testament al artei moldovenesti'. Cei doi pictori ai Sucevitei, Ioan si Sofronie, formati la scoala de miniaturisti ai lui Anastasie Crimca, au aplicat la pictura bisericii canoanele specifice miniaturii si iconografiei. Imbinarea culorilor, predominante fiind verdele crud metalic si rosu sangeriu, creeaza impresia unei uriase pagini de carte miniata. Specific la Sucevita, este caracterul narativ al picturilor, ceea ce a facut ca unitatea ansamblului sa fie faramitata intr-o multime de mici tablouri, fiecare cu personalitatea lui artistica. Printre cele mai reprezentative teme prezente in pictura exterioara a Sucevitei se afla Arborele lui Ieseu, Scara lui Ioan Climax in care este redata lupta dintre bine si rau, Friza profetilor si filozofilor antichitatii, intre care regasim pe David si Solomon, Homer, Sofocle, Aristotel. Pictura Sucevitei este cel mai complex ansamblu iconografic dintre bisericile feudale din Moldova. Tabloul votiv din naos, il prezinta pe ctitor, domnitorul Ieremia Movila, impreuna cu familia. Muzeul manastirii, situat in fostele case domnesti, adaposteste capodopere de o exceptionala valoare ale artei medievale bisericesti.

MĂNĂSTIREA MOLDOVIȚA

Ctitorie din 1532 a domnitorului Petru Rares. Zidul de incinta inchide un patrulater cu latura de 40 m, grosimea 1,20 m si inaltimea de 6 m. In coltul de nord - vest se afla clisiarnita, construita la inceputul secolului al XVII - lea. Este una dintre putinele locuinte moldovenesti din secolul XVI-XVII, fiind construita intre 1610-1612 de Efrem, egumenul Moldovitei. Biserica cu hramul 'Buna Vestire', continua conceptia constructiva, deplin cristalizata de artistii epocii de stralucire a lui Stefan cel Mare, aducand ca elemente specifice epocii raresiene, dimensiunile marite, tendinta de inaltare si sveltete. Elemente tipice goticului tarziu transilvanean dovedesc ca la constructie au participat mesteri pietrari transilvaneni. Pictura Moldovitei realizata la 5 ani dupa ridicarea bisericii, reprezinta, alaturi de pictura Voronetului, un exceptional document artistic al epocii de mare stralucire spirituala a lui Petru Rares. Tendinta de umanizare a figurilor divine, prezenta simtamintelor profund omenesti in multe din scenele ciclului evanghelic, sunt trasaturi proprii minunatelor fresce care si-au pastrat nealterate prospetimea si stralucirea culorilor. Pictura interioara, repictata culoare peste culoare in secolul al XVII -lea, respecta continutul ideatic si programul iconografic al epocii lui Stefan cel Mare. Tabloul votiv in care este prezentat ctitorul impreuna cu familia sa, desi pastreaza caracterul unor portrete oficiale, vadeste preocuparea artistului de a reda prin intermediul tehnicii proprii portretului, viata launtrica a personajelor.

BISERICA ARBORE

In anul 1503, Luca Arbore - boier si "Portar' al Sucevei pe vremea lui Stefan cel Mare - a inaltat un paraclis la curtea sa din comuna care-i poartă numele, situata pe valea raului Solca in Bucovina. Din intregul complex, astazi mai exista doar biserica; curtea boieresca a fost distrusa de un incendiu in secolul al XIX - lea. Biserica poartă placa comemorativa dedicata Sfantului Ioan Botezatorul. Conceputa si construita intr-o forma simpla, pornind de la ideea unei biserici de tip longitudinal, constructia uimeste prin marea sa stilizare. Prelungirile zidurilor laterale legate printr-un arc semicircular, delimiteaza in exterior, pe fatada apuseana, o mare nisa, destinata lacasului clopotelor. Mesterii lui Arbore au realizat pereti drepti, cu imense suprafete netede, conferind bisericii proportii elegante. In anul 1541, la initiativa Anei - sora boierului Arbore - se va realiza ansamblul de pictura exterioara si interioara.

MĂNĂSTIREA SLATINA

Ctitorie a domnitorului Moldovei, Alexandru Lapusneanu. Construita intre 1554 - 1558 ca necropola domneasca a familiei. Are aspectul unei adevarate fortarete remarcandu-se printr-o deosebita valoare arhitectonica si artistica, ce reinvie si continua traditiile epocii lui Stefan cel Mare si Petru Rares. In interiorul incintei, se afla Casa Domneasca ce trebuia sa slujeasca familiei domnitorului nu numai ca locuinta ci si ca loc de refugiu in caz de primejdie. Desi a suferit transformari de-a lungul anilor, ea pastreaza ramele de piatra ale ferestrelor, cu profile in stilul renasterii transilvanene, confirmand astfel legaturile stranse ale lui Lapusneanu cu orasele de peste munti si in special cu Bistrita, de unde au fost adusi mesterii pietrari care au lucrat la Slatina. Asa cum se prezinta astazi, Mănăstirea este rezultatul unor restaurari succesive.

MĂNĂSTIREA PROBOTA

Este prima ctitorie a domnitorului Petru Rares, ridicata in 1530 pe locul consacrat de o bisericuta din lemn (1398) si alta din piatra (in jur de 1440) ale carei urme se mai vad in vecinatate; de altfel "probota" inseamna fratie, desigur, a slujitorilor bisericii. In biserica se afla 21 de pietre tombale epigrafe, realizate intre 1464 - 1640, de o remarcabila valoare documentara si artistica; pietrarii au trecut de la elemente decorative geometrice la cele accentuat vegetale, inovatie reprezentativa pentru sculptura secolului al XVI -lea. Colectia de istorie si artă veche, in organizare, cuprinde piese obtinute in urma sapaturilor arheologice, tesaturi din sec. XVI - XVII, obiecte de cult, vesminte (sec. XVIII). Edificiu monumental armonios, cu turla deasupra naosului, pridvor inchis de inalte ferestre gotice cu chenare din piatra cioplita, abside poligonale marcate de arcade oarbe si ocnite, soclu prelungit cu banca de jur-imprejur ".una dintre cele mai importante realizari ale arhitecturii romanesti, reprezentativa pentru secolul XVI" (V. Dragut). Ziduri de aparare inalte de 6 metri, turnuri patrate si Casa domneasca (vestigii), intregesc ansamblul monahal cu elemente ale arhitecturii civile moldovenesti - printre putinele piese din secolul al XVI-lea care mai exista.

Figura 126 - Mănăstirea Probota

MĂNĂSTIREA RASCA

Este construita in mai multe etape: 1512, Bogdan al III - lea a zidit chiliile, in 1540, episcopul Romanului Macarie impreuna cu logofatul Ioan si Teodor Bals zidesc biserica cu hramul "Sf. Nicolae', in jurul bisericii se construiesc din porunca lui Petru Rares, ziduri inalte si puternice cu creneluri si turn, lucrare terminata in 1542. Pictura interioara si exterioara a fost executata intre 1551 -1554. Tabloul votiv il prezinta pe domnitorul Petru Rares impreuna cu familia. Biserica mai detine doua valoroase icoane din secolul al XV - lea. Intr-o camera din clopotnita manastirii Rasca, a stat inchis timp de sase luni marele istoric si om de stat Mihail Kogalniceanu, surghiunit in 1844 din porunca domnitorului Mihai Sturza.

I.5.3.7 Muzee și Case Memoriale

Muzeul de artă populara Suceava, functioneaza in cladirea fostului han Domnesc, constructie de la sfarsitul sec XVI; adaposteste colectii de etnografie si artă populara.

Muzeul de istorie Suceava, infiintat in anul 1900, expune interesante piese care evoca trecutul bogat in evenimente si fapte eroice al locuitorilor meleagurilor sucevene, din cele mai vechi timpuri pana in zilele noastre; un interes aparte il reprezinta 'Sala tronului', in care, mobilierul, costumele si alte obiecte reconstituie atmosfera de la curtea lui Stefan cel Mare.

Muzeul de Artă 'Ion Irimescu' din Falticeni, contine 313 lucrari de sculptura, peste 1.000 de lucrari de grafica, la care se adauga si biblioteca personala (peste 1.500 de volume) si o colectie de pictura si grafica in dezvoltare.Muzeul este o institutie unica in Romania, prin faptul ca e cea mai bogata colectie de autor din tara.

Casa muzeu Solca, situata pe drumul de acces spre manastirile Arbore, Humor este un monument reprezentativ in ce priveste arhitectura traditionala si cultura si civilizatia populara bucovineana. Casa este de tip camera-tinda-camera cu foisor si prispa lutuita. Bucataria are un cuptor traditional cu vatra si plita reconstituit dupa tipologia mijloacelor de incalzit din zona.

Casa muzeu Bilca din zona etnografica Radauti, in localitatea cu acelasi nume fiind reprezentativa pentru asezarile din zona. Interioarele sunt amenajate cu mobilier traditional polite, laite, blidare, tesaturile de interior (scoarte, laicere, grindarase) infrumusetand peretii din casuta si din casa mare. Obiectele din lemn si ceramica, de uz casnic completeaza inventarul casei. Casa a fost donata de catre George Muntean si Adela Popescu.

Muzeul Satului Bucovinean din apropierea Cetatii de Scaun a Sucevei,pune in valoare patrimoniul cultural-arhitectonic de factura populara din Tara de Sus. Cel mai tanar dintre muzeele in aer liber ale Romaniei s-a infiripat in deceniul al VIII-lea al secolului trecut cand satul bucovinean dispunea de nenumarate monumente de arhitectura populara dar din pacate activitatea - concretizata prin transferul mai multor obiective si reconstruirea a trei dintre acestea - a fost intrerupta.

Casa memoriala Simion Florea Marian, situata in centrul municipiului Suceava, "castigata cu condeiul" de marele etnograf si folclorist, cum scrie pe o placa memoriala, cumparata cu banii proveniti din premiul acordat, in anul 1883, de Academia Romana, pentru lucrarea "Ornitologia Poporana Romana".

Casa memoriala Ciprian Porumbescu, sat Ciprian Porumbescu, inaugurata in 1953, este adapostita intr-o anexa originala - singura care s-a pastrat - a fostei case parohiale de la Stupca (Ciprian Porumbescu), locuita de familia preotului, scriitorului si militantului roman din Bucovina, Iraclie Porumbescu, intre anii 1865 - 1883.

Casa memoriala Nicolae Labis, aflată în satul Mălini , inaugurata in 1975, Casa Memoriala este amenajata in locuinta din centrul satului Malini, care a apartinut parintilor poetului si unde acesta a trait un timp din scurta si fulgeratoarea sa viata, zamislind aici poate cea mai semnificativa parte a inestimabilei sale mosteniri poetice.

I.5.3.8 Bunuri și valori etnografice

Fondul etnografic si folcloric al Județului Suceava pune in evidenta talentul si sensibilitatea pentru frumos a locuitorilor acestei zone. Bogatia elementelor etnografice este evidenta in Tara Dornelor unde se mai pastreaza si astazi vechile ocupatii si obiceiuri, precum si un port popular autentic, lucrat cu o neintrecuta maiestrie artistica, exprimata in alcatuirea modelelor si imbinarea culorilor.

Cateva dintre asezarile cele mai vestite din acest punct de vedere sunt: Marginea (la 10 km de Radauti) renumit centru de ceramica neagra, lustruita cu piatra, tehnica preluata de la geto-daci si care dovedeste continuitatea populatiei autohtone in regiune; Dorna, cu arhitectura specific bucovineana cu frumoase decoratii exterioare, avand motive florale sau geometrice; Ciocanesti (la 22 km de la Vatra Dornei), renumit prin covoarele care se fac aici si oua incondeiate; Cacica, un important centru ceramic; Vama (confectionarea cojoacelor, pieptarelor); Fundu Moldovei (centru de constructie a instrumentelor populare si de prelucrare artistica a lemnului); Carlibaba (port popular si tesaturi de interior); Arbore (scoarte si stergare).

Gastronomia tradițională Suceveană

Gastronomia traditionala suceveana se remarca prin elementele valoroase legate de un anumit mod de preparare a produselor alimentare, pastrat de-a lungul secolelor. Fiind cunoscute si apreciate dincolo de granitele tarii noastre. In practicarea agroturismului aceasta reprezinta o resursa deosebit de valoroasa si "gustata" din plin de toti turistii caselor taranesti sucevene.

Dintre mancarurile specifice zonei amintim: ciorba radauteana, borsul de sfecla rosie, rasolul din hrean cu smantana, balmosul dornean, galustele cu crupe, raciturile de porc, pastravul in cobza de brad, tocineii prajiti din "barabule", etc.

Festivaluri și Sărbători

Viața în Bucovina este marcata de o serie de evenimente, sarbatori si festivaluri care au loc anual. Aceste traditii vechi sunt bine pastrate in aceste locuri. Exista multe ocazii de sarbatoare, in primul rand, sunt sarbatorile religioase, Craciunul, Pastele si sarbatorile Sfintilor importanti, apoi, mai sunt numeroase festivaluri etno-folclorice, la acestea pot fi adaugate alte manifestari culturale si targuri.

Figura 128 - Festivaluri în Bucovina

Între festivalurile și sarbatorile religioase si culturale, cele mai importante (sunt în ordine cronologică):

- aprilie-mai: Suceava- " Pastele in Bucovina"
- 24 iunie: Suceava- "Zilele Sucevei"- Hramul manastirii Sf. Ioan cel Nou de la Suceava
- iunie: Sucevita- "Urmasii Movilestilor" - Zilele Culturii Sucevitei
- iunie-iulie: Gura Humorului- Zilele Municipiului Gura Humorului- "Umor la . Gura Humorului"
- iulie: Falticeni- Zilele Municipiului Falticeni ; Festivalul National de Folclor "Sezatoarea"
- iulie: Vatra Dornei - Zilele Municipiului Vatra Dornei
- iulie: Campulung Moldovenesc - Festivalul International de Folclor "Intalniri Bucovinene" (parada portului popular, spectacole folclorice, targ al mesterilor populari)
- august: Suceava - "Festivalul de Artă Medievala Stefan cel Mare" din Cetatea Sucevei
- august: Suceava- Festivalul National de Dans "Hora de la Prislop".
- august: Ciocanesti - "Festivalul National al Pastravului"
- august: Suceava -"Targul Mesterilor Populari"
- august: Campulung Moldovenesc- Zilele Campulungului
- septembrie: Vama- Zilele Vamei - "Istorie, traditie si turism"
- septembrie: Campulung Moldovenesc- Targul laptarilor
- decembrie: Falticeni- "Sculati, gazde, nu dormiti!" - Festival National de Obiceiuri de Craciun si Anul Nou
- decembrie: Sucevita- "Am pornit sa colindam" - Festivalul Traditiilor si Obiceiurilor de Iarna
- decembrie: Vatra Dornei- "Porniti plugul Feti Frumosi" - Festival international de datini si obiceiuri de iarna

I.5.3.9 Statistica privitoare la Turismul în Județul Suceava

În anul 2020 existau pe raza judeţului Suceava 469 structuri de cazare turistică cu o capacitate de cazare de 12.970 locuri. Ponderea cea mai mare a structurilor de cazare turistică o deţin pensiunile urbane şi rurale (74,8%).

În anul 2020 judeţului Suceava a fost vizitat de 254.480 turişti cazaţi, dintre aceştia 2,2% fiind turişti străini. Indicele de utilizare a capacităţii de cazare în funcţiune în anul 2020 a fost de 24,1% pe total structuri de cazare turistică.

La sfârşitul anului 2020 judeţul Suceava dispunea de o reţea de cale ferată în exploatare cu o lungime totală de 520 km, din care 248 km era electrificată. Densitatea de 60,8 km/1000 kmp teritoriu este mai mare decât cea la nivelul ţării (45,2 km/1000 kmp). Reţeaua drumurilor publice avea, în anul 2020 o lungime de 3144 km, din care 627 km drumuri naţionale. Lungimea drumurilor publice modernizate se întinde pe 1848 km. Densitatea reţelei de drumuri publice din judeţul Suceava la începutul anului 2020 a fost de 36,8 km la 100 kmp teritoriu.

CAPACITATEA ŞI ACTIVITATEA DE CAZARE TURISTICĂ

Județul Suceava	*Capacitatea de cazare* Existența (locuri)	În funcţiune (mii locuri-zile)	*Sosiri*	*Innoptari*	*Indicii de utilizare netă a capacității în funcțiune*
2000	5269	1335.4	153.5	480.3	36
2001	5034	1421.1	151.4	461.1	32.4
2002	5192	1399.5	162.4	406	29.1
2003	5577	1640.8	162.5	423.2	25.8
2004	5755	1760.8	187.4	432.4	24.6
2005	6526	1932.6	192.1	435.2	22.5
2006	7012	2056.7	211.0	500.3	24.3
2007	6831	2087.4	226.3	535.1	25.6
2008	7029	2101.8	229.1	530.1	25.2
2009	7554	2176.4	209.7	479.4	22.0
2010	8033	2263.6	194.4	460.6	20.3
2011	8835	2439.6	229.5	556.2	22.8
2012	9447	2594.1	238.6	586.2	22.6
2013	9585	2642.6	241.6	577.2	21.8
2014	9650	2686.4	260.7	583.6	21.7
2015	10143	2780.0	310.5	699.5	25.2
2016	10610	2764.9	342.7	759.7	27.5
2017	11883	2964.6	385.7	815.7	27.5
2018	12152	3069.4	430.7	909.5	29.6
2019	12364	3167.8	465.9	1014.4	32.0

Sursa: DJS Suceava

Figura 129 - Tabel reprezentând capacitatea și activitatea de cazare turistică

STRUCTURILE DE PRIMIRE TURISTICĂ CU FUNCŢIUNI DE CAZARE TURISTICĂ, LA 31 IULIE 2020

Județul Suceava	*număr*
Total	469
Hoteluri și moteluri	55
Hanuri turistice	-
Cabane turistice	12
Campinguri și unități tip căsuță	7
Vile turistice	21
Tabere de elevi și preșcolari	-
Pensiuni turistice	117
Sate de vacanță	1
Pensiuni agroturistice	235
Hoteluri pentru tineret	-
Hosteluri	15
Popasuri turistice	3
Spații de cazare pe nave	-
Bungalouri	3

Sursa: DJS Suceava

Figura 130- Structurile de primire turistică cu funcţiuni de cazare turistică

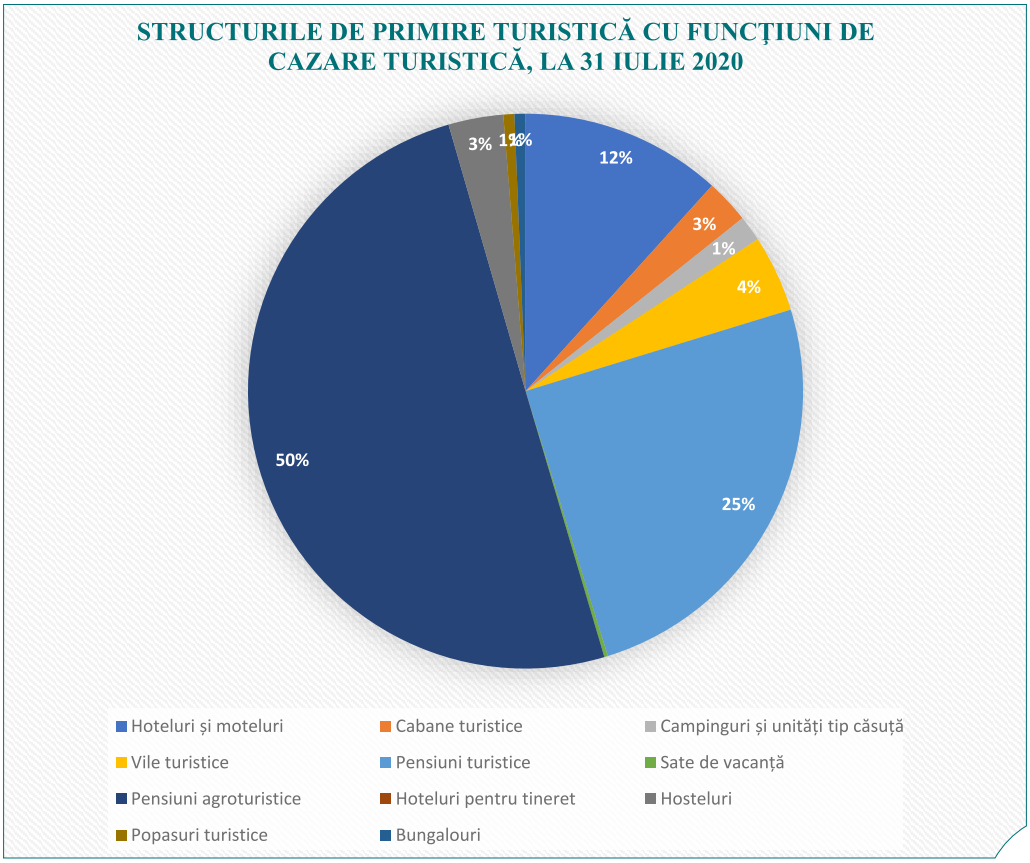

Figura 131 - Structurile de primire turistică cu funcţiuni de cazare turistică, la 31 iulie 2020

I.5.4. Patrimoniul natural al localității Gura Humorului

Piatra Pinului și Piatra Șoimului alcătuiesc o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip geologic, paleontologic și peisagistic), situată în județul Suceava, pe teritoriul administrativ al orașului Gura Humorului.

I.5.4.1 Localizare

Aria naturală este situată la limita nordică a Munților Stânișoarei la nivelul zonei de contact dintre Obcina Voronețului și partea din dreapta a râului Moldova, aproape de drumului european E58, în partea central-sudică a județului Suceava și cea sudică a localității Gura Humorului.

Accesul se face din E58 pornind de la Gura Humorului spre Câmpulung Moldovenesc, cu viraj la stânga spre Voroneț, iar apoi după traversarea râului Moldova spre stânga pe un drum parțial asfaltat care urmărește îndeaproape albia râului.

Figura 132 - Reprezentând Rezervața Naturala Piatra Pinului

I.5.4.2 Descrierea patrimoniul natural al localității Gura Humorului

Rezervația natural Piatra Pinului are o suprafață de 1.40 hectare. Ea reprezintă o zonă parțial împădurită (pin silvestru, brad, molid fag), în a cărei teritoriu se află un punct fosilifer.

O altă formațiune geologică stâncoasă spectaculoasă, Piatra Șoimului, la câteva sute de metri în amonte de Piatra Pinului. Merită menționat faptul că afinul negru, se afla aici la cea mai mică altitudine din Bucovina (600 m). În imediata vecinatate a Pietrei Pinului, s-au descoperirit rezerve de apă minerală termală slab sulfuroasă, oligo-minerală. Această rezervație are o dimensiune aproximativă de 0.50 hectare.

Punctul fosilifer Piatra Pinului

Este situată la 1,5 km în aval de confluența cu pârâul Voroneț. Acesta cuprinde depozite sedimentare (argile sapropelice și gresii albe cuarțifere) formate în Oligocen în urma cu circa 30 de milioane de ani, aflate la nivelul unui afloriment situat pe un versant acoperit cu blocuri de stancă și grohotiș.

Aici s-au descoperit resturi fosile de pești preistorici (specii ce aparțin genurilor Lepidopus, Alosa, Scorpaena, Sardinella, Clupea etc. situate în marne, gresii și conglomerate. Printre acestea s-a găsit și un pește lung de 1,8 m (Palaeorhynchus humorensis în partea superioara a stâncii, într-o intercalație subțire de argile disodilice prinsă între stratele groase de gresii albe relativ dure (de Kliwa), care formează actual peretele exterior al Pietrei Pinului.

Contextul geologic fosilifer este constituit din stive de roci moi formate în adâncurile Mării Paratethys. O particularitate a acesteia avea să determine conservarea în straturile de sedimente a corpurilor animalelor moarte. Astfel spre diferență de alte mări și oceane, datorită unor particularități ale reliefului submarin Paratethys nu beneficia de existența unui circuit eficient de oxigenare a straturilor de apă de adâncime. În lipsa oxigenului lipseau și microorganismele care să descompună cadavrele, în absența unor procese biologice de descompunere materia organică respectivă pornind pe drumul fizico-chimic lung, la capătul căruia se află petrolul. Această transformare în zonele fosilifere s-a blocat într-o fază incipientă. Rocile fine, bituminoase (roci mamă ale zacămintelor de petrol) contin astfel resturi fosilifere.

Fragmente de roci ce conțin resturi fosilifere, precum și roci specifice rezervației, se pot admira în cadrul Colecției de Paleontologie a Muzeului de Științele Naturii din Suceava.

Istoricul Rezervației

În preioada 1960—1963 un elev (Brustur Titus, astăzi geolog) al Liceului teoretic din Gura-Humorului dislocând mai multe plăci de șist în partea de vest a stâncii, a descoperit pe unele impresiunile unor pești preistorici. Ulterior în partea de sus, a descoperit amprenta completă a unuia lung de aproximativ 1,80 m. Ajuns student la Facultatea de Geologie-Geografie București și-a informat profesorii, ulterior paleontologul Dr. Dan Grigorescu venind împreună cu studentul spre a inregistra toate datele necesare și pentru a ridica și duce la București plăcile de rocă. Era vorba de o specie pe atunci necatalogată de Palaeorhynchus căreia i s-a dat numele științific de Palegrhynchus humorensis.

Figură 133 - Pietrele Doamnei

Zona a fost mai târziu declarată arie protejată prin Legea nr.5 din 6 martie 2000 (privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a zone protejate)[12]

Către sfârșitul secolului XIX un grup de meșteri pietrari italieni au scos din zona care urma să fie ulterior a rezervației, blocuri mari de stânca pentru a le folosi la îndiguirea râului Moldova, urmele acestei lucrări fiind și astăzi vizibil. În plus - în urmă cu mai mult de un secol, încă se mai vedea ieșirea unei chilii de pustnic săpate în stânca Pietrei Șoimului.

Alte rezervații care fac parte din patrimoniul natural sunt: Pădurea de Mesteceni și Pietrele Doamnei (situat pe latura vestică a râului Humor, pe obcina care desparte Mănăstirea Humorului de Orașul Frasin).

Spaţiile Verzi

Zona spațiilor verzi a Orașului Gura Humorului este constituită din parcuri, scuaruri, complexe sportive, zone de agrement și turistice, plantațiile de protecție și de aliniament.

În anul 2014, conform Institutului Național de Statistică, Orașul Gura Humorului deținea o suprafață amenajată cu spaţii verzi însumând 29 ha.

Spațiile verzi amenajate din Orașul Gura Humorului sunt următoarele: Parcul Ariniș (240.100 mp), Parcul Libertății (5.912,5 mp), Parcul Central (5.000 mp), Parc „Ciprian Porumbescu" (756 mp), Parcul „Olga Kobyleanska"(1.000 mp), Stadionul „Tineretului" (20.700 mp), spațiul verde din cadrul Colegiului „Alexandru cel Bun" (8.985 mp), spațiul verde din cadrul Școlii „Teodor Bălan" (4.915 mp), spațiul verde al Școlii „Petru Comarnescu" (4.439 mp) spațiul verde Pârtia de schi „Șoimul" (70.000 mp).

Parcul de Agrement Ariniș

Ca urmare a declarării localității Gura Humorului ca fiind stațiune turistică de interes național, in anul 2005, s-a dorit exploatarea acestei oportunități prin dezvoltarea Parcului de agrement Ariniș, care se extinde pe o suprafață de (240.100 mp).

In inima Bucovinei, vara anului 2010 a readus pe harta Bucovinei complexul de agreement "Arinis" din Gura Humorului (doar agrement, fără cazare), complex situat in incinta unui parc dendrologic de aproximativ 30 hectare, pe malul stang al raului Moldova. Accesul catre complex se face din DN 17, soseaua de centura Mihail Kogalniceanu, str. Mihai Eminescu, Aleea Arinis. Complexul de agrement "Arinis" ii pune la dispozitie:

Figura 134 - Piscina interioară a Complexului Ariniș

- piscina acoperita de dimensiuni olimpice,
- doua bazine inot exterioare (unul destinat adultilor si unul destinat copiilor),
- o sala de sport moderna multifunctionala cu tribune, vestiare si dusuri,
- un patinoar natural utilizat si in sezonul estival pentru role,
- sase terenuri de sport (tenis de camp, volei, fotbal, handbal, baschet).

Pe malul drept al raului Moldova, telescaunul care deserveste partia de schi Soimul iti poate oferi, pe un traseu de aprox 1,5 km, o priveliste panoramica de exceptie asupra tinutului humorean.

De asemenea, aleile înguste şi liniştite pot fi folosite de turişti pentru odihna si relaxare sau pentru trekking, nordik walking, trekking cu tiroliana/rapel practicabile pe 3 trasee distincte cu grade de dificultate diferite, alpinism desfasurat in cadrul Rezervatiei Piatra Pinului, zbor cu parapanta cu instructori specializati, ciclism practicabil pe doua trasee distincte avand grade de dificultate diferite, paintball, tir cu arcul pe terenuri special amenajate sau in padure, offroad si motocross practicate pe trasee diverse cu grade de dificultate diferite.

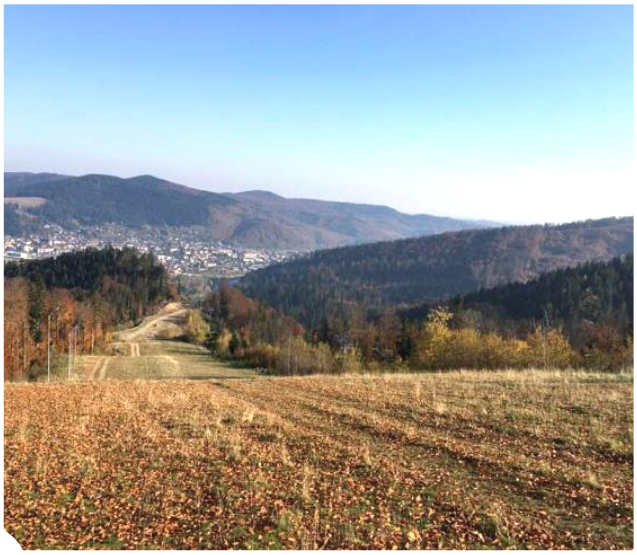

Figura 135 - Activitățile întreprinse la nivelul Complexului Ariniș

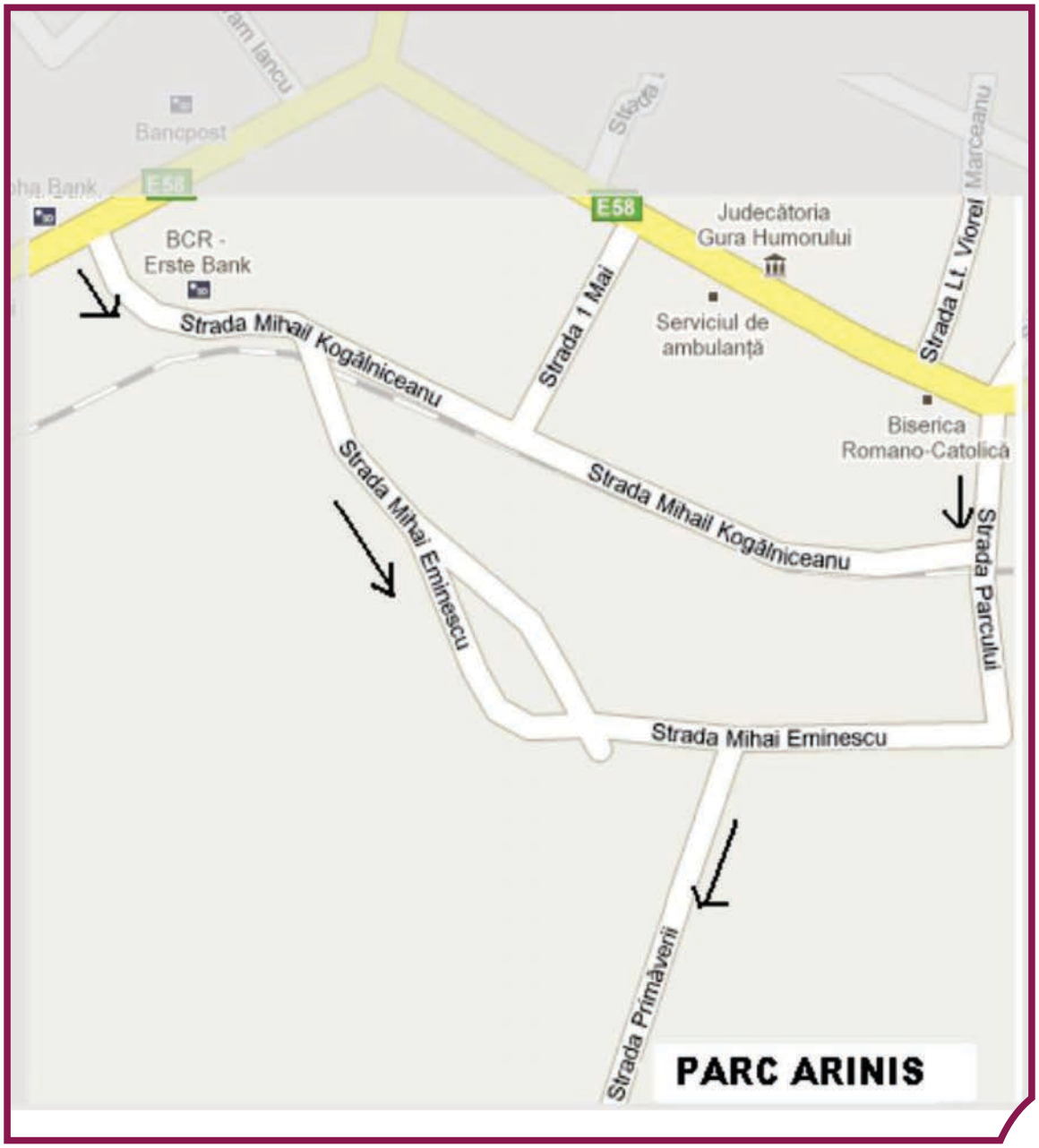

Figura 136 - Reprezentând harta de acces în Complexul Ariniș

I.5.4.3 Cadrul Natural - factor al dezvoltării localității Gura Humorului

Dezvoltarea turismului in zonele montane trebuie considerata ca fiind o prioritate in vederea relansarii turismului romanesc. Definirea strategiei de dezvoltare a turismului in aria montana pe care o propunem a avut la baza o buna cunoastere a potentialului turistic montan, a gradului de valorificare a acestuia, conjunctura economica internationala si experienta statelor europene in domeniu. Strategia porneste de la ideea dezvoltarii turismului montan pe zone mici, adaptandu-se specificului local si in conformitate cu noua conceptie de regionalizare economica a Romaniei. Zona montana nu mai trebuie privita doar prin prisma turismului pentru sporturi de iarna, a alpinismului sau drumetiilor ci ca un areal in care se pot dezvolta si alte forme de turism: ecologic, rural, cultural, divertisment, religios etc.

Potentialul zonei Gura Humorului este unul extrem de diversificat si valoros pentru turism: relief spectaculos, fauna si flora endemica si valoroasa, cetati medievale, , biserici si manastiri, sate turistice in care traditiile si portul au ramas neschimbate de sute de ani. Sporturile de iarna dispun de un potential natural valoros reprezentat de domeniul schiabil ce poate fi extins.

Pe considerentul **turismului responsabil**, principalul argument pentru expunerile de mai jos va fi urmatorul: implementarea notiunii de dezvoltare durabila nu se poate realiza decat prin intelegerea relatiei simbiotice dintre activitatea de turism si mediul natural. Astfel, cu cat peisajul de ansamblu se apropie de veleitatile primare, naturale, cu atat circulatia turistilor este mai potentata. Invers, cu cat mediul inconjurator este mai antropizat (in sensul: degradat!), cu atat mai diminuat este fluxul turistic.

Carpatii Romanesti constituie cel mai salbatic perimetru montan al Europei si cel mai mare masiv muntos, de pe continent, aflat in cadrul aceleiasi frontiere. Acesti munti ocupa o treime din totalul suprafetei Romaniei (cca 80.000 kmp).
Potentialul turistic al Carpatilor Romanesti este dat de:

- mare varietate a cadrului natural;
- consistenta zestre turistica antropica rezultata prin insumarea elementelor si vestigiilor arheologice, patrimoniului etnografic si cultural – istoric.

In aceasta ordine de idei, interesul crescand al turistilor straini pentru componenta montana romaneasca este dat de diminuarea atractiilor naturale si antropizarea accentuata a spatiului montan in tările alpine ale spatiului Uniunii Europene, respectiv valentele ridicate ale factorilor de mediu, nealterati, din muntii Romaniei, fapt favorizant pentru deplasarea turistica – pe incoming – spre arealul carpatic national.

Acest cumul de factori favorizanti mentionati anterior, in contextul pietei turistice libere, globale si al unui cadrul managerial si legislativ bine pus la punct poate duce la o dezvoltare socio-economica si de mediu mai mult decat armonioasa a spatiului montan national.

In conditiile economiei de piata, cererea pentru produse turistice montane oscileaza in permanenta, indeosebi in sens ascendent, posibilitatile materiale, facilitatile de transport, nevoia de cunoastere si de activitati extraprofesionale, actionanad ca o parghie emulativa in favorizarea acestui proces. Asfel, apar noi trenduri de manifestare care daca nu-si vor gasi intr-o perioada anume o oferta echivalenta, vor da nastere unei "cereri fara piata" si vor dirija fluxurile turistice interne spre destinatii de peste hotare. Pentru o tara cum este Romania, in care turismul montan la nivel de masa nu a experimentat multe decenii in evolutie, este obligatorie cunoasterea practicilor de "timp liber" si a categoriilor sociale cu un orizont deschis spre practicarea turismului montan, scopul fiind determinarea grupurilor – tinta de turisti romani (dar si straini) care sa accepte ofertele destinatiilor romanesti si formulele de vacanta de care vor putea beneficia la aceste destinatii.

Daca luam in calcul strategia urmarita de palierul turistic montan la niveul localității Gura Humorului, sunt de dorit urmatoarele directii de actiune:

- tactica vizand redresarea (in scopul recuperarii pietelor de profil pierdute);
- o directie de dezvoltare, in scopul obtinerii, pe parcurs, a unor performante net superioare in acest domeniu, comparativ cu perioada actuala.

Implementarea acestor strategii nu se poate realiza doar ca o tinta pe termen mediu si lung, undeva la orizontul anilor 2022-2030. Vorbim aici de data minima la care baza tehnico-materiala, corelata cu infrastructura de transport si "vizibilitatea" arealelor turistice, poate atinge un nivel mediu de satisfactie comparabil cu cel din Uniunea Europeana.

In ceea ce priveste domeniul schiabil – ca si principala componentă a turismului montan în sezonul alb – deși suprafața eligibilă pentru practicarea sporturilor de iarna a crescut simțitor în ultimii 10 ani, ea ramane la o valoare de 300 de ori mai mică, in comparație cu Franta sau de 100 ori mai mica, in comparatie cu Germania, iar o proportie in jur de 50% din acest domeniu amenajat se regaseste in Muntii Bucegi, Postavaru si Clabucetele Predealului (deci un perimetru foarte restrans). Adaugam la aceste constatari faptul ca majoritatea partiilor au lungimea sub 1 km, multe dintre ele aflandu-se la altitudini joase (unde omatul nu rezista mult timp), iar infrastructura care sustine sporturile de iarna este depasita sau insuficient dezvoltata.

Sezonalitatea activitatilor turistice in statiunile montane pe componenta „alba" este o alta problema delicata din punct de vedere al:

- intretinerii echipamentelor de profil in extrasezon;
- canalizarii resurselor financiare;
- identificarii si menținerii factorului uman cu competențe în turism;
- deformării condițiilor de muncă printr-o activitate la cote ridicate in timpul sezonului și lipsa aproape totala a „obiectului muncii" in restul anului;

Per ansamblu, alinierea turismului pe componenta sporturilor de iarna la standardele existente în țările cu tradiție în domeniu reprezinta o doleanță ce necesită o politică complexă și sustinută printr-un program guvernamental de amploare. De asemenea, o ingerință mai mare a statului în organizarea activitatii operatorilor din turism este de dorit, în scopul corelarii deciziilor luate la nivel macroeconomic cu cele la nivel microeconomic (unitati de cazare și alimentație publică etc.).

Este necesară o mai mare coerență in ceea ce priveste:
- politica turistica;
- canalizarea corectă a fluxurilor de capital și investiții;
- stimularea cererii;
- conexiunile cu alte ramuri ale economiei naționale (transport, agricultură locală, silvicultură etc.).

În contextul mai sus menționat, adoptarea de către stat al unui „Plan al Zăpezii" și crearea unui departament integrat, dupa modelul „Comisiei Interministeriale pentru Amenajarea Turistică a Muntelui (C.I.A.M.-1968)" din Franța sunt esențiale pentru susținerea dezvoltării turismului montan, îndeosebi pe componenta albă.

Organizarea domeniului schiabil ținând cont de parametrii moderni este primordiala, având în vedere experiența globală și tendințele din această sfera, care încetățenesc ideea cum că practicarea sporturilor de iarna va ramane si pe viitor principala activitate asociata turismului montan. În deplin respect pentru concepte precum „turism responsabil" sau „dezvoltare durabila", este de dorit realizarea unui studiu de specialitate finantat de structurile Ministerului Turismului pentru identificarea si cartarea domeniului schiabil potențial al Carpaților Orientali (ținându-se seama de orientarea versanților, altitudine, persistența a zapezii în funcțoe de particularitățile climatice, ariile protejate), acesta fiind ulterior inclus într-un proiect de lege de care să se țină cont în proiectarea pârtiilor de schi. Scopul urmărit este eliminarea investiților nerentabile.

Se intenționează:
- extinderea facilitatilor de acces înspre zonele montane (atât la nivelul infrastructurii, cât și a fluidizării condițiilor de trafic);
- diversificarea ofertei turistice
- campanii de educare și canalizare a gustului pentru anumite tipuri de manifestări, pe masura ce cresc posibilitățile financiare ale turiștilor.

Stratificarea pietei turistice, îndeosebi la nivelul practicanților de turism montan, duce la necesitatea unei viziuni diferențiate, având în vedere segmentarea cererii în funcție de preț și necesități de manifestare. În acest context, un mai mare interes pentru practica și necesitățile turismului de tip low-budget (backpacking, caravane etc.), de o amploare deosebită la nivel european si global, este de preferat si în arealul carpatic romanesc.

Îndeosebi la nivelul drumetiei montane (trekking), analiza si cunatificarea fluxurilor turistice din ce in ce mai consistente de la an la an poate aduce plusvaloare in intreaga economie montana. Extinderea retelei de campinguri, sate de vacanta, refugii si cabane alpine pe care se sprijina drumetia ca si component de baza a turismului activ, de petrecere a timpului liber, necesita eforturi investitionale care pot fi foarte bine indreptate spre fondurile de convergenta, avand in vedere accentul care se pune pe relatia dintre turism si dezvoltarea durabila in spatiul Uniunii Europene.

În practica turismului montan, independent de gradul de satisfactie oferit de baza materiala si de infrastructura, s-a impus in ultimul timp si componenta "off-road-ului" (asa-numitul "endurism"), o adevarata constanta in ceea ce priveste evolutia numarului de amatori care practica aceasta forma de recreere (indeosebi straini) cu masini de teren, motociclete s.a. Paradoxal, slaba dezvoltare a infrastructurii de transport, cumulata cu factorii naturali nealterati creeaza un potential extins de dezvoltare a endurismului, in contrast cu declinul acestei activitati in Europa montana suprapopulata si supradezvoltata la nivelul cailor de transport.

Turismul de off-road reprezinta o sursa de venit importantă, fiind observat un trend crescător, practicanții căutând facilități de cazare, alimentație și activități cultural-artistice specifice unei vacanțe active. Problema care se pune la nivelul acestui tip de activitate turistică este nivelul dezorganizat la care se practica, cu efecte greu de determinat asupra mediului și în deplin dezacord cu turismul responsabil ce se doreste a fi promovat. Este nevoie de o lege care sa delimiteze trasee stricte de desfasurare, sa limiteze accesul in parcurile naționale și rezervațiile naturale și să prevadă sancțiuni la nivelul celor existente în Uniunea Europeana pentru cei care se abat de la cadrul reglementat.

Un tipar de succes si demn de urmat în ceea ce privește perpetuarea activității turistice în spiritul dezvoltării durabile il reprezintă regiunea Tirolului din vestul Austriei, areal al carei politică în ceea ce privește turismul a dus la creșterea numarului de vizitatori fara a se constata modificări masive la nivelul peisagistic de ansamblu. Se disting câteva linii de actiune principale, ce pot fi incluse cu succes în politica românească privitoare la turismul montan și nu numai:

- stațiunile montane să fie dezvoltate în cadrul localităților deja existente, diminuandu-se apariția acestora in spații virgine;
- extinderea rețelei de unități de primire turistică cu dimensiuni reduse, care să genereze un impact material important pentru locuitorii localității Gura Humorului și o satisfacție pe masura în rândul turiștilor, prin condițiile găsite de aceștia din urmă, apropiate de specificul zonei;
- susținerea și încurajarea activităților pastorale și a tradițiilor rurale/culturale, care aduc un plus de autenticitate și se mulează pe așteptările turiștilor;
- încurajarea agriculturii locale, includerea acesteia într-o relație simbiotică, complementară, cu turismului din perimetrul respectiv;
- reglementarea strictă prin lege a fenomenului „caselor de vacanta", pentru a se evita riscul urbanizarii stațiunilor;
- conștientizarea importanței mediului natural nealterat pentru dezvoltarea activităților turistice, prin campanii susținute în randul vizitatorilor si a populației locale.

Turismul rural este o activitate economică ce poate „exploda" în viitor, avand în vedere potențialul existent de civilizație și obiceiuri populare arhaice, dublate de un cadru natural cu veleități deosebite și o imagine romantică, de puritate, conservată de-a lungul timpului. Totodată, calitatea de stat membru al Uniunii Europene face din România o țară ușor de vizitat, numarul străinilor care ne descoperă crescând de la an la an. Esențial pentru buna funcționare a acestui concept ar fi o serie de măsuri de încurajare stipulate prin lege:

- amenajări turistice care să aparțină în exclusivitate comunității rurale, singura în măsura să păstreze nealterat farmecul țăranesc;
- ridicarea standardelor multor pensiuni private în scopul clasificării acestora și includerii într-un circuit turistic recunoscut;
- extinderea canalizărilor și a sistemelor de alimentare cu apă potabilă, ca și condiție sine qua non pentru un turism civilizat;
- înlesniri acordate din partea statului (credite pe termen lung cu dobandă fixă, scutire de impozit pe activitatea desfășurată, sprijin logistic, formare de personal);
- încurajarea atelierelor de manufactură locale pentru crearea unui sistem vandabil de produse artizanale cu specific;

- înlesniri acordate din partea statului (credite pe termen lung cu dobandă fixă, scutire de impozit pe activitatea desfășurată, sprijin logistic, formare de personal);
- încurajarea atelierelor de manufactură locale pentru crearea unui sistem vandabil de produse artizanale cu specific;
- consultanță specializată pentru accesarea fondurilor europene;
- încurajarea permanentă a afacerilor „mici si mijlocii" cu capital familial;
- sistem de promovare turistică mai agresiv in țară și străinatate;
- formarea unor ghizi specializați (pe componentă: vânatoare, turism itinerant, schi, drumeție etc.) folosindu-se membrii ai comunităților locale;
- întelegerea nivelului așteptărilor străinilor, prin obținerea de consultanță din rândul țărilor cu tradiție în domeniu (Austria, Germania, Franța, Irlanda);
- extinderea facilităților de folosire a sistemelor de plată electronice;
- extinderea facilităților de tip rent-a-car în special pentru turiștii străini amatori ai acestei activități turistice.

Rezultă, așadar, ca responsabilitatea pentru turismul montan nu ține doar de actorii implicați în domeniu (operatori de profil și vizitatori), practic voința susținută politic, normele de echitate, lucrările efectuate conform studiilor de impact trebuind să primeze și în domeniile altor activități care au în prim-plan spațiul geografic în speță.

I.5.5 Patrimoniul Cultural al localității Gura Humorului

Turismul oraşului Gura Humorului beneficiază de faptul că localitatea se află pe traseul turistic de la E la V — DN 17 Suceava - Vatra Dornei -Cluj din care se desprind majoritatea acceselor spre obiectivele turistice din zonă.

Turismul în zona oraşului Gura Humorului constituie una din priorităţile de dezvoltare a regiunii Bucovina, investiţiile în acest domeniu constituindu-se într-o prioritate a Planului Naţional de Dezvoltare a României. Ţinutul Bucovinei înglobează pagini de istorie, tradiţii şi obiceiuri străvechi, monumente unice şi meşteşuguri specifice, ctitorii medievale care atestă o permanenţă spirituală şi istorică a locuitorilor acestor meleaguri.

Oraşul se încadrează în "Zona Mănăstirilor Bucovinei" ce cuprinde Obcinile Bucovinei între văile Sucevei şi Moldoviţei, străbătută de trei drumuri turistice dispuse în circuit, cu legături bune cu zonele turistice limitrofe.

I.5.5.1 Patrimoniul cultural-artistic

Situat în centrul geografic al judeţului Suceava, Gura Humorului deţine o poziţie strategică pentru accesarea tuturor traseelor turistice ce au ca scop vizitarea mănăstirilor cu frescă exterioară şi a celorlalte obiective din această parte de ţară.

În acest teritoriu se află cele mai valoroase monumente de arhitectură medievală: Voroneţ, Humor, Arbore, Moldoviţa, Sucevița, care prin valoarea incontestabilă a picturilor exterioare fac parte din patrimoniul culturii universale, incluse în evidenţa UNESCO. Fiecare dintre acestea are o culoare dominantă ("albastru de Voroneţ", "roşu de Humor") şi prezintă scene unice prin compoziţia lor grafică, de natură religioasă sau care oglindesc monumente din istoria Europei ("Cucerirea Constantinopolului", Geneza, Judecata de Apoi, Scara Virtuţilor etc.).

Manifestările culturale din Orașul Gura Humorului se desfășoară cu sprijinul Primăriei și a Consiliului Local (festivaluri, simpozioane, expoziții etc) în colaborare cu instituțiile de cultură aflate în subordinea acestora (Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina și Casa de Cultură).

Mănăstirea Voroneţ

Din cele cinci monumente istorice enumerate, Mănăstirea Voroneţ se află chiar pe teritoriul oraşului, la 4 kilometri de centrul administrativ.

Prima atestare documentară a Mănăstirii Voroneţ este 22 ianuarie 1472, când Ştefan cel Mare dădea călugărilor – în frunte cu egumenul Misail – scutire de vamă pentru două măji de peşte care vor fi aduse de la Chilia sau din altă parte.

În locul vechiului schit de lemn, Ştefan Vodă a ridicat actuala biserică, cu hramul Sfântul Gheorghe. Pisania bisericii arată că lucrările de construcţie au durat mai puţin de patru luni, de la 26 mai până la 14 septembrie 1488. Mitropoliţii Teofan I şi Grigorie Roşca s-au îngrijit de pictarea ei în exterior, cel din urmă adăugându-i şi un pridvor.
Este o biserică de dimensiuni reduse (25,5 m lungime fără pridvor, 7,7 m lungimea naosului şi pronaosului, 10,5 m în dreptul absidelor laterale).

Între bisericile cu frescă exterioară, biserica Mănăstirii Voroneţ, supranumită Capela sixtină a estului european" este, fără îndoială, cea mai renumită şi mai bine cunoscută în lume.

Pictura exterioară se datorează lui Grigorie Roşca, eruditul teolog care a urmărit personal realizarea operei călugărilor-zugravi anonimi. Rezultatul a fost excepţional: Judecata de Apoi ocupă tot peretele de apus într-o uriaşă compoziţie pe cinci registre, unică în arta orientului creştin. Specialiştii o consideră, prin amploare, ştiinţa efectului decorativ şi strălucirea policromiei, superioară compoziţiilor de la Athos şi celor de la Camposanto (Pisa), demnă de a fi alăturată Capelei Sixtine din Roma, mozaicurilor geamiei Kahrie (Istanbul), imaginilor de la San Marco (Veneţia), din Siena, Assisi, Orvieto. Originalitatea artistului constă şi în curajul său de a introduce în scenă instrumente muzicale moldoveneşti (bucium, cobză), peisaj local, ştergare, veşminte populare – totul pe un fond albastru ce a născut sintagma albastru de Voroneţ egală verdelui Veronese şi roşului Titzian.

Figură 137 - Biserica Voroneț

Mănăstirea Humor

La mai puțin de 1 km de centrul oraşului Gura Humorului, urmând DJ 177, se află Mănăstirea Humor, cu hramul Adormirii Maicii Domnului (15 august), ctitoria logofătului Teodor Bubuiog şi a soţiei sale, Anastasia.

Ridicată în anul 1530 în vecinătatea unei vechi mănăstiri (consemnată la 1415 şi căzută în ruină la începutul secolului al XV-lea, mănăstire de care este legată şi prima consemnare, la 1490, a Selişţei Poiana de la Gura Humorului), biserica Mănăstirii Humor este armonios proporţionată deşi este lipsită de turlă.

În zona mediană, între pronaos şi naos, apare gropniţa deasupra căreia se află o încăpere specială, tainiţa, destinată adăpostirii tezaurului mănăstirii, în caz de primejdie.

Figură 138 – Mănăstirea Humor

Din zidurile de incintă se păstrează doar turnul construit în anul 1641, prin îngrijirea domnitorului Vasile Lupu.

Pictura interioară şi exterioară, dominată de culoarea roşie (roşul-brun, roşul-purpuriu şi roşul-violet) a fost realizată în anul 1535. Tema centrală a picturii exterioare este asediul Constantinopolului, situat la baza celor 24 de scene ale Imnului acatist de pe faţada sudică.

În interior, reţine atenţia portretul doamnei Elena (soţia lui Petru Rareş) din tabloul votiv, realizat în naosul bisericii. Criticii de specialitate consideră acest portret ca fiind cel mai reprezentativ pentru întreaga pictură medievală moldovenească.

Ansamblul mănăstiresc este format din patru obiective:

- Biserica "Adormirea Maicii Domnului" şi "Sf. Gheorghe" – construită în 1530 şi având codul SV-II-m-A-05570.01
- Ruinele caselor mănăstireşti – datând din sec. XVI – XVIII şi având codul SV-II-m-A-05570.02
- Turnul clopotniţă – datând din sec. XIX şi având codul SV-II-m-A-05570.03
- Turnul lui Vasile Lupu – construit în 1641 şi având codul SV-II-m-A-05570.04

Biserica Catolica Preasfanta Treime

Biserica Catolica Preasfanta Treime din Gura Humorului, construita in 1811, fiind cea mai veche constructie existenta in oras. Se afla pe bulevardul Bucovina, la numarul 10.

Biserica a fost zidită în perioada 1806-1811, sfinţită la 17 iunie 1826, mărită şi renovată în anii 1895 şi 1900, sfinţită în anul 1898, altarul sfinţit la 7 iunie 2009.

Figură 139 – Biserica Catolică Preasfânta Treime

Biserica Ortodoxa Sfintii Arhangheli Mihail și Gavriil

Biserica Ortodoxa Sfintii Arhangheli Mihail si Gavriil, construita la sfarsitul secolului XIX. Se afla pe strada Bucovinei, la numarul 26.

Biserica Ortodoxă Sfinții Împărați Constantin și Elena

Biserica Ortodoxă Sfinții Împărați Constantin și Elena, construită în anul 1862. Aici se află Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului. Biserica se află pe strada Manastirea Humor, numarul 2.

Catedrala Nasterii Domnului

Catedrala Nasterii Domnului, sfintita in 2011, in luna august.

Marea Sinagoga

Marea Sinagoga, construita in 1860, in stil neo-bizantin.
Se afla pe strada Sfantul Gavriil, la numarul 23.

Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina

Reprezintă o instituție singulară în rețeaua culturală românească, fiind înființat în anul 1958 de către învățătorul Constantin Scorțaru. În cadrul acestui muzeu funcționează și Galeria de Artă „Georges Cotos", care deține o colecție de 200 de tablouri ale artistului francez de origine română. Tematica muzeului a fost gândită ca o călătorie virtuală în universul spiritual al satului bucovinean de la sfârsitul secolului al XIX-lea. Vizitatorului Muzeului Obiceiurilor Populare din Bucovina i se dezvăluie taine nebănuite ale calendarului popular bucovinean începând cu practicile de la Sfântul Andrei, continuând cu cele specifice Crăciunului, Anului Nou, Bobotezei, începuturilor de an agrar, pastoral, apicol si pomicol, sarbatorii pascale, sarbatorii solstițiale a Sânzienelor și încheind cu practici specifice sărbatorilor de toamnă, Sfânta Parascheva (Vinerea Mare) si Sfântul Dumitru.

Tematica muzeului conturează viața satului bucovinean de la sfârșitul secolului al XIX-lea, oferind vizitatorilor detalii legate de calendarul bucovinean popular, tradiții, obiceiuri și practici tradiționale în domeniul agricol. La nivelul anului 2014, muzeul a fost vizitat de 3.582 persoane, reprezentând 0.8% din totalul vizitatorilor de muzee de la nivel județean. Comparativ cu anul 2010, Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina a avut cu 61.6% mai puțini vizitatori în anul 2014.

Figură 140 – Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina

Biblioteca Orășenească

Infiinţată în 1950, Biblioteca Orasenesca Gura Humorului continuă activitatea Bibliotecii Raionale constituită din 3000 de volume, parte dintre ele donate. Pe parcurs, se completează prin donații ale unor biblioteci desființate: Biblioteca Raionului de Partid, Biblioteca Sindicatelor 23 August si Biblioteca unei secții agricole raionale. Biblioteca a functionat in diverse cladiri din centrul orasului (in actuala cladire a Primariei la parter, dar si in cladirea in locul careia astazi este construit blocul nr.5)

Intre 1961-1965 a activat ca bibliotecar prozatorul George Sidorovici.

La nivelul anului 2014, conform Institutului Național de Statistică, în Orașul Gura Humorului funcționau 7 biblioteci, din care 1 reprezintă proprietate publică. Cele 162.041 de volume existente sunt la dispoziția cetățenilor din oraș. În anul 2014 au fost eliberate 47.637 volume, reprezentând 2.8% din totalul volumelor eliberate la nivel județean.

Numărul cititorilor activi din Gura Humorului este egal cu 6.468, fiind cu 25.2% mai mulți decât cei înregistrați în anul 2011.

Primăria Orașului Gura Humorului

Primaria Orasului, construita in 1901, este cladire monument istoric.
Se afla in Piata Republicii, numarul 10.

Casa de cultură

Funcționează în prezent într-un spațiu care a fost inițial sinagogă. Cădirea este prevăzută cu o sală de spectacole, având o capacitate totală de 400 de locuri. Printre manifestările culturale organizate în colaborare cu alte instituții se pot enumera:

- „Doină, doină, cântec dulce" - luna iunie;
- „Umor la Gura Humorului ... de Zilele Humorului" - luna iunie/iulie a fiecărui an;
- „Toamnă la Voroneț" (festival de film și diaporamă) - luna octombrie.

Activitățile sportive

În Gura Humorului activitățile sportive sunt bine reprezentate de rugby, fotbal, atletism, volei, judo, tenis de masă, alpinism și escaladă sportivă. Astfel, turiștii și localnicii pot practica diferite sporturi în următoarele cluburi:

- Clubul Sportiv Școlar Gura Humorului;
- Clubul Sportiv Gura Humorului;
- Clubul Sportiv Dakiro;
- Clubul Sportiv Off-Road, care organizează competiții cu participare națională și internațională.

Festivalurile desfășurate la nivelul localității Gura Humorului sunt:

- Târgul de Paște
- Toamna la Voroneț
- Umor la Gura Humor

I.5.5.2 Patrimoniul cultural - factor al dezvoltării localității Gura Humorului

Cultura este un factor important al dezvoltării sociale, un instrument prin intermediul căruia pot fi rezolvate diverse probleme, inclusiv de ordin socioeconomic. În acest sens, cultura apare ca un factor de dezvoltare comunitară, modernizare şi sustenabilitate, de identitate, coeziune şi integrare, fiind totodată şi exponentul calităţii vieţii umane. Într-o societate care îşi asumă dezvoltarea durabilă ca un obiectiv strategic fundamental, cetăţenii trebuie să aibă condiţii de acces la educaţia de bază, la procesul de formare continuă şi îmbogăţire culturală continuă, să beneficieze de şansa de a fi producători de cultură, depăşind astfel statutul de simpli consumatori de divertisment, statut cu care sunt deseori identificaţi. În acest articol autorul demonstrează prin exemple concludente, faptul că cultura, patrimoniul cultural, nu este doar un consumator de resurse cum uneori se pretinde, ci, din contra - cultura apare ca un factor de dezvoltare comunitară, performanţă economică, modernizare şi sustenabilitate, de identitate, coeziune şi integrare, fiind totodată şi exponentul calităţii vieţii umane.

Într-o societate care îşi asumă dezvoltarea durabilă ca un obiectiv strategic fundamental, cetăţenii trebuie să aibă condiţii de acces la educaţia de bază, la procesul de formare continuă şi îmbogăţire culturală continuă, să beneficieze de şansa de a fi producători de cultură, depăşind astfel statutul de simpli consumatori de divertisment, statut, cu care sunt deseori identificaţi.

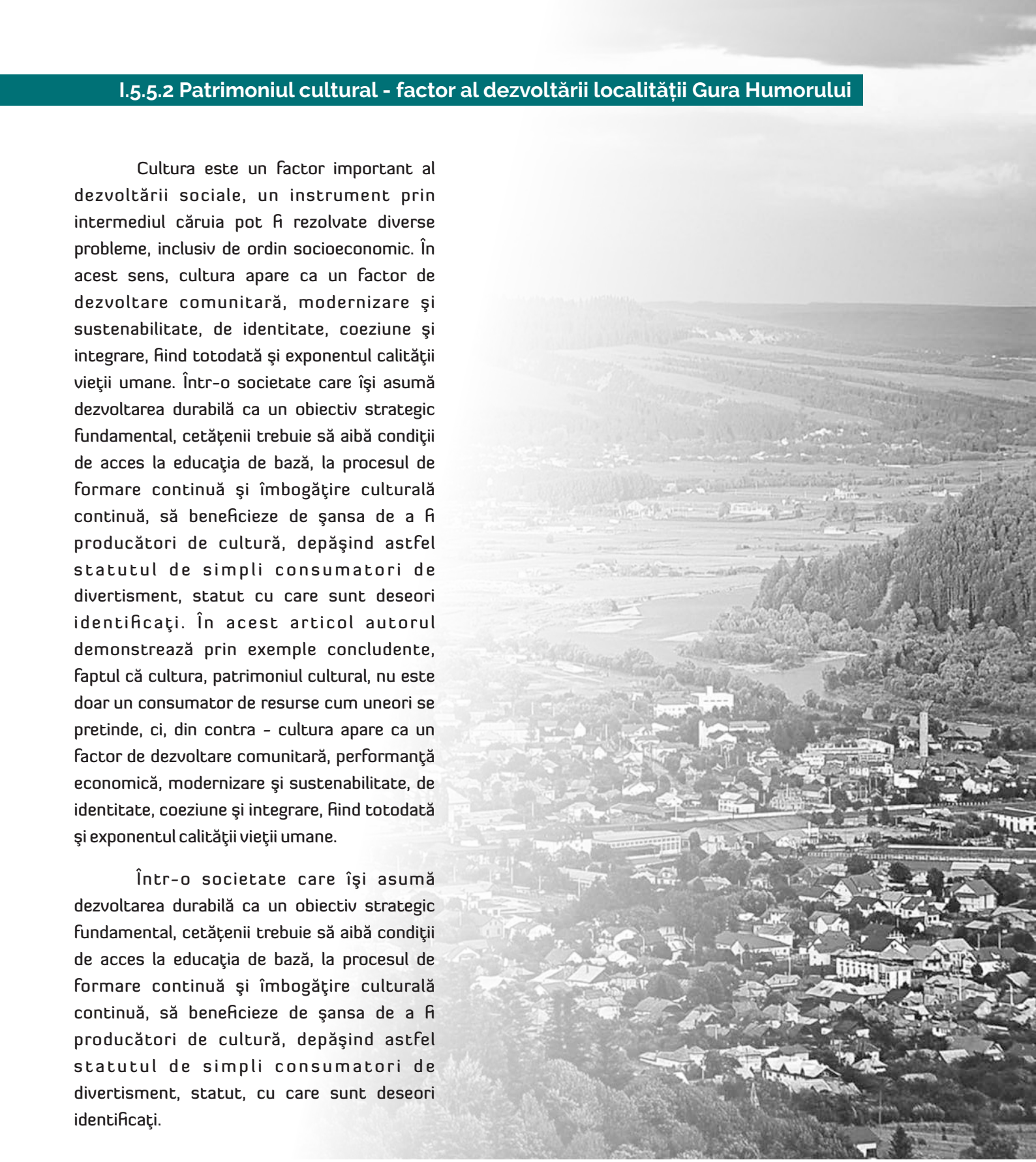

CONFORM STRATEGIEI PENTRU CULTURĂ ȘI PATRIMONIU NAȚIONAL 2016-2022 (SCPN 2016-2022):

CULTURA - FACTOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ reafirmă importanța identității și a specificității locale și regionale, care implică nevoia de protejare a patrimoniului cultural și de conștientizare a valorii acestuia de către comunitate. Aceste obiective converg în direcția poziționării culturii ca un al patrulea pilon al dezvoltării durabile, alături de sectorul economiei, sectorul social și cel de mediu. Măsurile susțin contribuția culturii și patrimoniului cultural la dezvoltare durabilă, definitorii pentru vitalitatea teritorială, prin punerea în valoare a elementelor de identitate locală și regională și o mai bună protejare a patrimoniului cultural.

Obiective generale

1. Valorificarea resurselor culturale – elemente de identitate locală și regională - pentru o dezvoltare teritorială durabilă și o calitate ridicată a vieții

2. O mai bună protejare a patrimoniului cultural, bazată pe o cunoaștere a situației și a angajării de parteneriate eficiente (local-central și public-privat)

Direcții de acțiune:

- Promovarea unei abordări integrate a intervențiilor pentru dezvoltarea teritorială, cu evidențierea rolului culturii
- Sustinerea unei dezvoltări durabile prin tursism cultural
- Dezvoltarea infrastructurii de servicii și a ofertei culturale pentru producție și consum cultural de proximitate

I.6

STRATEGII ȘI POLITICI SECTORIALE RELEVANTE

Orașele sunt centre esențiale atât pentru implementarea agendelor urbane globale, cât și pentru implicarea cetățenilor în deciziile de politică publică. Angajându-se să ofere o viață bună cetățenilor lor, orașele pot promova schimbări comportamentale și instituționale care vor aduce beneficii tuturor, asumându-și un rol activ în guvernanța globală. Mai multe orașe europene se află în fruntea unor demersuri ce susțin guvernanța și implicarea cetățenilor, acțiuni inteligente din punct de vedere climatic, inovația și creativitatea. Lupta pentru sustenabilitate, susținută de Pactul Ecologic al UE, va fi puternic influențată de ceea ce se întâmplă în orașe.

O politică urbană națională este un cadru politic esențial în vederea stabilirii legăturii dintre dinamica urbanizării, schimbările demografice și procesul general de dezvoltare națională. Aceasta este menită să alinieze politicile sectoriale care afectează zonele urbane și să creeze un mediu instituțional favorabil. Politica urbană națională a fost recunoscută de comunitatea internațională ca un instrument de politică esențial și deopotrivă ca un proces și un rezultat care valorifică dinamismul orașelor și urbanizarea. Ea poate consolida alinierea politicilor naționale și locale care afectează dezvoltarea urbană; împuternicește autoritățile și comunitățile locale, organizațiile locale, liderii sociali și tradiționali, mișcările femeilor și societatea civilă în general; promovează dividendele urbane comune pe întreg teritoriul și printre toți actorii implicați și crește investițiile în zonele urbane prin îmbunătățirea mediului de afaceri și încurajează cooperarea și colaborarea între jurisdicții, de exemplu prin depășirea fragmentării metropolitane. Ca obiectiv final, o politică urbană națională poate îmbunătăți bunăstarea și calitatea vieții urbane.

O politică urbană națională nu înlocuiește politicile sau strategiile urbane locale, ci le completează pentru a crea condițiile de coordonare necesare dezvoltării urbane durabile. Politica urbană națională poate conecta toate nivelurile de guvernare și alte părți interesate prin furnizarea unui cadru strategic comun, care le permite să se deplaseze în mod unitar spre aceleași obiective. Deoarece fiecare oraș are un set unic de provocări, politica urbană națională poate conferi orașelor puterea de a determina schimbarea de care este nevoie și de a lua deciziile care se potrivesc cel mai bine situațiilor lor. În loc să prevadă un set de soluții, aceste politici ar trebui să ofere orașelor capacitatea și resursele necesare pentru a atinge obiectivele de dezvoltare economică, de mediu și socială ale țării, în conformitate cu acordurile globale și supranaționale.

România este una dintre puținele țări din Uniunea Europeană fără o politică dedicată de dezvoltare urbană și fără un program bugetar de stat dedicat exclusiv zonelor urbane /, metropolitane. Fără un cadru de planificare urbană coerent, stabilit și sprijinit la nivel național, susținut de bune practici, cum ar fi planificarea integrată a dezvoltării, bugetarea multianuală și o planificare a investițiilor de capital fundamentată teritorial, municipiile și orașele au o capacitate limitată de a răspunde provocărilor aferente creșterii sau declinului. Fără o viziune națională clară pentru orașe, care să fundamenteze prioritățile de cheltuieli și să abordeze cele mai presante provocări sociale, orașele care ar putea fi motoare semnificative ale creșterii economice naționale au fost lăsate în mare măsură pe cont propriu în privința planificării și stimulării creșterii. În plus față de investițiile din zonele urbane, există o nevoie stringentă pentru dezvoltarea unei infrastructuri cheie de conectare, care ar putea fi prioritizată printr-o înțelegere clară a rolului și importanței anumitor orașe de a contribui la o agendă națională de creștere.

România are o relație istorică complicată cu mediul urban și orașele, inclusiv trauma urbanizării forțate sub comunism. De-a lungul mai multor decenii, deplasarea oamenilor către orașe nu a fost ca răspuns la dinamica pieței, ci prin decret guvernamental, anii '50 și '60 fiind dominați de o presiune pentru industrializarea unor orașe considerate centre regionale cheie. În anii '70, continuarea presiunii pentru industrializare s-a concentrat asupra orașelor mijlocii și a fost cuplată cu o extindere a construcției de locuințe pentru a facilita migrația rural-urbană. Până la mijlocul anilor '70, accentul s-a îndreptat și spre „urbanizarea orașelor mici și a zonelor rurale", cu un plan de transformare a așezărilor rurale în orașe cu aproximativ 25.000 de locuitori, care ar fi fost răspândite uniform în toată țara, cu limită de populație stabilită pentru orașele de peste 100.000 de locuitori[1]. Dezindustrializarea, schimbările demografice și urbanizarea necontrolată de după 1989 au dus la ceea ce se vede și astăzi în țesutul urban - expansiune difuză și necoordonată, fără suficientă atenție acordată infrastructurii publice critice și dotărilor urbane.

Transformarea României în ultimii 25 de ani a fost „o poveste a două Românii" - una dinamică și integrată cu UE; cealaltă săracă și izolată.[2] Reformele impuse de aderarea la UE au stimulat productivitatea și au integrat România în spațiul economic al UE. PIB-ul pe cap de locuitor a crescut de la 30% din media UE în 1995 la 66% în 2018. Cu toate că Bucureștiul a depășit venitul mediu pe cap de locuitor al UE, iar o bună parte din orașele secundare devin centre de prosperitate și inovare, România rămâne una dintre cele mai puțin urbanizate țări din UE.

Orașele sunt motoare ale economiei și, în contextul politicii de coeziune a Comisiei Europene, fără zone urbane puternice, nu putem avea regiuni puternice. Cele mai dinamice regiuni din UE cuprind una sau mai multe zone metropolitane sau aglomerări urbane.[3] Investițiile în orașe, în special în orașele secundare, ca surse de productivitate și creștere, acumulare de capital uman și, în cele din urmă, ca nuclee de oportunitate, sunt esențiale pentru atingerea potențialului regiunilor rămase în urmă. Zonele urbane funcționale (ZUF) ale celor 40 de reședințe de județ și a Bucureștiului generează 90% din veniturile firmelor la nivel național.

Deși s-au înregistrat progrese economice, România se confruntă cu o criză demografică, deoarece natalitatea a scăzut și migrația s-a intensificat, ducând la scăderea populației urbane. În anii 2000, România a cunoscut unul dintre cele mai mari exoduri de creiere la nivel global[4], cu între 3 și 5 milioane de români care trăiesc și lucrează în prezent în străinătate, mai ales în state OCDE și în țările europene. În ceea ce privește demografia, cu excepția câtorva orașe mai mari, declinul este răspândit[5], cu jumătate din orașele românești pierzând până la o cincime din populația lor față de anul 1989.

[1] Constantinescu, I (ed.). 2019. Shrinking Cities in Romania / Orașe românești în declinVol. 1: Research and Analysis / O cercetare critică. DOM publishers & Editura MNAC.

[2] Banca Mondială (2018), From Uneven Growth to Inclusive Development [De la o creștere neuniformă la o dezvoltare incluzivă], Raport, Washington, DC: Banca Mondială, 4 iunie 2018.

[3] Farole, Thomas, Soraya Goga, și Marcel Ionescu-Heroiu, (2018). Rethinking Lagging Regions: Using Cohesion Policy to Deliver on the Potential of Europe's Regions [Regândirea regiunilor rămase în urmă: Utilizarea politicii de coeziune pentru a atinge potențialul regiunilor europene]. Banca Mondială, 2018.

[4] Banca Mondială (2018), From Uneven Growth to Inclusive Development [De la o creștere neuniformă la o dezvoltare incluzivă], Raport, Washington, DC: Banca Mondială, 4 iunie 2018.

[5] Constantinescu, I (ed.). 2019. Shrinking Cities in Romania / Orașe românești în declinVol. 1: Research and Analysis / O cercetare critică. DOM publishers & Editura MNAC..

Politica urbană a României include:

- **O viziune de dezvoltare urbană durabilă, incluzivă și reziliență** a României pentru perioada 2021-2035.
- **Un instrument concret de transpunere** la nivel național a obiectivelor și principiilor documentelor cadru la nivel european și la nivel național;
- **Un cadru unic de planificare** care să fundamenteze programele de finanțare cu fonduri europene și naționale. Un document care să cuprindă un set de principii directoare de planificare, dezvoltare, management și susținerea zonelor urbane de toate dimensiunile, rezultat dintr-un proces colaborativ și de stabilirea responsabilităților între toate nivelurile de guvernare, bazat pe implicarea tuturor actorilor urbani relevanți, inclusiv societatea civilă și sectorul privat.
- **Un cadru de fundamentare a politicilor urbane și a strategiilor locale**, cu respectarea principiului autonomiei locale și a subsidiarității.
- O **agendă comună** a autorităților publice de la nivel central și local pentru îmbunătățirea cadrului de dezvoltare urbană, prin furnizarea unui set de măsuri coerente și prin coordonarea și corelarea domeniilor sectoriale și a diferiților actori.
- Un **proces participativ, colaborativ** deschis tuturor actorilor implicați în procesul de dezvoltare urbană și teritorială care să schimbe mentalități în ceea ce privește dezvoltarea prezentă și viitoare a orașelor României și a zonelor sale funcționale/zonelor metropolitane.

România a integrat Politica Urbană printre documentele strategice și prioritățile Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), reiterând astfel atât importanța procesului de elaborare a primei politici urbane naționale a României, cât și locul important ocupat de sustenabilitatea și redresarea economică a zonelor urbane în demersurile naționale de redresare post-COVID-19.

Politica Urbană a României a fost elaborată în cadrul proiectului *Elaborarea politicii urbane ca instrument de consolidare a capacității administrative și de planificare strategică a zonelor urbane din România* (SIPOCA 711), derulat de către MDLPA și Banca Mondială în cadrul unui parteneriat de asistență tehnică și cofinanțat din Fondul Social European (FSE), prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014 –2020. Perioada de implementare a fost de 24 luni (2019-2021).

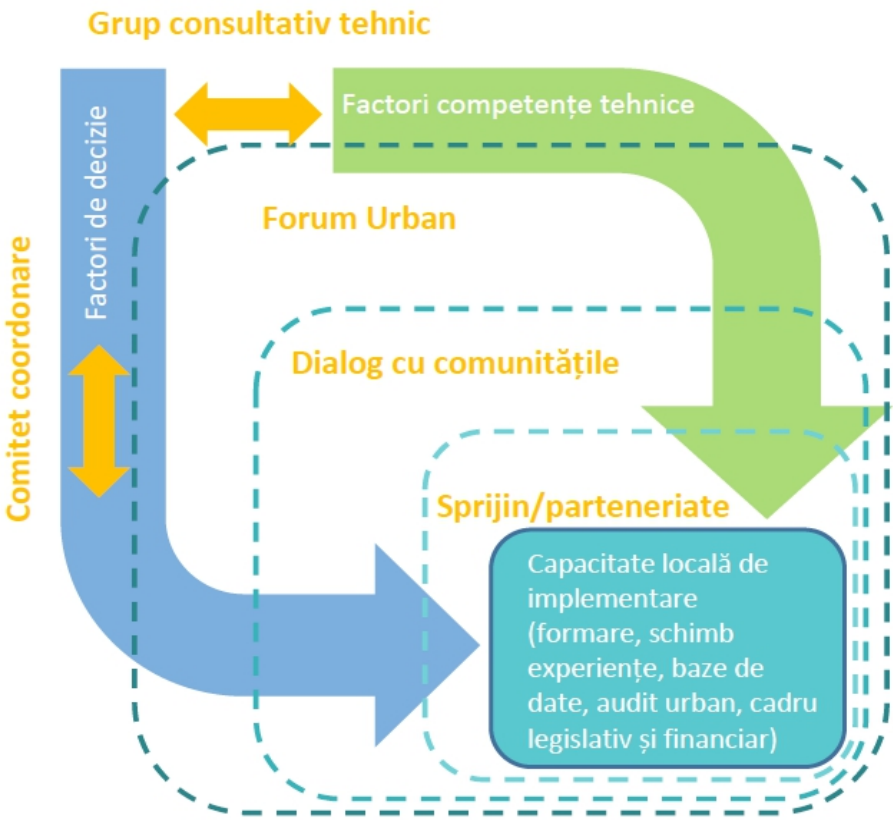

În România, strategiile și legislația referitoare la dezvoltarea urbană se axează, în principal, pe mediul construit și amenajarea teritoriului. Cu toate acestea, politica urbană națională se încadrează într-un mediu strategic și legislativ care este în mare parte intersectorial. În acest sens, un număr mare de documente identificate se axează pe dimensiuni conexe, dar au un impact direct sau indirect în aplicarea politicii în domeniul urbanismului, al dezvoltării teritoriale și al construcțiilor. Pentru a evita supradimensionarea acestui document cu informații cuprinse în livrabilul complementar, acest capitol analizează un anumit număr de strategii de importanță majoră pentru dezvoltarea urbană.

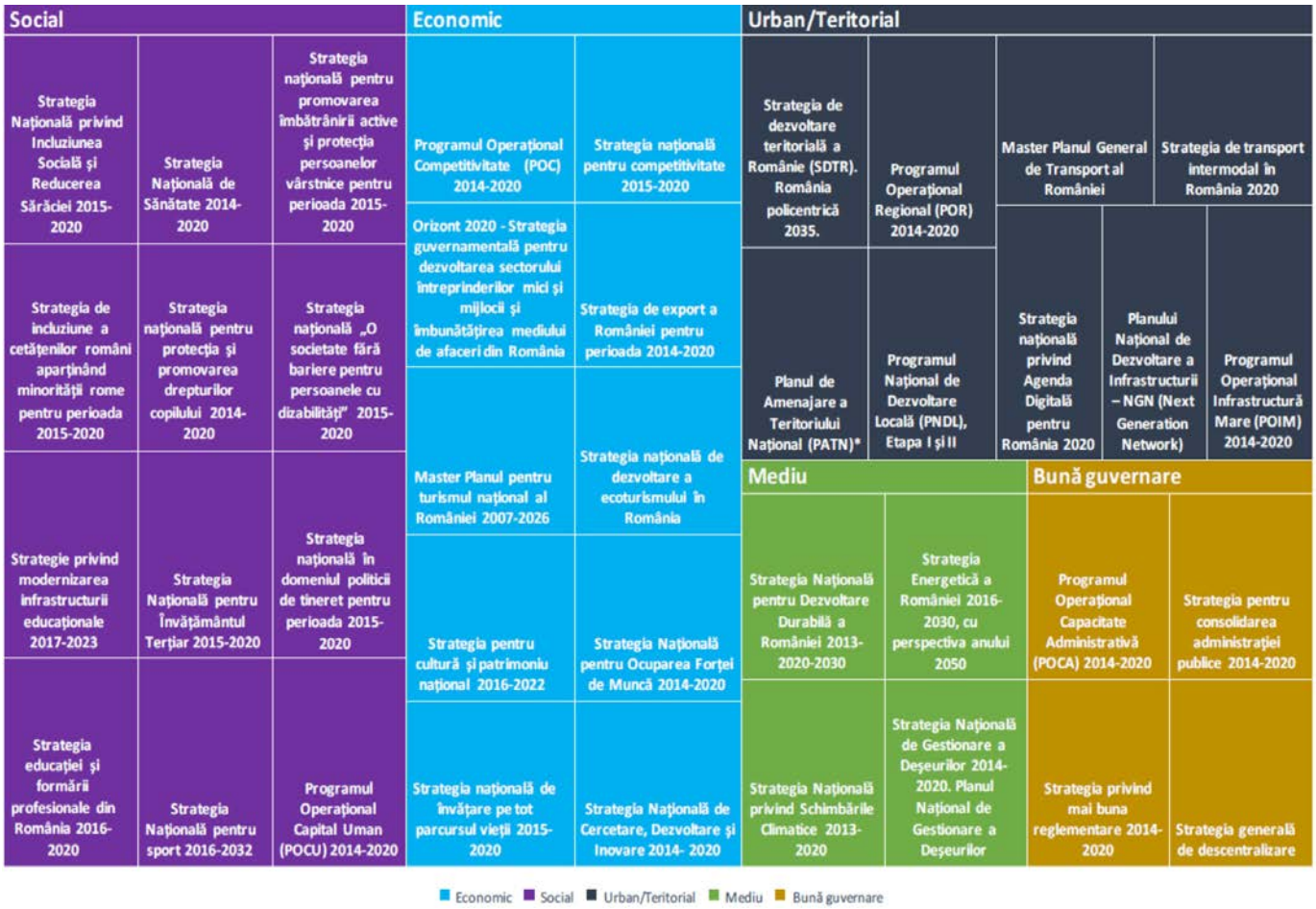

Unele dintre documentele strategice de mai sus sunt extrem de importante pentru contextul general al unei politici urbane: și anume, Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă 2030, Strategia Generală de Descentralizare și Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL), etapele I și II. Alte strategii cheie, cum ar fi Master Planul General de Transport al României, Strategia Energetică și cea privind Schimbările Climatice, precum și Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020 sunt prezentate în cadrul dimensiunilor respective.

Sinteza principalelor constatări pentru fiecare dimensiune a Politicii Urbane

Dimensiune	Principalele provocări strategice și legislative	Rolul Politicii Urbane
Sustenabilitate spațială	Legislația privind amenajarea teritoriului este modificată frecvent, creând dificultăți în respectarea acesteia de către autoritățile locale Proliferarea strategiilor și a planurilor locale elaborate în vederea absorbției de fonduri UE a creat un vid pentru completarea investițiilor din bugetul de stat, local și surse private. Suprapunerea, lipsa de corelare și slaba coordonare între planurile de amenajare a teritoriului și strategiile de dezvoltare	Implementarea unei strategii clare de dezvoltare teritorială pentru ca administrațiile locale să beneficieze de o viziune pe termen lung Regândirea strategiilor de dezvoltare locală pentru a permite o dezvoltare spațială și urbană adecvată Crearea unor instrumente pentru a ajuta autoritățile să elaboreze planuri de amenajare a teritoriului și de urbanism, coroborând în același timp documentele strategice naționale pentru a asigura o dezvoltare urbană adecvată
Economic	Infrastructura de transport conectată rămâne într-o stare avansată de degradare din cauza lipsei cronice de măsuri de întreținere Investiții publice blocate de incoerența surselor de finanțare și a proiectelor Sunt necesare progrese suplimentare în materie de legislație și capacitate locală pentru a reduce depozitele de deșeuri și a crește rata de reciclare în municipii Aplicarea legislației în materie de gestionare a riscului de dezastre este subminată de capacitatea limitată la nivel subnațional Nu au fost încă aplicate dispozițiile Directivei UE privind tratarea apelor reziduale urbane Lipsă de coordonare instituțională în transpunerea reglementărilor stabilite la nivel european	Crearea unui cadru unitar pentru coordonarea investițiilor în infrastructura fizică finanțate din bugetul de stat și din fonduri UE Recunoașterea și integrarea rolului orașelor în prima linie a eforturilor de combatere a provocărilor de mediu pe probleme specifice; consolidarea guvernanței în materie de mediu la nivel local
Social	Deși există legi care abordează inegalitățile urban-rural în domeniul educației, finanțele publice nu contribuie la reducerea acestui decalaj, fiind necesară corectarea anumitor mecanisme de finanțare publică la nivel local	Contribuție la consolidarea relației dintre urbanism și educație, în special prin conectarea persoanelor din comunitățile marginalizate de la periferiile orașelor. Asigurarea disponibilității și a unei calități ridicate a programelor de formare vocațională și profesională care să corespundă nevoilor economice locale.

	Legislația în materie de sănătate publică stipulează faptul că răspunsul public de urgență este organizat la nivel rural, urban, județean/București și regional. Cu toate acestea, nu există în legislație atribuții special delimitate pentru centrele urbane.	Consolidarea rolului autorităților publice locale Umplerea vidului strategic privind integrarea sănătății publice în procesul de urbanism și asigurarea unui cadru pentru creșterea calității vieții în orașele din România
Buna guvernare	Modificările legislative frecvente privind capacitatea administrativă reprezintă o sursă principală de îngrijorare pentru administrația publică locală Utilizarea frecventă a ordonanțelor de urgență constituie o amenințare pentru procesul decizional participativ și o guvernare deschisă De multe ori, administrațiile locale nu au capacitatea tehnică pentru a aborda probleme specifice de planificare sectorială sau urbanism	Încurajarea unei abordări pe termen lung, bazate pe politici, în ceea ce privește adoptarea propunerilor legislative, pentru utilizarea mai rară a ordonanțelor de urgență Axarea într-o mai mare măsură pe capacitatea administrațiilor locale Susținerea parteneriatelor (orizontale și transversale) pentru depășirea problemelor actuale. Susținerea transparenței și implicării comunității în planificarea dezvoltării la nivel local.

Figură 141 - Sinteza principalelor constatări pentru fiecare dimensiune a Politicii Urbane

I.6.1 Documentele strategice privind dezvoltarea urbană și spațială la nivel local

Există două tipuri majore de astfel de documente de dezvoltare urbană și spațială elaborate de administrațiile publice locale din România:

1) director (care prevede opțiuni pentru dezvoltarea viitoare);
și
2) normativ (care are forță de lege la nivel local și care reglementează modul de ocupare a terenurilor).

În privința dezvoltării urbane, majoritatea administrațiilor publice locale elaborează o multitudine de documente directoare, de la planuri sectoriale (de exemplu, planuri de mobilitate) la strategii de dezvoltare integrată, și un singur document principal cu caracter de reglementare (Planul Urbanistic General - PUG). În plus, administrațiile locale elaborează adesea planuri urbanistice zonale (PUZ), care adaugă mai multe detalii unei zone dintr-un PUG sau ajustează unele dintre prevederile urbanistice. Din păcate, la nivel național se înregistrează un procent limitat de documentații PUG actualizate (aproximativ o treime din totalul UAT). Acest aspect face ca autoritățile publice locale să își ghideze dezvoltarea după documentații decuplate de la realitățile și necesitățile actuale și să îngreuneze atragerea de fonduri europene, pentru acestea fiind necesare documentații suplimentare care conduc la cheltuieli mai mari și o perioadă de timp mai mare pentru implementare.

Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU) reprezintă un instrument de planificare care să răspundă nevoilor de dezvoltare locală și să asigure continuitatea pe termen lung a viziunii de dezvoltare. Strategiile ajută administrațiile locale să ia cunoștință de problemele/aspectele principale ale comunității, să formuleze priorități de viitor și, în special, să identifice investițiile pe care trebuie să le efectueze pentru accesarea finanțării externe și pentru dezvoltare.

Majoritatea municipiilor și orașelor au adoptat practica elaborării Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU), valorificând rolul acestor strategii în planificarea locală. Inițial, acest instrument a fost introdus drept condiție pentru accesarea anumitor fonduri UE de către unele orașe. Calitatea acestor strategii variază foarte mult, iar listele priorităților de investiții sunt afectate de procese opace de prioritizare – aparent menite să acceseze fondurile UE disponibile. Per ansamblu, se observă absența bunelor practici de monitorizare și evaluare (M&E) și o deconectare cauzată de lipsa unei împărțiri clare a responsabilităților în vederea trecerii de la stadiul de strategie, la stadiul de implementare. Deși există instrumente de planificare (PMUD și planurile de amenajare a teritoriului și de urbanism) care s-au aplicat cu succes în mediul urban, planificarea integrată adevărată, care combină planurile de infrastructură cu cele de utilizare a terenurilor și transport, nu s-a materializat până în acest moment. De asemenea, de cele mai multe ori, orașele nu elaborează planuri la nivel metropolitan sau peri-urban, în ciuda faptului că există un cadru legislativ în vigoare care le permite acest lucru. Acest lucru se datorează faptului că nu există mecanisme de control și nici stimulente pentru elaborarea de strategii și sancțiuni pentru absența unor astfel de strategii.

STRATEGIA EUROPA 2020

Strategia 2020 a Comisiei Europene propune 3 priorități care se susțin reciproc:

- creștere inteligentă: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
- creștere durabilă: promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
- creștere favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Prima prioritate a Uniunii, de creștere inteligentă, înseamnă consolidarea cunoașterii și inovării ca elemente motrice ale viitoarei creșteri. În acest scop, sunt necesare măsuri de îmbunătățire a calității sistemelor de învățământ, de întărire a performanțelor în cercetare, de promovare a inovării și a transferului de cunoștințe în Uniune, de utilizare pe deplin a tehnologiilor informației și comunicațiilor și de garantare a certitudinii că ideile inovatoare pot fi transpuse în noi produse și servicii care generează creștere, locuri de muncă de calitate și care contribuie la abordarea provocărilor cu care se confruntă societatea europeană și mondială. Însă, toate acestea trebuie corelate cu spiritul antreprenorial, finanțele și cu accentul pe nevoile utilizatorilor și pe oportunitățile pieței.

Creșterea durabilă presupune construirea unei economii competitive, durabile și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, care să profite de rolul de lider al Europei în cursa pentru dezvoltarea unor noi procese și tehnologii, inclusiv a tehnologiilor ecologice, care să accelereze dezvoltarea de rețele inteligente, ce folosesc TIC, care să exploateze rețelele de la scara UE și să consolideze avantajul competitiv al mediului nostru de afaceri, în special în sectoarele de producție și în cadrul IMM-urilor și care să ajute consumatorii să realizeze meritele utilizării eficiente a resurselor. O asemenea abordare va ajuta UE să prospere într-o lume cu emisii reduse de dioxid de carbon, care dispune de resurse limitate și să prevină, în același timp, degradarea mediului, pierderea biodiversității și utilizarea nedurabilă a resurselor. De asemenea, aceasta va sta la baza coeziunii economice, sociale și teritoriale.

Creșterea favorabilă incluziunii, cea prin care se dorește atingerea obiectivelor din domeniul ocupării forței de muncă, a competențelor și de combatere a sărăciei.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ROMÂNIEI- ORIZONTURI 2013 – 2020 – 2030

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României- Orizonturi 2013 – 2020 – 2030 a fost concepută pentru a reduce decalajele considerabile dintre România și celelalte state membre ale Uniunii Europene, simultan cu însușirea și transpunerea în practică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în contextul globalizării. Fiind elaborată pe baza Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene, Strategia României înfățișează o viziune de perspectivă, stabilind obiective precise pe cele trei orizonturi de timp, urmărind strict logica provocărilor cheie și a temelor inter-sectoriale.

Cele 7 provocări pentru care s-au stabilit obiective sunt:

1. Schimbările climatice și energia curată;
2. Transportul durabil;
3. Producția și consumul durabile
4. Conservarea și gestionarea resurselor naturale;
5. Sănătatea publică;
6. Incluziunea socială, demografia și migrația;
7. Sărăcia globală și sfidările dezvoltării durabile.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI (SDTR)

Strategia de dezvoltare teritorială a României furnizează un model complet de dezvoltare a teritoriului național, în succesiunea: *analiză - diagnostic - viziune - scenarii – obiective strategice – obiective specifice - măsuri naționale - acțiuni - proiecte prioritare - măsuri teritoriale integrate, model bazat pe asumarea coeziunii teritoriale.*

Obiectivele generale privind dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul 2035 stabilite în cadrul strategiei sunt:

- Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;

- Creşterea calităţii vieţii prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară şi a serviciilor publice în vederea asigurării unor spaţii urbane şi rurale de calitate, atractive şi incluzive;
- Dezvoltarea unei reţele de localităţi competitive şi coezive prin sprijinirea specializării teritoriale şi formarea zonelor urbane funcţionale;
- Protejarea patrimoniului natural şi construit şi valorificarea elementelor de identitate teritorială;
- Creşterea capacităţii instituţionale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

Strategia de dezvoltare teritorială a României reprezintă viziunea asumată a Guvernului şi Parlamentului României privind dezvoltarea teritoriului naţional pentru orizontul de timp 2035: **România 2035, o ţară cu un teritoriu funcţional, administrat eficient, care asigură condiţii atractive de viaţă şi locuire pentru cetăţenii săi, cu un rol important în dezvoltarea zonei de sud-est a Europei.**

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE DEZVOLTARE REGIONALĂ 2014 -2020 (SNDR)

Strategia Naţională de Dezvoltare Regională (SNDR) reprezintă viziunea Guvernului României privind dezvoltarea regională, prin care se stabilesc prioritățile de dezvoltare ale regiunilor, precum şi relaţiile instituţionale care să faciliteze corelarea cu strategiile sectoriale.

Documentul prezintă elemente de ghidare generale privind dezvoltarea sectorului transporturilor în România și tipurile de proiecte ce pot fi finanțate din fonduri europene.

MASTER PLANUL GENERAL DE TRANSPORT AL ROMÂNIEI (MPGTR)

Master Planul analizează obiectivele majore ale sistemului naţional de transport. Prin urmare, acesta constituie un instrument strategic de planificare a intervenţiilor majore (proiecte și alte acțiuni) ce sunt semnificative pentru obiectivele de transport la scară naţională.

Orizontul de timp al Master Planului este anul 2030. Având în vedere nivelul de incertitudine asociat prognozelor pe termen lung, orice recomandare dincolo de acest orizont de timp va trebui să fie reconfirmată printr-o actualizare a planului (de exemplu o revizuire a Master Planului în anul 2025).

Rezultatele generale ale Master Planului sunt următoarele:

- Un plan pe termen lung care va contribui la dezvoltarea economică a României într-un mod durabil
- Utilizarea mai eficientă a resurselor financiare în sectorul transporturilor
- Conexiuni îmbunătăţite şi, astfel, un comerţ îmbunătăţit cu ţările vecine
- Productivitate crescută pentru industria şi serviciile din Romania şi, implicit, o creştere economică mai pronunţată şi un nivel de trai îmbunătăţit
- Un sistem de transport durabil (sustenabil).

PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL (PATN)

PATN este suportul dezvoltării complexe si durabile inclusiv al dezvoltării regionale a teritoriului si reprezintă contributia specifică a tării noastre la dezvoltarea spatiului european si premiza înscrierii în dinamica dezvoltării economico-sociale europene.

Conform legii 350/2001 privind Amenajarea teritoriului şi urbanismul, Planul de amenajare a teritoriului naţional - PATN reprezintă documentul cu caracter director care include sinteza programelor strategice sectoriale pe termen mediu şi lung pentru întreg teritoriul ţării.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE REGIONALA NORD-EST 2021-2027

Pentru perioada de programare 2021-2027 sunt avute in vedere urmatoarele elemente de ordin strategic:

Viziunea pentru anul 2030: Regiunea Nord-Est va fi un spatiu competitiv, durabil si incluziv unde iti vei dori sa locuiesti, sa lucrezi si sa investesti.

Obiectiv general: Derularea in regiune a unei dezvoltari echilibrate printr-un proces de crestere economica durabil, favorabil incluziunii sociale, care sa conduca la cresterea standardului de viata si reducerea decalalajelor de dezvoltare intra si inter regionale.

Indicatori de monitorizare obiectiv general: produsul intern brut la nivel regional si judetean; indicele de disparitate al produsului intern brut pe cap de locuitor la nivel regional si judetean; indicele de dezvoltare umana la nivel local.

In anul 2015, Comisia Europeana a lansat o initiativa care a vizat identificarea si analizarea factorilor care se constituie in obstacole in calea cresterii si investitiilor in regiunile de tip „venituri reduse (VR) (lowincome)" si regiunile de tip „crestere redusa(CR)(low growth)".

Regiunea Nord-Est alaturi de regiunea Nord-Vest a fost aleasa ca regiune pilot din Romania, figurand in grupul regiunilor de tip „low-income regions", caracterizate de un nivel al produsului intern brut pe locuitor inferior pragului de 50% din media comunitara, regiuni care sunt localizate in Europa Centrala si de Est, in Romania, Ungaria, Polonia si Bulgaria.

Raportul surprinde o serie de factori, care au impiedicat atingerea nivelului asteptat al veniturilor si cresterii economice:

1. Cadrul macroeconomic are un impact semnificativ asupra cresterii economice: se considera ca pentru regiunile tip VR nivelul mai scazut al datoriei publice si private poate permite mentinerea unor ritmuri sustinute ale investitiilor realizate. Este recomandata o crestere continua a productivitatii insotita de o crestere ponderata a veniturilor salariale cu efecte pozitive asupra evolutiei exporturilor. Totodata, dezechilibrele macroeconomice provocate de lipsa unor politici de dezvoltare adecvate poate intrerupe pe termen lung procesul de convergenta asigurat de-a lungul timpului de politica de coeziune a Uniunii Europene.

2. Regiunile ramase in urma sunt caracterizate de nivele reduse ale productivitatii, a competentelor dobandite de indivizi si a ratelor de ocupare prin comparatie cu alte regiuni din acelasi stat. Se considera ca rigiditatile de pe piata muncii, cat si mediul de afaceri putin dezvoltat au un impact semnificativ.

3. Sistemele de inovare regionala subdezvoltate, absenta abilitatilor cerute si un cadru institutional de slaba calitate erodeaza potentialul existent in regiunile ramase in urma. Sunt enumerate ca impedimente interactiunile ineficiente/insuficiente dintre mediul academic si sectorul productiv, precum si deficitul de capital uman. Mai mult pentru regiunile tip VR sunt lipsuri semnificative la nivelul infrastructurii existente.

4. Reducerea semnificativa a populatiei, ca urmare a procesului de migratie economica derulat dupa anul 2000, si in special a persoanelor tinere, absolventi de invatamant superior sau lucratori calificati, limiteaza perspectivele de crestere, de dezvoltare a regiunii.

5. Reducerea investitiilor publice si private, mai semnificative in regiunile de tip „CR". Se precizeaza ca in regiunile tip VR investitiile care au avut loc in industrie si comert au determinat reechilibrarea deficitelor comerciale.

Astfel, se propune o serie de posibile solutii care pot conduce la cresterea competitivitatii regiunilor tip VR si implicit a regiunii Nord-Est:

- Dezvoltarea si punerea in aplicare a strategiilor de specializare inteligenta pot imbunatati interactiunile din mediul de afaceri si dintre sectorul productiv si mediul academic;
- Investitiile in educatie si micsorarea decalajelor din infrastructura vor putea conduce la retentia fortei de munca si atragerea de resurse umane de calitate;
- Asigurarea unor mai bune legaturi intre orasele care genereaza crestere si imprejurimi, raspandirea efectelor pozitive in aria de influenta;
- Realizarea de investitii in calitatea institutiilor, care conduc la cresterea capacitatii administrative.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ ŞI SOCIALĂ A JUDEŢULUI SUCEAVA, PERIOADA 2011 – 2020

Obiectivele strategice formulate vor fi operaționalizate prin obiective specifice pentru atingerea cărora se vor implementa direcții și sub-direcții de dezvoltare.

Pentru fiecare obiectiv specific, a fost formulată o direcție de dezvoltare, căreia îi sunt subsumate sub-direcții de dezvoltare. Având în vedere că vorbim de o strategie judeţeană, aşadar unele tipuri de proiecte se multiplică pentru două sau mai multe localităţi din judeţ, aceste sub-direcții de dezvoltare au rolul unor operaţiuni indicative (măsuri), acestea din urmă fiind caracterizate ca descriind un proces ce are scop comun pentru toate proiectele subsumate.

În cele din urmă, proiectul este o investiţie de resurse pe o perioadă determinată, având ca scop realizarea unui obiectiv sau unui set de obiective precise. Un proiect mai poate fi caracterizat prin: Scop. Proiectul este o activitate cu un set bine precizat de obiective, este destul de complex pentru putea fi divizat în sarcini care necesită coordonare şi control ai termenelor, succesiunii îndeplinirii sarcinilor, costurilor şi performanţelor. Ciclu de viaţă. Proiectele trec printr-o etapă lentă de iniţiere, cresc apoi rapid, ating apogeul, încep declinul şi în final se încheie. Interdependenţe. Proiectul interacţionează cu operaţiunile curente ale organizaţiei şi, adesea, cu alte proiecte. Unicitate. Fiecare proiect conţine elemente care îl fac unic. Conflict. Realizarea unui proiect presupune utilizarea unor resurse umane şi materiale utilizate deja în cadrul departamentelor funcţionale ale organizaţiei; foarte adesea, proiectul concurează proiecte sau acţiuni similare propuse sau derulate de alte organizaţii. Obiectivele specifice ale Strategiei de Dezvoltare economică și socială a județului Suceava în perioada 2011 – 2020 identificate sunt:

1. Dezvoltarea echilibrată a infrastructurii, coordonată cu implementarea sistemelor adecvate de management al capitalului natural şi de prevenire şi gestionare a riscurilor naturale.

2. Gestionarea eco-eficientă a consumului de resurse şi valorificarea maximală a acestora prin promovarea unor practici de consum şi producţie care să permită o creştere economică sustenabilă pe termen lung şi crearea de noi locuri de muncă.

3. Dezvoltarea sectorului educațional, promovarea educației formale și non-formale și a unui stil de viață sănătos.

4. Crearea condiţiilor pentru o piaţă a muncii flexibilă, în care oferta de muncă este adaptată permanent cerinţelor angajatorilor și promovarea accesului egal la servicii sociale și de sănătate de calitate.

5. Creşterea contribuţiei economiei rurale la dezvoltarea județului prin stimularea spiritului antreprenorial si valorificarea resurselor specifice spațiului rural.

6. Promovarea și valorificarea resurselor turistice ale județului Suceava.

7. Dezvoltarea capacității administrative la nivelul județului Suceava.

8. Creșterea gradului de acces și utilizare a tehnologiilor informației și comunicării la nivelul județului Suceava.

9. Dezvoltarea infrastructurii culturale și valorificarea moștenirii culturale și istorice existente la nivelul județului Suceava.

10. Îmbunătățirea continuă a relațiilor internaționale si dezvoltarea parteneriatelor intra- și inter-regionale.

PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN SUCEAVA

Conform legii 350/2001 privind Amenajarea teritoriului și urbanismul, Planul de amenajare a teritoriului Județean - PATJ constituie documentul cu caracter director care reprezintă expresia spațială a programului de dezvoltare socio-economica a județului.

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava (PATJ Suceava) – elaborat de UNIVERSITATEA ION MINCU – BUCUREȘTI, Centrul de Cercetare, Proiectare, Expertiză şi Consulting proiectant general (CCPEC). Având în vedere că un plan de amenajare a teritoriului Județean trebuie reactualizat periodic la un interval de circa 5-10 ani, PATJ SUCEAVA necesită reactualizare.

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE SUCEAVA 2021 – 2030

Suceava se află într-un proces de expansiune urbană necontrolată sub formă dispersată și de densitatea mică, fără o utilizare eficientă în prealabil a resurselor de teren din zonele deja urbanizate și bine conectate la rețeaua de transport în comun (ex. cartierele Aleea Dumbrăvii, Șcheia, Lisaura – Iptești, Sf. Ilie, Bulai etc.)

Este vizibil procesul de suburbanizare la periferia orașului, în special în zona de nord-vest și sud-est a orașului dar și în localitățile periurbane, din care se evidențiază Șcheia. Formele de dezvoltare sunt cu precădere nesustenabile, zonele de creștere având un caracter monofuncționale - zone rezidențiale sau parcuri de retail, cu deficiențe în ceea ce privește infrastructura rutieră, pietonală, dar și infrastructura tehnico-edilitară și cea socială.

Acest fenomen generează următoarele provocări:

- costuri suplimentare generate de nevoia extinderii și mentenanței infrastructurii edilitare și de transport spre aceste zone;
- ineficiența livrării serviciilor publice pe un areal mai întins, în zone cu densitate mica;
- ineficiența construirii liniilor de transport în comun / creșterea frecvenței în zone fragmentate, cu densitate mică;
- traficul congestionat pe principalele artere ce unesc aceste comunități periurbane de centru, ca urmare a distanței dintre locurile de muncă, cele de socializare, a serviciilor și a zonelor de locuințe;
- ansambluri de locuințe neincluzive, fără infrastructură socială și pietonală, inaccesibile fără mașină (tinerilor / vârstnicilor), ce nu sunt construite în jurul unei comunități și pot duce la alienare socială.

PLAN DE MOBILITATE URBANĂ DURABILĂ A ORASULUI GURA HUMORULUI, JUDETUL SUCEAVA

O componenta cheie in politicile zonelor urbane o constituie promovarea dezvoltarii urbane, prin intermediul dezvoltarii transportului sustenabil. Planul de Mobilitate Urbana Durabila (PMUD) va contura strategii, initiative de politici, proiecte cheie si prioritati in vederea unui transport durabil, care sa sustina cresterea economica durabila din punct de vedere social si al protectiei mediului. Conform documentelor europene, un Plan de Mobilitate Urbană Durabilă constituie un document strategic şi un instrument pentru dezvoltarea unor politici specifice, care are la bază un model de transport dezvoltat cu ajutorul unui software de modelare a traficului, având ca scop rezolvarea nevoilor de mobilitate ale persoanelor și firmelor din oras şi din zonele învecinate, contribuind în acelaşi timp la atingerea obiectivelor europene în termeni de eficienţă energetică şi protecţie a mediului.

În vederea finanţării proiectelor de transport urban, în cadrul Programului Operaţional pentru Dezvoltare Regionala 2014 – 2020, prin FEDR (Fondul European pentru Dezvoltare Regională), este necesară elaborarea Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), urmare a abordării integrate, susţinută de către Comisia Europeană.

Conform legislaţiei naţionale (Legea 350/2001 privind amenajarea teritoriului si urbanismul, republicată cu completările si modificările ulterioare in decembrie 2013), Planul de mobilitate urbană reprezintă o documentaţie complementară strategiei de dezvoltare teritorială urbană şi a planului urbanistic general (P.U.G.), dar şi instrumentul de planificare strategică teritorială prin care este corelată dezvoltarea spaţială a localităţilor cu nevoile de mobilitate şi transport ale persoanelor şi mărfurilor.

În esenţă, PMUD urmărește crearea unui sistem de transport durabil, care să satisfacă nevoile comunităţilor din teritoriul său, vizând următoarele cinci obiective strategice:

- **Accesibilitatea** – Punerea la dispoziţia tuturor cetăţenilor a unor opţiuni de transport care să le permită să aleagă cele mai adecvate mijloace de a călători spre destinaţii și servicii-cheie. Acest obiectiv include atât conectivitatea, care se referă la capacitatea de deplasare între anumite puncte, cât și accesul, care garantează că, în măsura în care este posibil, oamenii nu sunt privaţi de oportunităţi de călătorie din cauza unor deficienţe (de exemplu, o anumită stare fizică) sau a unor factori sociali (inclusiv categoria de venit, vârsta, sexul și originea etnică);
- **Siguranţa și securitatea** – Creșterea siguranţei și a securităţii pentru călători și pentru comunitate în general;
- **Mediul** – Reducerea poluării atmosferice și fonice, a emisiilor de gaze cu efect de seră și a consumului energetic. Trebuie avute în vedere în mod specific ţintele naţionale și ale Comunităţii Europene în ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice;
- **Eficienţa economică** – Creșterea eficienţei și a eficacităţii din punctul de vedere al costului privind transportul de călători și de marfă;
- **Calitatea mediului urban** – Contribuţia la creșterea atractivităţii și a calităţii mediului urban și a proiectării urbane în beneficiul cetăţenilor, al economiei și al societăţii în ansamblu.

În luna martie 2016, UAT Orasul Gura Humorului a comandat realizarea unui Plan de Mobilitate Urbană Durabilă al Orasului, care să identifice măsuri de îmbunătăţire a desfășurării circulaţiei de vehicule și pietoni pe reţeaua stradală urbană, în concordanţă cu obiectivele Programului Operaţional Regional 2014-2020, ale altor programe operationale dar și în conformitate cu obiectivele strategice la nivel european cu privire la mobilitatea urbană a pasagerilor și mărfurilor. In perioada 2017-2018 acesta a fost actualizat, urmand prima etapa de maturizare.

Scopul PMUD este de a permite dezvoltarea sustenabilă a mobilităţii în aria de studiu, acesta urmând a funcţiona ca un suport pentru pregătirea și implementarea proiectelor și măsurilor finanţate prin Programul Operaţional Regional 2014 – 2020 (și programele operaţionale din viitoarele perioade de programare) și alte surse asociate bugetelor locale, dar și pentru susţinerea implementării unor proiecte de interes naţional care influenţează mobilitatea în aria de studiu.

Prezentul PMUD include intervenţii (măsuri sau proiecte specifice), prezentate în capitolul 6, prin care sunt propuse rezolvări pentru probleme identificate în etapa de analiză a situaţiei actuale sau care sunt considerate ca strategice în contextul asigurării unei mobilităţi urbane optime în aria de studiu, acoperind perioada 2017 – 2030.

În vederea definirii măsurilor şi proiectelor propuse în PMUD, s-a procedat la analiza anvelopei bugetare disponibile pentru perioada 2017 – 2030 (detalii în capitolul 5). Împreună cu autoritatea locală beneficiară, au fost analizate doua scenarii – optimist (total anvelopă 10 milioane euro) şi pesimist (total anvelopă 7,5 milioane euro), decizia fiind de a propune măsuri sau proiecte specifice pornind de la scenariul optimist. Astfel, în cadrul PMUD au fost analizate şi propuse proiecte, luând în considerare necesităţile de mobilitate şi anvelopa bugetară disponibile pentru perioada 2017- 2030. Modul de clasificare a acestor proiecte este următorul (codurile proiectelor sunt în paranteză, detalii în capitolul 6):

- Proiecte considerate „prioritate zero” - Acestea sunt considerate a fi „precondiţii” ale planului
- Proiecte de baza - pentru trei scenarii alternative, propuse în baza analizei problemelor de mobilitate ale orasului, analizate folosind modelul de transport, apoi prioritizate folosind Analiza Cost Beneficiu şi Analiza Multicriterială – aceste proiecte au generat scenariul optim (analiza celor 3 scenarii şi alegerea scenariului optim sunt prezentate în capitolul 6).
- Proiecte suport - care completează proiectele “prioritate zero” şi proiectele de bază din scenariul optim, asigurând o abordare integrată a mobilităţii în orasul Gura Humorului.

Creşterea populaţiei urbane din ultimele două secole, determinată de revoluţia industrială şi stimulată de dinamica accentuată a asimilării cuceririlor ştiinţifice în progrese tehnologice, a modificat deopotrivă nevoile de mobilitate pentru bunuri şi persoane şi soluţiile alternative de satisfacere a acestora.

În prezent, sub aspectul mobilităţii, cvasitotalitatea aglomeraţiilor urbane prezintă aceleași tendinţe:

- dilatarea oraşelor, cu periferii cu densitate mică a populaţiei și cu consecinţe în consumuri mai mari de energie pentru satisfacerea nevoilor de mobilitate;
- creşterea indicelui de motorizare al familiilor (în special, în ţările cu dinamică economică accentuată);
- congestia traficului, ca o consecinţă directă a creşterii motorizării şi a lungimii deplasărilor;
- evoluţia și diversificarea stilului de viaţă prin adăugarea la deplasările alternante zilnice (reşedinţă - loc de interes), a deplasărilor de la sfârşitul săptămânii sau din timpul nopţii care pot cauza congestii ale traficului și în afara orelor de vârf tradiţionale.

Ca răspuns la aceste tendinţe, care prin resursele energetice consumate și efectele externe negative locale și globale contravin exigenţelor actuale ale mobilităţii durabile, cercetările privind identificarea şi punerea în aplicare a soluţiilor pentru satisfacerea nevoilor de mobilitate în concordanţă cu cerinţele dezvoltării durabile au căpătat un interes tot mai accentuat.

Două axe de cercetare, întrucâtva corelate, se desprind ca prioritare :

- ameliorarea eficacităţii și atractivităţii sistemelor de transport public urban și periurban cu scopul de a le spori atractivitatea,
- orientarea utilizatorilor către practici de mobilitate mai respectuoase pentru mediu.

PLANUL URBANISTIC GENERAL AL ORAȘULUI GURA HUMORULUI (P.U.G. GURA HUMORULUI)

Planul urbanistic general are atât caracter director și strategic, cât și caracter de reglementare și reprezintă principalul instrument de planificare operațională, constituind baza legală pentru realizarea programelor și acțiunilor de dezvoltare.

PLANUL DE ACȚIUNE PRIVIND ENERGIA DURABILĂ

PAED este un document politic strategic aprobat de consiliul local municipal, prin care se asumă sprijinul politic pentru asigurarea succesului procesului de îmbunătăţire a eficienţei energetice în teritoriul de competenţă a autorităţii locale, în vederea depășiri țintelor propuse de Uniunea Europeană pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu mai mult de 20% faţă de emisiile generate în teritoriul administrativ în anul de referinț ă 1990.

Scopul PAED este asigurarea implementării pe termen scurt şi mediu a politicilor locale formulate prin aprobarea strategiei de dezvoltare socio-economică a municipiului ,,Strategia de Dezvoltare Locală", cu detalierea obiectivelor şi direcţiilor de acţiune generale ale acesteia pe obiective şi direct ii de act iune specifice, în sectorul energiei şi protect iei mediului. Obiectivele, direcţiile de acţiune şi rezultatele aşteptate ale PAED coincid cu cele ale Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL), completate firesc cu detalierea SDL în activităţi concrete, specifice domeniului energetic şi de mediu local, în instituţii responsabile, în termene de realizare şi resurse alocate. PAED reprezintă un set de măsuri de eficientizare a utilizării resurselor la nivel local, de introducere a surselor de energie regenerabilă, de dezvoltare de programe locale şi acţiuni destinate reducerii consumurilor de energie în sfera serviciilor comunitare de utilităţi publice. De asemenea, prezentul plan are ca scop informarea şi motivarea cetăţenilor, a companiilor şi a altor părţi interesate la nivel local cu privire la acţiunile din cadrul PAED dar şi cu privire la modul de utilizare a energiei în mod eficient. Obiectivul prioritar al PAED este de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cel puţin cu 20% până în anul 2020 şi de promovare a investiţiilor derulate pe raza Municipiului Suceava care să conducă la utilizarea eficientă a energiei prin îmbunătățirea performanţelor energetice existente sau dezvoltarea de construcţii, instalaţii, echipamente şi tehnologii cu eficienţă energetică performantă, incluzând sursele regenerabile de energie viabile. PAED reprezintă metodologia prin care Municipiul Suceava își va îndeplini obiectivele până în 2020, folosind rezultatele Inventarului de Referinţă a Emisiilor (BEI - Baseline Emission Inventory) în vederea identificării celor mai bune zone de acţiune si oportunităţilor existente pentru a se atinge obiectivul local de reducere a emisiilor de CO_2.

PAED defineşte măsurile concrete de reducere, împreună cu planificarea în timp, responsabilităţile desemnate şi bugetele propuse. PAED trebuie privit ca instrument de comunicare şi promovare pentru factorii de decizie, instrument de referinţă pentru implementare. PAED nu trebuie să fie privit drept un document rigid având în vedere că periodic circumstanţele se schimbă iar rezultatele acţiunilor aduc experienţă, astfel că este necesară revizuirea planului în mod regulat.

Câteva principii sunt avute în vedere la elaborarea PAED, considerate ca fiind elemente cheie, şi anume:

- sprijin politic pentru asigurarea succesului acestui proces prin aprobarea PAED de către autoritatea administraţiei publice locale;

- referire clara la angajamentul de reducere a emisiilor de CO_2 cu 20% până în 2020;

- PAED va fi elaborat având la bază cunoştinţe temeinice asupra situaţiei locale cu privire la energie şi la emisiile de gaze cu efect de seră, pe baza unei analize a cadrului actual care pleacă de la inventarul de referinţă al emisiilor (BEI);

- stabilirea unei viziuni pe termen lung cu obiective clare, PAED conţinând un set coerent de măsuri care să acopere sectoarele cheie de activitate:

  - Clădiri şi instalaţii sub autoritatea administraţiei locale;
  - Sectorul rezidenţial;
  - Sectorul terţiar;
  - Transport public şi privat;
  - Industrie (opţional)

- planul trebuie să conţină o prezentare clară a acţiunilor strategice pe care autoritatea locală intenţionează să le ia pentru a ajunge la obiectivele sale în 2020, care trebuie să conţină:

  - strategia pe termen lung şi obiectivele până în 2020, inclusiv angajamente ferme în domenii precum amenajarea teritoriului, transport şi mobilitate, achiziţii publice, standarde pentru clădirile noi / renovate etc.

  - măsuri detaliate pentru următorii 3-5 ani care să transpună strategia pe termen lung şi obiectivele în acţiuni, cu descrierea fiecăreia dintre ele, departamentul sau persoana responsabilă de realizare;

• calendarul (start-scop, repere majore), estimarea costurilor şi a finanţării, economia de energie estimată / creşterea producţiei de energie regenerabilă, reducerea emisiilor de Co_2;

• PAED va prezenta care din structurile existente sau în curs de organizare vor implementa acţiunile şi care vor urmări rezultatele cu evidenţierea resurselor umane disponibile;

• planul va arăta cum a fost implicată societatea civilă în etapa de elaborare şi cum va fi implicată în implementare şi monitorizare;

• planul va identifica principalele resurse financiare preconizate ce vor fi utilizate la finanţarea acţiunilor.

• PAED va conţine o descriere scurtă a modului în care autorităţile locale intenţionează să asigure continuarea (follow-up) acţiunilor, cum vor monitoriza rezultatele cunoscându-se faptul că monitorizarea regulată permite evaluarea modului de atingere al obiectivelor şi adoptarea de măsuri de corectare, dacă este necesar.

I.7

DIAGNOSTIC ȘI ANALIZĂ SWOT

Analiza SWOT este o sinteză a analizei situației curente a orașului Gura Humorului, prin care se evidențiază principalele probleme și oportunități cu care se confruntă, pornind de la condițiile dezvoltării durabile a acestuia.

Analiza SWOT este o metodologie de analiză a unui proiect.
Numele este descriptiv:

Strengths (puncte tari)
Weaknesses (puncte slabe)
Opportunities (oportunitati)
Threats (riscuri).

Specificul analizei SWOT este că ea studiază concomitent caracteristicile interne și influențele mediului extern, ținând cont atât de factorii pozitivi, cât și de cei negativi. În cadrul analizei SWOT se va evalua atât specificul intern, punctele forte și punctele slabe, cât și influențele exterioare, efectele pozitive fiind considerate drept posibilități, iar cele negative ca pericole.

În urma analizei SWOT vor fi identificate punctele forte și cele slabe, oportunitățile de dezvoltare, dar și pericolele existente la nivelul comunității. Acest tip de analiză va permite indentificarea direcțiilor de dezvoltare locală.
Problemele cheie au fost identificate pe baza concluziilor evaluării premergătoare și prezentate în cadrul unei matrici, sub forma punctelor slabe, punctelor tari, oportunităților și amenințărilor.

- Punctele tari se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile de care comunitatea dispune și care sunt superioare celor deținute de alte comunități similare.

- Punctele slabe se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile insuficiente sau de o calitate inferioară celor deținute de alte comunități similare.

- Oportunitățile se referă la mediul extern și reprezintă suma evoluțiilor favorabile ale mediului de ansamblu al țării, care poate îmbrăca forme extrem de diferite plecând de la schimbările legislative, integrarea europeană și posibilitatea oferită comunității de a se dezvolta într-o formă superioară pe ansamblu sau pe domenii de interes.

- Amenințările se referă la mediul extern și reprezintă evoluțiile defavorabile ale acestuia privite în ansamblu, care pot îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbările de mentalitate, lacunele legislative și evoluțiile economice negative sau instabile care afectează capacitatea comunității de a

I.7.1. Diagnostic și analiză SWOT – Domeniul Economic

DEMOGRAGIE ȘI FORȚA DE MUNCĂ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
• Populația orașului urmează un trend ascendent, fiind în creșetere începând cu anul 2018; • Numărul de salariați a fost în creștere în perioada anilor 2016-2020; • Diferența procentuală dintre femei și bărbați nu este semnificativă; • Rata mortalității a înregistrat o valoare mai scăzută față de cele de la nivel național, regional și județean; • Scăderea populației migratorii.	• Accentuarea ponderii șomerilor începând cu anul 2020, pe fondul pandemiei de COVID-19; • Populația are tendința de îmbătrânire
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Existența campaniilor de creștere demografică la nivel național; • Dezvoltarea ofertei educaționale în conformitate cu standardele europene; • Existența campaniilor de stopare a migrației forței de muncă și promovarea remigrație; • Diversificarea ofertelor de muncă în vederea inserției pe piața muncii; • Îmbunătățirea condițiilor de viață pentru populație, reprezentant la facilitatea accesului la servicii și infrastructura de utilități publice. • Implementarea programelor de calificare profesională și de integrare pe piața muncii;	• Scăderea ratei natalității influențează scăderea dramatică a populației și îmbătrânirea acesteia; • Tendința de migrare a populației determină scăderea forței de muncă la nivel local; • Tendința de îmbătrânire a populației poate exercita o presiune foarte mare asupra sistemelor de protecție socială și de sănătate.

MEDIU DE AFACERI

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
• Domeniile dominante ale economiei locale sunt construcțiile, industria prelucrătoare, hotelurile și restaurantele; • Majoritatea firmelor din oraș au capital românesc; • Existența terenurilor disponibile pentru investiții;	• Lipsa personalului calificat și oferte insuficiente pe piața muncii; • Capital insuficient pentru investiții • Majoritatea firmelor din Orașul Gura Humorului au între 1 - 10 angajați • Număr scăzut al firmelor care activează în domeniul agriculturii și pisciculturii.
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Înființarea de clustere/hub-uri de afaceri pe domenii de interes; • Susținerea producătorilor locali prin acordarea de subvenții și înființarea unei Asociații a producătorilor locali. • Diversificarea economiei locale prin valorificarea potențialului endogen; • Atragerea investitorilor străini și crearea unor noi locuri de muncă;	• Întârzieri privind încasarea fondurilor europene în cazul firmelor finațate în cadrul unor proiecte europene; • Instabilitatea legislativă la nivel național determină agenții economici să nu investească pe termen mediu sau lung;

	• Dezvoltarea parteneriatelor public-private; • Promovarea produselor tradiționale locale și înregistrarea mărcii acestora; • Sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.	• Interesul scăzut al populației inactive față de programele de recalificare profesională determină creșterea ratei șomajului.

I.7.2. Diagnostic și analiză SWOT – Domeniul Social

SĂNĂTATE, SERVICII SOCIALE ȘI SIGURANȚA POPULAȚIEI	**PUNCTE TARI**	**PUNCTE SLABE**
	• Construirea de locuințe sociale pentru persoanele defavorizate; • Existența mai multor centre sub egida DGASPC Gura Humorului care asigura asistență socială persoanelor care provin din grupuri defavorizate; • Existența mai multor ONG-uri care activează în domeniul social; • Rețea bine dezvoltată în scopul oferirii serviciilor de asistență socială; • Diversificarea ofertei medicale prin reabilitarea ambulatoriului din cadrul spitalului Orășenesc Gura Humorului.	• Trend ascendant în ceea ce privește numărul de persoane asistate social; • Personal medico-sanitar insuficient, raportat la totalul populației Gura Humorului;
	OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
	• Programe de inserție pe piața muncii a asistaților social apți de muncă; • Diversificarea serviciilor medicale prin extinderea rețelei private de cabinete medicale; • Reabilitarea și dotarea cu aparatură modernă a secțiilor din cadrului Spitalului Orășenesc Gura Humorului care nu beneficiat de reparații până în acest moment	• Continuarea creșterii numărului de persoane asistate social prin raportare la fondurile existente; • Slaba dezvoltare a activităților de prevenție, ceea ce poate duce la suprasolicitarea spitalelor din zonă.
EDUCAȚIE	**PUNCTE TARI**	**PUNCTE SLABE**
	• În Orașul Gura Humorului oferta educațională este diversificată pe niveluri de învățământ (studii preuniversitare); • Condiții optime de recuperare și formare profesională pentru elevii cu dizabilități; • Creșterea numărului de cadre didactice; • Grad ridicat de implicare în activități realizate în cadrul Clubului Sportiv Școlar Gura Humorului și Clubului Elevilor Gura Humorului; • Performanțe deosebite obținute de elevi în competițiile naționale și internaționale.	• Procent extrem de redus al absolvenților, prin raportare la numărul total al elevilor; • Slaba dotare a unităților de învățământ cu echipamente didactice moderne; • Unitățile școlare prezintă uzură morală și fizică, nefiind reabilitate termic; • Dotarea insuficientă cu PC-uri a unităților de învățământ la nivelul orașului.

	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	• implementarea de programe de reintegrare în sistemul educațional a acelora care au părăsit școala - organizarea și derularea de programe tip „Școala după școală”; • implementarea programului de educație timpurie incluzivă – asigurarea accesului copiilor din grupurile dezavantajate la infrastructură și serviciile educaționale. • Finanțarea obținută în cadrul Programului Operațional Regional pentru reabilitarea Școlii Gimnaziale Nr. 1; • Dotarea unităților școlare cu echipamente specifice și mobilier aferent sălilor, atelierelor și laboratoarelor (Smartboard, videoproiector, pupitre, PC-uri, truse auto, planșe, etc.); • Extinderea corpurilor de clădire din cadrul unităților de învățământ din Orașul Gura Humorului; • Reabilitarea terenurilor de sport și amenajarea acestora cu gazon sintetic; • Existența fondurilor nerambursabile alocate sectorului educațional pentru modernizarea infrastructurii; • Programe școlare internaționale care permit elevilor și profesorilor să stabilească parteneriate cu instituții din spațiul Uniunii Europene; • Fonduri alocate cercetării, inovării și dezvoltării ce pot asigura formarea profesională și integrarea pe piața muncii a absolvenților.	• Scăderea interesului elevilor și profesorilor față de sectorul educațional este cauzată de politica incoerentă a sistemului de învățământ la nivel național; • Resursele financiare insuficiente alocate învățământului generează apariția fenomenului de abandon școlar; • Tendința de îmbătrânire a populației cauzează scăderea numărului de copii și, implicit, de elevi.

I.7.3. Diagnostic și analiză SWOT – Mediu

	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
MEDIU	• Derularea de campanii de curățenie organizate anual, cu implicarea voluntarilor din comunitate • Colectarea selectivă a deșeurilor prin intermediului sistemului centralizat • Calitatea apei din râul Moldova este din punct de vedere ecologic bună pe toată lungimea sectoarelor analizate; • Calitatea aerului din orașul Gura Humorului se menține la un nivel foarte bun, conform Indicelui European de Calitate a Aerului.	• Riscul apariției fenomenului de alunecări de teren; • Riscul inundațiilor în zona Voroneț din cauza reliefului abrupt; • Poluarea sonoră a localității din cauza tranzitului rutier din zona centrală; • În sezonul rece, cu temperaturi foarte scăzute, cantitatea de pulberi în suspensie înregistrează valori mai ridicate din cauza consumului mai mare de combustibil pentru încălzire. • Gradul redus de colectare selectivă a deșeurilor • Dezvoltarea insuficientă a surselor de producere a energiei alternative; • Spațiul verde/cap de locuitor este sub media UE (13,45 mp/cap locuitor).

	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	• Creșterea responsabilității populației pentru protejarea patrimoniului natural; • Creșterea numărului de spații verzi amenajate pentru reducerea gradului de poluare; • Încurajarea transportului verde, cu zero emisii de carbon, prin dezvoltarea infrastructurii specifice (instalarea stațiilor de reîncărcare a vehiculelor electrice, înființare piste de biciclete, achiziție autobuze electrice); • Creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor prin campanii de conștientizare. • Implementarea unor măsuri de producere alternativă a eneregiei electrice (panouri solare/energie eoliană/energie hidroelectrică); • Implementarea de proiecte cu efecte benefice asupra mediului prin efectele de reducere a emisiilor de carbon urmărite.	• Apariția schimbărilor climatice severe care generează calamități naturale; • Emisiile ridicate de dioxid de carbon și de substanțe periculoase cauzează îmbolnăvirea populației; • Poluarea excesivă din mediul urban din cauza traficului rutier afectează condițiile naturale din stațiunea Gura Humorului.

I.7.4. Diagnostic și analiză SWOT – Turism

TURISM	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	• Orașul Gura Humorului are statut de stațiune turistică; • Obiectivele cu importanță culturală, istorică și naturală reprezintă puncte de atracție turistică; • creșterea numărului de structuri de primire turistică și diversificarea ofertei turistice (turism ecumenic, turism montan, turism gastronomic); • existența Parcului Ariniș ce cuprinde o ofertă diverisifcată în ceea ce privește activitățile de relaxare; • Tradițiile și obiceiurile populare sunt renumite la nivel național; • Pârtia Șoimul asigură facilități pentru practicarea sporturilor de iarnă; • Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina; • Existența Casei de Cultură cu o capacitate totală de 400 de locuri; • Construirea unui centru cultural în vederea derulării într-un cadru adecvat a activităților cu caracter cultural. • Rezervațiile naturale sunt vizitate în mod frecvent de către turiști;	• infrastructura rutieră partial degradată; • Durata de cazare a turiștilor este mai scăzută decât cea înregistrată în cadrul celorlalte stațiuni din țară; • Transportul public către obiectivele turistice este slab organizat și promovat; • Slaba promovare a pachetului de tip „all inclusive” în unitățile de cazare din Orașul Gura Humorului.
	OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
	• evenimente organizate lunar, cu potențial în atragerea de turiști și promovarea valorilor comunității; • Diversificarea ofertei de servicii turistice prin includerea de activități sportive, vânătoare și pescuit, rafting și zbor cu parapanta;	• Creșterea accentuată a inflației, în corelație cu scăderea puterii de cumpărare a turiștilor

	• Dezvoltarea parteneriatelor public-private în vederea promovării obiectivelor turistice din staţiunea Gura Humorului; • Valorificarea monumentelor istorice şi culturale din Oraşul Gura Humorului; • Susţinerea producătorilor locali în vederea promovării produselor şi valorilor locale, dar şi a întreprinzătorilor care doresc să se afirme în domeniul turismului.	• Reticenţa întreprinzătorilor de a dezvolta activităţi economice în domeniul turistic din cauza birocraţiei; • Politica nefavorabilă a dezvoltării mediului antreprenorial din cauza numeroaselor taxe şi impozite; • Forţa de muncă necalificată şi insuficientă cauzează scăderea calităţii serviciilor în domeniul turistic.

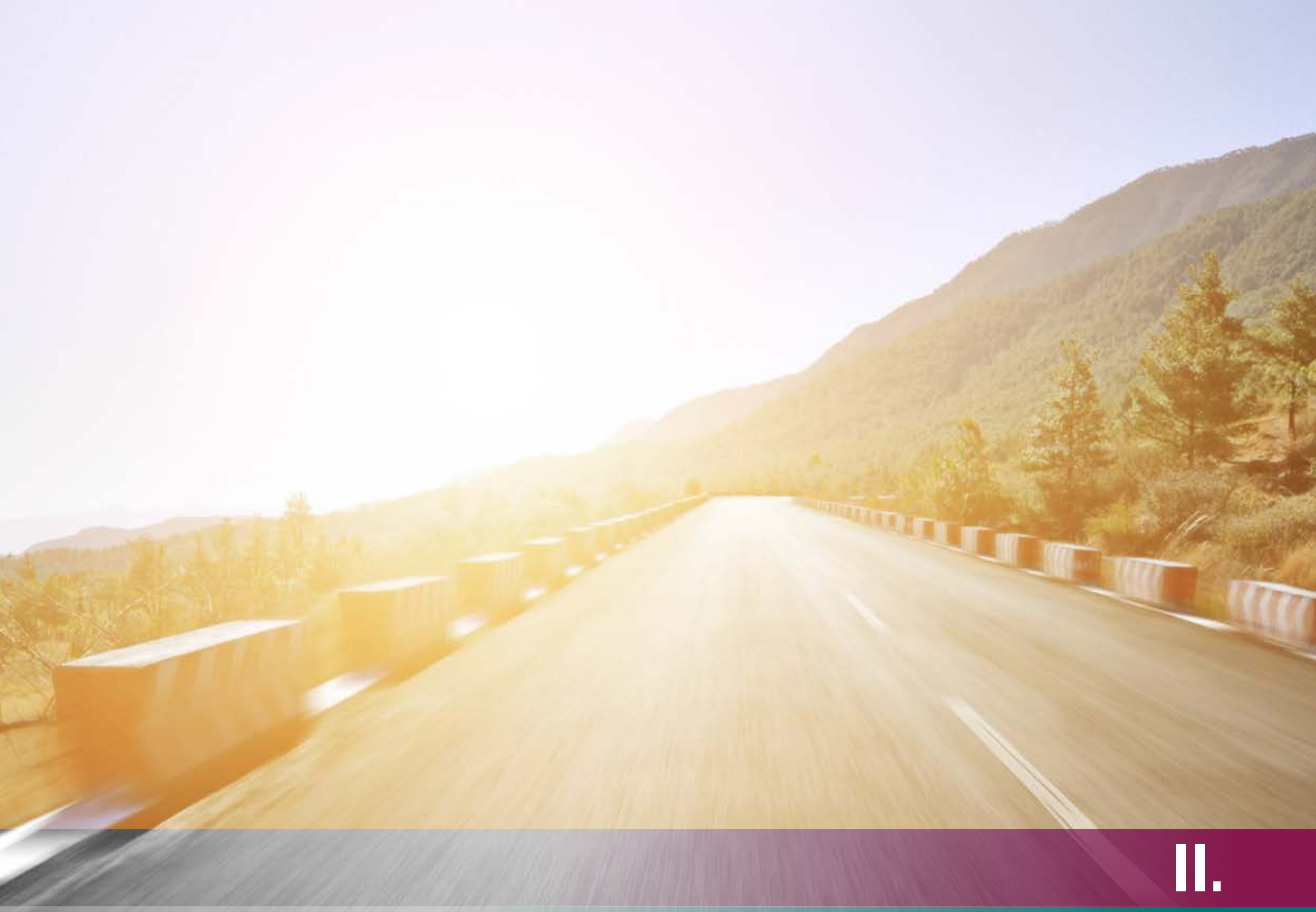

II.

VIZIUNEA DE DEZVOLTARE ȘI OBIECTIVELE SIDU

II.1. Viziune

Conceptul de dezvoltare a orașului Gura Humorului este corelat cu principiile dezvoltării durabile, care depășesc rațiunile strict ecologice și vizează creșterea calității vieții prin asigurarea standardelor de mediu, a optimizării connsumului și grija pentru generațiile viitoare, pe baza acceptării generale a tuturor partenerilor implicați.

Incursiunea parcursă în subcapitolele anterioare, ne-a ajutat să construim profilul orașului Gura Humorului, precum și să identificăm principalele probleme cu care acesta se confruntă. Mai mult decât atât, chestionarul aplicat a folosit drept instrument de analiză cu privire la percepția generală asupra orașului.

Pentru a putea vorbi despre o dezvoltare unitară și coerentă, viziunea de dezvoltare a autorităților locale trebuie să fie una comună cu cea a cetățenilor, astfel încât direcția de dezvoltare adoptată să poată fi împărtășită de ambele entități. Cu alte cuvinte, dezvoltarea orașului Gura Humorului va trebuie să reprezinte un parteneriat între mediul public (administrații locale), mediul de afaceri, sectorul ONG și populație. În vederea atingerii scopului comun de dezvoltare a orașului, este necesară aprofundarea relațiilor de colaborare dintre actorii locali.

Din considerentul că pentru a avea o viziune de dezvoltare adecvată este necesar să identificăm problemele existente, ne vom orienta atenția către problemele ce pot fi extrapolate din cadrul capitolelor anterioare, precum și din sinteza răspunsurilor la chestionarul aplicat:

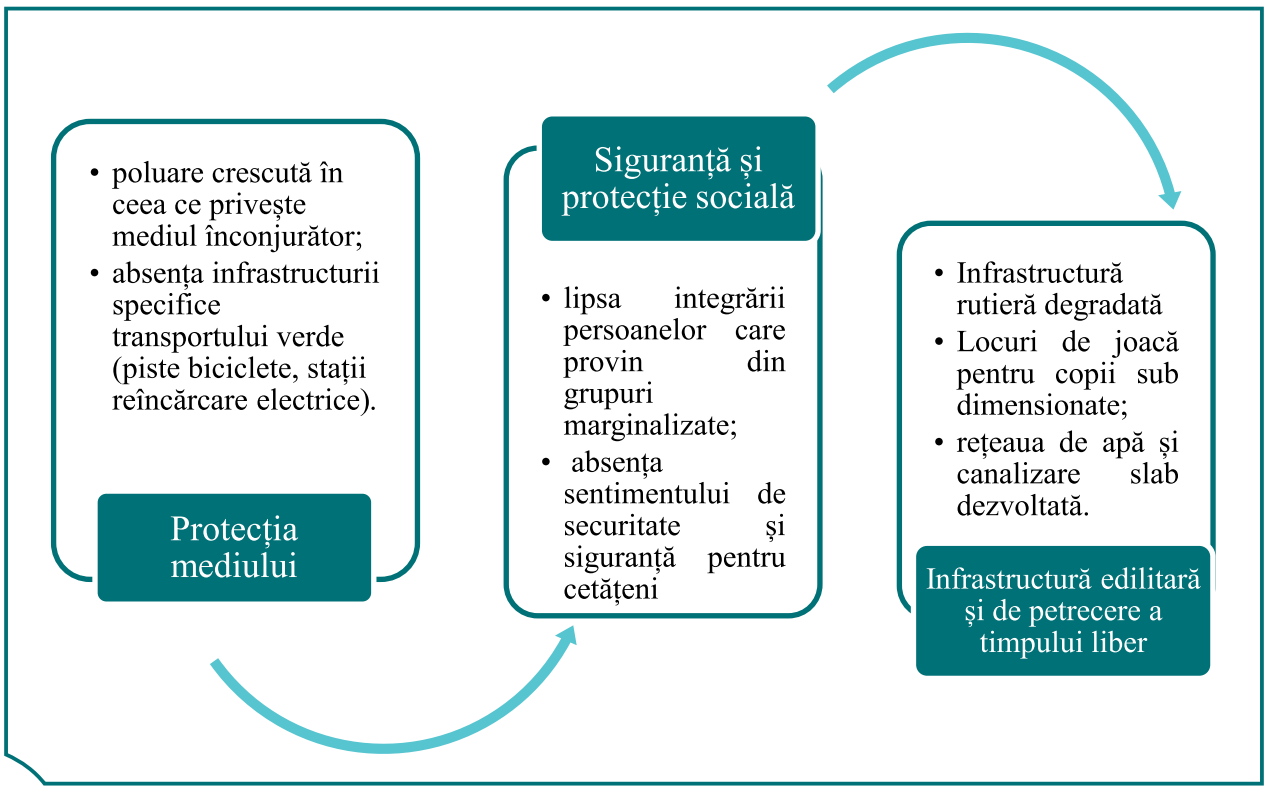

Figură 142 – Viziunea orașului Gura Humorului

Pentru perioda următoare se preconizează dezvoltarea unor mecansime care să răspundă problemelor identificate la nivelul orașul Gura Humorului. Comunitățile defavorizate, între care comunitățile de etnie romă reprezintă un segment important, ce vor necesita o atenție sporită, ce implică analiza aprofundată și identificarea unor măsuri specifice de protecție și integrare în societate.

Orașul Gura Humorului are un avantaj competitiv pe care trebuie să continuă să îl fructifice în perioada următoare: poziționarea geografică și desemnarea drept stațiune turistică de interes național. Mai mult decât atât, dezvoltarea turismului poate fi abordată în tandem cu dezvoltarea culturală și a turismului religios.

În urma analizelor la nivel local a fost creionată o viziune de dezvoltare durabilă a orașului Gura Humorului, pornind de la următoarele elemente:

- Dezvoltarea mobilității urbane durabile, precum și a infrastructurii verde aferente;
- Afirmarea orașului prin valorificarea potențialului turistic;
- Dezvoltarea unui mediu de afaceri bazat pe antreprenoriat, dinamism și implicarea în viața comunității;
- Importanța implicării cetățenilor, ca factor de stimulare a dezvoltării comunitare.

Viziunea de dezvoltare a orașului Gura Humorului va fi:

II.2. Obiectiv general

Obiectivul general al Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană pentru orașul Gura Humorului este în concordanță cu viziunea de dezvoltare. Cu alte cuvinte, obiectivul general caută să concentreze viziunea de dezvoltare pentru următoarea perioadă într-un obiectiv unic, după cum urmează:

Obiectiv general
- Consolidarea poziției strategice deținute de orașul Gura Humorului, prin asigurarea unui climat socio-economic favorabil investițiilor și turismului și aplicarea principiilor dezvoltării durabile și sustenabile

În formularea viziunii și obiectivului general privind ținta localității pe termen lung, s-a asigurat respectarea unor principii generale valabile, care reprezintă cheia de control în implementarea și monitorizarea strategiei pe termen scurt, mediu și lung deopotrivă, respective:

- Corelația directă între strategiile generale naționale și regionale, strategiile specifice, măsurile și proiectele prioritare identificate în funcție de nevoile comunității;
- Asigurarea nivelului participativ al tuturor factorilor locali prin mecanisme de consultare publică, implicarea tuturor părților interesate prin parteneriate public-privat;
- Caracterul limitat al resurselor umane și financiare de care dispune comunitatea – proprii sau atrase – eficiența utilizării resurselor prin integrarea lor.

II.3. Obiective strategice și specific

În perioada 2022-2030, măsurile de dezvoltare în orașul Gura Humorului se vor concentra spre atingerea următoarelor 6 obiective strategice, fiecare având o serie de obiective specifice:

1. Creșterea calității factorilor de mediu și asigurarea unui climat favorabil locuirii

1.1 *Creșterea eficienței energetice la nivelul orașului Gura Humorului prin măsuri integrate ce vizează reducerea consumul de energie și creșterea ponderii energiei provenite din surse regenerabile*

- Energia este unul dintre cei mai importanți factori ce prejudiciază mediul prin diverse fenomene: creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră, poluarea mediului cu hidrocarburi, stocarea pe termen lung a deșeurilor miniere şi nucleare, despăduri în ritm alert etc.
- Una din țintele Strategiei Europa 2020, obiectivul „Schimbările climatice și dezvoltarea durabilă a energiei" este reducerea cu 20% a emisiilor de CO2 până în 2020, creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20% și creşterea cu 20% a eficienţei energetice. Prin măsurile integrate identificate în proiectele SIDU (dezvoltarea de parteneriate public-private pentru implementarea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice; creșterea nivelului de informare și pregătire în domeniul managementului energetic și surselor regenerabile, măsuri de creștere a eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale etc.), se intenționează aducerea unei contribuții directe la atingerea țintelor amintite anterior.

1.2 *Dezvoltarea infrastructurii verzi în vederea utilizării mijloacelor de transport cu zero emisii de carbon*

- până în anul 2027 se intenționează crearea pistelor de biciclete în orașul Gura Humorului. De asemenea, în concordață cu dezvoltarea infrastructurii verzi se propune implementarea unui sistem municipal de închiriere biciclete și trotinete electrice și amenajarea de parcări pentru biciclete în zone cheie (parcuri, instituții publice, piețe);
- în vederea încurajării utilizării autovehiculelor electrice se propune instalarea de stații de reîncărcare a autovehiculelor electrice în punctele intens tranzitate. În acest moment pe teritoriul orașului Gura Humorului nu există stații de reîncărcare pentru vehicule electrice.

1.3 *Măsuri de prevenire a riscurilor natural și antropice pentru reducerea efectelor și pagubelor asupra populației prin acțiuni specific de regularizare a cursurilor de apă, împădurire, amenajare a zonelor de risc sau prin îmbunătățirea sistemului integrat pentru situații de urgență și prin acțiuni de conștientizare și informare, având un orizont de timp mediu, până în 2027*

- Zona orașului Gura Humorului prezintă un nivel ridicat pentru riscurile naturale, fiind expusă deopotrivă riscului de inundație și de secetă, de alunecări de teren. Obiectivul vizează reducerea efectelor și pagubelor asupra populației prin acțiuni specifice de regularizare a cursurilor de apă, împădurire, amenajarea zonelor de risc, dar și îmbunătățirea sistemului integrat pentru situații de urgență.
- Nu în ultimul rând, reducerea efectelor pagubelor pot fi realizate prin acțiuni de conștientizare și informare cu privire la riscurile cu care se confruntă și la acțiunile ce trebuie întreprinse în diferite situații.

1.4 *Dezvoltarea unui sistem integrat de colectare selectivă a deșeurilor și derularea de campanii de reciclare și decontaminare a zonelor afectate de poluare până în anul 2030*

- La nivelul orașului Gura Humorului, problema deșeurilor depozitate necorespunzător în zonele verzi și pe albiile cursurilor de apă este încă de actualitate. Depozitarea și gestionarea deșeurilor afectează calitatea factorilor de mediu, a solului și apele prin infiltrarea levigatului în sol, subsol, până la apele subterane și de suprafață.

La nivelul anului 2021 au fost colectate 6.509 tone de deșeuri, din care doar 10% au fost colectate selectiv.
Pentru alinierea la standardele europene, se impun măsuri în ceea ce privește îmbunătățirea stării generale a serviciului de salubritate, prin achiziționarea de infrastructură specifică pentru colectarea selectivă a deșeurilor, campanii de reciclare și decontaminare a zonelor afectate de poluare.

2. Asigurarea unor servicii publice de calitate (educație, sănătate, siguranță a populației), urmărind atât tipologia cererii, cât și dimensiunea teritorială a acesteia

2.1 *Modernizarea/reabilitarea și dotarea infrastructurii educaționale, sociale, de sănătate și administrative pentru creșterea calității serviciilor publice în orașul Gura Humorului, până în anul 2030*

Potrivit analizei socio-economice, infrastructura specifică serviciilor publice ale orașului Gura Humorului trebuie dezvoltată pentru a asigura condiții de trai ale locuitorilor la standarde europene.

SĂNĂTATE

La nivelul infrastructurii de sănătate există o serie de probleme ale unităților din domeniul public cum ar fi starea avansată de degradare a clădirilor și lipsa aparaturii medicale modern și infrastructură subestimată prin raportare la totalul populației. Deși au fost făcute investiții în ceea ce privește extinderea infrastructurii de sănătate, se impune modernizarea unitățile existente.

EDUCAȚIE

La nivelul orașului Gura Humorului, se înregistrează o presiune crescută a populației asupra infrastructurii educaționale, în special a sălilor de clasă. Ca atare, obiectivul propune modernizarea, extinderea și dotarea unităților educaționale în corelație cu tendințele demografice locale.

SIGURANȚĂ

În ceea ce privește siguranța de la nivelul orașului Gura Humorului, s-a remarcat o cerință crescută în ceea ce privește îmbunătățirea gradului de siguranță pentru cetățeni. De aceea, ce propune alocarea unui număr mai mare de forte de ordine care să asigure siguranța și aplicarea unor amenzi în consecință, dacă se impune.
Pentru a spori gradul de siguranță a populației, se impune extinderea sistemului de monitorizare prin camere video în locurile publice (grădini, parcuri, locuri de joacă, stații de călători etc.). Cu toate că până la acest momente au fost montate 131 de camera care să asigure siguranța și ordinea publică, se propune extinderea rețelei existente în sensul monitorizăii siguranței cetățenilor.

3. Dezvoltarea orașului Gura Humorului prin conectarea la rețele regionale, naționale și europene de transport, bazată pe o politică coerentă de dezvoltare a relațiilor funcționale, concomitant cu îmbunătățirea infrastructurii specific

3.1 *Îmbunătățirea accesibilității prin conectarea la rețelele de transport naționale și europene, în orziontaul de timp 2022-2030*

Obiectivul are în vedere modernizarea și optimizarea principalelor legături cu rețelele de transport naționale și europene prin îmbunătățirea accesului în localitate, crearea unor centuri sau variante ocolitoare care să fluidizeze atât traficul de persoane și în special cel de marfă. Proiectele sunt propuse a fi implementate în orizontul de timp 2022-2030.

3.2 *Îmbunătățirea infrastructurii rutiere prin reabilitarea/modernizarea drumurilor în proporție de 80% până în anul 2030*

având în vedere importanța orașului Gura Humorului, precum și a localităților învecinate pentru circuitul turistic din Bucovina, se impune intervenția în ceea ce privește reabilitarea și modernizarea drumurilor în proporție de 80% (inclusiv iluminarea și reabiltarea podurilor)

4. Crearea condițiilor necesare dezvoltării demografice a zonei, prin corelarea cererii cu oferta de muncă și asigurarea condițiilor unui trai decent

4.1 *Oferirea de facilități de dezvoltare sustenabilă a forței de muncă prin crearea de programe locale sau accesarea de programe europene/guvernamentale pentru formare profesională și oferirea de stimulente pentru angajarea și menținerea tinerilor de tipul ajutoarelor de minimis, scutirilor de impozite, până în anul 2027*

Ca răspuns la problematica migrației forței de muncă în afara orașului și mai ales în afara granițelor țării și având ca orizont de timp anul 2027, la nivelul orașului Gura Humorului se intenționează dezvoltarea unor programe locale sau/și accesarea de programe europene/guvernamentale cu scopul îmbunătățirii capacității de adaptare la condițiile pieței forței de muncă a resurselor umane locale.

Programele vizează activități de formare profesională, suport pentru înființarea de start up-uri și concursuri pentru finanțarea acestora, dar și oferirea de stimulente pentru angajarea și menținerea tinerilor prin ajutoare de minimis, scutiri de impozite.

4.2 *Modernizarea urbană a zonelor locuibile prin creșterea suprafețelor spațiilor verzi, extinderea iluminatului public, amenajarea parcurilor, precum și prin construirea de parcări/garaje colective pentru zonele rezidențiale*

- Potrivit analizei condițiilor de trai în zona orașului Gura Humorului, sunt necesare proiecte integrate de regenerare urbană, de modernizare și extindere a infrastructurii specifice. Obiectivul are rolul de a eficientiza relațiile funcționale în cadrul localităților, făcându-le mai confortabile și mai atractive pentru locuit.
- Proiectele propuse pentru atingerea obiectivului vizează extinderea/modernizarea iluminatului public, amenajarea parcurilor, inclusiv parcuri de joacă pentru copii, parcuri peisagistice și înființarea de noi spații verzi. Măsurile de regenerare urbană includ și realizarea de parcări/garaje colective în zonele rezidențiale, acolo unde se impune.

4.3 *Dezvoltarea rețelelor tehnico-edilitare și creșterea gradului de conectare a gospodăriilor, astfel încât 85% dintre locuințe să beneficieze de echipare edilitară de calitate*

- Potrivit datelor analizate, la nivelul orașului Gura Humorului, doar 55,52% dintre gospodării beneficiază de conectare la rețeaua de alimentare cu apă 53,82% la rețeaua de canalizare și 51,67 % la rețeaua de gaz.
- Prin intermediul proiectelor propuse, se dorește creșterea gradului de conectare a localității la rețelele tehnico-edilitare până în anul 2030, astfel încât cel puțin 85% dintre locuințe să beneficieze de echipare edilitară de calitate.

5. Afirmarea identitiății turistice a orașului Gura Humorului prin valorificarea și promovarea patrimoniului cultural și natural

5.1 *Diversificarea ofertei culturale prin crearea de evenimente/acțiuni culturale, promovarea valorilor culturale locale și asigurarea infrastructurii necesare realizării de activități culturale prin construirea unui centru de evenimente până în anul 2030*

- Activitatea culturală a zonei Gura Humorului este susținută, mai cu seamă, de evenimentele desfășurate. Dezvoltarea turismului va fi abordată în tandem cu dezvoltarea culturală, deopotrivă ca o măsură de susținere și ca o măsură de valorizare a activităților culturale.
- Proiectele propuse pentru atingerea obiectivului vizează, până în anul 2030, construirea unui centru care să găzduiască programele și activitățile culturale viitoare.

5.2 *Promovarea și valorificarea patrimoniului cultural și natural prin restaurarea, dotarea și promovarea turistică, susținută prin furnizarea de servicii turistice de calitate*

- Zona orașului Gura Humorului dispune de un potențial natural și de resurse variate, ce o transformă într-un cadru extrem de valoros pentru dezvoltarea turismului.
- Ca urmare, proiectele propuse din sectorul turistic vizează atât lucrări de restaurare, dotare și promovare turistică a diferitelor obiective, cât și introducerea acestora în circuitul turistic regional sau național. Mai mult decât atât, obiectivul urmărește și susținerea producătorilor locali pentru promovarea valorilor locale.

6. Creșterea competitivității economice prin valorificarea resurselor locale și încurajarea parteneriatelor

6.1 *Sprijinirea și dezvoltarea a minim unui cluster și a unui hub de suport într-un domeniu specific de interes, cu impact asupra mediului antreprenorial*

- Obiectivul are în vedere dezvoltarea legăturilor și a sinergiilor între administrația publică și întreprinderi, pentru a stimula competitivitatea și orientarea către sectoare inovatoare;
- Sprijinarea înființării și dezvoltării unui cluster în vederea creșterii competitivității întreprinderilor din sectoare cu relevanţă economică, prin concentrarea resurselor și dezvoltarea producţiei de bunuri inovatoare (tehnologii, produse, servicii), rezultate din activităţile realizate în cooperare în cadrul clusterului;
- Înființarea unui hub de suport pentru afaceri, prin intermediul căruia se oferă asistență în gestionarea afacerilor, instruire și mentorat, acces la servicii de suport și informații utile;

6.2 *Încurajarea parteneriatelor public-private în vederea dezvoltării economice a zonei și atragerea de fonduri*

- Realizarea de parteneriate public-private pentru dezvoltarea economică a zonei, inclusiv prin încurajarea și susținerea producătorilor locali, dar și a investițiilor cu caracter privat.

II.4. Coerența SIDU cu documentele strategice relevante

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Gura Humorului a fost concepută în deplină concordanță cu viziunea și obiectivele europene și naționale de dezvoltare.

Pentru a asigura corelarea externă cu alte documente de planificare-programare în definirea celor șase obiective strategice de dezvoltare durabilă a Orașului Gura Humorului, au fost analizate și strategiile existente la nivel național, regional și județean aflate în curs de elaborare sau finalizate. Astfel obiectivele de dezvoltare răspund următoarelor decoumente de planificare-programare:

NIVEL	DOCUMENT
Local	Planul urbanistic general al orașului Gura Humorului Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2017-2030
Județean	Strategia de dezvoltare a județului Suceava pentru perioada 2021-2027 Strategia de dezvoltare și promovare a turismului în județul Suceava Strategia județeană de reducere a emisiilor de CO2 pentru județul Suceava
Regional	Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021-2027;
Național	Strategia Națională de Specializare Inteligenta 2021-2027; Strategia națională de dezvoltare durabilă a României. Orizonturi 2013-2020-2030; Strategia națională în domeniul politicii de tineret 2021-2027; Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2021-2027 (SNCDI); Planul Național Strategic PAC post 2020; Strategia Națională pentru Transport Durabil (SNTD) 2007-2030; Strategia Națională de Management al Deșeurilor; Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030; Strategia Națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030;
European	Regional Development and Cohesion Policy 2021-2027; Regulamentul privind prevederile comune (CPR) 2021-2027; Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC) 2021-2027; Regulamentul privind cooperarea teritorială 2021-2027; Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră 2021-2027; Regulamentul privind „Fondul social european plus" (FSE+) 2021-2027; Cadrul legal privind Strategia UE pentru 2021-2027-O nouă politică de coeziune; Strategia Europeana de Tineret 2019-2027; Programul Europa Digitală 2021-2027; „Agenda 2030" a ONU pentru Dezvoltare Durabilă;

Documentul strategic de la nivel global care orientează acțiunile în domeniul dezvoltării durabile este Agenda 2030. Cei trei piloni care au stat la baza Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă sunt reprezentați de: echitatea socială (prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării), creșterea economică (reprezentată de îmbunătățirea calității vieții din țările aflate în curs de dezvoltare) și mediul (cu impact asupra modului de conservare și gestionare a resurselor diponibile și a modului utilizare a tehnologiilor).

Răspunsul UE la Agenda 2030 este de a integra cele 17 obiective ale dezvoltării durabile în politicile publice ale Uniunii, în scopul sprijinirii efortului global de construire a unui viitor durabil în colaborare cu partenerii săi. Cele 17 ODD sunt deja urmărite de multe dintre politicile Uniunii Europene, iar România, ca membră a acestei comunități, își propune prin această strategie abordarea integrată a obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

În plan național, România caută să preia și să armonizeze policile și principiile de la nivel european, în ceea ce privește dezvoltarea durabilă. Obiectivul după care ne fixăm scopurile și orientăm acțiunile este stabilit în cadrul Strategiei Naționale pentru Dezoltarea Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030, respectiv: "Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile".

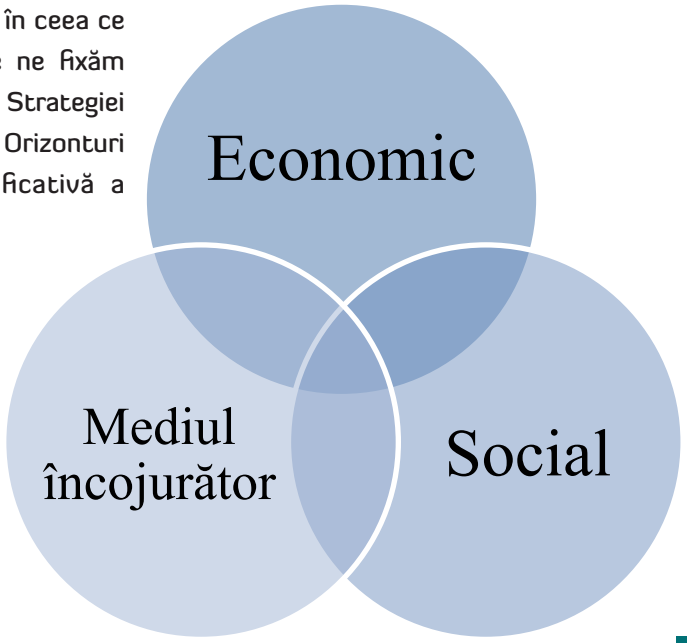

În conformitate cu documentele programatice care sintetizează și orientează direcțiile de acțiune, în România acțiunea este orientată către cele 3 direcții majore, după cum urmează:

Pe plan economic, scopul este acela de a garanta o creștere economică pe termen lung. Drept strategie, transformarea economiei într-una durabilă și competitivă se va axa pe inovație, optimisim și reziliența cetățenilor.

Sub aspect social se propune crearea unui societăți coezive, care să beneficieze de îmbunătățirea sistemului de educație și sănătate, de reducerea inegalităților dintre bărbați și femei, dintre mediul urban și rural. Sporirea capitalului social – crearea unui simț civic definit prin încredere între cetățeni - va conduce la deblocarea potențialului cetățenilor români pentru a se realiza prin forțe proprii, asigurând totodată și dezvoltarea durabilă a comunităților lor.

La nivel de conștientizare a importanței mediului, s-a remarcat faptul că atenția crescut în ultii ani atât în ceea ce privește mediul natural, cât și la cel antropic. Realizarea unui mediu antropic durabil poate fi atins prin cultivarea unui sentiment de apartenență și de comunitate, care să elimine simțul singurătății cetățeanului, factor de risc în realizarea potențialului personal și, în ultimă instanță, a funcționării comunitare.

Proiectarea dezvoltării orașului Gura Humorului ține cont de mutațiile intervenite în permanență în orizontul local și la scara ariilor regionale în care se încadrează, spațial și funcțional, la nivel național și european.

Strategia a fost elaborată în corelație cu documentele de bază care stabilesc liniile directoare ale dezvoltării social-economice sectoriale și regionale, decurgând din Strategia Europa 2030. Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, adoptată de comunitatea internațională în septembrie 2015, reprezintă un proiect amplu care răspunde tendințelor și provocărilor globale. În centrul Agendei 2030 se află cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) și țintele aferente, care se desfășoară până în 2030.

Totodată, SIDU Gura Humorului își subsumează prioritățile propuse la nivelul Planului de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021-2027, după cum urmează:

- Dezvoltarea unei economii competitive;
- Dezvoltarea capitalului uman;
- Protejarea mediului și optimizarea utilizării resurselor;
- Dezvoltarea unei infrastructure moderne, inteligente, reziliente și durabile.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Gura Humorului ține cont de toate documentele programatice prezentate anterior, ca și de alte documente fundamentate științific privind dezvoltarea social-economică, organizarea și amenajarea teritoriului, cu abordări inovatoare inclusiv asupra dezvoltării urbane din țara noastră.

Concret, strategia de dezvoltare deschide orizontul cunoașterii mult mai atente a zonei – comunității, prin precizările si clarificările aduse, astfel încât toate oportunitățile de dezvoltare și de finanțare a proiectelor propuse să își găsească utilitatea în plan concret, precum și să răspundă în mod direct la problemele comunității.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Gura Humorului prezintă, pe lângă caracteristicile localității, o analiză clară a resurselor și oportunităților comunei fixând astfel cadrul în care se va realiza progresul în următorii ani în vederea îmbunătățirii calității vieții locuitorilor. Elaborarea unei astfel de strategii reprezintă unul dintre cei mai importanți pași care susțin procesul de dezvoltare locală, deoarece un astfel de document are ca scop stabilirea unor priorități pe termen mediu și lung spre care se concentrează efortul de dezvoltare al comunității locale în viitor.

Scopul SIDU este de a analiza într-un mod structurat şi coerent posibilitatea şi oportunităţile autorităţilor publice locale de a iniţia, implementa şi de a susţine obiective trasate la nivel local si are la baza particularitatile localităţii, o analiză reală asupra domeniilor de interes si nevoilor imediate ale comunitatii (asistenţă socială, turism, cultură, investiţii, populaţie, infrastrusctură, sănătate) şi o analiză socioeconomică detaliată şi atent verificată (identificarea resurselor, analiza structurii pieţei forţei de muncă, stabilirea profilului populaţiei, cât şi necesităţile populaţiei).

În ceea ce privește Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României- Orizonturi 2013 – 2020 – 2030, se poate aprecia că obiectivele SIDU sunt stabilite în concordanță cu provocările cruciale analizate de strategie, având în vedere cele 6 obiective propuse.

Schimbările climatice și energia curată, prima provocare crucială a României, prevede îndeplinirea obiectivului de reducere cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul UE, comparativ cu anul 1990, concomitent cu creșterea cu până la 20% a ponderii energiei din surse regenerabile din totalul consumului energetic, precum și creșterea eficienței energetice cu 20%, dar și un consum minim de 10% de biocarburant din consumul total în domeniul transporturilor. Pentru îndeplinirea acestui obiectiv, SIDU Gura Humorului contribuie prin îndeplinirea obiectivului strategic 1, de creștere a eficienței factorilor de mediu și de asigurare a unui climat favorabil locuirii.

Prin intermediul provocării privind transportul durabil, se prevede ca sistemele de transport să satisfacă nevoile economice, sociale și de mediu ale societății, reducând, în același timp, la minimum impactul lor nedorit asupra economiei, societății și mediului. În cadrul SIDU, obiectivul strategic 3 este conceput tocmai pentru a dezvolta și conecta orașul Gura Humorului la rețelele regionale și naționale de transport, fiind un factor prioritar în contextul planurilor de dezvoltare și în relație de interdependență cu celelalte ramuri ale economiei.

Cea de-a treia provocare a României prevede promovarea unor practici de consum și producție sustenabile, în vederea identificării soluțiilor pentru reducerea consumului de resurse materiale pe unitate de valoare adăugată brută (VAB) și decuplării dinamicii produsului intern brut (PIB) de cea a consumului integrat de resurse materiale și energetice, precum și de impactul negativ asupra mediului. La dezvoltarea durabilă a României și la obiectivul stabilit pentru anul 2020 de decuplare a creșterii economice de degradarea mediului, SIDU Gura Humorului contribuie prin obiectivele strategice 1 și 6, de creștere economică, promovare a mediului natural și de protejare a calității factorilor de mediu.

Provocării de conservare și gestionare a resurselor naturale prevăzute în cadrul Strategiei Naționale i s-a prevăzut ca și obiectiv îmbunătățirea gestionării resurselor naturale și evitarea exploatării lor excesive, recunoașterea valorii serviciilor furnizate de ecosisteme. La acest obiectiv contribuie și obiectivul strategie 1 al SIDU Gura Humorului.

Sănătate publică este cea de-a 5-a provocare crucială a Strategiei Naționale a României, care are ca și obiectiv general – promovarea unor servicii medicale de calitate în condiții de egalitate și îmbunătățirea protecției împotriva amenințărilor la adresa sănătății. Atât creșterea accesibilității, cât și a calității serviciilor medicale sunt acțiuni prevăzute și în cadrul obiectivului strategic 2 al SIDU Gura Humorului.

III.

CALENDAR DE ACTIVITĂȚI PENTRU IMPLEMENTAREA SIDU

III.1. Perspective de dezvoltare

Măsurile de dezvoltare a orașului Gura Humorului în regiunea europeană studiată depind în mare măsură și de niveluri administrative superioare celor locale, intrând chiar în sfera dezvoltării interstatale. Dezvoltarea orașului Gura Humorului în acest context poate pleca de la amplasarea sa, fiind un important punct turistic și de la infrastructura de transport existentă sau aflată în faze de execuție sau chiar de proiect.

Efectele concrete ale relațiilor cu orașele din arealul studiat vor fi generate, însă, de mediile economic și cultural-științific, acestea fiind generatoarele de relații efective cu parteneri din comunitățile vizate. Mediul public, în special administrațiile publice locale, vor trebui să își asume un rol de interconectare sau de facilitator al dezvoltării de parteneriate sectoriale, inițiind relații bilaterale precum înfrățirile, proiectele de cooperare etc. Astfel, dezvoltarea infrastructurii devine, în fapt, o măsură de facilitare care intră în atribuțiile administrației centrale, foarte importantă, dar care trebuie completată cu una de tip "soft", poate mai importantă, care depinde de autoritățile locale.

Stabilirea cadrului strategic şi a aşteptărilor dezvoltării orașului Gura Humorului pentru perioada următoare porneşte de la premisele următoare:

- Proiectele demarate deja şi cele preconizate a fi finanțate în continuarea acestora, se vor încadra în țintele stabilite la nivel național şi vor rezolva problemele specifice ale zonei;
- Vor fi demarate programele de finanțare din perioada de programare 2021-2027 pe care le vor putea accesa factorii interesați din orașul Gura Humorului şi cei implicați direct în implementarea strategiei;
- Proiectele de infrastructură necesare conectării orașului Gura Humorului la spațiul regional european vor fi susținute de autoritățile de resort;
- Factorii locali ai dezvoltării vor fi interesați de proiecte de dezvoltare locală și vor fi activi în susținerea inițiativelor de dezvoltare a altor actori locali – se vor putea pune bazele unui parteneriat larg la nivel local.

Dezvoltarea orașului Gura Humorului va trebui să se încadreze în tendințele orașului modern, să adopte treptat tehnologii noi și să dezvolte măsuri inovative în funcționarea sa. Altfel spus, va trebui să devină o zonă urbană europeană modernă, care să integreze soluții TIC în funcționarea sa ca sistem dinamic. Va trebui să devină ceea ce este definit de termenul „Smart City".

Conceptul de Smart City este unul destul de recent, implicând furnizarea pe baza tehnologiilor TIC a unor servicii înglobate în funcționarea orașului ca ansamblu, împreună cu participarea activă a comunității în rezolvarea problemelor locale. Crearea unui oraș inteligent este o direcție strategică în atenuarea problemelor generate de creșterea efectivului populației orașelor și de urbanizarea rapidă.

Astfel, internetul va fi principalul conector între sistemele care vor crea orașul inteligent: transporturi, servicii publice, siguranță și iluminat public, gestionarea deșeurilor etc. Conceptul, dezvoltat recent, este de Internet of Things (IoT), care prevede ca, în viitorul apropiat, obiectele folosite frecvent de populație să fie echipate cu microcontrolere, aparate de transmitere a comunicației digitale și alte echipamente digitale care să ofere posibilitatea de comunicare între ele și cu utilizatorii, devenind o parte integrată a Internetului.

Prin implementarea conceptului de Smart City, la nivelul orașului Gura Humorului nu vor mai fi probleme cu transporturile (traficul va fi monitorizat inteligent, șoferii vor primi informații în timp real cu privire la locurile de parcare disponibile, transportul în comun va fi optimizat și timpii de așteptare ai călătorilor vor fi reduși, vor fi disponibile sisteme publice de bike sharing etc.), siguranța publică va fi mult îmbunătățită (prin montarea camerelor video în locurile publice și implementarea unor tehnologii de analiză a imaginilor care să detecteze incidentele apărute ori prin dezvoltarea unor soluții moderne de iluminat inteligent), dar se va pune accentul și pe gestionarea inteligentă a deșeurilor (mașinile care vor ridica gunoiul vor cunoște momentul oportun pentru această activitate, când containerele vor fi pline) și lista poate continua.

Abordarea locală vis-a-vis de acest concept este de a-şi asuma intenţia de a implementa noţiunea la nivel local şi de a adopta treptat în măsurile de dezvoltare locală principiile şi modelele stabilite de conceptul de Smart City.

Analiza situației actuale și a nevoilor de dezvoltare a reliefat o serie de necesități care trebuie abordate cu prioritate în perioada următoare:

- Modernizarea infrastructurii rutiere și feroviare care deservește orașul Gura Humorului;
- Fluidizarea traficului rutier prin sisteme inteligente de management al traficului şi sisteme integrate de parcări conectate la transportul în comun;
- Îmbunătăţirea siguranţei în trafic pentru conducătorii de autovehicule, pasageri şi pietoni;
- Îmbunătăţirea infrastructurii de sănătate şi a finanţării unităţilor medicale locale;
- Stabilirea unor mecanisme locale de finanţare a unităţilor medico-sociale, a centrelor de permanenţă, a centrelor sociale de zi etc.;
- Dezvoltarea de infrastructuri de afaceri de genul parcurilor industriale, în afara orașului;
- Îmbunătăţirea timpului de acces al echipajelor de intervenţie în situaţii de urgenţă;
- Supravegherea video a zonelor cu incidenţă ridicată a situaţiilor de infracţionalitate sau a evenimentelor rutiere;

III.2. Direcții de acțiune

Orașul Gura Humorului va urmări o dezvoltare care va fructifica avantajele sale competitive și comparative (amplasarea în regiune, domeniul turistic, resursele locale precum resursele de muncă). În același timp, măsurile de dezvoltare viitoare se vor orienta spre nevoi stringente, precum atragerea populației tinere ca răspuns pe termen mediu la îmbătrânirea demografică, crearea de locuri de muncă, afirmarea și asumarea unei identități culturale.

Planul strategic al orașului Gura Humorului vizează, pentru perioada de implementare 2021-2027, trei direcții strategice principale în vederea îndeplinirii obiectivelor strategice:

1. Conectivitate teritorială integrată

2. Mediu atractiv pentru locuire

3. Mediu natural și antropic echilibrat

1. Centru economic competitiv
Operațiuni indicative:
1.1. Dezvoltarea infrastructurii de sprijinire a afacerilor
1.2. Susținerea structurilor asociative în domeniul inovării precum clusterele, polii de competitivitate și alte asocieri cu scop similar
1.3. Dezvoltarea resurselor umane
1.4. Asigurarea competitivității forței de muncă
1.5. Sprijinirea infrastructurii de cercetare, dezvoltare și inovare
2. Conectivitate teritorială integrată
Operațiuni indicative:
2.1. Asigurarea accesibilității în orașul Gura Humorului
2.2. Modernizarea infrastructurii rutiere
2.3. Dezvoltarea unui sistem eficient de management al traficului
2.4. Asigurarea unui transport public modern
2.5. Dezvoltarea transportului intermodal
3. Mediu atractiv pentru locuire
Operațiuni indicative:
3.1. Asigurarea utilităților edilitare de bază
3.2. Dezvoltarea serviciilor de sănătate publică și asistență socială
3.3. Dezvoltarea serviciilor de educație și cultură
3.4. Dezvoltarea serviciilor de siguranță intervenție în situații de urgență
3.5. Dezvoltarea serviciilor de administrație publică locală
3.6. Dezvoltarea spațiilor verzi, a infrastructurii de agrement și petrecere a timpului liber
3.7. Diversificarea ofertei turistice
3.8. Sprijinirea comunităților defavorizate
4. Mediu natural și antropic echilibrat
Operațiuni indicative:
4.1. Conservarea ariilor naturale
4.2. Implementarea unor măsuri de prevenire a riscurilor naturale și antropice
4.3. Îmbunătățirea performanțelor energetice ale clădirilor și reducerea consumului de energie din surse convenționale
4.4. Desfășurarea de activități de informare și conștientizare cu privire la utilizarea eficientă a resurselor
4.5. Implementarea unui sistem de management al deșeurilor

Figura 143 - Tabel reprezentând obiective strategice pentru perioada de implementare 2021-2027

LISTĂ PRIORITARĂ DE INVESTIȚII

Prezenta listă prioritară de investiții a fost realizată ca urmare a sondării opiniei publice a locuitorilor orașului Gura Humorului, prin intermediul chestionarului online, ce a fost lansat pe facebook-ul Primăriei pe data de 07.04.2022, putând fi accesat până la data de 20.04.2022.

Totodată, pentru un boost de raspunsuri, promovarea chestionarului a fost plătită de furnizorul de servicii pentru o perioadă de 2 săptămâni, astfel încât perspectiva populației asupra dezvoltării comunității orașului Gura Humorului să fie una cât mai completă și să exprime întocmai nevoile actuale.

Astfel, lista prioritară de investiții este rezultatul exprimării opiniei locuitorilor orașului Gura Humorului, prin prisma celor 42 de întrebări, ce acoperă întreaga arie de dezvoltare a orașului.

Nr. crt.	Denumirea investiției
01.	**Amenajare zonă centrală si realizarea parcului de miniaturi în Orașul Gura Humorului, Județul Suceava**
02.	Realizare pistă de bob/ sanie de vară în Orașul Gura Humorului
03.	Proiect integrat - Optimizarea mobilității urbane în orașul Gura Humorului, prin investițiile în infrastructura de deplasare care va contribui la reducerea emisiilor de CO2 — Achiziții de mijloace de transport electrice (autobuze și biciclete/ trotinete)
04.	Actualizarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă al Orașului Gura Humorului, Județul Suceava, în format GIS
05.	Actualizarea Planului Urbanistic General al Orașului Gura Humorului, Județul Suceava, în format GIS
06.	Infiintare sistem inteligent de transport (ITS) in Orasul Gura Humorului, Judetul Suceava
07.	"Creșterea eficienței energetice a ansamblului de locuințe rezidențiale Marly și T850 situat în Orașul Gura Humorului, județul Suceava"
08.	"Creșterea eficientei energetice a ansamblului de locuințe rezidențiale D3, D4 si G3 situat în Str. P-ța Republicii, Oraș Gura Humorului, județul Suceava"
09.	Reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea Complexului de Agrement Ariniș — piscina acoperită, bazin înot copii, bazin înot adulți (Aqua Parc)
10.	Modernizarea infrastructurii rutiere din Orasul Gura Humorului, Judetul Suceava
11.	Reabilitarea Taberei Balada din zona de agrement a orașului Gura Humorului
12.	Realizare tiroliană în Parcul Ariniș — Orașul Gura Humorului
13.	Construire variantă, centură ocolitoare de transport a orașului Gura Humorului
14.	Modernizarea Stadionului din Orasul Gura Humorului, Judetul Suceava
15.	Realizare terenuri de sport sintetice pentru scolile din Orasul Gura Humorului, Judetul Suceava
16.	Selectie partener privat pentru constituirea unui parteneriat public — privat in vederea reabilitarii si administrarii terenurilor de sport din Complexul de Agrement Ariniș, Gura Humorului

III.3. PORTOFOLIULDE PROIECTE (LISTA LUNGĂ DE PROIECTE)

Nr. crt.	Titlul proiectului	Valoare estimată Valoare Euro	Sursa de finanțare	Perioadă Estimate de implementare
Obiectivul Specific nr.1: Sprijinirea tranziției la o mobilitate urbană sustenabilă, multimoadală și cu emisii reduse de gaze cu efect de seră, care să se concretizeze într-o scădere cu minim 32 de puncte procentuale a ponderii cetățenilor care utilizează zilnic autoturismul până în anul 2030				
1.1. Decongestionarea/ fluidizarea traficului de la nivelul orașului				
1.1.1. Asigurarea de noi legături rutiere				
1.	Construire variantă, centură ocolitoare de transport a orașului Gura Humorului	10.000.000 €	POR 2021-2027 PNS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
2.	Construire pod peste râul Humor pentru fluidizarea traficului din orașul Gura Humorului	10.000.000 €	PNI ”Anghel Saligny” PNS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
3.	Realizarea unui pod peste râul Moldova care va face legătura între piscine și pârtie în orașul Gura Humorului	10.000.000 €	PNI ”Anghel Saligny” PNS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.	Înființare sistem inteligent de transport (ITS) în Orașul Gura Humorului	5.000.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
1.1.2. Modernizarea drumurilor de interes local care asigură accesul și mobilitatea zonei de interes				
1.	Modernizarea infrastructurii rutiere din orasul Gura Humorului	10.000.000 €	PNI ”Anghel Saligny” PNS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
1.1.3. Sistematizarea traficului, amenajarea și modernizarea intersecțiilor cu capacitate depășită				
1.	Sistematizarea traficului (de ex. prin implementare sensuri unice, interzicere parcare pe carosabil etc.) în orașul Gura Humorului	1.000.000 €	Bugetul local	2021-2030
2.	Regulament pentru optimizarea distribuției mărfurilor în interiorul orașului	50.000 €	Bugetul local	2021-2030
3.	Amenajare/ semaforizare intersecții în orașul Gura Humorului	100.000 €	Bugetul local	2021-2030
1.1.4. Construcția de parking-uri publice				
1.	Construcție/ amenajare Park&Ride în orașul Gura Humorului	5.000.000 €	POR 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
1.2. Încurajarea utilizării transportului public nepoluant la nivelul orașului				
1.2.1. Modernizarea și extinderea rețelei de transport public nepoluant				
1.	Extinderea și modernizarea rețelei de transport public în orașul Gura Humorului	5.000.000 €	POR 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
2.	Program de modernizare a stațiilor de redresare și a rețelei de contact (autobuze)	5.000.000 €	POR 2021-2027 Bugetul local Fonduri proprii	2021-2030
3.	Extindere/ modernizare depou transport public	10.000.000 €	POR 2021-2027 Bugetul local	2021-2030

5.	Achiziție autobuze electrice articulate / nearticulate noi și infrastructura de încărcare (stații) în orașul Gura Humorului	30.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat (AFM) Bugetul local	2021-2030
1.2.2. Extinderea rețelei de autobuze școlare				
1.	Achiziționarea de microbuze școlare verzi pentru transportul elevilor în orașul Gura Humorului	1.500.000 €	PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
1.2.3. Amenajarea de noi benzi dedicate pentru transportul public				
1.	Extinderea și amenajarea rețelei de benzi dedicate pentru transportul public în orașul Gura Humorului	500.000 €	Bugetul local	2021-2030
1.2.4. Modernizarea stațiilor de transport public				
1.	Modernizarea stațiilor de transport public din orașul Gura Humorului	5.000.000 €	POR 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
2.	Amenajare stații de transport Smart (automate de bilete, sistem de informare dinamică a pasagerilor, hartă, wi-fi, supraveghere video etc.) în orașul Gura Humorului	5.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul local	2021-2030
1.3. Promovarea deplasărilor nemotorizate				
1.3.1. Amenajarea de coridoare de mobilitate urbană durabilă (Walkable City)				
1.	Extindere spații pentru pietoni și bicicliști	5.000.000 €	POR 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
1.3.2. Modernizarea și reabilitarea trotuarelor				
1.	Modernizare/reabilitare trotuare în orașul Gura Humorului	10.000.000 €	PNS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
2.	Modernizare/ reabilitare/ amenajări pietonale, rutiere, scurgerea apelor și piste pentru bicicliști în orașul Gura Humorului	10.000.000 €	PNI ”Anghel Saligny” Bugetul local	2021-2030
1.3.3. Accesibilizarea și creșterea siguranței trecerilor de pietoni				
1.	Amenajarea trecerilor de pietoni cu facilități pentru persoanele cu dizabilități în orașul Gura Humorului	2.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
2.	Supraînălțarea și suprailuminarea a trecerilor de pietoni în orașul Gura Humorului	2.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
1.3.4. Extinderea rețelei de piste, parcări pentru biciclete				
1.	Dezvoltarea unei rețele integrate de trasee velo în orașul Gura Humorului	5.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul de stat (AFM) Bugetul loca	2021-2030
2.	Amenajarea de noi parcări/ rastele pentru biciclete în orașul Gura Humorului, inclusiv corelate cu	2.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe	2021-2030

	stațiile de transport public, rețelele de parking-uri, culoarele de mobilitate urbană durabilă		Bugetul loca	
3.	Amenajarea/ extinderea sistemului de bike sharing în interiorul orașului	3.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
Obiectivul Specific nr. 2: Încurajarea trecerii la o economie competitivă la nivel global, bazată pe un ecosistem solid de inovare și antreprenoriat, respectiv pe digitalizare și forță de muncă pregătită pentru provocările viitorului, care să se concretizeze într-o creștere a PIB de 50% până în anul 2030				
2.1. Susținerea ecosistemului antreprenorial și a IMM-urilor de la nivelul orașului				
2.1.1. Dezvoltarea infrastructurii și a spațiilor care încurajează coliziunile și favorizează fluxul de cunoaștere precum și a serviciilor-suport pentru sistemul antreprenorial local				
1.	Construcția unui parc industrial	10.000.000 €	POR 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
2.	Înființarea unui centru de colectare a legumelor și fructelor	1.000.000 €	Bugetul local	2021-2030
3.	Proiecte selectate pe bază de competiție	15.000.000 €	POR 2021-2027 Fonduri proprii ale beneficiarilor	2021-2030
2.1.2. Realizarea de investiții în tehnologizarea (echipamente, IoT, automatizare, robotizare, inteligență artificială, mass customization etc.), digitalizarea, acțiunea climatică și internaționalizarea IMM-urilor				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	50.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat (AIPPIMM etc.) Fonduri proprii ale întreprinderilor	2021-2030
2.1.3. Acordarea de facilități fiscale la plata taxelor și impozitelor locale, prin scheme locale de minimis (de ex. clădiri de birouri "verzi", firme găzduite în parcuri industriale etc.)				
1.	Beneficiari selectați pe bază de competiție	5.000.000 €	Bugetul local	2021-2030
2.1.4. Sprijinirea accesului IMM-urilor la instrumente financiare noi (capital de risc)				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	20.000.000 €	POCIDIF 2021-2027 PNRR (de ex. sprijin pentru lansarea pe bursă)	2021-2030
2.1.5. Promovarea inițiativelor, mărcilor, producătorilor la nivel local, regional, național și internațional care pun în valoare sau folosesc eficient resurse locale și creșterea numărului de consumatori de produse și servicii bazate pe resurse locale regenerabile sau imateriale.				
		50.000 €	Bugetul local	2021-2030
2.1.6. Creșterea rezilienței economiei locale, inclusiv a bazei ei imaterial (precum tradiții locale, tehnici tradiționale, cultura consumului de produse tradiționale locale) și a bazei ei materiale (precum protecția patrimoniului natural și construit și valorificarea durabilă a acestuia, servicii de turism și agroturism, servicii de gastronomie local și turism cultural.				
		n.a.	Budget local	2021-2030
2.2. Creșterea ocupării și a adaptabilității forței de muncă la realitățile viitoarei economii				
2.2.1. Creșterea ofertei și a calității serviciilor de formare profesională a adulților ale furnizorilor publici și privați autorizați				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	10.000.000 €	POEO 2021-2027 Fonduri proprii ale furnizorilor	2021-2030
2.2.2. Dezvoltarea și actualizarea de standarde ocupaționale/ calificări profesionale adaptate la noile cerințe ale pieței muncii				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	5.000.000 €	POEO 2021-2027	2021-2030
2.2.3. Dezvoltarea/ îmbunătățirea mecanismelor de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților de formare profesională continuă				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	5.000.000 €	POEO 2021-2027	2021-2030

2.2.4. Stimularea îmbătrânirii active pentru persoanele de peste 60 de ani, inclusiv prin implicarea în procesul de formare a noilor lucrători				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	3.000.000 €	POEO 2021-2027	2021-2030
2.2.5. Sprijinirea angajatorilor în vederea îmbunătățirii și adaptării condițiilor de muncă la nevoile angajaților, precum și a prevenirii îmbolnăvirilor				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	10.000.000 €	POEO 2021-2027	2021-2030
2.2.5. Susținerea introducerii de către angajatori a unor forme flexibile de lucru și a unor noi instrumente de management a resurselor umane				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	10.000.000 €	POEO 2021-2027	2021-2030
2.2.6. Sprijinirea întreprinderilor și a forței de muncă afectate de pandemia Covid-19 și de alte situații de urgență				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	20.000.000 €	POEO 2021-2027	2021-2030
2.2.7. Dezvoltarea capacității de prognoză privind nevoile de competențe				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	3.000.000 €	POEO 2021-2027	2021-2030
Obiectivul Specific nr. 3: Asigurarea unei dezvoltări prietenoase cu mediul înconjurător a orașului, astfel încât emisiile de gaze cu efect de seră să se reducă cu până la 80% până în 2030, peste 99% dintre rezidenți să aibă acces la infrastructura de apă și apă uzată, gradul de capturare a deșeurilor reciclabile menajere să ajungă la 95%, iar suprafața amenajată de spații verzi să crească cu minim 10 ha				
3.1. Creșterea performanței energetice la nivelul ansamblurilor de locuințe rezidențiale				
3.1.1. Renovarea aprofundată a blocurilor de locuințe din Gura Humorului (termoizolație, hidroizolație, șarpante etc.), inclusiv lucrări de consolidare (unde este cazul), de modernizare a sistemelor de încălzire/ventilație, de implementare a soluțiilor de management a consumului de energie (inclusiv contorizarea pe verticală), de amenajare terase verzi și de dotare cu echipamente de producere a energiei din surse regenerabile				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	20.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local Fonduri proprii ale proprietarilor	2021-2030
2.	Creșterea eficienței energetice a ansamblului de locuințe rezidențiale Marly și T850 situat în orașul Gura Humorului	10.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local Fonduri proprii ale proprietarilor	2021-2030
3.	Creșterea eficienței energetice a ansamblului de locuințe rezidențiale D3, D4 și G3 situat în Str. P-ța Republicii în orașul Gura Humorului	10.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local Fonduri proprii ale proprietarilor	2021-2030
3.2. Creșterea performanței energetice la nivelul clădirilor publice și a sistemelor de iluminat public				
3.2.1. Renovarea aprofundată a clădirilor publice (anvelopă, sisteme de încălzire și de furnizare a apei calde, inclusiv cu utilizarea de resurse regenerabile în conformitate cu standardele nZEB, climatizare și ventilare mecanică, management energetic integrat), inclusiv de consolidare (unde este cazul), accesibilizare pentru persoanele cu dizabilități, amenajare de terase verzi, restaurare a elementelor de arhitectură (în cazul monumentelor), dotare cu echipamente digitale etc.				
1.	Modernizarea, reabilitarea și eficientizarea energetică a clădirilor publice din orașul Gura Humorului	5.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
2.	Reabilitarea termică a unităților de învățământ din orașul Gura Humorului	2.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030

3.	Eficiență energetică și modernizarea clădirii primăriei orașului Gura Humorului	15.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.	Reabilitare construcție Spital Orășenesc Gura Humorului în vederea creșterii eficienței energetice	5.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
3.2.2. Extinderea și creșterea performanței energetice a sistemelor de iluminat public și arhitectural				
1.	Smart City – sistem de iluminat public inteligent în orașul Gura Humorului	6.000.000 €	POR 2021-2027 Alte fonduri externe Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
3.3. Investiții în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, infrastructura de alimentare cu energie electrică din surse regenerabile și gaze naturale				
3.3.1. Asigurarea consumului de energie al clădirilor publice din surse regenerabile locale				
1.	Dotarea cu sisteme termice solare/ fotovoltaice, pompe de căldură sau alte echipamente de asigurare a consumului de energie din surse regenerabile locale a clădirilor publice din orașul Gura Humorului	20.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Granturi Norvegiene și SEE Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
2.	Înființare parc fotovoltaic în orașul Gura Humorului	10.000.000 €	PNRR PPP Bugetul local	2021-2030
3.3.2. Extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale				
1.	Extindere sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale în orașul Gura Humorului	2.000.000 €	PNRR Bugetul de stat Bugetul local PPP	2021-2030
3.3.3. Dezvoltarea rețelei de stații de alimentare a vehiculelor electrice				
1.	Amenajarea/ extinderea rețelei de stații de încărcare electrică din orașul Gura Humorului	1.000.000 €	PNRR Bugetul de stat (AFM) Bugetul local	
3.4. Promovarea unei gestionări durabile a resurselor de apă				
3.4.1. Extinderea și reabilitarea infrastructurii de alimentare apă potabilă				
1.	Extinderea/ reabilitarea rețelei de utilități publice – apă, canalizare menajera în orașul Gura Humorului	1.000.000 €	PNS 2021-2027 PODD 2021-2027 PNRR Bugetul de stat PNI ”Anghel Saligny” Bugetul local	2021-2030
3.5. Conservarea patrimoniului natural, a biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi				
3.5.1. Extinderea și modernizarea spațiilor verzi, inclusiv diversificarea funcțiilor ecosistemice ale acestora				
1.	Reamenajare zonă centrală și realizarea parcului de miniaturi în orașul Gura Humorului	3.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
2.	Reabilitarea Taberei Balada din zona de agrement a orașului Gura Humorului	5.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030

3.	Amenajare parc „Ciprian Porumbescu” în orașul Gura Humorului	3.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
3.5.2. Plantarea de copaci în spații publice				
1.	Program multianual plantare copaci în orașul Gura Humorului	500.000 €	POR 2021-2027 Alte fonduri externe PNRR Bugetul local	2021-2030
3.5.3. Conservarea biodiversității, a speciilor și habitatelor				
1.	Actualizarea și implementarea planurilor de management pentru ariile protejate de pe teritoriul orașului Gura Humorului	5.000.000 €	PODD 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
3.6. Sprijinirea implementării la nivel local a sistemului management integrat al deșeurilor și al economiei circulare				
3.6.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru colectare selectivă și reciclarea deșeurilor menajere				
1.	Program de amenajare platforme subterane și puncte gospodărești modulare (insule ecologice) pentru colectare selectivă deșeuri menajere	5.000.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
2.	Amenajare pubele subterane inteligente (cu utilizarea energiei solare și compactarea plasticului/hârtiei) pentru colectarea deșeurilor în orașul Gura Humorului	500.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
3.	Achiziționare pubele pentru înlocuire coșuri de gunoi stradale	200.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
4.	Înființare stație de compostare deșeuri biodegradabile în orașul Gura Humorului	3.000.000 €	PODD 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local PPP	2021-2030
5.	Elaborarea unui plan de acțiune pentru economia circulară	50.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
6.	Promovarea conceptului de economie circulară și ”zero deșeuri”, prin promovarea prevenirii generării lor, a reutilizării, reparării, reciclării și altor forme de combatere a deșeurilor nonalimentare	50.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
7.	Combaterea risipei alimentare, promovarea alimentației sănătoase, siguranței alimentare și securității aprovizionării și sustenabilității producției alimentare locale și la nivel național și al UE inclusiv prin promovarea producției consumului de produse alimentare locale și din agricultura bio sau ecologică sau cel puțin cu utilizare de specii locale și grad mai redus de chimizare respectiv procesare și ambalare.	150.000 €	Bugetul local	2021-2030
3.6.2. Consolidarea sistemului de Management Integrat al Deșeurilor				
1.	Amenajare/ extindere a sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile menajere și asimilate (deșeuri din hârtie și carton; deșeuri de plastic și metal; deșeuri de sticlă și deșeuri de lemn din deșeurile	10.000.000 €	PODD 2021-2027 PNRR	2021-2030

	menajere și deșeurile similare, inclusiv din servicii publice), prin introducerea colectării din poartă în poartă a deșeurilor reciclabile la casele din oraș și în localitatea componentă (Voroneț), în vederea atingerii unei rate de capturare de 95% în anul 2030		Bugetul local	
2.	Introducerea sistemului de colectare separată a biodeșeurilor, prin îmbunătățirea compostării individuale, respectiv colectarea separată la casele și blocurile din orașul Gura Humorului și în localitatea aparținătoare (Voroneț), începând din anul 2024, cu o rată de 40% în 2030; colectarea separată la agenți economici începând cu 2024, cu o rată de 60% în 2030	10.000.000 €	PODD 2021-2027 PNRR Bugetul local	2021-2030
3.	Introducerea colectării separate a biodeșeurilor verzi din parcuri, grădini și piețe cu o rată de 100% în 2030	10.000.000 €	PODD 2021-2027 PNRR Bugetul local	2021-2030
4.	Investiții pentru colectarea / valorificarea deșeurilor din construcții și demolări și altor fluxuri de deșeuri	5.000.000 €	PODD 2021-2027 PNRR Bugetul local	2021-2030
3.6.3. Educarea, informarea și conștientizarea populației în spiritul economiei circulare				
1.	Conceperea și diseminarea de instrumente (campanii aplicații, amprentă ecologică, evenimente ecoculturale, piețe de bunuri reciclabile, proiecte ecopedagogice etc.) de comunicare, informare, conștientizare pentru cetățeni în vederea reducerii cantității de deșeuri, a colectării selective și reciclării acestora	1.000.000 €	PODD 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
3.7. Reducerea poluării aerului și a poluării fonice				
3.7.1. Implementarea măsurilor din Planul Integrat de Calitate a Aerului (implementat la nivel Județean)), pentru aglomerarea orașului Gura Humorului				
1.	Pachet de măsuri ce cuprinde salubrizarea eficientă a străzilor, extinderea și îmbunătățirea transportului public, îmbunătățirea accesibilității dintre zonele de locuire și cele lucrative, limitarea traficului greu la orele de vârf, implementarea proiectelor majore de infrastructură, eficientizarea energetică a clădirilor, amenajarea de zone verzi și de agrement, plantarea de arbori	n.a.	Bugetul local	2021-2030
3.8. Investiții pentru creșterea rezilienței în fața riscurilor și a schimbărilor climatice, precum și a capacității de intervenție în situații de urgență				
3.8.1. Dezvoltarea infrastructurii serviciilor profesioniste și voluntare pentru situații de urgență				
1.	Înființare centru/ punct de lucru SMURD și dotare cu ambulanță în orașul Gura Humorului	5.000.000 €	PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
3.8.2. Combaterea extinderii insulelor de căldură urbană				

1.	Sisteme de acoperişuri verzi şi faţade inovative pentru clădirile publice din oraşul Gura Humorului	5.000.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
2.	Implementarea de soluţii constructive inovative la nivelul lucrărilor publice şi dezvoltărilor private din insulele de căldură urbană din oraşul Gura Humorului care să folosească suprafeţe pietonale şi acoperişuri răcoroase (cu capacitate reflectorizantă ridicată)	1.000.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
3.	Încurajarea agriculturii urbane, prin protejarea grădinilor din gospodării, amenajarea de noi grădini pe zone inundabile, terenuri vacante, acoperişurile clădirilor etc.	1.000.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
4.	Program de reglementare şi încurajare (de ex. prin stimulente fiscale locale) a acoperişurilor (grădini) şi faţade verzi la nivelul blocurilor de locuinţe din oraşul Gura Humorului, cu precădere al celor care fac obiectul unor proiecte de reabilitare termică	1.000.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
5.	Dezvoltarea / modernizarea reţelei de mici spaţii verzi deschise (grădini dintre blocuri, locuri de joacă în natură şi în interiorul noilor dezvoltări rezidenţiale etc.)	1.000.000 €	PNRR POR 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
6.	Implementarea unui sistem de răcire cu vapori de apă pentru spaţiile publice (staţii de autobuz, parcuri, pieţe etc.)	1.000.000 €	Alte surse externe Bugetul local	2021-2030
3.8.3. Amenajarea cursurilor de apă în vederea prevenirii inundaţiilor				
1.	Regularizare torenţi în zona Bogdăneasa din oraşul Gura Humorului	1.000.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
3.9. Investiţii pentru reconversia funcţională şi/sau reutilizarea unor terenuri şi suprafeţe abandonate şi neutilizate din interiorul oraşului				
3.9.1. Reconversia funcţională şi/sau reutilizarea unor terenuri şi suprafeţe abandonate şi neutilizate				
1.	Program de reconversie funcţională şi/sau reutilizarea unor terenuri şi suprafeţe abandonate, obţinute inclusiv prin exproprieri şi achiziţii	7.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR	2021-2030
Obiectivul Specific nr. 4: Promovarea unei creşteri incluzive a oraşului, bazate pe access nediscriminatoriu la educaţie, învăţare pe tot parcursul vieţii, asistenţă medicală, socială, cultură, sport şi activităţi de tineret de calitate, astfel încât la nivelul anului 2030 să nu mai existe nicio comunitate marginalizată				
4.1. Dezvoltarea infrastructurii şi a serviciilor educaţionale de calitate pentru învăţământul preuniversitar, cel universitar, pentru activităţile de formare şi învăţare pe tot parcursul vieţii				
4.1.1. Investiţii în infrastructura de învăţământ antepreşcolar				
1.	Construcţie/extindere/reabilitare creşe inclusiv conversie a unor clădiri existente în oraşul Gura Humorului	24.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.1.2. Investiţii în infrastructura de învăţământ preşcolar				
1.	Construcţie/extindere/reabilitare grădiniţe inclusiv conversie a unor clădiri existente în oraşul Gura Humorului	20.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030

4.1.3. Investiții în infrastructura de învățământ primar, gimnazial și liceal				
1.	Construcție/extindere/reabilitare școli inclusiv conversie a unor clădiri existente în orașul Gura Humorului	20.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.1.4. Combaterea absenteismului, abandonului și a segregării la nivelul copiilor și elevilor aflați în situații de risc (strategii locale pentru educație timpurie, transport școlar, sprijin material, servicii complementare – centre de joacă, biblioteci etc., materiale educaționale, planuri de intervenție, mediatori școlari, formare cadre didactice, conștientizare, dezvoltare de instrumente, ghiduri, strategii de predare, informare-consiliere educație paternală, burse, sisteme de monitorizare și avertizare timpurie, programe de educație remedială, afterschool, masă caldă, activități recreative și socializare, resurse de învățare, peer learning și mentoring etc.)				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	25.000.000 €	PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.1.5. Promovarea accesului și a participării copiilor cu dizabilități și cu CES la procesul educațional (accesibilizare infrastructură, ateliere protejate, platforme educaționale, soft-uri și echipamente specializate, materiale suport, formare cadre didactice și manageri, tehnici de predare-învățare-evaluare etc.)				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	10.000.000 €	PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.1.6. Încurajarea revenirii în sistemul de învățământ a celor care au abandonat școala pentru continuarea studiilor la toate nivelurile (consiliere și orientare, sprijin material pentru cazare, transport, rechizite, acordarea de burse, sprijin personalizat pentru tranziția de la gimnaziu la liceu/școală profesională, programe de tip ”A doua șansă”, activități recreative și de socializare, ore/programe remediale, formare cadre didactice, burse de locuri de muncă pentru studenți, monitorizarea nevoilor studenților, consiliere și mentorat cu studenții voluntari din ani superiori, parteneriate între licee și universități, caravane, cursuri demonstrative etc.)				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	10.000.000 €	POEO 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.1.7. Creșterea atractivității învățământul profesional și tehnic în rândul absolvenților de gimnaziu (consiliere - orientare – informare cadre didactice, elevi, părinți; stagii de practică productivă; resurse educaționale deschise și soft-uri; granturi pentru dotarea și funcționarea atelierelor-școală, în parteneriat cu companiile; concursuri antreprenoriale; educație antreprenorială; formare cadre didactice; revizuirea calificărilor; formare cadrelor asociat din companii; mecanisme și instrumente de asigurare a calității; baze de date; burse; sprijin material; sprijin educational individualizat etc.)				
1.	Proiecte selectate pe bază de competiție	5.000.000 €	POEO 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local PPP	2021-2030
4.2. Investiții în infrastructura și serviciile de asistență medicală și de îngrijire de lungă durată, precum și în prevenția și depistarea timpurie a bolilor				
4.2.1. Investiții în infrastructura spitalicească				
1.	Program multianual de reabilitare și dotare a unităților spitalicești din orașul Gura Humorului	25.000.000 €	POS 2021-2027 PNRR Bugetul local	2021-2030
4.2.2. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de asistență medicală primară (dispensare medicale / cabinete de medicină de familie / centre de permanență), inclusive măsuri pentru atragerea și retenția medicilor				
1.	Construirea/ extinderea/ modernizarea/ dotarea dispensarelor meedicale/ cabinetelor de medicină de familie/ centre de permanență în orașul Gura Humorului	20.000.000 €	POS 2021-2027 PNRR Bugetul local	2021-2030
4.2.3. Dezvoltarea serviciilor de asistență medicală				
1.	Promovarea sănătății orale prin creșterea accesibilității populației defavorizate la servicii de stomatologie	n.a.	Bugetul local	2021-2030
2.	Dezvoltarea, reabilitarea și dotarea centrelor socio-medicale	3.000.000 €	PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.2.4. Dezvoltarea serviciilor de asistență medicală școlară				

1.	Dotarea cabinetelor de medicină şcolară existente la nivelul unităţilor de învăţământ	1.000.000 €	POS 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
2.	Înfiinţarea de noi cabinete de medicină şcolară în oraşul Gura Humorului	500.000 €	POS 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
4.2.5. Extinderea, modernizarea şi dotarea ambulatoriilor				
1.	Dotarea ambulatoriilor unităţilor spitaliceşti cu aparatură, mobilier etc.	10.000.000 €	POS 2021-2027 PNRR Bugetul local	2021-2030
4.2.6. Implementarea de programe de încurajare a unui stil de viaţă sănătos şi de prevenţie				
1.	Derularea unui program local de educaţie pentru nutriţie (de ex. ore interactive de nutriţie pentru elevi, ferme pedagogice, caravane gastronomice ecologice în şcoli, catering ecologic, tabere educaţionale, sesiuni de informare, gătit, degustări, platformă online de resurse, crearea de grădini publice ecologice de legume înfiinţare şi promovare reţea de restaurante cu gastronomie ecologică, respectiv produse ecologice cu denumire de origine protejată, mesaje video în transportul public, reţea de blogger/vloggeri în gastronomie ecologică, think-thank-uri gastronomice, opere de artă gastronomice, etc.)	2.000.000 €	Bugetul local Fonduri private Sponsorizări Finanţări externe	2021-2030
4.2.9. Amenajarea / modernizarea cimitirelor pentru adaptarea la legislaţia sanitară în vigoare				
1.	Amenajarea/ reabilitarea cimitirelor din oraşul Gura Humorului	200.000 €	Bugetul local	2021-2030
4.3. Realizarea de intervenţii socio-economice integrate la nivelul comunităţilor marginalizate şi dezvoltarea unei game diversificate de servicii				
4.3.1. Promovarea unor intervenţii integrate pentru îmbunătăţirea integrării socio-economice a comunităţilor marginalizate (infrastructură la scară mică, locuire, ocupare, educaţie, sănătate, asistenţă socială, patrimoniu cultural etc.)				
1.	Intervenţii integrate replicabile pentru locuire incluzivă şi combaterea marginalizării în oraşul Gura Humorului	2.000.000 €	Granturi SEE şi noervegiene (FRDS)	2021-2030
2.	Furnizarea de servicii de informare, consiliere, mediere a muncii, monitorizare post-angajare, sprijin pentru proiecte lucrative şi economie socială	200.000 €	Bugetul local	2021-2030
4.3.2. Dezvoltarea infrastructurii şi a serviciilor de protecţie pentru copiii şi tinerii expuşi riscului de excluziune şi sărăcie (centre de zi, specializate şi de suport, servicii de sprijin în comunitate)				
1.	Înfiinţarea de servicii comunitare de prevenire a separării copilului de familie la nivelul oraşului Gura Humorului	2.000.000 €	PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
2.	Furnizarea de servicii de consiliere (informaţională, psihologică, administrativă, familială) şi mediere	200.000 €	Bugetul local	2021-2030
3.	Furnizarea de servicii socioeducative şi de integrare şcolară şi socială pentru copiii proveniţi din categorii marginalizate	200.000 €	Bugetul local	2021-2030
4.	Furnizarea de servicii de informare, evaluare, consiliere, educaţie parentală şi facilitare pentru părinţii	200.000 €	Bugetul local	2021-2030

	și copiii aflați în situații de risc prin intermediul			
4.3.3. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de protecție pentru persoane vârstnice (centre rezidențiale, centre de zi, servicii de îngrijire la domiciliu)				
1.	Înființare/ modernizare/ dotare centru rezidențial pentru vârstnici în orașul Gura Humorului	2.000.000 €	POIDS 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
4.3.4. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de protecție pentru persoanele cu dizabilități (măsuri integrate de ocupare, centre de îngrijire/ reabilitare de zi, servicii mobile de reabilitare în comunitate, centre de zi, locuințe protejate, centre de tip Respiro, asistenți personali profesioniști)				
1.	Furnizarea de servicii de recuperare și integrare socială pentru copiii cu dizabilități motorii	2.000.000 €	Bugetul local	2021-2030
2.	Construcția și dotarea de centre/servicii de zi, de recuperare neuromotorie în sistem ambulatoriu, asistență și sprijin, de locuințe protejate pentru persoanele cu dizabilități în orașul Gura Humorului	3.000.000 €	PNRR Bugetul de stat	2021-2030
4.3.5. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de protecție pentru victimele violenței domestice, persoanele care suferă de adicții, persoanele fără adăpost, cele eliberate din penitenciar și alte grupuri vulnerabile (centre de cazare, locuințe protejate, consiliere, asistență, suport, mediere, sprijin material etc.)				
1.	Construcția unui adăpost pentru victimele violenței domestice în orașul Gura Humorului	1.000.000 €	POIDS 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
2.	Construire centrul multifuncțional socioeducativ și cultural integrat	2.000.000 €	POIDS 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
4.4. Implementarea unei politici integrate a locuirii la nivelul orașului				
4.4.1. Creșterea stocului de locuințe sociale, pentru specialiști și pentru tineri				
1.	Construcția de locuințe sociale nZEB pentru reducerea sărăciei și pentru incluziunea durabilă a grupurilor defavorizate	2.000.000 €	Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
2.	Construcția de locuințe nZEB pentru specialiștii în educație și sănătate	2.000.000 €	PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.5. Consolidarea infrastructurii și a ofertei culturale și de divertisment				
4.5.1. Dezvoltarea infrastructurii culturale				
1.	Reabilitare/ amenajare/ dotare centru cultural din orașul Gura Humorului	1.000.000 €	PNS 2021-2027 Bugetul destat Bugetul local	2021-2030
4.5.2. Sprijinirea sectorului cultural independent				
1.	Program anual de acordare a finanțărilor nerambursabile pe bază de competiție pentru proiectele și evenimentele sectorului nonguvernamental	1.000.000 €	Bugetul local	2021-2030
2.	Sprijinirea logistică a artiștilor independenți prin asigurarea accesului la spații și dotări publice de uz comun	1.000.000 €	Bugetul local	2021-2030
4.5.3. Dezvoltarea publicului consumator de cultură și promovarea medierii culturale				
1.	Implementarea de programe de dezvoltare a publicului și de mediere culturală în domeniul artelor spectacolului, muzicii clasice etc.	100.000 €	Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
2.	Extinderea activității Clubul Copiilor din orașul Gura Humorului	100.000 €	Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030

3.	Sprijin financiar nerambursabil pentru programe de educație artistică realizate de ONG-uri, inclusiv în parteneriat cu instituții publice și private	1.000.000 €	Bugetul local	2021-2030
4.5.4. Consolidarea pieței de evenimente și festivaluri				
1.	Elaborarea de standarde (inclusiv ecologice), reglementări, proceduri pentru evenimente publice și festivaluri	100.000 €	Bugetul local	2021-2030
2.	Dezvoltarea de planuri curatoriale pentru evenimentele publice organizate de UAT	100.000 €	Bugetul local	2021-2030
3.	Cartografierea și accesibilizarea resurselor pentru evenimente	100.000 €	Bugetul local	2021-2030
4.	Dezvoltarea infrastructurii și achiziția de dotări pentru pentru evenimente și festivaluri	1.000.000 €	Bugetul local PPP	2021-2030
4.5.5. Susținerea dezvoltării sectorului de industrii culturale și creative				
1.	Acordarea de facilități și programe de acces la infrastructura publică pentru companiile din domeniul cultural și creative	500.000 €	Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.6. Investiții în sportul de masă și sportul de performanță				
4.6.1. Investiții în infrastructura pentru sportul de performanță				
1.	Modernizarea Stadionului din orașul Gura Humorului	1.000.000 €	PNS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
2.	Selecție partener privat pentru constituirea unui parteneriat public – privat în vederea reabilitării și administrării terenurilor de sport din Complexul de Agrement Ariniș din orașul Gura Humorului	2.000.000 €	PNS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.6.2. Investiții în infrastructura pentru sportul de masă				
1.	Realizare terenuri de sport sintetice pentru școlile din orașul Gura Humorului	2.000.000 €	PNS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.7. Investiții în facilități de agrement și cu rol turistic				
4.7.1. Dezvoltarea infrastructurii-suport pentru turism				
1.	Reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea Complexului de Agrement Ariniș – piscina acoperită, bazin înot copii, bazin înot adulți (Aqua Parc)	2.000.000 €	PNS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.7.2. Amenajarea de noi facilități de agreement pentru cetățeni și de experiențe locale de o zi				
1.	Realizare bob/ sanie de vară în orașul Gura Humorului	5.000.000 €	PNS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
2.	Realizare tiroliană în Parcul Ariniș din orașul Gura Humorului	5.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
4.7.3. Dezvoltarea infrastructurii cicloturistice și promovarea turismului cu bicicleta				

1.	Turul orașului Gura Humorului - competiție de ciclism pentru profesioniști și amatori	500.000 €	Bugetul local Sponsorizări	2021-2030
2.	Program de marcare și dezvoltare a circuitelor cicloturistice de mică distanță dedicate amatorilor, cu plecare din Gura Humorului	5.000.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
4.7.4. Sprijinirea rețelelor și cooperării intersectoriale pentru dezvoltarea turismului				
1.	Dezvoltarea unei platforme (cluster) de colaborare între operatorii de turism (agenții, ghizi, centre de informare turistică etc.) și operatorii din alte sectoare (instituții de învățământ, companii, ONG-uri, instituții culturale, medicale etc.)	500.000 €	Cotizații	2021-2030
4.7.5. Îmbunătățirea calității serviciilor turistice				
1.	Experiențe digitale și interactive în turismul din orașul Gura Humorului (centre de informare turistică, muzee, puncte de atracție, trasee tematice online etc.)	1.000.000 €	Bugetul local Fonduri private	2021-2030
2.	Mecanism de monitorizare a dimensiunii, impactului sectorului turistic, dar și a nivelului de satisfacție al turiștilor	100.000 €	Bugetul local	2021-2030
4.8. Susținerea sectorului și a activităților de tineret				
4.8.1. Dezvoltarea infrastructurii-suport pentru activități de tineret				
1.	Realizarea platforme de resurse digitale și informare pentru tineri (infrastructură digitală, administrare, mentenanță)	1.000.000 €	PNRR Fonduri europene Bugetul local	2021-2030
4.8.2. Diversificarea activităților adresate tinerilor la nivelul orașului				
1.	Dezvoltarea de servicii sociale-suport pentru tineri (programe de învățare în afara școlii, asistență juridică, suport psihoemotional, etc.)	1.000.000 €	POIDS 2021-2027 Bugetul local	2021-2030
2.	Înființarea și sprijinirea unor cluburi pentru tineret	1.000.000 €	Bugetul local Fonduri private	2021-2030
3.	Sprijinirea sportului de masă pentru tineri	1.000.000 €	Bugetul local Fonduri private	2021-2030
4.8.3. Stimularea participării tinerilor la viața comunității				
1.	Sprijinirea și încurajarea tinerilor de a crea grupuri informale și organizații de tineret în orașul Gura Humorului	100.000 €	PNRR Fonduri Norvegiene Corpul European de Solidaritate	2021-2030
2.	Realizarea unor mecanisme de consultare și codecizie la nivelul orașului (strategie de tineret și plan de acțiune)	1.000.000 €	PNRR Bugetul local Fonduri private	2021-2030
Obiectivul Specific nr. 5: Promovarea unei utilizări eficiente și integrate a terenurilor și a patrimoniului construit de la nivelul orașului, în spiritul conceptului de oraș compact, astfel încât fiecare cetățean să aibă acces la maxim 20 de minute de mers pe jos la toate facilitățile urbane				
5.1. Regenerarea urbană a spațiilor publice și private				
5.1.1. Creare piețe și amenajare intersecții				
1.	Amenajare intersecții în orașul Gura Humorului pentru fluidizarea	5.000.000 €	PNI ”Anghel Saligny” POR 2021-2027	2021-2030

	traficului aferent drumului național DN 17 și străzi locale în localitatea Voroneț		PNRR Bugetul local	
2.	Creare piețe din orașul Gura Humorului	5.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Bugetul local	2021-2030
5.1.2. Îmbunătățirea siguranței spațiilor publice				
1.	Extinderea sistemului de supraveghere video în orașul Gura Humorului	1.000.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
5.1.3. Amenajarea și modernizarea piețelor agroalimentare și a spațiilor publice adiacente				
1.	Modernizare piețe agroalimentare și spații adiacente în orașul Gura Humorului	2.500.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
Obiectivul Specific nr.6: Consolidarea bunei guvernanțe, axate pe digitalizare, inovație, cooperare, utilizarea eficientă a resurselor și planificare participativă, astfel încât volumul investițiilor publice să ajungă la 1 md. Euro până în 2030				
6.1. Transformarea digitală a comunității și implementarea conceptului de Smart City				
6.1.1. Transformarea digital a administrației publice și implementarea de soluții de tip Smart City				
1.	Înființarea unei platforme GIS a Primăriei Gura Humorului	2.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
2.	Dezvoltare agendă culturală digitală a orașului, digitalizarea accesului la oferta culturală și a colectării de date relevante pentru cultură, digitalizarea patrimoniului	1.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Active Citizens Fund Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
3.	Fondul de inovare pentru tineri (dezvoltarea competențelor digitale pentru funcționari publici, profesori, personal din educație, sănătate, categorii vulnerabile	2.000.000 €	POEO 2021-2027 POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
4.	Cetățenie Digitală (biblioteca de identitate digitală, implementare single-sign-on atașat unui sistem de management al identității, integrare baze de date interinstituționale)	3.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
5.	Școli inteligente (achiziție de echipamente hardware, procese educaționale, catalog online, blockchain)	1.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
6.	Sistem inteligent de monitorizare a traficului în orașul Gura Humorului	3.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
7.	Aplicația administrare parcări în zona centrală și cartiere	300.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
8.	Data Center pentru Primăria Gura Humorului (dotare hardware și software)	5.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
9.	Rețea de monitorizare a calității aerului și apei, cu aplicație de informare pentru populație	200.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
10.	Sistem unic de telegestiune pentru iluminatul public	1.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe	2021-2030

			Bugetul local	
11.	Platformă digitală unică de monitorizare/gestiune consumuri de utilități pentru clădirile publice	1.000.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
12.	Platformă unică pentru înscrieri în sistemul de educație	100.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
13.	Digitalizarea și simplificarea relațiilor cetățenilor cu administrația publică locală	500.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
14.	Soluții smart pentru accesibilizarea Orașului Gura Humorului pentru persoanele cu deficiențe de vedere și cu alte dizabilități	500.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
15.	Soluții smart pentru dezvoltarea turismului (inclusiv soluții de realitate virtuală)	500.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
16.	Soluții smart pentru eficientizarea colectării selective a deșeurilor	500.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
17.	Actualizarea paginii web a Primăriei Gura Humorului	500.000 €	POR 2021-2027 PNRR Alte fonduri externe Bugetul local	2021-2030
6.2. Dezvoltarea resurselor umane și competențele din administrația publică locală				
6.2.1. Consolidarea competențelor și gestiunea competențelor personalului din administrația publică locală				
1.	Elaborarea și implementarea planurilor anuale de formare a Primăriei Gura Humorului	500.000 €	Bugetul local	2021-2030
2.	Analiza funcțională a Primăriei Gura Humorului în vederea îmbunătățirii managementului resurselor umane	100.000 €	Bugetul local	2021-2030
6.3. Întărirea capacității de planificare a investițiilor publice și private				
6.3.1. Implementarea de noi instrumente de planificare teritorială și actualizarea celor existente				
1.	Actualizarea Planului Urbanistic General al Orașului Gura Humorului în format GIS	1.000.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
2.	Actualizarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă al Orașului Gura Humorului în format GIS	1.000.000 €	PNRR Bugetul local	2021-2030
6.3.2. Înregistrarea sistematică a proprietăților în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară				
1.	Realizare lucrări conform contractelor finanțate de ANCPI	5.000.000 €	Bugetul de stat	2021-2030
6.3.3. Elaborarea / actualizarea documentelor de planificare strategică				
1.	Elaborare/ actualizare strategii/ planuri de dezvoltare locală a UAT-ului	1.000.000 €	Bugetul local	2021-2030
6.4. Îmbunătățirea dotării logistice și tehnice a administrației locale și a serviciilor publice				
6.4.1. Construcția, reabilitarea, modernizarea și dotarea sediilor administrative				
1.	Construcție, extindere, reabilitare, modernizare clădiri de interes public în orașul Gura Humorului	10.000.000 €	PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030

2.	Reabilitare moderata a sediului primariei Orașului Gura Humorului, județul Suceava	1.000.000 €	PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
6.4.2. Modernizare parc auto al administrației publice locale prin achiziția de vehicule electrice				
1.	Proiect integrat - Optimizarea mobilității urbane în orașul Gura Humorului, prin investițiile în infrastructura de deplasare care va contribui la reducerea emisiilor de CO2 – Achiziții de mijloace de transport electrice (autobuze și biciclete/ trotinete)	1.000.000 €	PNRR Bugetul de stat Bugetul local	2021-2030
6.5. Asigurarea necesarului de finanțare pentru proiectele de investiții publice				
6.5.1. Creșterea veniturilor propria încasate la bugetele locale				
1.	Implementarea de măsuri active (promovare la evenimente de afaceri; parteneriate cu camere de comerț, ambasade și consultare; adoptarea de scheme locale de minimis; concesiune de terenuri; înființare de parcuri industriale etc.) pentru atragerea de noi investitori privați care să crească baza locală de impozitare	10.000.000 €	Bugetul local	2021-2030
2.	Valorificarea unor active publice subutilizate prin concesiuni/ vânzări/ închirieri/ contracte de PPP	500.000 €	Bugetul local	2021-2030

IV.

IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA SIDU

De ce este dezvoltarea urbană integrată importantă pentru România?

Banca Mondială a pregătit raportul "Orașe Competitive: Remodelarea geografiei economice a România", care indică faptul că zonele urbane sunt principalele motoare ale creșterii în oricare economie. Cele două hărți de mai jos indică nivelul de dezvoltare (măsurat prin Indicele de Dezvoltare Umană Locală) la nivel local (de Unitate Administrativ-Teritorială – UAT) în 2002 și 2011. Primul aspect care se evidențiază e faptul că centrele urbane dinamice și zonele din jurul acestora s-au dezvoltat cel mai rapid în acest interval.

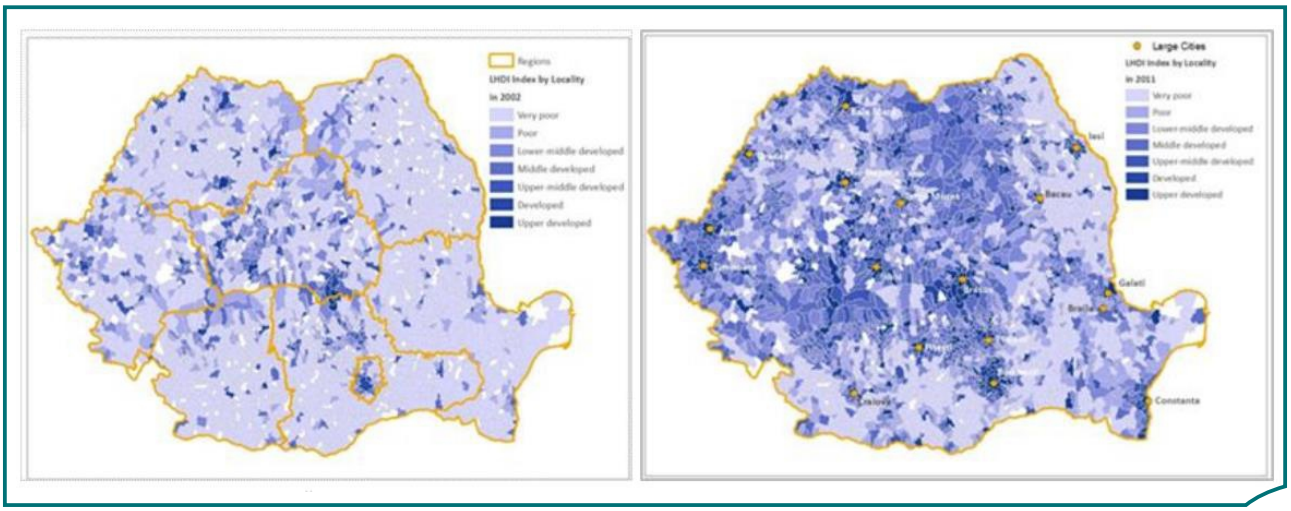

Figura 144 - Indicele de Dezvoltare Umană Locală, în 2002, respectiv în 2011[1]

În consecință, investițiile în zonele urbane dinamice pot avea un efect pozitiv la nivelul întregii regiuni de dezvoltare, precum și la nivel național.

Care este poziția Uniunii Europene în ceea ce privește dezvoltarea urbană durabilă?

Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 cu privire la Fondul European de Dezvoltare Durabilă (FEDR) stabilește, la articolul 7, că cel puțin 5% din alocarea FEDR pentru creștere economică și investițiile în locuri de muncă ar trebui alocate la nivelul fiecărui Stat Membru pentru dezvoltarea urbană integrată. Acest concept poate fi implementat prin instrumentul ITI – Investiții Teritoriale Integrate, în conformitate cu prevederile articolului nr. 36 din Regulamentul 1301, prin intermediul unui program operațional sau a unei axe prioritare dedicate dintr-un astfel de program.

Cum este dezvoltarea urbană durabilă implementată în România?

La nivelul României, conceptul de dezvoltare urbană durabilă a fost și va fi implementat prin Axa Prioritară nr. 4 din Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020. Această axă prioritară combină priorități de investiții subscrise următoarelor obiective tematice (OT): OT 4 – economii cu emisii reduse de CO2; OT 6 – protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor; OT 9 – promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei și OT 10 – investiții în educație, competențe și educație pe tot parcursul vieții, cât și prin PNRR – Programul Național de Redresare și Reziliență.

[1] Banca Mondială. 2013. "Competitive Cities: Reshaping the Economic Geography of Romania"
Notă: Zonele albe sunt UAT-urile pentru care nu au putut fi colectate date.

Există vreo precondiție pentru accesarea finanțărilor nerambursabile disponibile pentru dezvoltare urbană durabilă?

În conformitate cu prevederile Articolului nr. 7 din Regulamentul FEDR nr. 1301/2013, pentru accesarea finanțărilor nerambursabile disponibile pentru dezvoltarea urbană durabilă este necesară existența unei strategii integrate de dezvoltare urbană (SIDU), care să abordeze obligatoriu provocările economice, de mediu, climatice, sociale și demografice de la nivelul zonei urbane. În altă ordine de idei, organismele responsabile pentru implementarea SIDU – viitoarele „autorități urbane" – sunt responsabile pentru sarcinile legate cel puțin de selectarea operațiunilor/proiectelor.

Ce teritoriu ar trebui să vizeze SIDU?

Documentațiile SIDU pot viza teritoriul administrativ al municipiului reședință de județ , orașe, sau, opțional, inclusiv pe cel al zonei metropolitane, chiar dacă există sau nu forme instituționale de cooperare teritorială (de tip ADI), context în care pot beneficia de anumite avantaje, inclusiv de fonduri suplimentare în acest sens. Polii de Creștere (Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Ploiești și Timișoara), spre deosebire de restul municipiilor reședință de județ, trebuie să elaboreze și implementeze SIDU la nivelul zonelor metropolitane/zonelor urbane funcționale, eventual prin actualizarea Planului Integrat de Dezvoltare Urbană elaborat pentru perioada de programare 2021-2027. În cazul în care componența ADI zonă metropolitană s-a modificat de la momentul elaborării Planului Integrat, SIDU ar trebui să acopere noul teritoriu metropolitan al respectivului pol de creștere. Teritoriul metropolitan al unui pol de creștere ar trebui să fie continuu, fără enclave și să aibă la bază criterii relevante pentru definirea legăturilor funcționale, precum rata navetismului.

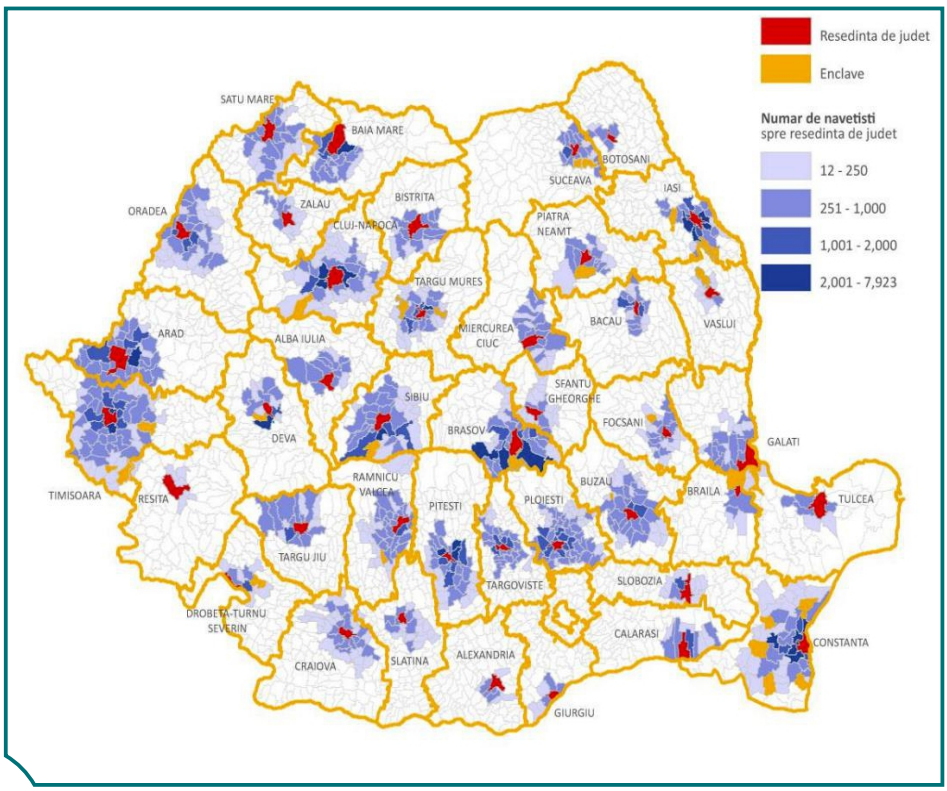

Figura 145 - Propunerea Băncii Mondiale cu privire la configurația zonelor urbane funcționale din jurul reședințelor de județ din România.

Ce ar trebui să includă SIDU?

Structura SIDU ar trebui păstrat cât mai simplă și să cuprindă următoarele elemente minimale (fără a respecta în mod obligatoriu structura de mai jos):

a. Introducere: prezentarea contextului elaborării SIDU, a metodologiei și a cadrului partenerial utilizat (inclusiv procesul de consultare publică).

b. Analiză socio-economică: inclusiv o analiză a contextului regional și urban și corelarea cu alte strategii și planuri relevante, analiza stadiului de implementare a programelor și proiectelor perioadei de programare 2014-2020, identificarea principalelor nevoi și probleme, inclusiv diagnostic teritorial.

Documentatia strategică SIDU ar putea să includă următoarele sub-capitole:

- Coordonarea cu alte strategii și planuri relevante;
- Contextul regional și urban;
- Definirea teritoriului acoperit în SIDU;
- Profilul spațial și funcțional;
- Demografie și migrație;
- Incluziune socială;
- Educație și sănătate;
- Economie și forță de muncă;
- Mediu;
- Schimbări climatice;
- Conectivitate;
- Utilități și infrastructură publică;
- Guvernanță și administrație locală;
- Locuire;
- Turism;
- Cultură.

c. Analiza SWOT: analiza integrată a rezultatelor obținute prin diagnosticarea situației existente și tendințele dezvoltării.

d. Viziune și obiective strategice ale SIDU: pe lângă viziunea de dezvoltare și obiectivele strategice ale zonei metropolitane/zonei urbane funcționale/reședinței de județ, care sunt definite pe termen lung, vor fi incluse și prioritățile de dezvoltare aferente pentru perioada 2021-2027.

e. Portofoliu de proiecte: conține o listă lungă de proiecte indiferent de sursa de finanțare și/sau de tipul solicitantului/beneficiarului.

f. Sistemul / Mecanismul de implementare, monitorizare și evaluare: va include informații cu privire la cadrul instituțional propus pentru implementarea SIDU, resursele alocate în acest sens, respectiv cu privire la monitorizarea și evaluarea strategiei, inclusiv indicatorii propuși.

AUTORITATEA URBANĂ

Autoritățile urbane vor fi desemnate și vor îndeplini rolul de organisme intermediare secundare (de nivel II), fiind incluse în sistemul de management și control al fondurilor europene structurale și de investiții (FESI).

În conformitate cu prevederile Art. 7 (4) al Regulamentului FEDR nr. 1301/2013 este obligatorie implicarea organismelor care gestionează și implementează SIDU în contextul dezvoltării urbane durabile în procesul de implementare și gestionare a fondurilor alocate dezvoltării urbane. Aceasta presupune că Autoritatea de Management pentru POR poate delega atribuții privind managementul și implementarea activităților specifice către organismele care implementează dezvoltarea urbană („autorități urbane"), fiind obligatorie cel puțin delegarea atribuției de selecție a operațiunilor (proiectelor).

PNRR – Planul Național de Redresare și Reziliență

Scopul PNRR: accelerarea implementării reformelor sustenabile și a investițiilor publice conexe, respectiv asigurarea ameliorării stării economiei naționale după criza generată de COVID-19, creșterea economică și crearea de locuri de muncă necesare pentru incluziunea forței de muncă, sprijinirea tranziției verzi și a celei digitale pentru promovarea creșterii durabile.

Obiectivul general al PNRR este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri alocate pentru România în cadrul mecanismului.

Obiectivul specific al PNRR este de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin instrumentul NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții.

BUGET PNRR: 29.181.860.000 euro

Ponderea fondurilor din PNRR care contribuie la pilonii politicii Mecanismului de Redresare și Reziliență.

Conform metodologiei Comisiei Europene elaborată în Scoreboardul care monitorizează PNRR-urile la nivel european, se consideră că fiecare măsură contribuie la cel puțin doi din cei șase piloni politici, demonstrând astfel un grad ridicat de coordonare între cei 6 piloni. Prin urmare, contribuția totală la toți cei 6 piloni afișați în acest grafic se ridică la 200% din fondurile alocate României.

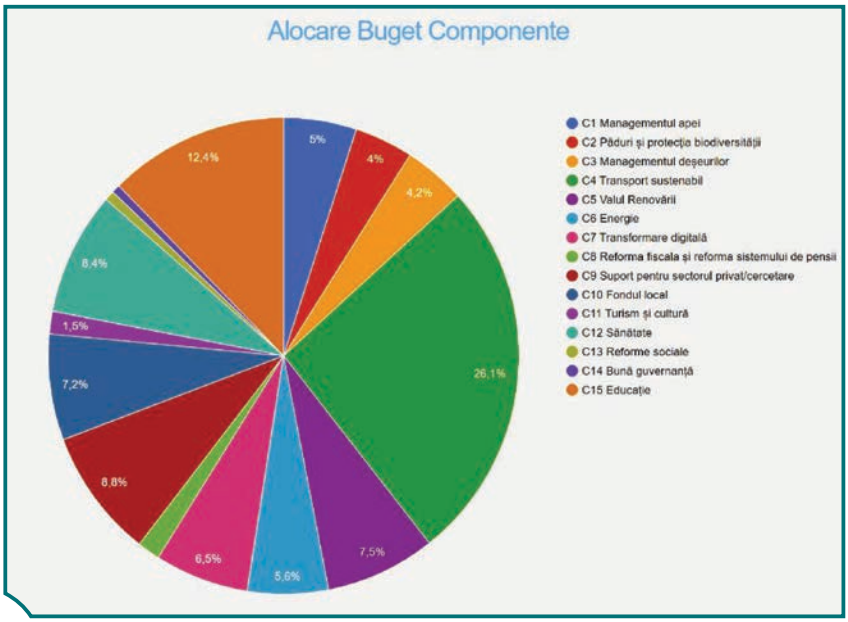

Figura 146 - Alocare bugetară PNRR

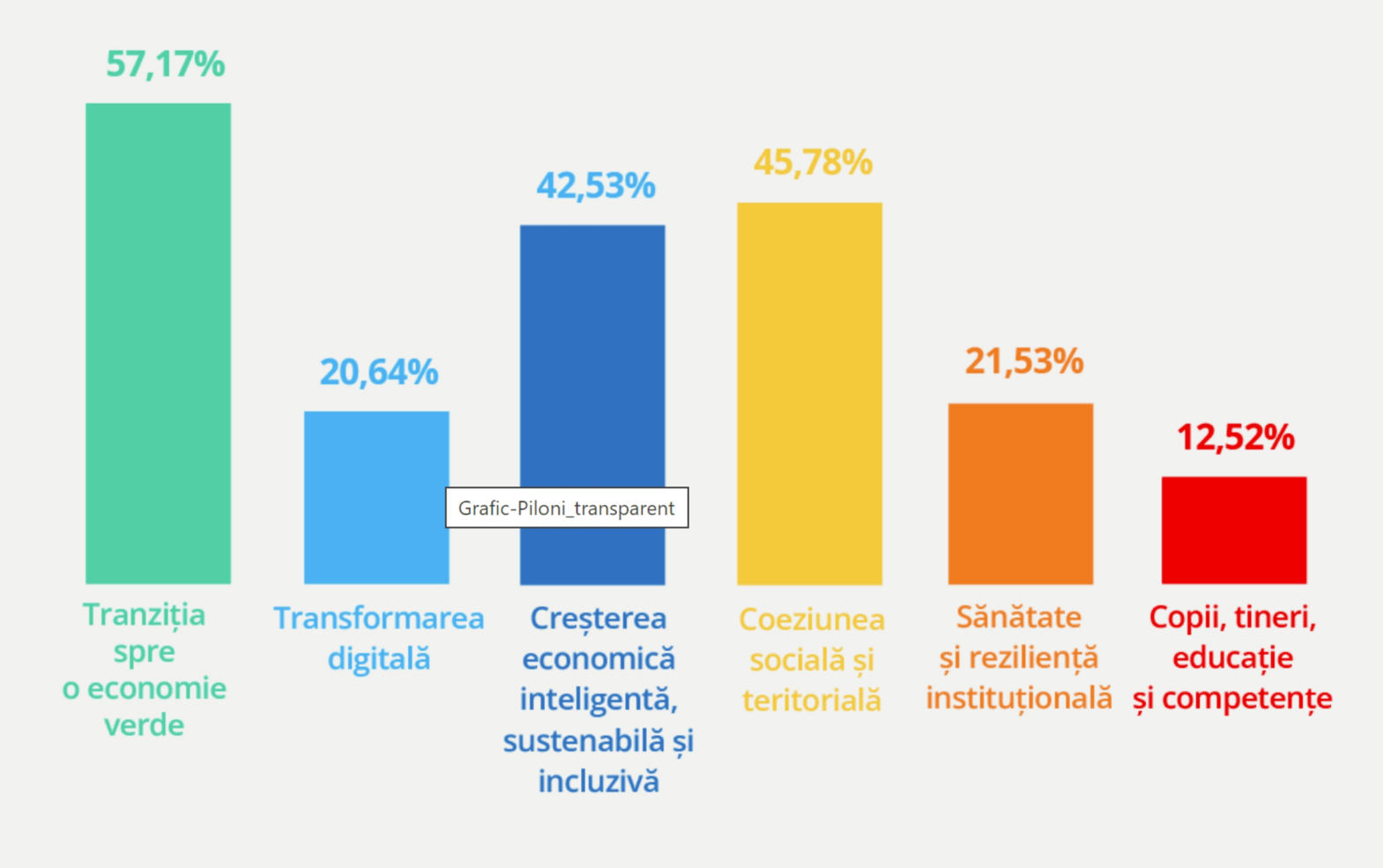

Figura 147 - Ponderea fondurilor din PNRR care contribuie la pilonii politicii Mecanismului de Redresare și Reziliență

COMPONENTĂ	PILON
C1. Managementul apei	Tranziția spre o economie verde
C2. Păduri și protecția biodiversității	Tranziția spre o economie verde
C3. Managementul deșeurilor	Tranziția spre o economie verde
C4. Transport sustenabil	Tranziția spre o economie verde
C5. Valul Renovării	Tranziția spre o economie verde
C6. Energie	Tranziția spre o economie verde
C7. Transformare digitală	Transformarea digitală
C8. Reforma fiscala și reforma sistemului de pensii	Creșterea economică inteligentă, sustenabilă și incluzivă
C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare	Creșterea economică inteligentă, sustenabilă și incluzivă
C10. Fondul local	Coeziunea socială și teritorială
C11. Turism și cultură	Coeziunea socială și teritorială
C12. Sănătate	Sănătate și reziliență instituțională
C13. Reforme sociale	Sănătate și reziliență instituțională
C14. Bună guvernanță	Sănătate și reziliență instituțională
C15. Educație	Copii, tineri, educație și competențe

Figura 148 - Listă componente PNRR

COMPONENTE PNRR

Componenta 1. Managementul apei

Obiectiv: Asigurarea sustenabilă a apei pentru un viitor sigur al populației, mediului și economiei

Componenta 2. Păduri și protecția biodiversității

Obiectiv: Armonizarea practicilor de management forestier cu cele privind conservarea biodiversității și protejarea mediului în contextul generat de Pactul Verde European și asigurarea tranziției către o Europă neutră din punct de vedere climatic prin crearea de noi suprafețe acoperite cu păduri și refacerea habitatelor degradate.

Componenta 3. Managementul deșeurilor

Obiectiv: Accelerarea procesului de extindere și modernizare a sistemelor de gestionare a deșeurilor în România cu accent pe colectarea separată, măsuri de prevenție, reducere, reutilizare și valorificare în vederea conformării cu directivele aplicabile și tranziției la economia circulară.

Componenta 4. Transport sustenabil

Obiectivul acestei componente este de a spori sustenabilitatea sectorului transporturilor din România prin sprijinirea tranziției verzi și digitale a sectorului, respectiv de a dezvolta o infrastructură de transport durabilă și ecologică, cu standarde de siguranță adecvate, care să contribuie la finalizarea rețelelor transeuropene de transport (TEN-T) și la descongestionarea nodurilor urbane, stimulând în același timp tranziția către un transport sustenabil la nivel național, fiind vizate acțiuni orientate către dezvoltarea de măsuri „environmental friendly" pe noile sectoare de transport de mare viteză, asigurarea elementelor de protecție a mediului, precum și a sistemelor inteligente de transport (ITS) și a măsurilor de siguranță rutieră.

Componenta 5. Valul Renovării

Obiectiv general: Tranziția către un fond construit rezilient și verde. Prin intermediul componentei C5 – Valul Renovării se va urmări îmbunătățirea fondului construit printr-o abordare integrată a eficienței energetice, a consolidării seismice, a reducerii riscului la incendiu și a tranziției către clădiri verzi și inteligente, conferind respectul cuvenit pentru estetică și calitatea arhitecturală a acestuia, dezvoltarea unor mecanisme adecvate de monitorizare a performanțelor fondului construit și asigurarea capacității tehnice pentru implementarea investițiilor.

Componenta 6. Energie

Obiectiv: Obiectivul componentei este de a aborda principalele provocări ale sectorului energetic din România în ceea ce privește decarbonizarea și poluarea aerului, respectiv asigurarea tranziției verzi și a digitalizării sectorului energetic prin promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile, a eficienței energetice și a tehnologiilor viitorului.

Componenta 7. Transformare digitală

Obiectivul: O infrastructură digitală coerentă și integrată la nivelul administrației publice din România care să ofere servicii digitale de înaltă calitate atât cetățenilor, cât și companiilor. Prin realizarea acestui obiectiv sunt create condițiile pentru adoptarea tehnologiilor digitale în toate sectoarele și domeniile de activitate ale instituțiilor statului și pentru creșterea numărului de cetățeni și companii care vor putea beneficia și fructifica oportunitățile oferite de digitalizare. Implementarea pe scară largă a soluțiilor digitale va contribui, la creșterea gradului de transparentizare a activității autorităților statului și la reducerea barierelor birocratice, contribuind, de asemenea, la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

Componenta 8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii

Obiectivul: Reforma administrației fiscale și revizuirea cadrului fiscal pentru consolidarea sistemului fiscal și pentru creșterea veniturilor colectate de administrația fiscală cu cel puțin 3 puncte procentuale din PIB (2,5 procente din reforma administrației fiscale și 0,5 procente din revizuirea cadrului fiscal) și reducerea decalajului de TVA cu cel puțin 5 puncte procentuale, ambele comparativ cu 2019.

Componenta 9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

Obiectivul principal: Crearea unui mediu sustenabil, predictiv și simplificat pentru derularea activității mediului de afaceri, creșterea accesului la finanțare, prin dezvoltarea de instrumente adaptate nevoilor întreprinderilor, cu accent inclusiv pe contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală, creșterea capacității de inovare a sistemului CDI pentru crearea de sinergii cercetare—mediu de afaceri, precum și dezvoltarea premiselor necesare pentru reformarea sustenabilă a companiilor de stat.

Componenta 10. Fondul local

Obiectivele principale:

1. Asigurarea cadrului necesar pentru dezvoltarea durabilă a localităților din România prin investiții în infrastructura locală care vor susține reziliența și tranziția verde a zonelor urbane și rurale, precum și reducerea disparităților teritoriale la nivel regional, intra-regional și intra-județean.

2. Asigurarea cadrului pentru reformarea și digitalizarea instrumentelor de planificare teritorială și urbană la nivelul autorităților publice locale.

Componenta 11. Turism și cultură

Obiectivul principal: Creșterea coeziunii sociale, economice și teritoriale și crearea de noi locuri de muncă în special în mediul rural, respectiv: (1) promovarea transformării socio-economice durabile în zonele rurale și defavorizate prin dezvoltarea unei rețele de Organizații Regionale de Management al Destinațiilor și sprijinirea investițiilor locale în turism; (2) sprijinirea mobilității durabile prin crearea unei rețele naționale Velo, inclusiv rute Eurovelo și (3) reducerea decalajului de acces la cultură între zonele rurale și cele urbane mari.

Componenta 12. Sănătate

Obiectiv: Consolidarea rezilienței sistemului de sănătate din România prin creșterea nivelului de acces, siguranță, calitate și funcționalitate a serviciilor medicale și a infrastructurii sanitare

Componenta 13. Reforme sociale

Componenta 14. Buna guvernanță

Obiectivul principal: Prin intermediul unui set de reforme și investiții pe scară largă, obiectivul național este de a îmbunătăți guvernanța în condițiile unui sistem de luare a deciziei previzibil, fundamentat și participativ, de a asigura furnizarea de servicii publice de calitate, de către un corp de funcționari publici profesioniști și bine pregătiți, care să răspundă adecvat provocărilor, nevoilor și așteptărilor cetățenilor și mediului de afaceri. Astfel se va consolida reziliența și capacitatea de adaptare la tranziția verde și digitală.

Componenta 15. Educație

Obiectivul principal: Creșterea capacității de reziliență a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și incluziv.

IV. 2 Planul de acțiune pentru implementarea SIDU

Notă justificativă: În cazul în care există necorelări între informațiile prezentate în anumite capitole sau subcapitole din SIDU și informațiile din documentele strategice relevante, vor prevala cele din documentele strategice relevante!

Documentul strategic SIDU va parcurge etapa de verificare preliminară de către SSDU din cadrul ADR Nord-Vest, urmând etapa de verificare a conformității administrative și a admisibilității SIDU.

Documentele obligatorii solicitate la depunerea SIDU la ADR, pentru parcurgerea etapei de conformitate administrativă şi admisibilitate sunt:

- Hotărârea Consiliului Local al UAT Gura Humorului.
- Rapoartele de verificare preliminară a SIDU de către SSDU;
- Hotărârea de constituirea ADI sau Acordul de Asociere, dacă este cazul;
- Decizia finală/decizia etapei de încadrare emisă de autoritatea competentă privind Evaluarea Strategică de Mediu, conform HG nr. 1076/2004;
- Fișe de post ale membrilor structurii care se ocupă de managementul şi implementarea SIDU;
- Declarația beneficiarului cu privire la parcurgerea procesului de consultare publică, inclusiv documentele doveditoare;
- Prezentarea unor idei de proiecte cu măsuri/activităţi provenite din planul de acţiune al S.I.D.U. posibil a fi depuse la finanţate prin în perioada 2022-2030.
- Împuternicirea persoanei care va depune şi a celei care va semna electronic documentele strategice.

După finalizarea etapei de verificare a conformității administrative și a admisibilității atât a SIDU, comisia din cadrul ADR, va transmite o notificare către reprezentantul legal al beneficiarului și către coordonatorul Autorității Urbane, prin care aceştia vor fi informaţi cu privire la finalizarea acestei etape şi posibilitatea demarării etapei de selectare a fișelor de proiecte, în conformitate cu procedura operaţională a Autorității Urbane.

Există mai multe sub-etape care trebuie parcurse de către autoritățile publice locale pentru a identifica lista de proiecte prioritare care vor fi propuse pentru finanțare.

Subetapa 1: Lansarea apelurilor de fișe de proiecte

După primirea de la ADR a notificării privind finalizarea etapei de verificare a conformității administrative și a admisibilității, Autoritatea Urbană va lansa apelul de fișe de proiecte pentru finanțările aferente perioadei de programare 2022-2027.

Întrucât Autoritatea Urbană va selecta cele mai importante idei de proiecte din punct de vedere al obiectivelor specifice urmărite şi al indicatorilor priorităţilor de investiţii, se creează condiţiile pentru limitarea situațiilor de respinge la finanțare în cea de-a doua etapă a procesului de selectare a Cererilor de finanțare, mai ales în ceea ce privește contribuția proiectelor la atingerea obiectivelor specifice.

Pentru a asigura relevanța procesului de selectare şi prioritizare a proiectelor la nivelul Autorității Urbane, beneficiarul are obligația de a depune fișe de proiecte pentru acele idei de proiecte ce rezultă din SIDU, care sunt propuse a fi implementate până în 2030 prin intermediul Programului Național de Redresare și Reziliență.

Astfel, criteriile de stabilire a ideilor de proiecte pentru care se vor depune fișe sunt:
- solicitantul eligibil (UAT Gura Humorului);
- perioada de timp pentru implementare și sursele de finanțare.

Subetapa 2: Selectarea și prioritizarea fișelor de proiecte

- Gradul de maturitate a ideii de proiect;
- Contribuția ideii de proiect la atingerea obiectivului Priorității de Investiții;
- Contribuția ideii de proiect la îndeplinirea indicatorilor Priorităţii de Investiţii;
- Contribuția ideii de proiect la obiectivele privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse și nediscriminarea, egalitatea de gen;
- Caracterul integrat al ideii de proiect cu alte proiecte;

După încheierea apelului de depunere de fișe de proiecte, va începe selectarea şi prioritizarea acestora. În această etapă, membrii AU pot solicita clarificări beneficiarului.

Doar fișele de proiecte care sunt conforme vor fi luate în considerare în sub-etapa următoare, de selectare și prioritizare.

Criteriile de selectare a fișelor de proiecte sunt:

- Având în vedere prevederile art. 125 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, alin. 3, lit. (a), punctul (ii) procedurile şi criteriile de selectare utilizate de către Autoritatea Urbană trebuie să fie nediscriminatorii şi transparente.

- Metodologia și criteriile de selectare a fișelor de proiecte din cadrul S.I.D.U utilizate de către Autoritățile Urbane vor face obiectul aprobării membrilor Comitetului de Monitorizare.

Pentru a putea a fi comparate şi acordate punctaje tuturor celor cinci criterii pe baza cărora se selectează fişele de proiecte, se vor analiza mai întâi toate fişele/ideile de proiecte, se va stabili valoarea maximă şi minimă pentru fiecare criteriu, conform procedurii de lucru şi apoi se va stabili o scară cu intervale de punctare pentru fiecare criteriu.

După punctarea fişelor de proiecte de toţi membrii, coordonatorul Autorităţii Urbane va centraliza punctajele tuturor membrilor şi va obţine punctajul final al fişelor de proiecte pe fiecare obiectiv specific.

În funcţie de punctajele obţinute, în ordine descrescătoare se va stabili ierarhia fişelor de proiecte pe fiecare obiectiv specific. Fişele de proiecte care se încadrează în 120% (inclusiv procentul de supracontractare, în conformitate cu art. 12 din OUG 40/2015) din alocarea financiară pentru fiecare Obiectiv specific constituie lista de proiecte prioritare, iar restul fişelor proiectelor constituie lista de rezervă.

Autoritatea Urbană va întocmi DJ FESI, care reprezintă o sinteză a procesului de selectare şi prioritizare şi la care sunt anexate listele de idei de proiecte prioritizate, dar şi, dacă este cazul, celelalte liste de proiecte finanţate din surse diverse care au sprijinit la evaluarea caracterului integrat al ideilor de proiecte, conform prevederilor procedurale.

După finalizarea procesului de selectare şi prioritizare a ideilor de proiecte, Autoritatea Urbană va transmite documentele aferente procesului de selectare a fişelor de proiecte, inclusiv Documentul Justificativ şi lista finală de proiecte, organizată pe Obiective specifice, la SSDU pentru verificarea preliminară, de regulă în format electronic. SSDU se va pronunţa doar asupra respectării procedurii de lucru de către Autoritatea Urbană şi va întocmi un raport de verificare.

Dacă este cazul, după preluarea recomandărilor făcute de SSDU cu privire la respectarea procedurii de lucru, Autoritatea Urbană va aproba DJ FESI, inclusiv lista de proiecte prioritare şi de rezervă, şi îl va transmite către beneficiar, AMPOR şi spre informare către ADR. AMPOR poate solicita clarificări dacă este cazul, cu privire la întocmirea DJ FESI, a existenţei fişelor pentru minimum 2 O.S şi cu privire la fişele de proiecte.

Odată cu DJ FESI, Autoritatea Urbană va transmite la AMPOR şi ADR, următoarele anexe/documente:

- Raportul de verificare preliminară a Documentului Justificativ pentru finanţare din Fonduri ESI 2021-2027 de către SSDU;

În situaţia în care sunt anexate liste de proiecte finanţabile din alte fonduri ESI, AMPOR poate transmite acele liste către AM-urile care gestionează programele respective.

După analizarea documentului, AMPOR va comunica AU, beneficiarului şi ADR faptul că DJ FESI poate fi considerat aprobat şi că poate fi demarată dezvoltarea fişelor de proiecte prioritizate, precum şi cea de-a doua etapă de selecţie, respectiv selecţia Cererilor de finanţare propriu-zise.

Subetapa 3: Finanţarea Cererilor de finanţare şi actualizarea listei de proiecte prioritare

Fişele de proiecte selectate şi prioritizate vor fi dezvoltate ulterior în Cereri de finanţare, care vor fi depuse, împreună cu anexele solicitate, în cea de-a doua etapă a procesului de selecţie, conform ghidurilor specifice.

În momentul depunerii Cererilor de finanţare, se va verifica dacă acestea au parcurs prima etapă de selectare, respectiv dacă acestea se regăsesc în lista de proiecte prioritare selectate de Autoritatea Urbană.

Selectarea ideii de proiect în această etapă, nu înseamnă că Cererea de finanţare ce va fi dezvoltată va primi negreşit finanţare, decizia de finanţare fiind luată după parcurgerea evaluărilor din cea de-a doua etapă de selecţie.

Proiectele din lista de rezervă pot fi trecute în lista de proiecte prioritare, doar în situaţii justificate, de exemplu, în caz că se constată că proiecte din lista de proiecte prioritare nu sunt eligibile, aspect constatat în faza de pregătire sau după depunerea în MySMIS sau în situaţia în care se dovedeşte că valoarea cumulată nerambursabilă a ideilor de proiect considerate iniţial prioritare este mai mare decât valoarea cumulată nerambursabilă a Cererilor de finanţare aferente.

Nu este obligatoriu ca Cererile de finanţare aferente proiectelor prioritare să fie depuse în ordinea prioritizării, este necesar să se ţină cont de caracterul integrat al acestora, conform ghidurilor specifice.

Lista de idei de proiecte prioritare se va actualiza de membrii Autorităţii urbane doar cu acordul prealabil al AMPOR.

IV.3 Indicatori pentru monitorizarea și evaluarea SIDU

Ca urmare a tuturor proiectelor și măsurilor propuse spre finanțare, se impune înființarea unei structuri dedicate la nivel local care să contribuie la buna desfășurare a implementării proiectelor. Procesul de implementare a SIDU va fi coordonat și administrat efectiv de către o structură de management, care este responsabilă inclusiv de monitorizarea și evaluarea implementării SIDU. Datorită caracterului integrator al documentelor strategice, structura dedicată de management și implementare va fi comună pentru SIDU cu scopul de a asigura o dezvoltare integrată și coerentă a orașului Gura Humorului.

Monitorizarea şi evaluarea SIDU vor consta în verificarea implementării proiectelor, compararea rezultatelor obținute cu obiectivele propuse, colectarea de date legate de obiectivele strategiei și modul cum activitățile întreprinse converg către îndeplinirea acestora.

De asemenea, activitățile de monitorizare și evaluare vor urmări parcurgerea etapelor prevăzute în cadrul Planului de Acțiune precum și atingerea indicatorilor în ceea ce privește implementarea SIDU.

Structura de monitorizare și evaluare a implementării SIDU va fi numită prin dispoziția Primarului Orașului Gura Humorului.

Dat fiind gradul ridicat de complexitate al strategiei integrate de dezvoltare urbană, se recomandă ca Structura de monitorizare și evaluare a implementării SIDU (SMEI) responsabilă cu activitățile de management și implementare să aibă în componență reprezentanți ai Primăriei Orașului Gura Humorului.

Din cadrul Primăriei Orașului Gura Humorului, SMEI va include experți ai următoarelor structuri interne:

- Conducerea Primăriei Orașului Gura Humorului (administrator public);
- Direcţia Elaborare şi Implementare Proiecte;
- Direcţia Urbanism şi Amenajarea Teritoriului;
- Direcţia Economico-Financiară;
- Direcţia Patrimoniu;
- Direcţia Servicii Publice;
- Direcţia Investiţii Achiziţii şi Licitaţii.

Structura de monitorizare și evaluare a implementării SIDU va cuprinde următoarele poziții cheie, fiecare cu atribuțiile specifice:

- Președinte (din cadrul Primăriei Gura Humorului);
- una/două poziții responsabile cu activitatea de secretariat.

Nu în ultimul rând, SMEI poate colabora cu partenerii și instituțiile relevante de la nivelul Orașului Gura Humorului, pentru centralizarea de date și informații relevante cu privire la implementarea proiectelor din portofoliul SIDU.

Atribuțiile relevante ale Structurii de monitorizare şi evaluare a implementării SIDU Gura Humorului, conform fișelor de post, acoperă mai multe paliere, precum coordonarea implementării SIDU, sarcini executive, precum și de raportare a progresului implementării SIDU:

- evaluarea încadrării în timp a proiectelor aflate în implementare;
- verificarea stadiului şi modului de implementare a proiectelor integrate şi a celor de tip individual;
- evaluarea periodică a gradului de implementare a Strategiei prin verificarea atingerii obiectivelor şi indicatorilor propuși, precum şi rezultatele implementării proiectelor;
- determinarea cadrului de evaluare a implementării SIDU;
- urmărirea realizării indicatorilor Strategiei pe baza proiectelor în implementare, finalizare sau în pregătire;
- identificarea problemelor şi propunerea de soluții în cadrul procesului de implementare a Strategiei;
- propunerea de ajustări ale planului de acțiune în funcție de evoluția procesului de implementare şi dinamica socio-economică;
- întocmirea de rapoarte periodice (trimestriale / semestriale/ anuale) şi diferite documentații cu privire la procesul de monitorizare şi evaluare a implementării SIDU Gura Humorului;
- solicitarea şi centralizarea datelor şi informațiilor necesare de la instituții, beneficiari etc.;
- coordonarea procesului de informare privind SIDU Gura Humorului;
- propunerea de măsuri pentru atenuarea riscurilor ce pot apărea în implementarea Strategiei;
- cooperarea cu alte structuri, instituții şi beneficiari care implementează proiecte aflate în portofoliul SIDU Gura Humorului pentru buna gestiune a procesului de implementare;
- propuneri privind actualizarea SIDU Gura Humorului conform regulamentelor în domeniu şi priorităților de dezvoltare locală ce se pot modifica în timp.

Așadar, principalul rol al SMEI este cel de coordonare și monitorizare, organizând și verificând stadiul și modul de implementare a proiectelor integrate și a celor de tip individual. De asemenea, structura are rolul de a monitoriza și evalua periodic gradul de implementare a strategiei prin verificarea atingerii obiectivelor inițiale și indicatorilor propuși, precum și de a evalua rezultatele implementării proiectelor, având în vedere atingerea obiectivelor strategice stabilite în cadrul programelor de finanțare accesate.

SMEI va deține și sarcini de tip executiv, cum ar fi evaluarea încadrării în timp a proiectelor aflate în implementare, prin graficul de implementare, coordonarea procesului de informare sau identificarea și soluționarea problemelor apărute în procesul de implementare a SIDU.

Nu în ultimul rând, SMEI va trebui să întocmească o serie de rapoarte trimestriale/semestriale/anuale și diferite documentații, care vor constitui un instrument important în evaluarea și atenuarea întârzierilor de implementare a proiectelor și evaluarea rezultatelor intermediare și finale ale SIDU. Membrii SMEI se vor întâlni trimestrial/semestrial/anual sau ori de câte ori este nevoie pentru buna desfășurare a implementării SIDU.

În plus, se vor centraliza și raporta informații ce privesc indicatorii și rezultatele vizate de fiecare proiect din lista lungă de proiecte. Se vor monitoriza, în funcție de valoare, număr, localitate, pe tipuri de surse de finanțare:

- proiecte depuse spre finanțare din lista lungă de proiecte SIDU;
- proiecte depuse și finanțate din lista lungă de proiecte SIDU;
- proiecte aflate în curs de implementare;
- proiecte finalizate/ implementate.

În realizarea Rapoartelor de monitorizare și evaluare SIDU se va avea în vedere că pentru fiecare fond ESI, normele specifice fondurilor stabilesc indicatori comuni și pot formula prevederi în legătură cu indicatori specifici fiecărui program. Se vor centraliza indicatori cuantificabili ce fac referire la dezvoltarea durabilă: dezvoltare socio-economică, producție și consum sustenabil, incluziune socială, schimbări demografice, sănătate publică, energie și schimbări climatice, transport sustenabil, resurse naturale, parteneriat, administrare publică.

Pentru implementarea proiectelor selectate și aprobate în cadrul SIDU vor fi constituite echipe de proiect individuale, ai căror membri vor fi selectați în funcție de natura proiectelor. În funcție de specificul proiectelor, în echipele de proiect responsabile cu implementarea respectivelor proiecte vor fi implicate și alte persoane cu experiență relevantă, care dețin cunoștințele de specialitate necesare și experiență relevantă în ceea ce privește implementarea proiectelor.

V.

CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA SIDU

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a fost elaborată respectând criteriile cheie de calitate utilizate în evaluarea documentelor strategice la nivel european: relevanță, eficacitate, eficiență, consecvență și coerență pragmatism, sustenabilitate și aranjamente de management și monitorizare.

Elaborarea SIDU presupune parcurgerea a trei etape principale:

- Etapa analizei contextului urban și identificarea principalelor probleme și provocări de la nivel local;
- Etapa elaborării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană;
- Etapa de consultare publică.

SIDU s-a realizat printr-un amplu proces participativ la nivel orașenesc, fiind antrenate și aducându-și aportul instituții, autorități publice şi societatea civilă, implicată în procesul dezvoltării metropolitane şi atragerii de fonduri europene.

Elaborarea SIDU s-a bazat pe un proces de consultare permanentă a principalilor actori locali, prin intermediul întalnirilor de lucru periodice în care s-au abordat diverse tematici precum tineret și sport; cultură şi educaţie; servicii publice; infrastructură şi transport; sănătate şi asistenţă socială; administraţie publică locală; sau economie şi mediu de afaceri.

Totodată, conform menționării anterioare, societatea civilă și-a adus aportul în elaborarea acestui document strategic, prin completarea unui chestionar complex ce cuprinde 42 de întrebări, la care a răspuns un număr de 244 de persoane, ceea ce înseamnă *1,36%*, din numărul de locuitori ai orașului Gura Humorului (17,899 persoane).

(vezi anexa 1 – raport de activitate).

De asemenea, în perioada scrierii strategiei au fost organizate întâlniri de lucru atât online – *ca urmare a contextului generat de pandemia de Coronavirus*, cât si fizic, la sediul Primăriei Gura Humorului, în cadrul cărora s-au identificat principalele probleme cu care se confruntă orașul Gura Humorului, oportunitățile de dezvoltare în context actual și s-au conturat o serie de idei de proiect care să contribuie la dezvoltarea integrată a zonei, fiind totodată analizate și posibilitățile de accesare a fondurilor europene pentru perioada 2021-2027.

Așadar, lista de proiecte din SIDU este un rezultat al analizelor realizate, consultărilor și întâlnirilor organizate pentru elaborarea acestui document și integrează liniile trasate în alte documente strategice locale, regionale, precum:

- Planul de Acțiune pentru energie durabilă al Municipiului Suceava(PAED);
- Planul de mobilitate urbană durabilă al Municipiului Suceava (PMUD Suceava);
- Strategia de Dezvoltare Economică şi Socială a Judeţului Suceava, perioada 2011 – 2020;
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014 – 2020;
- Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027;
- Strategia de Dezvoltare Locală a orașului Gura Humorului – orizont de timp 2023, *consolidată în 2020*.

În ceea ce privește procesul de **consultare publică a SIDU Gura Humorului în mediul on-line**, documentul strategic a fost supus spre consultare pe site-ul primăriei Gura Humorului - http://www.primariagh.ro/chestionar-privind-strategia-integrata-de-dezvoltare-urbana-a-orasului-gura-humorului/ , precum și pe pagina de facebook a orașului Gura Humorului în perioada 7.05.2022 – 20.05.2022, conform link-ului:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdH4jc9rsMQL3i8U-U2XuADAW2V-UxAnlUtWL-qdDcJlkpkcA/viewform?fbclid=IwAR1YOBD15A5dtu7fCaAkrzpN7cSBqhUE7fYl06ZkmwAmkViE6jMO5_eWgzY

Pe parcursul elaborării documentului de planificare strategică de la nivel orășenesc s-au identificat printr-un amplu proces participativ principalele probleme, necesități, direcții de acțiune și proiecte care se pliază pe tipuri de investiții eligibile în cadrul programelor operaționale dar și pe alte tipuri de surse de finanțare existente.

RAPORT DE ACTIVITATE

- Privitor la întocmirea
STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A ORAȘULUI GURA HUMORULUI

Pentru întocmirea prezentei STRATEGII INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A ORAȘULUI GURA HUMORULUI, echipa PRIMĂRIEI GURA HUMORULUI, condusă de dl. Primar URSACIUC Marius Ioan, împreună cu echipa ELVETIC SRL, compania prestatoare de servicii, condusă de dl. BOTAN Dumitru, au susținut multiple întâlniri de lucru, în urma cărora a fost propus urmatorul flux de lucru, împreună cu activitățile aferente.

Astfel, Primăria Gura Humorului a pus la dispozitia prestatorului de servicii intreaga infrastructură informațională, cu respectarea tuturor normelor în vigoare, cât și platforma de FACEBOOK, ce beneficiază de un număr de 5.254 like-uri și 5.625 de urmăritori – la data întocmirii prezentului document.

În acest sens, au fost agreate următoarele aspecte:

- Pentru obținerea cu acuratețe a tuturor datelor necesare se va folosi infrastuctura Primăriei Gura Humorului cât și platforma INSSE.ro;

- Echipa Elvetic SRL va organiza întâlniri periodice de lucru, atât la sediul beneficiarului de servicii, Primăria Gura Humorului, cât și pe platforma ZOOM, pentru a se evita contactul fizic, în contextul pandemiei de COVID;

- Pentru comunicarea între parți va fi folosită poșta electronică, cât și mijloacele adiacente (apel telefonic, whatssap) ;

- În cadrul întâlnirilor de lucru, pentru consultarea opiniei publice, a fost acceptată ideea unui chestionar prin care să fie sondată opinia cetățenilor din localitatea Gura Humorului.
- În acest sens, au fost elaborate o serie de 42 de întrebări ce au acoperit o întreagă paletă de arii, precum transportul public, siguranța cetățenilor, cât și zone sociale precum sănătatea.

- Aceste întrebări au fost propuse de echipa Elvetic Srl și ulterior validate de către Beneficiar.

- Următorul pas a fost dat de crearea unui chestionar online si postarea acestuia pe pagina de Facebook a Primăriei Gura Humorului cât și pe site-ul Beneficiarului.

- Perioada pe care Beneficiarul împreună cu echipa de lucru a agreat-o pentru lansarea sondajului de opinie online a fost 07.04.2022-20.04.2022.

- Totodată, pentru un boost de raspunsuri, promovarea chestionarului a fost plătită pentru o perioadă de 2 săptămâni.

Ca urmare a lansării chestionarului online și totodată ca urmare a promovarii plătite a acestuia, populația orașului Gura Humorului a fost extrem de activă, venind cu sugestii si propuneri atât pe pagina de FACEBOOK a Primăriei Gura Humorului cât și în baza chestionarului online.

Ca prefata a chestionarului, echipa juridică a prestatorului de servicii, a întocmit INFORMAREA PRIVIND PRELUCRAREA DATELOR CU CARACTER PERSONAL, ce respectă normele în vigoare privitoare la respectarea datelor cu caracter personal;

Primăria Orasului Gura Humorului, Piața Republicii nr.14, Gura Humorului, jud. Suceava.

Având în vedere: prevederile Regulamentului nr. 679/2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce priveşte prelucrarea datelor cu caracter personal şi privind libera circulație a acestor date şi de abrogare a Directivei 95/46/CE prelucrarea datelor cu caracter personal ale persoanelor de contact, reprezentanților legali sau convenționali, ale colaboratorilor, ale angajaților şi/sau ale altor persoane fizice desemnate de către partenerii contractuali, transmise către Primăria Orasului Gura Humorului în scopul întocmirii SIDU a Orasului Gura Humorului pentru perioada actuala de programare 2021-2027 cat si pentru cea viitoare.

Prin prezenta vă informăm asupra prelucrărilor de date cu caracter personal.

Identitatea şi datele de contact ale operatorului

Toate prelucrările de date cu caracter personal efectuate prin prezentul formular sunt efectuate de către Primăria Gura Humorului, Piața Republicii nr.14, Gura Humorului, jud. Suceava, în calitate de operator ("Operatorul").

Datele de contact pentru orice solicitare privind protecția datelor.

Orice solicitare privind datele cu caracter personal poate fi transmisă la adresa de e-mail [.....] sau prin poştă la adresa Primăria Gura Humorului, Piața Republicii nr.14, Gura Humorului, jud. Suceava.

Informațiile colectate

Informațiile pe care Operatorul le colectează constau, în principial, în:

Datele de identificare electronică a vizitatorilor Site-ului împreună cu orice informații furnizate de cookies şi însemne web (adresă de IP, tip de browser, pagini pe care utilizatorii au navigat etc.);

Temeiul legal

Operatorul procesează datele cu caracter personal în baza următoarelor temeiuri legale:

Interesul legitim şi executarea contractului;

Consimțământul vizitatorului, executarea contractului.

Destinatarii sau categoriile de destinatari ai datelor cu caracter personal

Datele colectate prin acest formular vor fi distribuite, după anonimizare către compania care a câştigat contractul de întocmire a SIDU Gura Humorului.

Perioada de stocare

Operatorul va stoca informațiile persoanelor vizate timp de 90 de zile, după care se va proceda la anonimizarea datelor colectate şi ştergerea informațiilor colectate direct prin intermediul acestui formular.

Drepturile persoanei vizate

Persoanele vizate vor avea dreptul de a solicita operatorului, în ceea ce priveşte datele cu caracter personal referitoare la persoana vizată toate drepturile oferite prin Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) inclusiv accesul la acestea, rectificarea sau ştergerea acestora sau restricționarea prelucrării sau a dreptului de a se opune prelucrării, în conformitate cu legislația aplicabilă din materie. Operatorul va asigura şi dreptul la portabilitatea datelor. Atunci când prelucrarea se bazează pe consimțământul persoanei vizate, persoana vizată va avea dreptul de a retrage consimțământul în orice moment, fără a afecta legalitatea prelucrării efectuate pe baza consimțământului înainte de retragerea acestuia. Persoana vizată are dreptul de a depune o plângere în fața Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sau în fața oricărei autorități competente în cazul în care consideră că drepturile acesteia referitoare la datele sale cu caracter personal au fost încălcate.

Datele cu caracter personal ale minorilor sub 16 ani

Minorii cu vârsta de până la 16 ani nu ar trebui să transmită Operatorului nici un fel de date cu caracter personal pe Site fără permisiunea (consimțământul sau aprobarea) tutorelui legal. Site-ul nostru nu va colecta niciodată cu bună ştiință date cu caracter personal de la persoane despre care ar fi ştiut că sunt minori (sub 16 ani) şi nici nu le va folosi sau dezvălui vreunei terțe părți neautorizate fără consimțământul expres al tutorelui legal, după confirmarea faptului că persoanele care au completat chestionarul sunt minori sub 16 ani.

Securitate

Securitatea datelor cu caracter personal este importantă pentru Operator. Acesta a luat măsuri adecvate de precauție de ordin administrativ, tehnic şi fizic pentru a proteja datele cu caracter personal împotriva distrugerii accidentale sau ilegale, pierderii accidentale, modificării, dezvăluirii sau accesului neautorizat, utilizării şi tuturor celorlalte forme legale de prelucrare a datelor cu caracter personal aflate în posesia Operatorului.

*Sunt de acord**

o DA

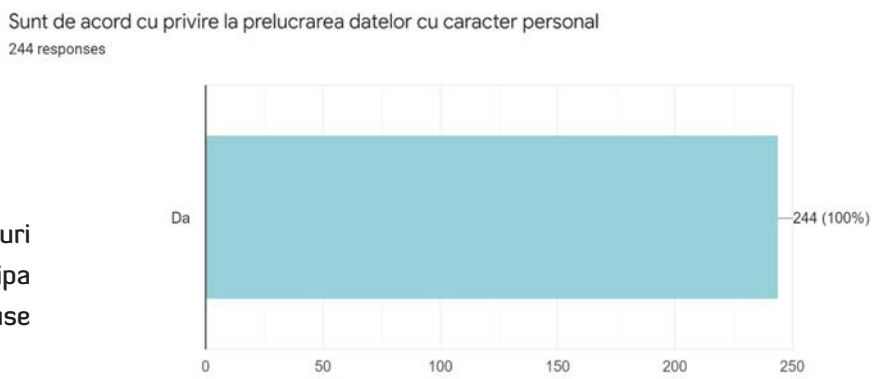

Astfel, au existat 244 de răspunsuri online, ce au fost centralizate de echipa Elevetic SRL, și care au fost transpuse ulterior în ideile de proiecte viitoare.

Întrebările aferente chestionarului online sunt următoarele:

PROFIL PERSONAL

1. Unde locuiți în prezent - cartierul, strada?

Răspuns: Întrebarea nr.1 a beneficiat de un număr de 322 răspunsuri, respondenții având domiciliul preponderant în orașul Gura Humorului.

2. Genul dumneavoastră:

o Feminin
o Masculin
o Altul
o Prefer să nu răspund

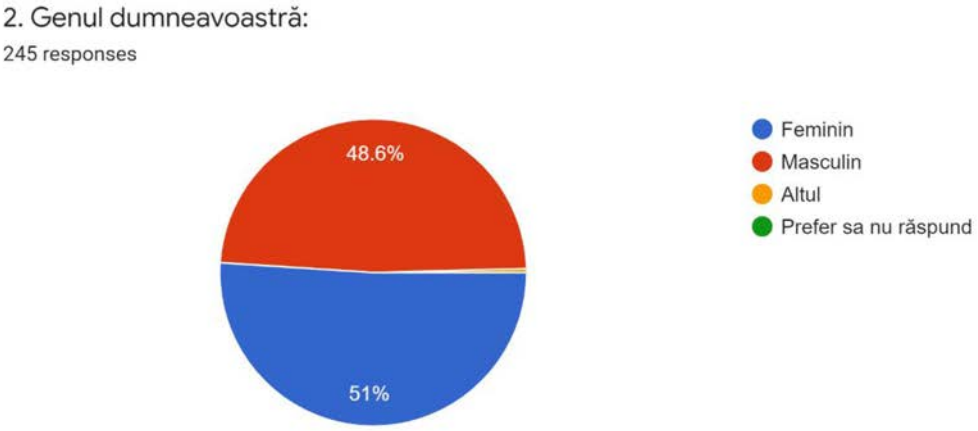

Răspuns: Întrebarea nr. 2 a beneficiat de 245 răspunsuri, 51% din respondenți având sexul feminin.

3. Vârsta dumneavoastră:

o Sub 15 ani
o Între 15 și 24 de ani
o Între 25 și 34 de ani
o Între 35 și 44 de ani
o Între 45 și 54 de ani
o Între 55 și 64 de ani
o Peste 64 de ani

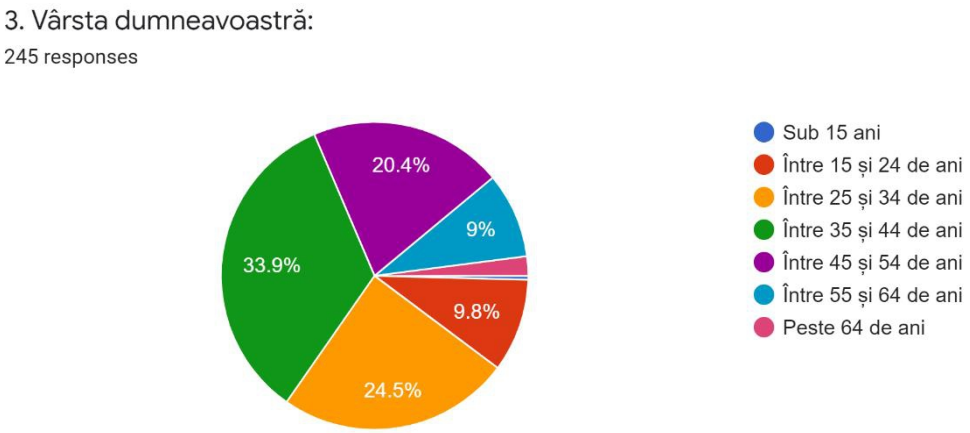

Răspuns: Întrebarea numărul 3 a beneficiat de 245 de răspunsuri, grupa de vârstă cea mai activă fiind cea cuprinsă între 35-44 ani.

4.Care este ultima formă de învățământ pe care ați absolvit-o?

o Școala primară
o Gimnaziu (8 clase)
o Liceu (12 clase)
o Studii universitare
o Studii postuniversitare

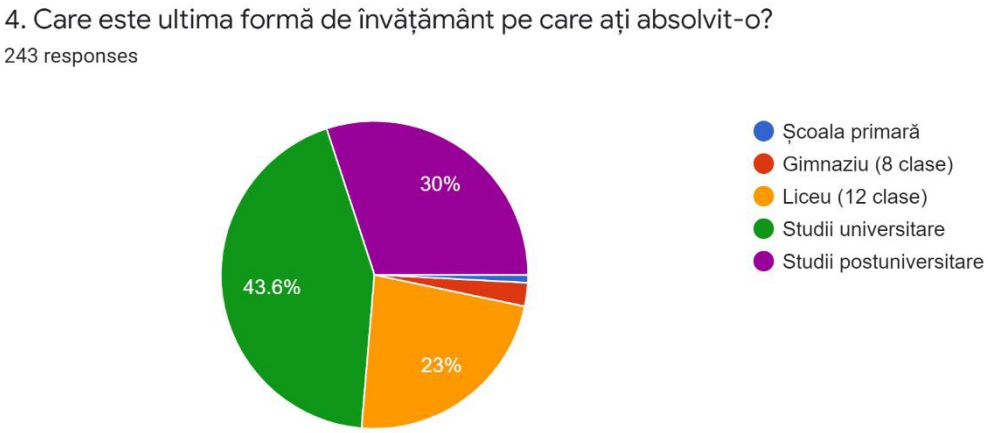

Răspuns: Întrebarea nr. 4 a beneficiat de 243 de răspunsuri, prevalând procentul persoanelor ce au urmat studii universitare.

5. Care este ocupația dumneavoastră în prezent?

o Angajat în sistemul bugetar
o Angajat în sistemul privat
o Antreprenor, director, administrator
o Șomer
o Student/elev
o Lucrător pe cont propriu
o Pensionar

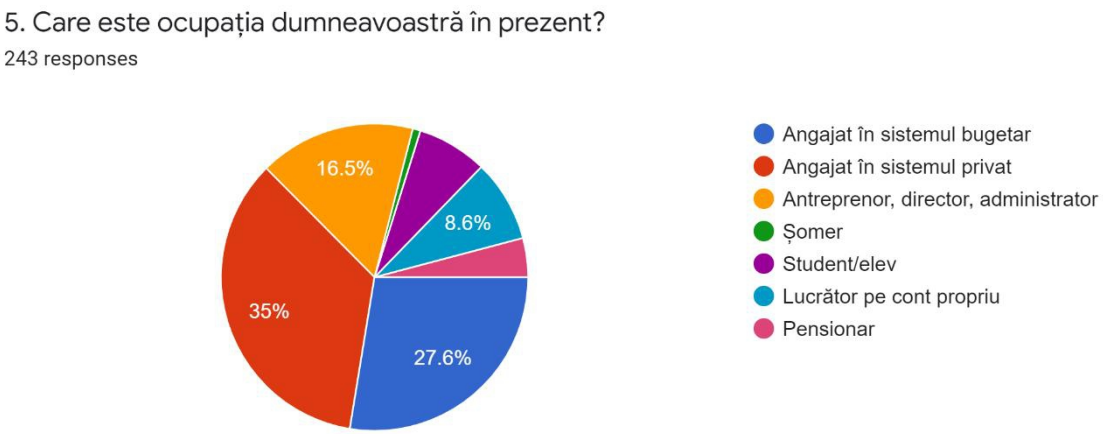

Răspuns: Întrebarea nr.5 a beneficiat de 243 de răspunsuri, prevalând procentul persoanelor angajate în domeniul privat, urmate fiind de cele angajate în sistemul bugetar și antreprenoriat.

6. Unde se află locul dumneavoastră de muncă

o În orașul Gura Humorului
o În altă localitate
o În alt județ

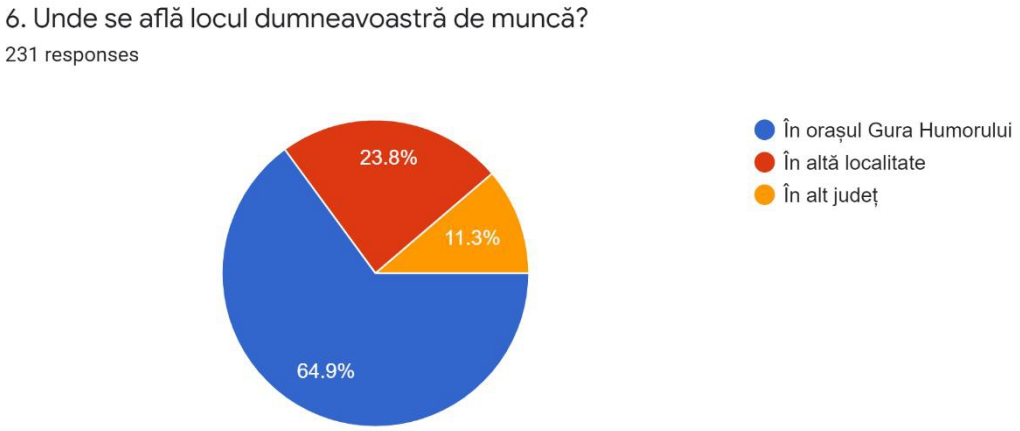

Răspuns: Întrebarea nr.6 a beneficiat de un număr de 231 de răspunsuri, prevalând cu 64.9% locurile de muncă situate în orașul Gura Humorului.

7. În care dintre următoarele categorii se încadrează venitul dumneavoastră total lunar?

o Mai puțin de 800 RON
o Între 800 și 1.500 RON
o Între 1.500 și 2.500 RON
o Între 2.500 și 4.000 RON
o Peste 4.000 RON
o Prefer să nu răspund

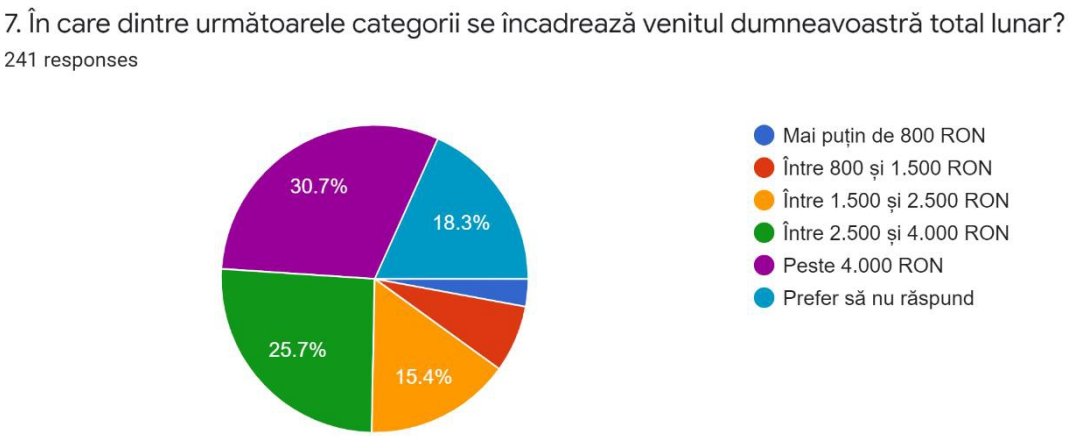

Răspuns: Întrebarea nr.7 a beneficiat de un număr de 241 de răspunsuri, prevalând veniturile de peste 4.000lei/lunar.

PERCEPȚIA GENERALĂ ASUPRA ORAȘULUI GURA HUMORULUI

8. Cât de mulțumit(ă) sunteţi în general de felul în care trăiţi în prezent în orașul Gura Humorului?

o Foarte mulțumit(ă)
o Mulțumit(ă)
o Nici, Nici
o Nemulţumit(ă)
o Foarte nemulţumit(ă)

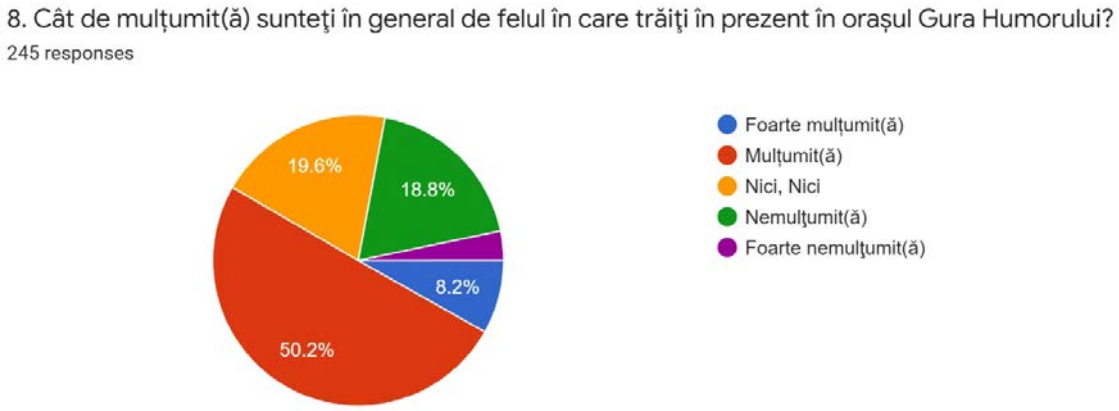

Răspuns: Întrebarea nr.8 a beneficiat de un număr de 245 de răspunsuri, prevalând răspunsul: "Multumit", cu 50,2 procente, astpect ce coroborat cu cele anterioare arata aprecierea locuitorilor față de mediul în care trăiesc.

9. Cunoașteți unul sau mai multe proiecte de investiții realizate de orașul Gura Humorului în ultimii 5 ani?

o Nu
o Da
o Altele

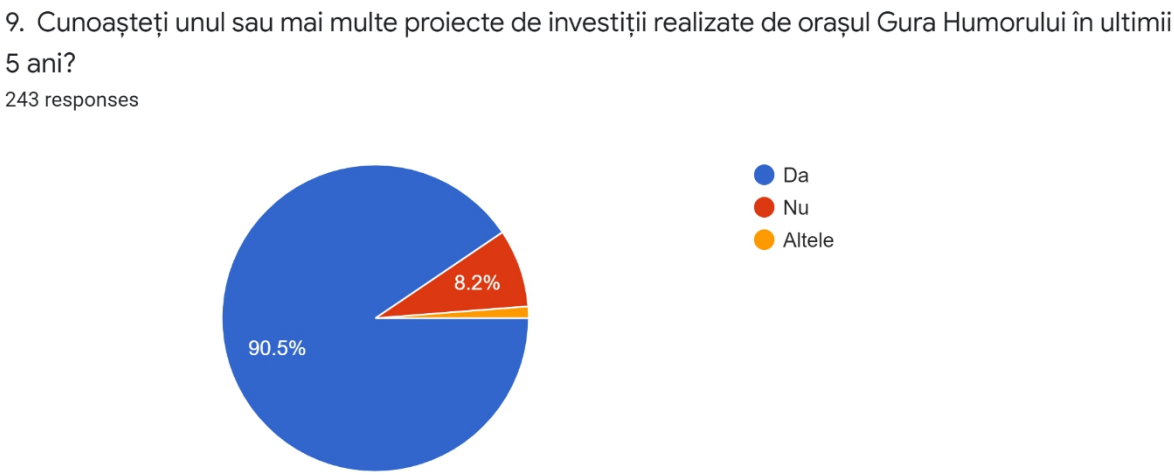

Răspuns: Întrebarea nr. 9 a beneficiat de un număr de 243 de răspunsuri, dintre care prevalează răaspunsul"Da", ceea ce arată faptul că locuitorii orașului Gura Humorului observă impactul investițiilor făcute la nivelul comunității, și totodata schimbarea pe care acestea o aduc în viața comunității.

10. Care considerați că sunt cele mai importante 3 probleme ale localității unde aveți reședința?

Răspuns: Întrebarea nr.10 a beneficiat de un număr de 245 de răspunsuri, prevalând următoarele:

- Infrastructura rutieră
- Congestionarea traficului
- Siguranța locuitorilor
- Locurile de parcare
- Lipsa mijloacelor de transport
- Lipsa reciclării selective a gunoiului.

11. Dar cele mai importante aspecte pozitive ale localității unde aveți reședința?

Răspuns: Întrebarea nr.11 a beneficiat de un număr de 245 de răspunsuri, prevalând următoarele:

- Curațenia
- Deschiderea administrației locale spre dezvoltarea turismului
- Existența parcului Ariniș
- Existența spațiilor de agrement
- Existența pârtiei Șoimul

12. Care considerați că sunt cele mai importante măsuri pentru dezvoltarea comunității dumneavoastră?
Vă rugăm să acordați o notă de la 1 (cel mai puțin important) la 5 (cel mai important), pentru următoarele criterii:

	1	*2*	*3*	*4*	*5*
Îmbunătățirea sistemului de transport public					
Înființarea traseelor de piste pentru bicicliști și alei pietonale, precum și modernizarea celor existente					
Construcția de noi unități de învățământ (creșe, grădinițe, școli, licee) și modernizarea celor existente					
Modernizarea infrastructurii de sănătate (spitale, policlinici)					
Modernizarea infrastructurii de servicii sociale (centre pentru îngrijirea copiilor, bătrânilor, persoanelor defavorizate etc)					

Reabilitarea și modernizarea spațiilor publice, spațiilor verzi, spațiilor dintre blocuri, iluminatului public					
Organizarea de evenimente culturale și sportive					
Îmbunătățirea planificării și controlului noilor dezvoltări imobiliare					
Extinderea rețelelor de utilități publice (apă-canal, gaz, rețele electrice)					
Crearea de locuri de muncă					

12. Care considerați că sunt cele mai importante măsuri pentru dezvoltarea comunității dumneavoastră? Vă rugăm să acordați o notă de la 1 (cel mai puțin important) la 5 (cel mai important), pentru următoarele criterii:

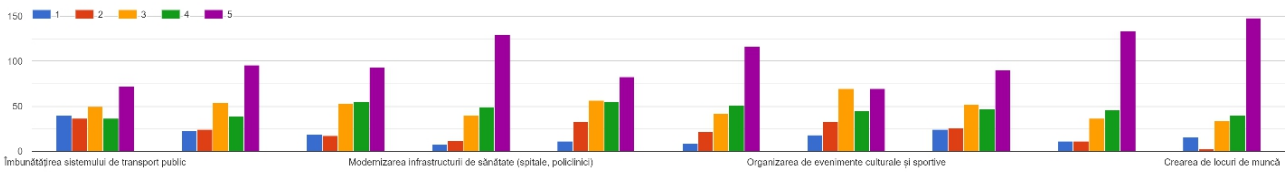

Răspuns: Întrebarea nr.12 a beneficiat de un număr de 150 de răspunsuri, locuitorii orașului Gura Humorului acordând cel mai mult interes creării a noi locucuri de muncă cu 148 de puncte, urmat de aproape de extinderea rețelelor de utilități publice (apă-canal, gaz, rețele electrice) cu 133 de puncte și de modernizarea infrastructurii de sănătate (spitale, policlinici) cu 130 de puncte.

13. Ce alte măsuri importante pentru dezvoltarea localității unde aveți reședința mai considerați că sunt relevante?

Răspuns: Întrebarea nr.13 a beneficiat de un număr de 245 de răspunsuri, prevalând următoarele aspecte:

- Definitivarea unei rute ocolitoare pentru autovehiculele aflate în tranzit.
- Limitarea noxelor în zona centrală
- Înmulțirea populației de arbori în centrul orașului
- Amenajarea albiei/digurilor paraului Humor.
- Instalarea rampelor pentru persoanele cu dizabilități locomotorii
- Asfaltarea tuturor străzilor localității Gura Humorului
- Modernizarea rețelelor de utilități
- Supraveghere video sporită

14. Care sunt principalele motive pentru care locuiți aici sau alegeți să locuiți aici în continuare?
Vă rugăm să acordați o notă de la 1 (cel mai puțin important) la 5 (cel mai important) pentru următoarele criterii:

	1	2	3	4	5
Apropierea de locul de muncă					
Accesul la servicii de educație					
Accesul la servicii de sănătate					
Accesul la servicii de recreere și agrement					
Accesul la evenimente culturale					
Mediul curat (spații verzi, păduri, lacuri etc)					
Prețul locuinței					
Calitatea locuirii (locuință individuală, curte, garaj etc)					
Costul mai redus al vieții (utilități, taxe și impozite locale)					
Viața socială a comunității (de ex. oportunitățile de socializare cu vecinii, modul de organizare al proprietarilor)					
Infrastructura de transport (auto, biciclete)					

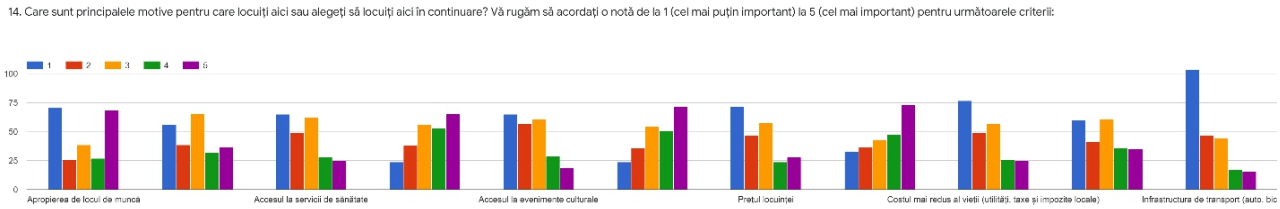

Răspuns: Întrebarea nr.14 a beneficiat de interés din partea locuitorilor comunității Gura Humorului, prevalând următoarele:

- Infrastructura de transport (auto, biciclete) cu 104 răspunsuri
- Costul mai redus al vieții (utilități, taxe și impozite locale), cu 77 de răspunsuri
- Calitatea locuirii (locuință individuală, curte, garaj etc)
- Prețul locuinței
- Mediul curat (spații verzi, păduri, lacuri etc)
- Apropierea de locul de muncă

ACCESUL LA DOTĂRI ȘI SERVICII PUBLICE

15. Aveți acces la următoarele categorii de dotări în zona în orașul Gura Humorului?

	Acces facil	*Acces mai puțin facil*	*Acces dificil*	*Nu am acces*	*Am acces, dar nu le folosesc*	*Nu știu*
Grădiniță/creșă						
Școală						
Liceu						
Cabinet medical						
Farmacie						
Magazin de cartier						
Piață agroalimentară						
Magazine de tip supermarket și/sau hypermarket						
Alimentație publică (restaurant, bar, cafenea, patiserie etc)						
Stații de transport în comun						

Răspuns: Întrebarea nr.15 a beneficiat de interes din partea cetățenilor localității Gura Humorului, prevalând următoarele aspecte:

- Farmacie, cu 207 răspunsuri
- Magazine de tip supermarket și hypermarket, cu 195 de răspunsuri
- Magazine de cartier, cu 175 de răspunsuri
- Alimentație publică (restaurant, bar, cafenea, patiserie etc), cu 165 de răspunsuri

16. Cât de mulțumit/ă sunteți de următoarele servicii publice?

	Foarte mulțumit/ă	*Mulțumit/ă*	*Neutru*	*Nemulțumit/ă*	*Foarte nemulțumit/ă*	*Nu am acces la acest serviciu*
Siguranța și ordinea publică						
Transportul în comun						

Administrarea parcurilor/spațiilor verzi						
Iluminatul public						
Curățenia și managementul deșeurilor						
Alimentarea cu apă potabilă						
Canalizarea						
Alimentarea cu energie electrică						
Telecomunicațiile						
Serviciile de urgență (salvare, pompieri, poliție)						

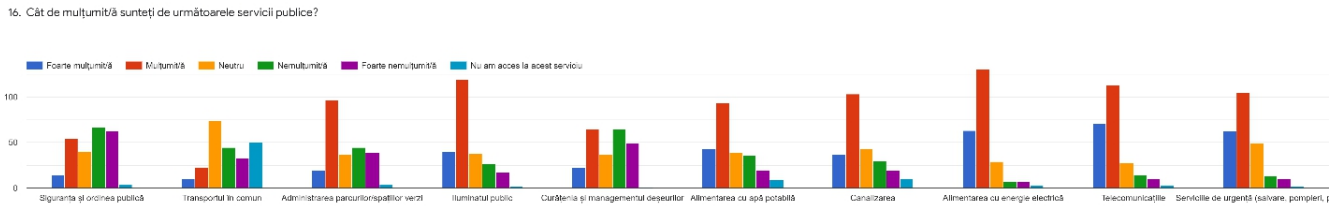

Răspuns: Întrebarea nr.16 a beneficiat de interes din partea cetățenilor localității Gura Humorului, prevalând următoarele aspecte:

Forte mulțumit	Telecomunicațiile – cu 71 de răspunsuri Alimentarea cu energie electrică – 63 de răspunsuri
Mulțumită	Alimentarea cu energie electrică – 130 de răspunsuri Iluminatul public – 119 de răspunsuri
Neutru	Transportul în comun – 74 de răspunsuri Serviciile de urgență – 49 de răspunsuri
Nemulțumit	Siguranța și ordinea publică – 67 de răspunsuri Curățenia și managementul deșeurilor – 65 de răspunsuri
Foarte nemulțumit	Siguranța și ordinea publică – 62 de răspunsuri Curățenia și managementul deșeurilor – 49 de răspunsuri
Nu am acces la acest serviciu	Transportul în comun – 50 de răspunsuri Canalizarea – 10 răspunsuri

17. Cât de mulțumit/ă sunteți de infrastructura de transport din localitatea în care aveți reședința?
Vă rugăm să acordați o notă de la 1 (min.) la 5 (max.) pentru următoarele criterii:

	1	*2*	*3*	*4*	*5*
Străzi/carosabil					
Trotuare și piste pentru bicicliști					
Iluminat public					
Mobilier urban					
Locuri de parcare					
Elemente de siguranță rutieră, inclusiv semafoare					

17. Cât de mulțumit/ă sunteți de infrastructura de transport din localitatea în care aveți reședința? Vă rugăm să acordați o notă de la 1 (min.) la 5 (max.) pentru următoarele criterii:

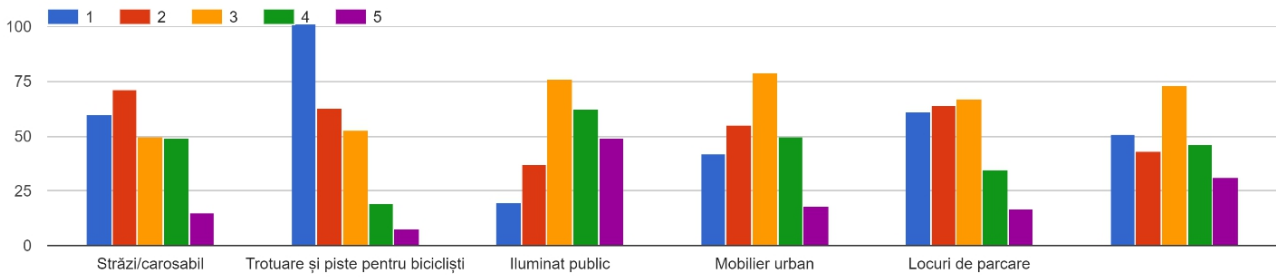

Străzi/carosabil	• *60* voturi *cu nota 1* • 71 voturi cu nota 2 • *50* voturi *cu nota 3* • *49* voturi *cu nota 4* • *15* voturi *cu nota 5*
Trotuare și piste pentru bicicliști	• *101* voturi *cu nota 1* • *63* voturi cu nota 2 • *53 voturi cu nota 3* • *19 voturi cu nota 4* • *8 voturi cu nota 5*
Iluminat public	• *20 voturi cu nota 1* • *37 voturi cu nota 2* • *76 voturi cu nota 3* • *63 voturi cu nota 4* • *49 voturi cu nota 5*

Mobilier urban	• *42 voturi cu nota 1* • *55 voturi cu nota 2* • *79 voturi cu nota 3* • *50 voturi cu nota 4* • *18 voturi cu nota 5*
Locuri de parcare	• *61 voturi cu nota 1* • *64 voturi cu nota 2* • *67 voturi cu nota 3* • *35 voturi cu nota 4* • *17 voturi cu nota 5*
Elemente de siguranță rutieră, inclusiv semafoare	• *51 voturi cu nota 1* • *43 voturi cu nota 2* • *73 voturi cu nota 3* • *46 voturi cu nota 4* • *31 voturi cu nota 5*

18. Cât de frecvent utilizați, pentru deplasările curente, următoarele mijloace de transport?

	Zilnic	*Săptămânal*	*Lunar*	*Când plouă/ninge*	*Niciodată*
Automobilul personal					
Bicicleta					
Prefer să merg pe jos					
Trotinetă electrică/altele					

18. Cât de frecvent utilizați, pentru deplasările curente, următoarele mijloace de transport?

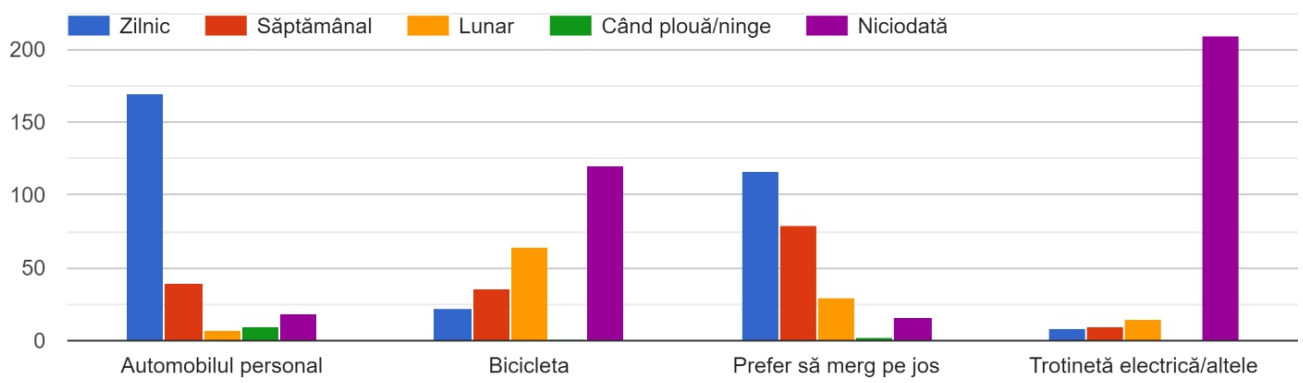

Automobilul personal	• ***170 raspunsuri pentru utilizare zilnică*** • *40 răspunsuri pentru utilizare săptămânală* • *18 răspunsuri pentru niciodată* • *10 răspunsuri pentru când plouă/ninge* • *7 răspunsuri pentru lunar*
Bicicleta	• ***120 răspunsuri pentru niciodată*** • *65 răspunsuri pentru lunar* • *36 răspunsuri pentru săptămânal* • *22 răspunsuri pentru zilnic*
Prefer să merg pe jos	• ***117 răspunsuri pentru zilnic*** • *79 răspunsuri pentru săptămânal* • *30 răspunsuri pentru lunar* • *16 răspunsuri pentru niciodată* • *2 răspunsuri pentru când plouă/ninge*
Trotinetă electrică/altele	• ***210 răspunsuri pentru niciodată*** • *15 răspunsuri pentru lunar* • *10 răspunsuri pentru săptămânal* • *9 răspunsuri pentru zilnic*

19. Dacă utilizați și alte mijloace de deplasare, vă rugăm să detaliați:

Răspuns: Majoritatea respondenților au mentionat faptul că nu folosesc alt mijloc de deplasare cu excepția taxiului.

20.Presupunând că infrastructura de transport ar permite utilizarea eficientă a oricărui mijloc de transport, ați prefera să folosiți pentru deplasările zilnice:

	Cel mai probabil	*Probabil*	*Neutru*	*Puțin probabil*	*Improbabil*
Automobilul personal					
Transportul în comun					
Bicicleta					
Prefer să merg pe jos					
Trotineta electrică/altele					

20. Presupunând că infrastructura de transport ar permite utilizarea eficientă a oricărui mijloc de transport, ați prefera să folosiți pentru deplasările zilnice:

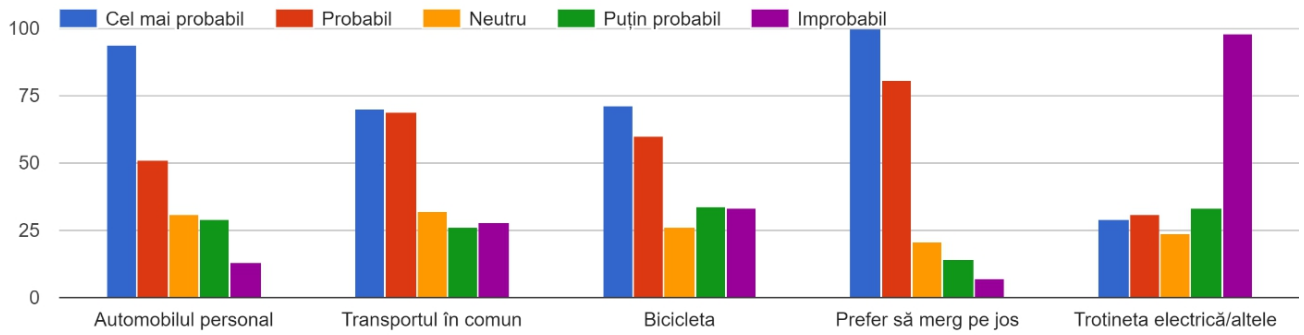

Răspuns: Privitor la întrebarea numărul 20, prevalează utilizarea pentru deplasările zilnice a:

- Mersului pe jos cu 100 de răspunsuri
- Automobilul personal cu 94 de răspunsuri
- Bicicleta cu 71 de răspunsuri
- Transportul în comun cu 70 de răspunsuri.

21. Dacă ați vrea să utilizați și alte mijloace de deplasare, vă rugăm să detaliați care ar fi acestea:

Răspuns: La întrebarea numărul 21, prevalalează interesul pentru utilizarea transportului în comun și ce a bicicletei.

22. Aglomerarea traficului din zona centrală a orașului, în orele de vârf este cea mai importantă problemă a acestui oraș:

o Da
o Nu

22. Aglomerarea traficului din zona centrală a orașului, în orele de vârf este cea mai importantă problemă a acestui oraș:
245 responses

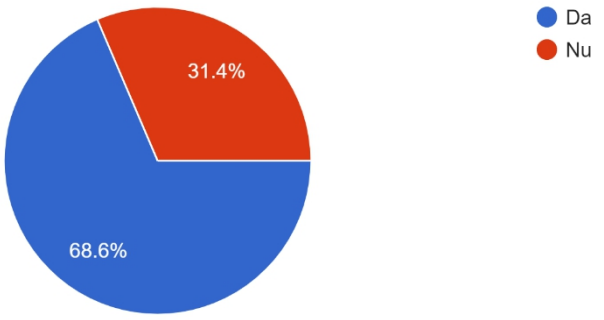

Răspuns: 68,6 % din respondenți susțin faptul că aglomerarea traficului în zona centrală este cea mai mare problemă.

23. Zgomotul asociat traficului rutier este o problemă semnificativă a orașului:

o Da
o Nu

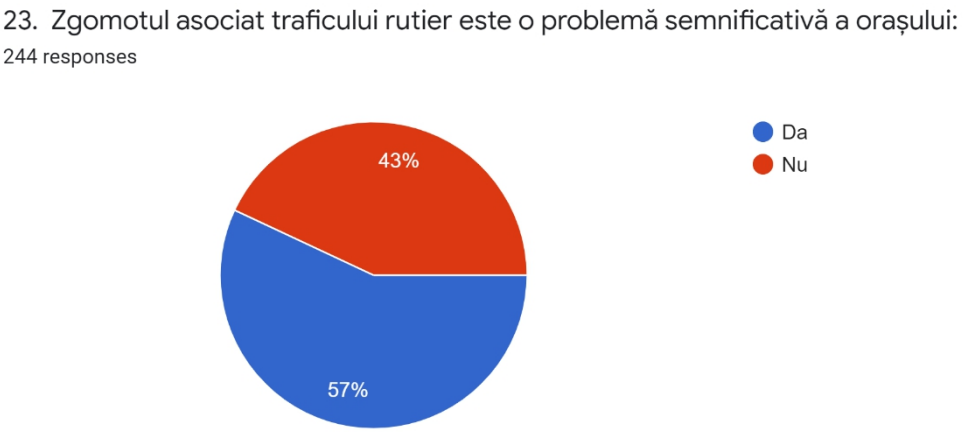

Răspuns: 57% din respondenți susțin faptul că zgomotul asociat traficului rutier este o problemă semnificativă a orașului Gura Humorului.

24. Poluarea aerului asociată traficului rutier este o problemă semnificativă a orașului:

o Da
o Nu

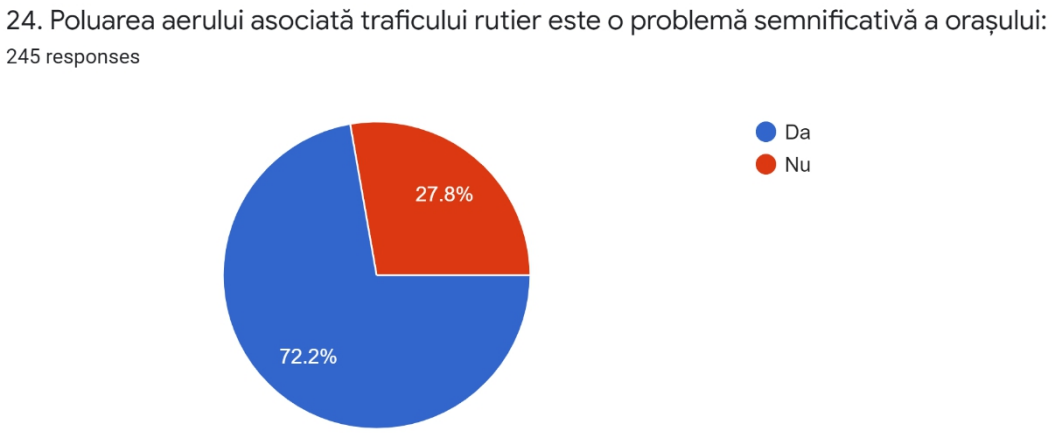

Răspuns: 72.2 % din respondenți susțin faptul că poluarea aerului asociată traficului este o problemă semnificativă a orașului Gura Humorului.

25. Utilizați/ați utilizat servicii ale sistemului de învățământ în localitatea unde aveți reședința sau în altă localitate?

Răspuns: La întrebarea 25, au fost întregistrate 219 răspunsuri, majoritatea fiind pozitive, în sensul utilizării resurselor educaționale de la nivelul orașului Gura Humorului.

26. Bazat pe experiența dumneavoastră directă sau ca părinte, cât de mulțumit/ă sunteți de serviciile sistemului de învățământ pe care le utilizați/le-ați utilizat:

	Foarte mulțumit/ă	*Mulțumit/ă*	*Neutru*	*Nemulțumit/ă*	*Foarte nemulțumit/ă*	*Nu știu*
Calitatea actului didactic						
Numărul de școli/locuri în școli						
Infrastructura și dotările din cadrul școlilor						
Numărul de grădinițe/locuri în grădinițe						
Infrastructura și dotările din cadrul grădinițelor						

26. Bazat pe experiența dumneavoastră directă sau ca părinte, cât de mulțumit/ă sunteți de serviciile sistemului de învățământ pe care le utilizați/le-ați utilizat:

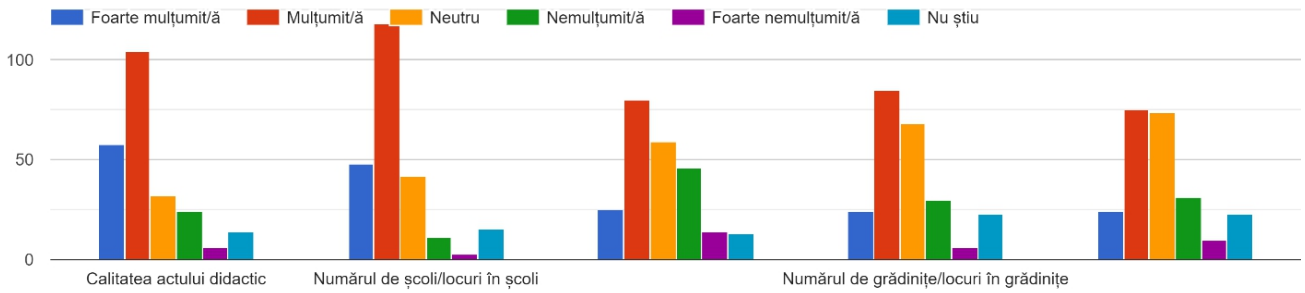

Calitatea actului didactic	• *104 răspunsuri pentru mulțumit* • *58 răspunsuri pentru foarte mulțumit* • *32 răspunsuri pentru neutru* • *24 răspunsuri pentru nemulțumit* • *14 răspunsuri pentru nu știu* • *6 răspunsuri pentru foarte nemulțumit*

Numărul de școli/locuri în școli	• *118 răspunsuri pentru mulțumit* • *48 răspunsuri pentru foarte mulțumit* • *42 răspunsuri pentru neutru* • *15 răspunsuri pentru nu știu* • *11 răspunsuri pentru nemulțumit* • *3 răspunsuri pentru foarte nemulțumit*
Infrastructura și dotările din cadrul școlilor	• *80 răspunsuri pentru mulțumit* • *59 răspunsuri pentru neutru* • *46 răspunsuri pentru nemulțumit* • *25 răspunsuri pentru foarte mulțumit* • *14 răspunsuri pentru foarte nemulțumit* • *13 răspunsuri pentru nu știu*
Numărul de grădinițe/locuri în grădinițe	• *85 răspunsuri pentru mulțumit* • *68 răspunsuri pentru neutru* • *30 răspunsuri pentru nemulțumit* • *24 răspunsuri pentru foarte mulțumit* • *23 răspunsuri pentru nu știu* • *6 răspunsuri pentru foarte nemulțumiți*
Infrastructura și dotările din cadrul grădinițelor	• *75 răspunsuri pentru mulțumit* • *74 răspunsuri pentru neutru* • *31 răspunsuri pentru nemulțumit* • *24 răspunsuri pentru foarte nemulțumit* • *23 răspunsuri pentru nu știu* • *10 răspunsuri pentru nu știu*

27. Utilizați/ați utilizat servicii ale sistemului de sănătate în localitatea Gura Humorului?

Răspuns: Au fost înregistrate 227 de răspunsuri cu exprimare pozitivă din partea locuitorilor orașului Gura Humorului, privitor la utilizarea sistemului de sănătate.

28. Dacă utilizați/ați utilizat servicii ale sistemului de sănătate în altă localitate, vă rugăm să o precizați:

	Foarte mulțumit/ă	*Mulțumit/ă*	*Neutru*	*Nemulțumit/ă*	*Foarte nemulțumit/ă*	*Nu știu*
Oferta serviciilor publice de sănătate						
Oferta serviciilor private de sănătate						
Calitatea serviciilor și dotărilor publice de sănătate						
Calitatea serviciilor și dotărilor private de sănătate						
Disponibilitatea cadrelor medicale specializate din cadrul dotărilor publice						
Disponibilitatea cadrelor medicale specializate din cadrul dotărilor private						

Răspuns: Respondenții au răspuns pozitiv, fiind mulțumiți de calitatea serviciilor medicale și a actului medical, atât din sfera publică cât și din cea privată.

29. Din câte știți, care dintre următoarele servicii de asistență socială sunt disponibile în zona unde aveți reședința?

	Disponibil	*Indisponibil*	*Nu știu*
Servicii pentru persoane cu risc de sărăcie			
Cantina săracilor			
Asistență pentru persoane vârstnice			
Asistență pentru persoane cu dizabilități			
Asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate			

Servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale			
Ajutoare pentru încălzirea locuinței			

Răspuns: La întrebare 29, respondenții au afirmat pozitiv, cunoscând programele de asistență socială, prevalând cele pentru încălzirea locuinței, cele pentru minorii proveniți din familii cu dificultate, cât și cele privitoare la cantina săracilor.

30. Dacă știți că există și alte servicii de asistență socială disponibile în zona în care aveți reședința, vă rugăm să detaliați:

Răspuns: La întrebarea 30 au fost înregistrate 84 de răspunsuri, majoritatea respondenților menționând programele ONG-urilor locale și pe cele ale Bisericilor.

31. Cât de necesară considerați că este asigurarea acestor servicii?

	Inutilă	*Puțin necesară*	*Neutru*	*Necesară*	*Foarte necesară*	*Nu știu*
Servicii pentru persoane cu risc de sărăcie						
Cantina săracilor						
Asistență pentru persoane cu dizabilități						
Asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate						
Servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale						
Ajutoare pentru încălzirea locuinței						

31. Cât de necesară considerați că este asigurarea acestor servicii?

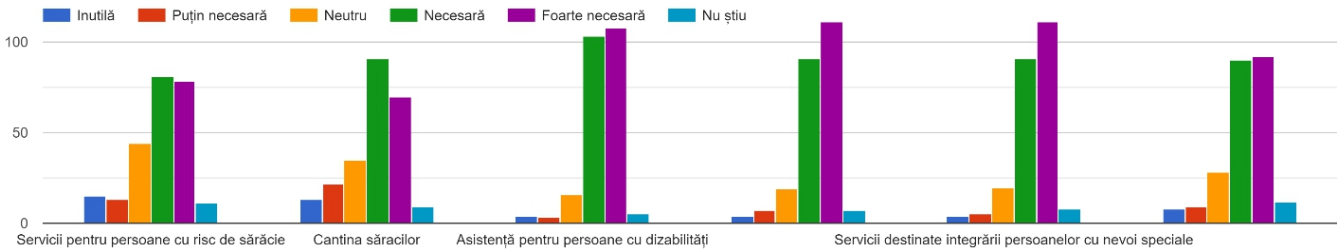

32. În cazul în care considerați că sunt necesare și alte tipuri de servicii, vă rugăm să detaliați:

Răspuns: La întrebarea numărul 32 au fost înregistrate 244 de răspunsuri, sugestiile locuitorilor fiind îndreptate către:

- Ajutor de căsătorie oferit tinerilor
- Poliția animalelor
- Consiliere antidrog
- Consiliere elevilor cu părinții plecați în străinătate

33. Realizați / ați realizat activități de petrecere a timpului liber în localitatea unde aveți reședința sau în altă localitate?

o În localitatea unde am reședința
o În altă localitate

Răspuns: Au fost înregistrate 238 de răspunsuri, 87% din respondenți susținând faptul că desfășoară activități de petrecere a timpului liber în localitatea de domiciliu.

34. Cât de mulțumit/ă sunteți de oferta privind activitățile de petrecere a timpului liber din localitatea unde realizați/ați realizat astfel de activități?

	Foarte mulțumit/ă	*Mulțumit/ă*	*Neutru*	*Nemulțumit/ă*	*Foarte nemulțumit/ă*	*Nu știu*
Evenimente culturale și artistice						
Concerte						
Muzee						
Biblioteci						
Săli și terenuri de sport						

*Șt*randuri/bazine de înot						
Patinoare						
Locuri de joacă pentru copii						
Parcuri și grădini publice						
Zone de agrement și picnic						

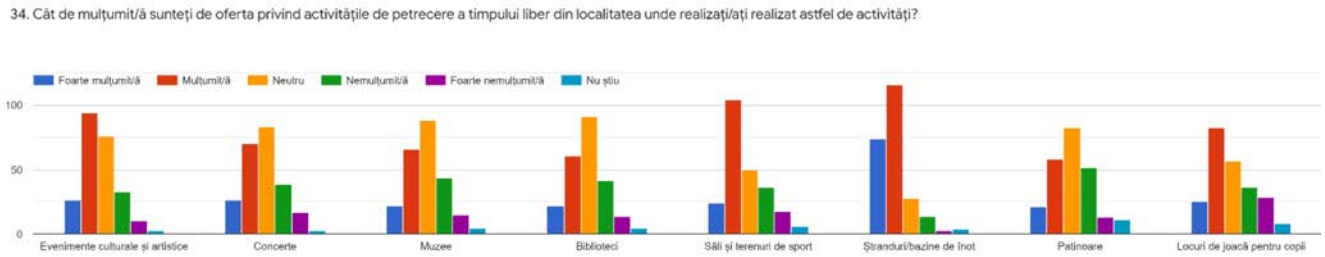

Răspuns: La întrebarea 34 majoritatea respondenților au reacționat pozitiv, fiind mulțumiți de activitatea de petrecere a timpului liber de la nivelul orașului Gura Humorului. A fost arătat un interes ridicat pentru ștrandurile/bazinele de înot de la nivelul localității, cât și pentru sălile și terenurile de sport.

35. Luați parte/ați luat parte la evenimente culturale în localitatea Gura Humorului?

o Da
o Nu

Răspuns: Au fost exprimate 241 de răspunsuri, 83.4% fiind pozitive.

36. Cum apreciați activitatea sportivă din localitatea Gura Humorului?

o Foarte active
o Activă
o Moderată
o Puțin active
o Foarte puțin active

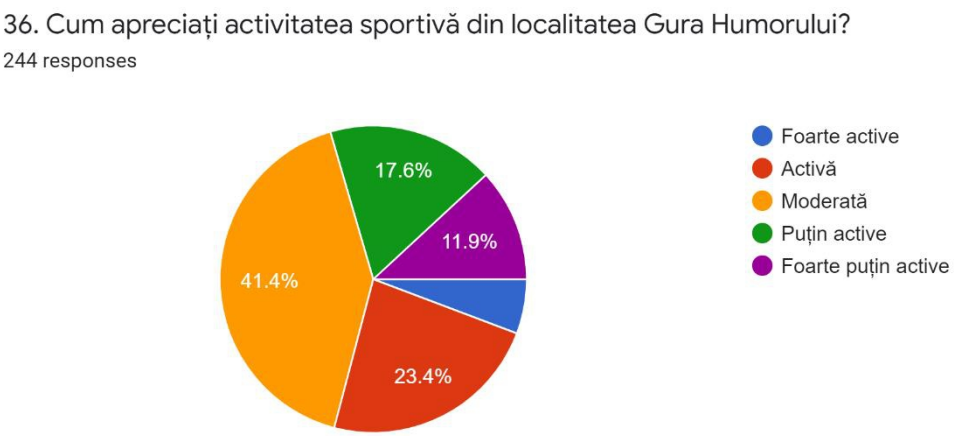

Răspuns: La întrebarea 36 au fost înregistrate 244 de răspunsuri, fiind înregistrate:

- 41.4% pentru activitatea moderată
- 23.4% pentru activă
- 17.6% pentru foarte activă
- 11.9% pentru foarte puțin activă
- 5.7% pentru foarte activă

37. Care considerați că sunt ramurile sportive cu tradiție în localitatea Gura Humorului ?

o Fotbal
o Baschet
o Înot
o Gimnastică
o Tenis de masa
o Atletism
o Șah
o Tenis
o Volei
o Handbal
o Dans sportiv
oArte marțiale
oSki
oAltele

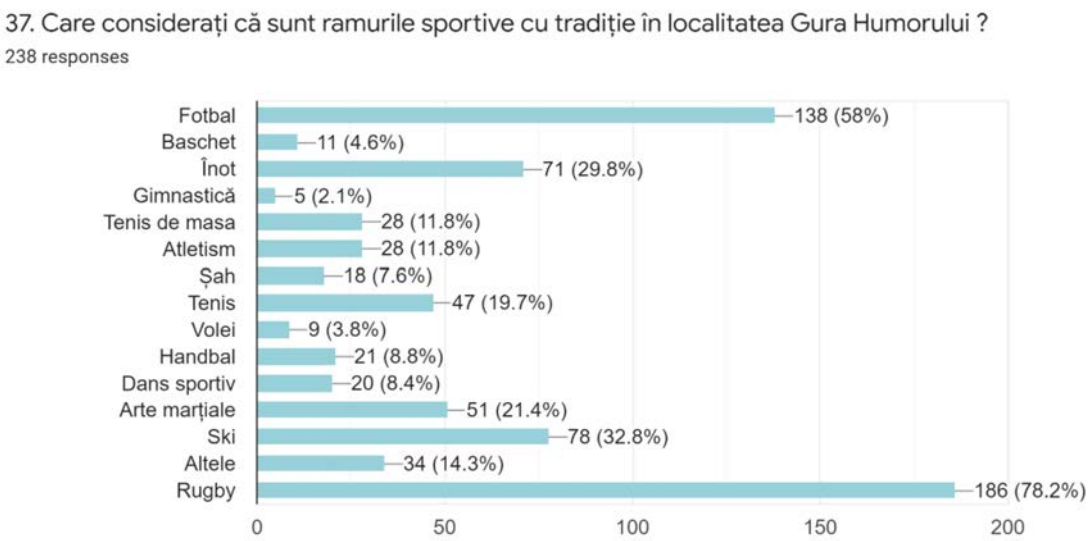

Răspuns: La întrebarea 37 au fost înregistrate 238 de răspunsuri, prevalând:

- Fotbalul - 138 răspunsuri
- Ski - 78 de răspunsuri
- Rugby – 186 răspunsuri

38. Care dintre ramurile sportive de mai sus considerați că ar trebui promovate?

o Fotbal
o Baschet
o Înot
o Gimnastică
o Tenis de masa
o Atletism
o Șah
o Tenis
o Volei
o Handbal
o Dans sportiv
o Arte marțiale
o Ski
o Altele

38. Care dintre ramurile sportive de mai sus considerați că ar trebui promovate?

239 responses

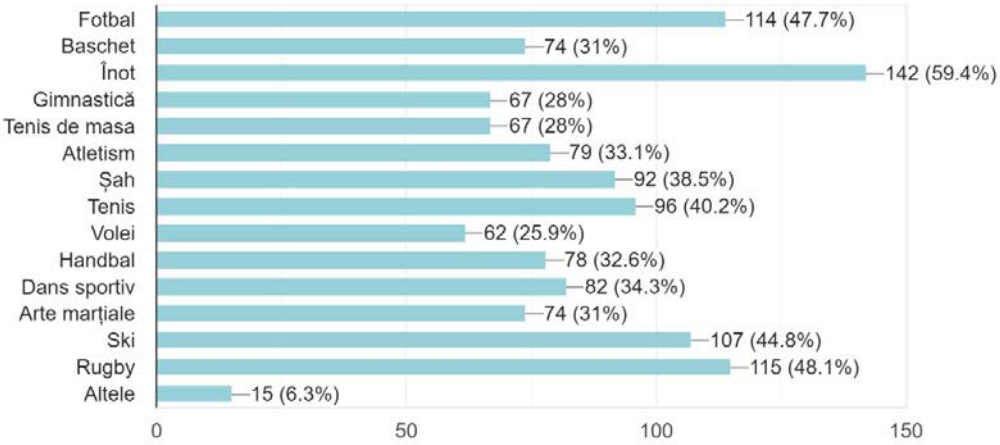

Răspuns: La întrebarea numărul 38 au fost manifestate 239 de răspunsuri, prevalând interesul pentru: fotbal, înot, rugby.

39. Pentru ce categorii de dotări/servicii publice sunteți nevoit/ă să vă deplasați în alte localități pentru a avea acces la acestea (dacă este cazul)?

Răspuns: La întrebarea numărul 39 au fost înregistrate 140 de răspunsuri, existând interes ridicat pentru:

- Servicii de sănanate complexe
- Cinematograf/ teatru
- Posibilitatea realizării pașaportului la nivel local

INFORMAȚII PRIVIND CONTEXTUL PANDEMIEI DE COVID-19

40. Vă rugăm să menționați cum v-a afectat/influențat contextul pandemiei de COVID-19 în ceea ce privește accesul la servicii publice, interacțiunea cu autoritățile locale/instituțiile și modul de a vă desfășura activitățile zilnice:

Răspuns: La întrebarea numărul 40 au fost înregistrate 196 de răspunsuri, majoritatea respondenților menționând faptul că nu au fost afectați de pandemie și totodată și-au exprimat mulțumirea față de posibilitatea accesării online a diferitelor servicii.

41. Vă rugăm să menționați ce aspecte considerați că sunt prioritare pentru dezvoltarea localității Gura Humorului în contextul pandemiei de COVID-19:

Răspuns: La întrebarea numărul 41, respondenții au considerat ca fiind necesară continuarea digitalizarea instituțiilor, cât și susținerea cu prioritate a persoanelor dezavantajate.

42. Vă rugăm să menționați orice alte aspecte pe care le considerați relevante pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) a localității Gura Humorului:

Răspuns: La întrebarea 42 au fost înregistrate 150 de răspunsuri, acestea fiind îndreptate prioritar către:

- Salubritate
- Îmbunătățirea infrastructurii de transport
- Reabilitarea blocurilor
- Înființarea pistelor de biciclete
- Atragerea turistilor
- Extindere rețea gaze naturale.

În acest sens, ca urmare a analizei efectuate și totodată a chestionarelor la care locuitorii orașului Gura Humorului au raspuns, s-a concluzionat faptul ca localitatea Gura Humorului inglobeaza caracteristicile unei comunitati Creativ-Inteligente, având premisele ca la momentul implementării acestei Strategii Integrate de Dezvoltare Urbană (2030), să devină un adevărat centru de interes al regiunii Nord-Est și totodată un important hub Smart-City.

BIBLIOGRAFIE

Strategii și documente de planificare:

1. Atlasul Zonelor urbane marginalizate din România;
2. Planul de acțiune pentru energie durabilă și climă 2021-2030, Municipiul Suceava;
3. Planul de mobilitate urbană a orașului Gura Humorului, județul Suceava, 2017;
4. Planul urbanistic general al orașului Gura Humorului;
5. Strategia de dezvoltare durabilă a județului Suceava pentru perioada 2021-2027;
6. Strategia județeană de reducere a emisiilor de CO2 pentru județul Suceava pentru perioada 2017-2030;
7. Strategia națională de dezvoltare durabilă a României. Orizonturi 2013-2020-2030;
8. Strategia de dezvoltare durabilă a orașului Gura Humorului;
9. Strategia integrată de dezvoltare urbană a zonei urbane Suceava 2021-2030;
10. Raport strategic privind monitorizarea Planului de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021;

Articole WEB:

1. Două centre sociale unicat s-au deschis la Gura Humorului, Daniela Beale - https://www.crainou.ro/2012/07/26/doua-centre-sociale-unicat-s-au-deschis-ieri-la-gura-humorului/;
2. Evoluția fenomenului migrației, Carmen Tudorache - http://store.ectap.ro/articole/211.pdf;
3. Gura Humorului a obținut o finanțare de 9,45 milioane de lei pentru reabilitarea Școlii Gimnaziale Nr. 1, Dan Coman - https://www.monitorulsv.ro/Local/2022-03-15/Gura-Humorului-a-obtinut-o-finantare-de-9-45-milioane-de-lei-pentru-reabilitarea-Scolii-Gimnaziale-Nr-1#ixzz7U8W9tkic;
4. Gura Humorului, în topul celor mai frumoase 30 de orașe din Europa - https://www.digi24.ro/magazin/timp-liber/divertisment/gura-humorului-in-topul-celor-mai-frumoase-30-de-orase-din-europa-486119;
5. La Gura Humorului a început colectarea selectivă a deșeurilor - https://impactfmregional.ro/la-gura-humorului-a-inceput-colectarea-selectiva-a-deseurilor/;
6. Nou sistem de colectare a deșeurilor în zona localității Gura Humorului - https://www.finantare.ro/stire-9620-Nou-sistem-de-colectare-a-deseurilor-in-zona-localitatii-Gura-Humorului.html;
7. Numărul de beneficiari de ajutoare sociale continuă să crească în județul Suceava, Florin Paiu - https://www.monitorulsv.ro/Local/2017-01-12/Numarul-de-beneficiari-de-ajutoare-sociale-continua-sa-creasca-in-judetul-Suceava#ixzz7U8bSfqaE;
8. Zeci de femei bătute de soți sau concubini și copii abuzați de părinți ajung în centrul destinat victimelor violenței în familie, Daniela Micuțariu - https://www.monitorulsv.ro/Local/2017-02-15/Zeci-de-femei-batute-de-soti-sau concubini-si-copii-abuzati-de-parinti-ajung-in-centrul-destinat-victimelor-violentei-in-familie#ixzz7U8Y7qwel.
9. Constantinescu, I (ed.). 2019. Shrinking Cities in Romania / Orașe românești în declin Vol. 1: Research and Analysis / O cercetare critică. DOM publishers & Editura MNAC.

10. Banca Mondială (2018), From Uneven Growth to Inclusive Development [De la o creștere neuniformă la o dezvoltare incluzivă], Raport, Washington, DC: Banca Mondială, 4 iunie 2018
11. Farole, Thomas, Soraya Goga, şi Marcel Ionescu-Heroiu, (2018). Rethinking Lagging Regions: Using Cohesion Policy to Deliver on the Potential of Europe's Regions [Regândirea regiunilor rămase în urmă: Utilizarea politicii de coeziune pentru a atinge potențialul regiunilor europene]. Banca Mondială, 2018.

Site-uri WEB:

1. Calitate curentă aer - https://www.accuweather.com/ro/ro/gura-humorului/275842/air-quality-index/275842;
2. Calitatea aerului și prognoza de polen pentru Gura Humorului - https://www.meteoblue.com/ro/vreme/outdoorsports/airquality/gurahumorului_rom%C A2nia_676527;
3. Cartografie școlară - https://www.siiir.edu.ro;
4. Comisia Europeană - https://ec.europa.eu/ ;
5. Agenda Strategică 2019-2024 - https://www.consilium.europa.eu/en/eu-strategic-agenda-2019-2024/ ;
6. Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Suceava - https://dgaspcsv.ro/servicii_sociale/;
7. Eurostat - https://ec.europa.eu/eurostat;
8. Institutul Național de Statistică – www.statistici.insse.ro;
9. Ministerul Afacerilor Externe – https://www.mae.ro/node/35919;
10. Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina - https://www.bucovinacazare.ro/bucovina-cazare-festivaluri-obiective/muzeul-obiceiurilor-populare-din-bucovina/;
11. Primăria Gura Humorului - http://www.primariagh.ro/;
12. Reciclare deșeuri - https://www.reciclaredeseuri.ro/oras-gura-humorului;
13. Spitalul Gura Humorului – https://www.spitalgurahumorului.ro/;
14. Statii încărcare mașini electrice - https://gps-online.webshow.ro/harta-statii-incarcare-electrice.html;
15. Fonduri structurale - https://www.fonduri-structurale.ro/2021-2027;
16. Lista firmelor din România - https://www.listafirme.ro.